

สำนักงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๒๓/๒๕๕๐

เป็นพิเศษ

วันอังคารที่ ๑๒ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

สำนักrayงานการประชุมและชวเลข
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คณษกรรมาธิการตรวจแล้ว วันที่ ๒๔ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

สภารับรองในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๔๓/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันเสาร์ที่ ๑๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

สารบัญ
รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)
วันอังคารที่ ๑๒ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐
ณ ตึกรัฐสภา

	หน้า
ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม	๑
<u>ผู้อภิปราย</u>	
- นายศักดิ์ชัย อุ่นจิตติกุล	๑
ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม ไม่มี	
ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว	
- ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช	
<u>ผู้อภิปราย</u>	
- รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง	๓, ๗, ๑๔, ๖๖, ๖๗, ๖๘, ๖๙, ๗๓, ๘๓, ๘๔, ๘๖, ๘๗, ๑๑๘, ๑๓๓, ๑๔๑, ๑๖๕, ๑๖๗, ๑๘๓, ๑๘๔, ๒๐๗, ๒๐๘, ๒๐๙, ๒๑๐, ๒๑๖, ๒๑๗, ๒๑๘, ๒๒๕, ๒๓๒, ๒๓๓, ๒๓๔, ๒๔๐, ๒๖๗, ๒๖๙, ๒๗๐, ๒๗๒, ๒๗๓

	หน้า
- ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ	๕, ๑๐๔, ๑๓๔, ๑๓๘, ๑๕๕, ๑๕๗, ๒๒๐, ๒๒๑
- นายสว่าง ภูพัฒน์วิบูลย์	๘
- นางสาวอลิสา พันธุศักดิ์	๙, ๑๐
- นายวิชัย เรืองเรืองกุลฤทธิ	๑๐
- นายคมสัน โปธิ์คง	๑๑, ๓๑, ๕๖, ๕๗, ๙๔, ๙๕, ๙๗, ๑๐๐
- พลตำรวจโท ธรรมนิศย์ ปิตะนีละบุตร	๒๑, ๕๙, ๖๕
- นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์	๒๓, ๓๖, ๔๓, ๗๘, ๑๒๖, ๑๒๗, ๑๓๐, ๑๘๙, ๑๙๑
- นายจรัญ ภัคดีธนากุล	๒๗, ๕๐, ๒๒๖, ๒๒๗, ๒๒๘, ๒๒๙, ๒๓๘, ๒๓๙
- นายวิทยา คชเชื่อน	๓๕, ๑๒๒, ๑๔๑
- นายอัศววิทย์ สุมาวงศ์	๓๖
- นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย	๔๐, ๕๔, ๕๕, ๖๕, ๖๖, ๗๙, ๘๗, ๘๘, ๙๒, ๙๓, ๑๑๔, ๑๑๗, ๑๑๘, ๑๒๓, ๑๕๙, ๑๖๐, ๑๗๘, ๑๙๑, ๑๙๙, ๒๐๐, ๒๑๘,

หน้า

	๒๑๙, ๒๒๓, ๒๒๔, ๒๒๗, ๒๒๘, ๒๒๙, ๒๓๐, ๒๓๕, ๒๓๖, ๒๓๘, ๒๔๐, ๒๕๓, ๒๖๑, ๒๖๒, ๒๖๓, ๒๖๘, ๒๖๙
- นายศักดิ์ชัย ชุ่มจิตติกุล	๔๕, ๑๗๔, ๑๗๕, ๑๗๗, ๑๗๘
- นางอังคณา นีละไพจิตร	๔๙
- นางกวรรณิการ์ บรรเทิงจิตร	๕๘, ๑๑๔
- นายประพันธ์ นัยโกวิท	๖๑, ๑๕๒
- ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์	๖๔, ๖๘, ๑๘๖, ๒๖๒, ๒๖๓, ๒๖๔
- นายวินัส ม่านมุงศิลป์	๖๖
- นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ	๖๘, ๗๔, ๗๕, ๗๗, ๘๒, ๘๓, ๑๒๒, ๑๒๓, ๑๒๔, ๑๒๕, ๑๔๒, ๑๔๓, ๑๔๔, ๑๕๐
- นายสวิง ตันอุดม	๗๒, ๑๓๔, ๑๔๐, ๑๗๙
- นายปกรณ์ ปรียากกร	๗๓, ๒๔๗
- ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา	๗๓, ๑๖๕, ๑๗๑
- นายวัชร หงส์ประภัศร	๗๔, ๗๙, ๙๔, ๑๓๑, ๒๖๙, ๒๗๐

	หน้า
- นายอัษฎพร จารุจินดา	๗๔, ๗๖, ๗๘, ๘๑, ๘๕, ๙๑, ๙๔, ๙๘, ๑๐๐, ๑๑๕, ๑๑๖, ๑๑๗, ๑๑๘, ๑๑๙, ๑๒๑, ๑๒๕, ๑๒๖, ๑๓๓, ๑๔๐, ๑๔๗, ๑๕๒, ๑๕๘, ๑๕๙, ๑๖๒
- นายอุทิศ ชูช่วย	๗๖, ๑๑๐
- นายหลักชัย กิตติพล	๗๖, ๑๑๐, ๑๑๖
- นายเศวต ทินกุล	๗๗, ๘๑, ๘๒, ๙๒, ๙๓, ๑๓๒, ๑๓๖, ๒๔๖
- นายวุฒิชชาติ กัลยาณมิตร	๘๐, ๙๔, ๑๑๔
- นายธงทอง จันทรางศุ	๙๖, ๙๙
- นายการุณ ไสงาม	๑๐๑, ๑๑๘, ๑๑๙, ๑๒๔, ๑๒๖, ๑๔๒
- นายเดชอุดม ไกรฤกษ์	๑๐๓, ๑๐๔, ๑๑๗, ๑๒๘
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฉัตรทิพย์ จันทร์บุญชัย	๑๐๘
- นายสมชัย ฤชุพันธุ์	๑๑๒
- นางสาวอภา อรรถนุรณวงศ์	๑๑๒
- นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล	๑๑๕, ๑๒๐, ๑๘๖, ๒๐๓, ๒๓๑, ๒๖๐

หน้า

- นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์	๑๓๑, ๑๔๕, ๑๔๖, ๑๔๙, ๑๕๐, ๑๕๓, ๑๕๕, ๑๕๖, ๑๕๘, ๑๖๐, ๑๖๓
- นายกล้าณรงค์ จันทิก	๑๓๒, ๑๓๓
- นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์	๑๔๒
- นายพิสิฐ ลีอาธรรม	๑๖๗, ๑๘๓, ๒๑๐, ๒๓๔
- รองศาสตราจารย์ศรีราชา เจริญพานิช	๑๗๑, ๑๘๑, ๑๘๓
- นายเกียรติชัย พงษ์พานิชย์	๑๗๙, ๒๐๐
- นายสุนทร จันทร์รังสี	๑๘๔
- นายมานิจ สุขสมจิตร	๑๙๐
- นายสุรพล พงษ์ทัตศิริกุล	๒๐๖, ๒๐๗
- นายสมเกียรติ รอดเจริญ	๒๓๖
- นายธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง	๒๔๑, ๒๔๓, ๒๔๕, ๒๔๘
- รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย	๒๔๓, ๒๕๖, ๒๖๔
- นายไพโรจน์ พรหมสาสน	๒๔๔
- นายวิชัย รูปขำดี	๒๕๑, ๒๕๘, ๒๖๙
- รองศาสตราจารย์กิตติ ตีระเศรษฐ์	๒๕๙, ๒๖๓, ๒๖๔

รายชื่อสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่มา ลา ขาด ในการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๓ / ๒๕๕๐

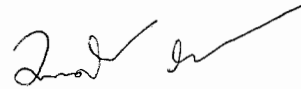
วันอังคารที่ ๑๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

ลำดับที่	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด
๑.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนก โตสุรัตน์	✓		
๒.	นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร	✓		
๓.	นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล	✓		
๔.	นายก้านรงค์ จันทิก	✓		
๕.	นายการุณ ไสงาม	✓		
๖.	รองศาสตราจารย์กิตติ ตีระเศรษฐ์	✓		
๗.	ศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม	✓		
๘.	นายเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์	✓		
๙.	นายคมสัน โพธิ์คง	✓		
๑๐.	นายจรัญ ภัคดีธนากุล	✓		
๑๑.	ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา	✓		
๑๒.	นายจตุตินันท์ ภิรมย์ภักดี	✓		
๑๓.	ศาสตราจารย์เจริญศักดิ์ โจรนฤทธิพิเชษฐ	✓		
๑๔.	รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง	✓		
๑๕.	นายช.ชัยนาท ศรีเสมาเมือง	✓		
๑๖.	นายชรินทร์ บัวประเสริฐ		✓	
๑๗.	นายชวลิต หมั่นนุช	✓		
๑๘.	นายชาติชาย เจียมศรีพงษ์		✓	
๑๙.	นายชาติชาย แสงสุข		✓	
๒๐.	นายชาติ กางอิม	✓		
๒๑.	นายชำนาญ ภูวิลัย	✓		
๒๒.	นายชูชัย ศุภวงศ์	✓		
๒๓.	นายโชคชัย อักษรนันท์	✓		
๒๔.	ศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ	✓		
๒๕.	รองศาสตราจารย์ดวงสุดา เตโชติรส	✓		
๒๖.	นายเดโช สวานานนท์	✓		
๒๗.	นายธนพิชัญ มุลพฤษ์	✓		
๒๘.	พลตำรวจโท ธรรมนิตย์ ปิตะนีละบุตร	✓		
๒๙.	นายธวัช บวรวิชัยกุล	✓		

ลำดับที่	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด
๓๐.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์อดิพัทธ์ เชื้อบุญชัย	✓		
๓๑.	นายธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง	✓		
๓๒.	รองศาสตราจารย์นครินทร์ เมฆไตรรัตน์	✓		
๓๓.	นายหรณัติ เศรษฐบุตร	✓		
๓๔.	นายนิธย์ วังวิวัฒน์	✓		
๓๕.	นายนิมิตร ชัยจีระธิกุล	✓		
๓๖.	นายhurst มาประณีต	✓		
๓๗.	นายปกรณ์ ปรียากร	✓		
๓๘.	นายประดิษฐ์ เหลืองอร่าม	✓		
๓๙.	นายประพันธ์ นัยโกวิท	✓		
๔๐.	นายประวิทย์ อัครชินโรศ	✓		
๔๑.	นายประสงค์ พิฑูรกิจจา	✓		
๔๒.	นายปริญญา ศิริสารการ	✓		
๔๓.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณราย แสงวิเชียร	✓		
๔๔.	นางสาวพวงเพชร สารคุณ		✓	
๔๕.	นายพิเชียร อำนาจจรประเสริฐ	✓		
๔๖.	นายพิสิฐ ลือธรรม	✓		
๔๗.	พลเรือเอก พีรศักดิ์ วัชรมูล	✓		
๔๘.	นายไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์	✓		
๔๙.	นายไพโรจน์ พรหมสาส์น	✓		
๕๐.	นายมนตรี เพชรขุ่ม	✓		
๕๑.	นางมณูศรี โชติเทวัญ	✓		
๕๒.	นายมานิจ สุขสมจิตร	✓		
๕๓.	พลตำรวจเอก มีชัย นกุลกิจ	✓		
๕๔.	นายรัฐ ชุกลิน	✓		
๕๕.	รองศาสตราจารย์รุจิรา เตชางกูร	✓		
๕๖.	นายโอรส วงษ์สิทธิ์	✓		
๕๗.	นายวัชรา หงส์ประภัสร์	✓		
๕๘.	นายวิชัย รูปขำดี	✓		
๕๙.	นายวิชัย เรืองเรืองกุลฤทธิ	✓		
๖๐.	นายวิชัย ศรีขวัญ	✓		
๖๑.	ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ	✓		
๖๒.	นายวิฑูรยา บริบูรณ์ทรัพย์	✓		
๖๓.	นายวิฑูรยา คชเชื่อน	✓		

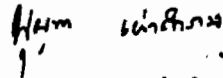
ลำดับที่	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด
๖๔.	นายวิทยา งานทวี	✓		
๖๕.	นายวิทวัส บุญญสถิตย์	✓		
๖๖.	นายวีหนัส ม่านมุงศิลป์	✓		
๖๗.	นายวุฒิชชาติ กัลยาณมิตร	✓		
๖๘.	รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย	✓		
๖๙.	รองศาสตราจารย์ศรีราชา เจริญพานิช	✓		
๗๐.	นายศักดิ์ชัย อุ่ณจิตติกุล	✓		
๗๑.	นายศักดิ์นรินทร์ เชื้อนอห์น	✓		
๗๒.	นายศิวะ แสงมณี	✓		
๗๓.	นายเศวต ทินกุล	✓		
๗๔.	นางสดศรี สัตยธรรม	✓		
๗๕.	นายสนั่น อินทรประเสริฐ	✓		
๗๖.	นายสมเกียรติ รอดเจริญ	✓		
๗๗.	ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์	✓		
๗๘.	นายสมชัย ฤชุพันธุ์	✓		
๗๙.	นายสมยศ สมวิวัฒน์ชัย	✓		
๘๐.	นายสวัสดิ์ โชติพานิช	✓		
๘๑.	นายสว่าง ภูพัฒน์วิบูลย์	✓		
๘๒.	นายสวิง ตันอุต	✓		
๘๓.	นายสามขวัญ พนมขวัญ	✓		
๘๔.	นายสุนทร จันทร์รังสี	✓		
๘๕.	นายสุรชัย เลียงบุญเลิศชัย	✓		
๘๖.	นายสุรพล พงษ์ทัตศิริกุล	✓		
๘๗.	นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์	✓		
๘๘.	นายเสรี นิมะยุ	✓		
๘๙.	นายเสรี สุวรรณภานนท์	✓		
๙๐.	นายหลักชัย กิตติพล	✓		
๙๑.	นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล	✓		
๙๒.	นายอภิชาติ ตำดี	✓		
๙๓.	นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์	✓		
๙๔.	นายอรุณ ธรรมโน	✓		
๙๕.	นางสาวอลิสรา พันธุ์ศักดิ์	✓		
๙๖.	นายอัศววิทย์ สุมาวงศ์	✓		

ลำดับที่	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด
๙๗.	นางอังคณา นีละไพจิตร	✓		
๙๘.	นางสาวอาภา อรรถบูรณ์วงศ์	✓		
๙๙.	นายอุทิศ ชูช่วย	✓		
๑๐๐.	นายโอกาส เตพละกุล	✓		
	รวม ๑๐๐ คน	๙๖	๔	-

(นางสาววรรณภัสสร รุจิกุลศิริ)

บุคลากร ๖

(นางบุญพา เผ่าสำราญ)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานทะเบียนประวัติและสถิติ

รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

วันอังคารที่ ๑๒ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

ณ ตึกรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๔๐ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้เมื่อเลิกประชุม ๙๖ คน

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เรียนท่านสมาชิกที่เคารพครับ ขณะนี้มีสมาชิกมาลงชื่อประชุมครบองค์ประชุมแล้ว ผมขอเปิดการประชุมเพื่อดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระนะครับ

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม เชิญครับ

นายศักดิ์ชัย อุ่ณจิตติกุล : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม ศักดิ์ชัย อุ่ณจิตติกุล นะครับ สสร. ท่านประธานครับ ผมทราบว่า วันนี้ไม่มีการถ่ายทอดการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญทางสถานีโทรทัศน์ กรมประชาสัมพันธ์ ช่อง ๑๑ กระผมขออนุญาตเรียนท่านประธานอย่างนี้ครับว่า การประชุมเพื่อแปรญัตติของสภาร่างรัฐธรรมนูญนั้น เป็นเรื่องที่เป็นการให้การศึกษา ให้ประชาชนได้มีโอกาสรับรู้ว่า สิ่งที่ไม่ สสร. หรือสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ กำลังทำงานกันอยู่นั้น เป็นเรื่องที่เราไม่ได้ทิ้งประชาชน เราไม่ได้ที่จะไม่ให้ประชาชนรับฟัง เพราะฉะนั้นผมอยากจะเห็นรัฐบาลนะครับ ซึ่งกำกับดูแลกรมประชาสัมพันธ์ นั้น ได้ให้ความสำคัญกับการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ จากวันนี้ไปจนกระทั่งการแปรญัตติจบสิ้น ผมเชื่อว่า ประชาชนที่อยู่ทางบ้านนั้น จะได้ใช้วิจารณญาณในการที่จะตัดสินใจว่าการแปรญัตตินั้น การประชุม การพูด การคุย ด้วยเหตุด้วยผลของ สสร. กับกรรมาธิการยกร่างนั้น เป็นสิ่งที่จะให้ความรู้และความเข้าใจ และเป็นการพัฒนาทางด้านการเมืองให้กับประชาชน เพราะฉะนั้นผมถึงอยากจะวิงวอน และขอให้รัฐบาลได้ช่วยพิจารณาอนุมัติให้มีการถ่ายทอดสดจากนี้จนจบสิ้นกระบวนการครับ ท่านประธานครับ ขอขอบคุณครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เมื่อกี้ทางฝ่ายเจ้าหน้าที่ประจำอีกฝ่ายหนึ่งบอกว่า ถ่ายทอด อีกฝ่ายหนึ่งบอก ไม่ถ่ายทอด กำลังตรวจสอบนะครับ แต่ว่าข้อเสนอแนะของท่าน เดี่ยวจะได้ประสานงานกับทางฝ่ายรัฐบาลที่

ดูแลนะครับว่าจะช่วยดำเนินการอย่างไร เพื่อให้การถ่ายทอดทุกวันที่เราประชุมกันนะครับ รับที่
ท่านหรือไฉนนะครับ ในระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่แจ้งต่อที่ประชุมนั้น ไม่มีนะครับ ไประเบียบ
วาระที่ ๒

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม ก็ไม่มีนะครับ

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว คือ
ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ซึ่งคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ
จัดทำเสร็จแล้ว เมื่อวานนี้เราได้พิจารณากันมาแล้วนะครับ วันนี้จะพิจารณาต่อ

ขอเชิญคณะกรรมการครับเข้าประจำที่

(คณะกรรมการเข้าประจำที่)

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : กรรมการ
พร้อมหรือยังครับ ท่านสมาชิกเสียบบัตรไว้ได้แล้วนะครับ พร้อมแล้วนะครับ ท่านอาจารย์
เจิมศักดิ์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผมเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ท่านประธานครับ ระหว่างที่เรายังรอความพร้อมกัน ผมขอใช้เวลาสักสองสามนาที คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อวานนี้ ผมกลับไปที่บ้านได้รับโทรศัพท์มากมาย ท่านประธานครับ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อวานนี้ ในตอนมาตรฐานสุดท้าย คือ เนื่องจากว่า ผมนี้เป็นหน้าไฟพอสมควร เพราะว่าผมเป็นผู้ที่ออกไปรับฟังความเห็นของประชาชน แล้วผมก็ต้องออกไปปฏิบัติหน้าที่ในเฟส (Phase) ที่ ๓ ในการไปชี้แจงบรรณงค์ให้ประชาชนได้เข้าใจรัฐธรรมนูญ แล้วจะได้ลงประชามติ ท่านประธานคงจะต้องเห็นใจผมพอสมควรนะครับว่า ผมต้องอธิบายเขา แต่ว่าเหตุการณ์เมื่อวานนี้ผมได้รับคำถาม และผมยังอธิบายไม่ได้ ผมจะขอปรึกษาท่านประธานว่า ท่านประธานหรือกรรมการจะให้ผมอธิบายเขาอย่างไร คือ เมื่อวานนี้มีประชาชนโทรศัพท์มาหาผมเมื่อคืนนี้ แล้วก็เมื่อเช้าก็มี ถามว่า เห็นกรรมการโดยท่านอาจารย์วิชา มหาคุณ นี้ ก็ได้พูดต่อนก่อนที่จะพัก ว่า กรรมการก็มีเจตนาตรงกัน และในหลักการนี้ก็จะไปช่วยกันหาคำ เพราะว่า คำในรัฐธรรมนูญนี้มันก็ต้องสื่อความหมาย แล้วก็ขอพัก เพื่อที่จะไปคุยกันในเรื่องนี้ ท่านประธานครับ แล้วเขาก็ถามว่า เมื่อเจตนาตรงกันแล้วนี้ การหาคำนี้มันหายาก จนกระทั่งต้องเปลี่ยนเป็นหลักการนี้ ต้องมีการโหวต (Vote) กันอย่างนั้นหรือ ผมไม่รู้จะตอบเขาอย่างไรครับตรงนี้ เขาติดตามดูอยู่ตลอด เขาลุ้นอยู่ตลอด และเขาถามผมตรงนี้ล่ะครับ เขาบอกว่า เมื่อกรรมการ โดยตัวแทนกรรมการ คือ ท่านอาจารย์วิชา มหาคุณ พูดนี้ ทุกคนก็บอก โอ.เค. (O.K. - Okay) เหลือแต่เพียงแค่ว่า ถ้อยคำ แล้วพอหาถ้อยคำแล้วนี้ เขาถามว่า มันทำไมกลับไปสู่ร่างเดิมของกรรมการได้ โดยที่ไม่มีคำพวกนี้เลยนี้ เขาถามผม ผมอธิบายเขาไม่ได้ครับท่านประธาน ผมพยายามจะอธิบายเขาว่า เราไปตกลงถ้อยคำนี้ มีปัญหาว่า ถ้อยคำนี้เขาก็ไม่เห็นด้วย ส่วนที่เขาบอกว่า จะตัดคำว่า เพศ ออก ไล่แต่ ความแตกต่างทางเพศ ผมก็เห็นว่ามันไม่สื่อ เพราะว่าวรรคสองนี้ ผมก็ตัดออกแล้วว่า ชาย หญิง และความแตกต่างทางเพศ มีสถานะเสมอภาคกัน ก็ตัดออก เพราะฉะนั้นผมเองนี่อธิบายตรงนี้ ก็บอกเขาว่า ผมก็เลยไม่เห็นด้วยก็เลยคิดว่า ในที่ประชุมใหญ่จะหาทางออก โดยการหาถ้อยคำร่วมกัน แต่แล้วก็มีผู้ยกมือขึ้นมา

บอก ขอให้โหวตก็เปลี่ยนจากหลักการที่เราพูดกัน ผมก็เลยตกใจ ผมก็ไม่ว่าจะอธิบาย
เขาอย่างไรว่า ทำไมสมาชิกเราจึงขอโหวตขึ้นมา แน่นนอน เป็นเอกสิทธิ์แน่ แต่ว่าที่เราตกลงกันนี้
มันก็ลงตัวแล้ว กำลังหาถ้อยคำกันไป หาถ้อยคำกันมา ท่านคณบดีนิติศาสตร์ จุฬา ก็กรุณาหา
คำบาลีมาผสม แล้วตอนนั้น คนทางบ้านนี่นะครับ เขาก็โทรศัพท์ถึงผม บอกใช้คำนี้ได้ไหม ว่า
เพศผสมผสาน ก็คือ เพศผสาน ผมก็บอก เอ๊ย ผมยังไม่กล้าเสนออะ เดี่ยวฟังเขาก่อน พอ
ระหว่างนั้น ก็เลยมีการปิดอภิปราย ปิดหลักการ เปลี่ยนหลักการ ลงมติกันไปเรียบร้อยเลย แต่
ท่านประธานต้องเห็นใจพวกผมนะครับ พวกผมนี่จะต้องไปรับหน้าเสื่อแทนท่าน วันอาทิตย์นี้ผม
ก็ต้องไปพิษณุโลก สัปดาห์ถัดไป ผมกับท่านประธานนะรับหน้าเสื่อด้วยกัน ๒๔ มิถุนา ถัดไปผม
ต้องไปจังหวัดตาก แล้วก็ไปจังหวัดเลย ที่ท่านประธานประสงค์กับผมจะต้องไปรับหน้าเสื่อ
ร่วมกัน ก็ไปเรื่อย ๆ อย่างนี้ละครับ แล้วในเฟสที่ ๓ ในช่วงที่ ๓ นี้ ท่านอาจารย์สมชัยกับผม
จะต้องเดินสาย แล้วจะต้องถูกถามเรื่องนั้นเรื่องนี้ว่า แล้วที่เขาบอกมานี้ ทำไมไม่พิจารณาบ้าง
เพราะเขาฟังเราอยู่ตลอด แล้วถ้าเขาถามผมว่า คนบางคนเอาความรู้สึกส่วนตัวมาอย่างเดียว
เลย ไม่ค่อยฟังเขาเลยนี่ จะให้ผมอธิบายเขาอย่างไรท่านประธาน ผมอยู่ในฐานะลำบากนะครับ

ที่ผมพูดนี้ ท่านก็รู้ว่า ผมทำงานมาโดยตลอด เสร็จแล้ว ถ้าบอกใช้ความรู้สึก แล้วท่านเลขาของ
กรรมวิธีการก็บอกว่า เราไม่เอาแพ้ เอาชนะกัน มีแต่อาจารย์เจิมศักดิ์ แต่แล้วเมื่อวานนี้เขาถาม
ว่าอย่างนี้แล้วจะอธิบายอย่างไรว่าเราเอาแพ้ เอาชนะกันหรือเปล่า พอในที่ที่สุด ก็มีการขอ
โหวต ก็เป็นเอกสิทธิ์ล่ะครับ แต่คุณการุณขอว่า ขอให้ท่านเกียรติชัยได้แสดงความเห็นสักนิด
หนึ่งได้ไหม มีคำที่จะหาทางออกได้ ท่านเป็นนักกวี อาจารย์เกียรติชัยเตรียมเขียนไว้เยอะแยะ
เลย ตอนหลังวิ่งมาให้ผมดูบอก อะไรวะ นี่มาให้ดูอย่างนี้ไม่มีโอกาส ปิด โหวต ผมอธิบายเขา
อย่างไร ช่วยอธิบายแทนผมตรงนี้ได้ไหมครับ ผมจะได้ไม่ต้องไปอธิบาย หรือจะได้จำคำของ
ท่านเอาไปอธิบาย ท่านประธานช่วยหน่อยเถอะครับ ขอบพระคุณครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์
ครับ เมื่อวานนี้สมาชิกก็เห็นนะครับ แต่เรากลับเข้ามาที่ ก็นี้กว่า ตกลงกันได้ เหลือแต่ถ้อยคำ ก็
อภิปรายกันไปแล้ว อภิปรายกันไปแล้ว ผมก็ต้องถามทางยกวาง ยกวางเขาก็โหวต แล้วสมาชิกก็
อภิปราย แล้วสมาชิกก็เห็นว่า ควรปิด สมาชิกด้วยกันก็ไปสนับสนุนนะท่านอาจารย์ ก็เลยต้อง
โหวตขึ้น ผมก็ไม่รู้ว่าทำไมเป็นอย่างนั้น เดี่ยวยกวางอธิบาย โดยคนเดิมนะครับ ท่านอาจารย์วิชา
เชิญครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมวิธีการ) : กราบเรียนท่านประธานที่
เคารพครับ ผม วิชา มหาคุณ ที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ขออนุญาตเอ่ยนามนะครับ ที่ได้พาดพิงถึง
ก็คือ ก่อนที่จะลงไป มีการปรึกษาหารือกันนี้ ก็เป็นความจริงที่กระผมได้บอกว่า ผมเอง แล้วก็
กรรมวิธีการส่วนใหญ่ก็ตั้งใจในเรื่องของถ้อยคำ ซึ่งรัฐธรรมนูญนี้เวลาบัญญัติไว้ ถ้อยคำ
ทั้งหลายต้องสื่อความหมายที่เข้าใจได้ชัดเจน แจ่มแจ้ง ไม่มีการตีความไปหลายนัย ไม่มีความ
เคลือบคลุม สงสัย แต่ว่าในกรณีหลังจากที่ใช้แล้ว มันอาจจะเกิดกรณีเคลือบคลumnัน มันก็มี
หลักตีความของมันอยู่ ซึ่งเป็นแนวทางหลังจากที่ประกาศใช้แล้วนะครับ แต่ว่า ก่อนประกาศใช้
นี่ การร่างรัฐธรรมนูญต้องชัดเจนนะครับ แล้วจะไม่มี การเขียนบทนิยามศัพท์ไว้ในร่าง
รัฐธรรมนูญเป็นอันขาดนะครับว่า นี่ความหมายนี้หมายความว่าอย่างไร อย่างไร ซึ่งกรณีนั้นก็
ต้องไปอ่านในบันทึกเจตนารมณ์ ซึ่งเราก็ไม่รู้ว่าจะได้มีโอกาสอ่านกันหรือเปล่านั้นครับ ในโอกาส
ที่ได้มีการพูดจากันนี้ ผมก็เรียนว่า ก็ยังพูดจากันด้วยดี แล้วก็ไม่มีใครที่จะมีความเห็นในทาง
แตกแยก หรือคัดค้านอะไร แต่ว่า ถ้อยคำที่มันยังไม่ลงตัวกันก็คือว่า คำว่า เพศ ที่มีอยู่ในร่างเดิม

แล้วกับคำว่า ความหลากหลายทางเพศ ซึ่งจะเป็นคำเอามาต่อท้าย เอามาเพิ่มเติม ซึ่งทาง
 กรรมการยกกว้างส่วนใหญ่ก็เห็นว่า ถ้าเพื่อเติมคำว่า ความหลากหลายทางเพศ ลงไปแล้วนี่ก็
 ต้องตัดคำว่า เพศ ออกไป เพราะว่าความหลากหลายทางเพศก็หมายถึง รวมหมดทั้งเพศชาย
 เพศหญิง เพศอื่น ๆ ซึ่งอาจจะมีตามที่เราได้เห็นสมควรว่า ให้ความคุ้มครอง คือ ไม่ถูกเลือก
 ปฏิบัติ ซึ่งท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ขออนุญาตเอ่ยนามอีกครั้งหนึ่งนะคะ ท่านอาจารย์ไม่เห็น
 ด้วย ท่านบอกว่า ต้องมีคำว่า เพศ ด้วย แล้วมีความหลากหลายทางเพศด้วย ตรงนี้เองนะคะ
 ซึ่งมันทำให้ไม่ลงรอยกัน ทำให้ไม่สามารถที่จะตกลงกันได้ในเรื่องของถ้อยคำ ซึ่งท่านอาจารย์
 เองนี่ก็เสนอคำอื่นมาด้วยนะคะ เช่น ความแปรเปลี่ยนจากเพศกำเนิด ซึ่งก็ไม่ว่าแปรเปลี่ยน
 อย่างไร แบบไหน ซึ่งทางกรรมการยกกว้างเองก็ไม่สนใจในถ้อยคำอันนี้นะคะ เพราะว่ามัน
 ไม่สื่อความหมายอีกเหมือนกันนะคะ ความแปรเปลี่ยนทางเพศนี้ ทางท่านอาจารย์บางท่าน
 บอกว่า เดี่ยวจะเข้าใจผิดว่า พวกความรุนแรงทางเพศนี้จะอยู่ในชายใหม่ เป็นความแปรเปลี่ยน
 ทางเพศนี้ พวกชอบเซ็กซ์ (Sex) หมูอย่างนี้จะอยู่ในใหม่ เดี่ยวยุ่งกันใหญ่ครับ -----

เพราะฉะนั้นในเรื่องของถ้อยคำนี้ เวลาที่เราบัญญัตินี้ต้องชัดเจน ต้องให้ความหมายอย่างที่ได้กล่าวไว้ นะครับ ด้วยเหตุนี้เองนี้ กรรมวิธีการยกกว้างก็เลยเห็นสมควรให้กลับมาในที่ประชุม ให้มาลองคุยกัน อย่างเปิดเผย นะครับ ในที่ประชุมอีกที แล้วผมก็ไม่ได้คาดหมายว่า อภิปรายไปแล้ว แล้วก็จะมีผู้เสนอปิดอภิปราย ก็อาจจะเป็นด้วยเหตุว่าตอนนั้นคำแล้วครับ ดึกแล้ว นะครับ จะมีเสียงเรียกร้อง นะครับ จากหัวใจ จากทางบ้านก็สุดแล้วแต่ นะครับ ก็ เป็นเหตุที่ทำให้ต้องยุติ นะครับ ก็ต้องโหวต ผมก็กราบเรียนต่อท่านประธาน นะครับ ไปถึงท่านกรรมวิธีการยกทุกคน นะครับว่า ท่านไม่ได้มีเหตุที่จะมีการพลิกแพลงหรืออะไรเลย นะครับ ผมเรียนด้วยความบริสุทธิ์ใจ และกราบเรียนไปถึงท่านสมาชิกทุกท่านด้วย นะครับว่า เหตุการณ์นี้มันก็ไม่สามารถที่จะยุติกัน ได้ด้วยการตกลงในเรื่องของถ้อยคำ กรณีอย่างนี้ ก็อาจจะเกิดขึ้นได้ เพราะฉะนั้น กระผมก็เรียนว่า เมื่อวานนี้ไม่ได้อยู่ในความคาดหมายจริง ๆ ครับ ผมต้องขอขอบพระคุณทุก ท่านครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐสุนทร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ก็ออกเสียงไปแล้วนะ เชิญท่านสว่าง

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ นิดเดียวครับ คือเมื่อเจตนาที่ตรงกัน อย่างนั้น ก็ฝากกรรมวิธีการไปพิจารณาก็แล้วกัน นะครับว่า ท่านจะลองไปคิด ถ้อยคำไป เรายังมีเวลาอีกหลายวัน นะครับ เพราะกรรมวิธีการมีสิทธิ นะครับ ในการที่จะหยิบยกขึ้นมา ถ้าเจตนาตรงกัน ท่านไม่ได้กะจะเอาแพ้ เอาชนะ แล้วก็ไม่มีเจตนาที่จะไปพลิก เจตนาที่หยุดพักเพื่อที่จะพลิกสถานการณ์ ท่านไม่มีเจตนา นั้นจริง ๆ ผมก็เชื่อว่าเช่นนั้น เพราะฉะนั้นก็ฝากว่าท่านลองไปพิจารณานะครับ ผมกราบเรียนท่านประธานประสงค์ ถ้าเจตนาเป็นอย่างนั้นจริง ๆ ท่านมีเวลา แล้วท่านถ้าจะขอเปลี่ยนถ้อยคำ ซึ่งไม่ยาก แล้วก็ขอแก้ตรงนี้ได้ เพราะว่าเราก็สามารถที่จะโหวตกันได้ว่าจะเห็นว่าจะอย่างไร จะแก้ได้ หรือไม่ได้ เพราะกรรมวิธีการท่านมีสิทธิ นะครับ แต่ถ้าพวกผมขอขึ้นมา มันจะต้องใช้ ๖๐ เสียง เพราะฉะนั้นก็มีสิทธิ เราก็มีสิทธิ แต่ว่าท่านก็มีสิทธิ ผมฝากพิจารณาก็แล้วกันครับ ขอ ถ้าท่านไม่แก้ ผมก็ไม่ว่าอะไรครับ ขอขอบพระคุณ ครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐสุนทร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ขอกันอย่างไรเดี๋ยวกี่ ลองดู นะครับ อาจารย์ครับ ท่านสว่าง นะครับ

นายสว่าง ภูพัฒน์วิบูลย์ : ท่านประธานสภาที่เคารพ แล้วก็ท่านเพื่อน ๆ สมาชิก สสร. ที่เคารพทุกท่าน ผมขออนุญาตเรียนปรึกษาหารือหรือหลักการในเรื่องนี้ ผมว่า กรณีเช่นนี้ก็จะเกิดขึ้นต่อ ๆ ไปอีก อย่างเช่น พวกเราทั้งหลายนี้ไปรับฟังความคิดเห็นมาแต่ทุกจังหวัด ผมก็รับมาหลายเรื่องเช่นเดียวกัน ก็มีความรู้สึกเข้าใจ ขออนุญาตเอ่ยนาม ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ อย่างที่ว่า แต่ว่า ถ้าหากว่า เราได้รับฟังมาทั้งหมดแล้ว มาถึงตอนนี้ เมื่อผ่านญัตติไปแล้วอย่างใด อย่างหนึ่ง เรายุ่เองก็ยังคงต้องกลับไปรับผิดชอบที่ฟังมาอีกนี่ จะถูกต้องหรือไม่ครับ โดยหลักการ ก็เลยอยากจะเรียนปรึกษาว่า น่าจะไม่ใช่อย่างนั้นกระมัง อย่างเช่น บางเรื่องที่สำคัญ เรารู้ ๆ กัน อยู่อย่างนี้ มีคนมาสนับสนุนอยู่ข้างนอกเยอะแยะ ถ้าเกิดไอ้คนที่รับฝากมาอย่างนี้เช่นเดียวกัน แล้วก็ไม่ได้ครบ ๖๐ เสียงในนี้ อ้าว ก็มีอันที่เราต้องใช้ตามร่างนี้ไปก่อนอย่างนี้ คนที่รับมาแล้วก็มีคนสนับสนุนข้างนอกเยอะ ๆ จะทำอย่างไร เพราะฉะนั้นโดยหลักการนี้ ผมก็อยากจะกราบเรียนท่านเพื่อนสมาชิกที่เคารพครับ เราได้รับฝากมาด้วยกันทั้งหมด แต่ว่าในร้อยละนี้ เมื่อมันมีมติออกมาแล้ว ไม่ได้ ๖๐ เราต้องเคารพกติกาว่า เอาฉบับนี้ไปใช้ก่อน ฉบับนี้ก็อาจจะไม่ใช่ฉบับที่ทุกคนถูกใจทั้งหมด ใน ๒๕๕ มาตรา ผมไม่ชอบสักแค่มาตราเท่านั้น ซึ่งผมแปรอยู่ตรงนี้ แล้วเราจะไม่รับรัฐธรรมนูญฉบับนี้หรือ เราจะออกไปเอาข้าง เอม้ามาเพิ่มเติมอย่างนั้นหรือ ผมว่าก็ไม่เป็นประชาธิปไตยที่ถูกต้อง รับฝากมาก็รับฝากมาโดยหลักการ แต่ว่าเมื่อไม่ได้ ๖๐ ก็คือ ไม่ได้ ๖๐ อย่างนั้น นี่ผมขออนุญาตเรียนปรึกษาหารือพวกเราโดยหลักการทั้งหมดนะครับ เพราะฉะนั้นก็ต้องขออนุญาตว่า เมื่อมติออกมาอย่างไร ก็สมควรจะรับปากอย่างนั้นไป เพราะเราเองก็รับมาด้วยกันทั้งหมดอย่างนี้ครับ -----

ถ้าทางออกอย่างนี้ได้ไหมครับ ท่านประธานครับ ผมเสนอว่าอย่างนี้ ผมก็เข้าใจความรู้สึกของท่านครับ เอาว่ารอบแรกขออนุญาตอย่างนี้ได้ไหมครับ รอบแรกว่าอย่างนี้ไปก่อน ครบ ๒๙๙ มาตรา เสร็จ เออ มีเรื่องใดที่เราเห็นว่า ส่วนใหญ่ยังติดค้างคาใจ เราก็พูดกันไว้ เข้ากลับมาดูรอบสองอีกนิดหนึ่งถ้าหากมีเวลา หากมีเวลานะครับ มันก็เป็นเงื่อนไขเวลาอีกทีหนึ่ง ก็ถ้าหากมีเวลาก็มาพูดตรงประเด็นที่เรายังติดใจอยู่อีกเป็นรอบที่ ๒ สั้น ๆ เฉพาะประเด็นที่เราติดใจด้วยกัน อย่างนี้ก็จะไปได้ครับท่าน ผมขอเรียนเพื่อนสมาชิกครับ หลักการอันแรก ก็คือว่า เรารับปากมาด้วยกันทั้งหมด เพราะฉะนั้นเมื่อรับปากมาแล้วนี้ หากมันไม่ได้ ๖๐ ก็ควรจะเคารพกติกา แล้วประเด็นที่ ๒ ก็คือว่า รอบแรกขออนุญาตผ่าน ๒๙๙ เสียก่อนครับ พอผ่านแล้ว หากมีเวลา เราก็มาพูดประเด็นที่เรายังติดใจกันอยู่อีก ก็ไม่ผิดกติกาอะไร แต่ว่า ทั้งนี้ทั้งนั้น ภายใต้เงื่อนไขเวลาของวันที่ ๖ กรกฎาคม ครับ ขอบพระคุณครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : คือการพิจารณาเมื่อผ่านไปแล้วยังนี้ครับ ถ้าจะไปยกอะไร ก็คงเป็นไปตามมาตรา ๒๘ แต่ผมคิดว่า ทั้งกรรมาธิการ อะไรนี้ เดียวไปบอกกับท่านก่อน ส่วนจะใช้พวกเราอย่างไรที่เป็นไปตามมาตรา ๒๘ ของรัฐธรรมนูญก็ดูได้ครับ แต่เวลานี้ต้องขอให้ผ่านไปทีละมาตราไปเลย ท่านอลิสาคครับ

นางสาวอลิส่า พันธุศักดิ์ : กราบเรียนท่านประธาน สสร. แล้วก็สมาชิกทุกท่าน นะคะ ดิฉัน อลิส่า พันธุศักดิ์ สสร. นะคะ ก็อยากจะเสริมประเด็นเมื่อวาน ในเรื่องของการตัดสินใจตัดสินนะคะ คือจริง ๆ แล้วเข้าใจดีทุกท่านที่พยายามที่จะหาทางออก แล้วก็ทางคณะกรรมการยกกว้างก็ให้โอกาสเราในการที่จะหาวิธีการเปลี่ยนแปลง แต่ว่า อันนี้ก็คือเป็นประสบการณ์อันหนึ่งก็คือคิดว่า ขอให้มันเป็นประสบการณ์ที่สอนพวกเราอีกครั้งนะคะว่า วิธีการตัดสินใจนี้ไม่ควรจะมีการเปลี่ยนแปลงด้วยอารมณ์ แล้วก็เรื่องของประเด็นเมื่อวานนี้ คืออยากจะบอกว่ามันไม่ได้เป็นประเด็นที่ร้ายแรงที่จะบัญญัติเข้าไปในนี้ เป็นประเด็นของการให้โอกาส เพราะฉะนั้นถ้าเราดูด้วยเหตุผลว่า คืออยากจะพูดให้ทุกท่านทราบอีกครั้งหนึ่ง เพราะบางท่านก็อ่านไม่เห็นนะคะ บางทีก็ไม่อ่านให้ทราบด้วยว่า การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องต่าง ๆ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : คืออย่างนี้ครับ ขออนุญาตอย่าไปลงในรายละเอียด เพราะลงมติไปแล้วครับ

นางสาวอลิสสา พันธศักดิ์ : ไม่ค่ะ คือเรื่องของลงมติให้เป็นเรื่องของลงมติไปค่ะ แต่ว่า คืออยากจะให้เวลาที่เรากำลังจะมีการลงมติอีกครั้งหนึ่งนี้ ขอให้มีการคิดไตร่ตรองว่า คือ ความที่เรามีความยึดถือในเรื่องของการให้โอกาสนี้มันไม่น่าจะเปลี่ยนแปลงได้ แล้วก็อยากจะให้เห็นเรื่องนี้ว่า ไม่ใช่มันเป็นเรื่องของบุคคล แต่เป็นเรื่องของส่วนรวม แต่ว่า เราอยากจะให้โอกาสคนที่เขาเป็นผู้ด้อยโอกาส เพราะฉะนั้นมันไม่น่าจะไปอิงกับเรื่องใด ๆ เพราะว่า ในการประชุมรอบนอกเอง ก็มีการเสนอความเห็นที่แตกต่างกันมาก แล้วก็ถึงเรื่องที่ไม่น่าจะเกี่ยวข้องกันได้นะคะ ก็อยากจะฝากไว้แค่นี้ค่ะ ขอบพระคุณค่ะ

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ครับ เรื่องนี้อาจอย่างนี้ เพราะลงมติไปแล้วนะครับ เดี่ยวไปดูว่าจะทำอย่างไร เพราะถ้าเราพูดเรื่องทีลงมติไปแล้ว เดี่ยวจะเป็นปัญหา นี่เพิ่งมีสังเกตมาตรานี้มาตราเดียว เดี่ยวมันต้องมีเรื่องอะไรที่คงเห็นไม่ตรงกันอีกนะครับ ซึ่งขั้นตอนก็ทำได้ ถ้าไปคุยแล้วกรรมวิธีการยกวางเขายอมก็อาจจะนั่นได้ แล้วก็ไม่อย่างนั้น ก็เป็นไปตามมาตรา ๒๘ ที่ใช้สมาชิกนะครับ ขอผ่านตรงนี้ไปได้ไหมครับ ลงมติไปแล้ว ท่านวิชัยครับ

นายวิชัย เรื่องเรื่องกฤษฎีกา : ท่านประธานครับ กระผม วิชัย เรื่องเรื่องกฤษฎีกา สสร. หมายเลข ๐๕๙ ครับ ประเด็นเมื่อวานนี้เราพูดกันตั้ง ๒ ชั่วโมงเศษ ท่านประธานครับ ลงมติไปแล้วนะครับ แล้ววันนี้ก็ยังมาพูดต่อ กระผมอยากจะกราบเรียนว่า ก่อนที่จะลงมตินั้น ทุกคนก็ได้พิจารณารอบคอบ เห็นด้วยไปหมดแล้ว แล้วถ้าให้มาพูดอีก ก็ทุกมาตราก็มีปัญหาไปหมด ก็อยากจะกราบเรียนท่านประธาน ขออภัย ที่ตรงนี้ต้องเด็ดขาดหน่อยครับ ท่านประธานครับ มิฉะนั้นแล้วมันจะเสียเวลาไป ไม่เกิดประโยชน์อะไรเลย ก็กราบเรียนท่านประธานครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : ขอบคุณครับ ผมกำลังจะต่อนะครับ ขออนุญาตดำเนินการต่อนะครับ มาตรานี้ใช้เวลาข้ามคืน แล้วก็ใช้เวลาข้ามมาถึงอีกวันหนึ่ง ลงมติไปแล้ว ขอไปต่อมาตรา ๓๑ ท่านเลขา

นายวัชรินทร์ จอมพลาพล (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : มาตรา ๓๑ ไม่มีการแก้ไข ส่วนที่ ๓ สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๓๒ มีการแก้ไข มีกรรมวิธีการขอสงวนความเห็น ๓ ท่าน คือ ท่านชูชัย ศุภวงศ์ ท่านศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม และท่านคมสัน โพธิ์คง และมีกรรมวิธีการขอสงวนความเห็น ๑ ท่าน คือ ท่านศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (ท่านรองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง)

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : เชิญครับ สำหรับที่สงวนความเห็นนี้ใครครับ ของคุณหมอของท่านอาจารย์เกริกเกียรติ ท่านคมสันเชิญครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมวิธีการ) : กราบเรียนท่านประธานครับ ผม คมสัน โพธิ์คง กรรมวิธีการ และสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนุญครับ กระผม แล้วก็ท่านกรรมวิธีการ คุณหมอชูชัย ศุภวงศ์ แล้วก็ศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม ขอสงวนความเห็นในมาตรา ๓๒ วรรคสาม นะครับ ในเรื่องของการจับกุม คุ่มขังบุคคล โดยไม่ได้มีคำสั่ง หรือหมายของศาล แล้วก็การตรวจค้นตัวบุคคลนะครับ ซึ่งในร่างของกรรมวิธีการนี้ได้กำหนดในมาตรา ๓๒ วรรคสาม ว่า การจับ คุ่มขัง ตรวจค้นตัวบุคคล หรือกระทำการใด อันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ สาเหตุของการที่ต้องสงวนความเห็นในเรื่องนี้นะครับ ก็เนื่องจาก ในบทบัญญัติ ในมาตรา ๓๒ วรรคสาม และมาตรา ๓๒ ทั้งหมดนี้ กรรมวิธีการได้ยุบรวมมาตราหลายมาตราครับ ก็คือ มาตรา ๒๓๗ แล้วก็มาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนุญ ปี ๒๕๔๐ เข้ามารวมด้วยกัน แล้วเอาหลักการในเรื่องของการจับ คุ่มขังบุคคล แล้วก็การตรวจค้น ซึ่งเป็นคนละเรื่องกันมาไว้ในมาตราเดียวกัน ซึ่งมาตรา ๓๒ วรรคสามนี้นะครับ เรื่องของการจับหรือ คุ่มขังตัวบุคคล โดยหลักการนี้ครับจะกระทำไม่ได้ ในมาตรา ๒๓๗ แล้วก็วางหลักการไว้ว่า เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของศาล ก็หมายความว่า ซ้อยกเว้น ในเรื่องของการจับ คุ่มขังนั้น

ต้องเป็นหลักการที่ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาลเท่านั้นนะครับ นอกจากนี้จะมีเหตุอื่นตามที่
 กฎหมายบัญญัตินะครับ ส่วนในเรื่องของการตรวจค้น แบ่งออกเป็น ๒ เรื่อง ก็คือ เรื่องของการ
 ค้นเคหสถาน ซึ่งเป็นการละเมิดเสรีภาพของบุคคลในเคหสถาน กับเรื่องของการค้นตัวบุคคล
 ในทางกฎหมายอาญานั้น ถือหลักว่า การตรวจค้นนั้น สามารถที่จะกระทำได้ภายใต้บทบัญญัติ
 ของกฎหมาย คือ ข้อยกเว้นเพียงข้อยกเว้นเดียว การที่กรรมาธิการเอา ๒ เรื่อง ก็คือ การจับ
 คุมขัง การตรวจค้นตัวบุคคล แล้วก็การกระทำใด ๆ อันกระทบสิทธิเสรีภาพนี้มารวมไว้ใน
 วรรคสาม โดยเขียนข้อยกเว้นว่า เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่
 กฎหมายบัญญัตินั้นนะครับ มันก่อให้เกิดปัญหาเป็นประการนี้ครับ ท่านประธานครับ ก็คือว่า
 ทำให้การตรวจค้นตัวบุคคลในที่ต่าง ๆ นี้ ซึ่งเช่น การตั้งด่านของเจ้าหน้าที่ตำรวจในที่สาธารณะ
 นั้น เมื่อดูถ้อยคำแล้ว จะหมายความว่า มีคำสั่งหรือหมายของศาลมาก่อนนะครับ แล้วก็จะมีเหตุ
 อย่างอื่นตามมาทีหลัง หมายความว่า การตรวจค้นตัวบุคคลนั้น จะต้องใช้คำสั่งหรือหมายของ
 ศาลเสมอ เพราะฉะนั้นในประเด็นตรงนี้นี้ผมคิดว่า ถ้อยคำไม่มีความชัดเจนในจุดนี้ แล้วจะเป็น
 ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในกรณีที่มีเหตุสงสัยในเรื่องของการตรวจค้น
 ตัวบุคคลนะครับ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ เพราะว่า การตรวจค้นตัวบุคคลนั้นกลายเป็นว่า
 จะต้องไปขอคำสั่งหรือหมายของศาลทุกครั้ง ถ้าหากตีความโดยข้อความที่เขียนในลักษณะ
 เช่นนี้นะครับ การตั้งด่านที่บริเวณที่ตำรวจตั้งด่าน เพื่อตรวจค้นเหตุร้ายต่าง ๆ ยกตัวอย่าง เช่น
 การวางระเบิดที่เกิดขึ้นในที่ต่าง ๆ นี้ ถ้ามีการตั้งด่านเพื่อตรวจค้น แล้วสงสัยบุคคลนี้ ถ้าเกิด
 ความสงสัยในมาตรานี้ต้องไปขอคำสั่งหรือหมายของศาลนะครับ ก็ปรากฏว่า อาจจะมีระเบิดตรง
 ด่านนั้นแหละครับ หรือถูกวางระเบิดในที่อื่น ๆ ไปเสร็จเรียบร้อยแล้ว -----

ก็ไม่สามารถที่จะตรวจค้นตัวบุคคลได้ ผมคิดว่าประเด็นตรงจุดนี้นะครับ ท่านประธานครับ ต้องมีความชัดเจน ในเรื่องของการที่จะวางหลักการตรงนี้ว่า ประการที่ ๑ ก็คือว่า ถ้าหากต้องการเอาหลักการในเรื่องของการจับและคุมขังบุคคล ซึ่งเป็นหลักการสำคัญ และต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาลมาเป็นหลักการสำคัญ ผมคิดว่า ต้องแยกออกมาเป็นอีกรวรรคหนึ่งนะครับ ถ้าหากไม่แยกมาอีกรวรรคหนึ่ง ก็ต้องเขียนถ้อยคำให้มีความชัดเจน อย่างที่กระผมได้เสนอ ก็คือการจับหรือคุมขังบุคคลโดยมิได้มีคำสั่งหรือหมายของศาลนี้ จะกระทำไม่ได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมาย ก็หมายความว่า ถ้าเป็นเหตุกรณีของการพบการกระทำ ความผิดซึ่ง ๆ หน้า ก็เป็นข้อยกเว้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในเรื่องนี้ ที่จะเป็นการยกเว้นโดยไม่มีหมายหรือคำสั่งของศาลเพียงเท่านั้น การจับหรือคุมขังคนโดยไม่มีหมายของศาลแล้วเขียนกว้าง ๆ ก็ไม่สามารถกระทำได้ครับ ท่านประธานครับ เพราะฉะนั้นในกรณีอย่างนี้ผมเห็นว่า ถ้าจะเขียนต้องเขียนให้ชัด เพราะไม่เช่นนั้น การเขียนรวมและเหมารวมเป็นเรื่องเดียวกัน ผมเห็นว่า ก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติกับทางเจ้าพนักงานที่จะต้องดำเนินการในการปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความสงบ และการป้องกันเหตุร้าย และภัยอันตรายที่เกิดขึ้นกับประชาชน เพราะฉะนั้นกระผมจึงได้เสนอข้อความในวรรคสามเสียใหม่ว่า การจับหรือคุมขังบุคคลโดยมิได้มีคำสั่งหรือหมายของศาล การตรวจค้นตัวบุคคล หรือการกระทำใดอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติ ถ้าถ้อยความเป็นลักษณะเช่นนี้นะครับ ท่านประธานครับ ก็สามารถที่จะทำให้มีการตีความออกมาได้ว่า ในเรื่องของการจับกุมบุคคล หรือคุมขังนั้น ต้องอาศัยคำสั่งศาลเสมอ แล้วก็สาเหตุอื่นที่เป็นเหตุจำเป็นก็ไว้ในเรื่องของกฎหมายไปกำหนดเหตุยกเว้นเท่าที่จำเป็นไว้ ซึ่งประเด็นนี้นะครับ ในมาตรา ๓๒ วรรคสาม ความจริงในการประชุมของกรรมาธิการ ได้มีการรับกันในกรรมาธิการว่าจะไปปรับถ้อยคำให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น แต่ก็ปรากฏว่า ไม่ได้มีการปรับถ้อยคำนั้นแต่อย่างใดนะครับ ร่างที่ออกมานั้นไม่ได้ปรับไปตามที่ได้มีการรับในที่ประชุมของกรรมาธิการ ฉะนั้นกระผมจึงมีความจำเป็นที่จะต้องขอสงวนความเห็นในเรื่องนี้ไว้ ถ้าเป็นไปได้ครับท่านประธาน อยากจะขออนุญาตให้ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรท่านอื่น ซึ่งท่านเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องนี้นะครับ คือ เคยเป็นเจ้าพนักงานตำรวจมาก่อนนี้ ได้ให้ความเห็นในประเด็นเหล่านี้ด้วยครับ ต้องขออนุญาตท่านประธานด้วยครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้อยู่ นายธนิต เศรษฐบุตร ประธานสภา
ร่างรัฐธรรมนูญ ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นายเดโช สวณานนท์ รองประธานสภา
ร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

นายเดโช สวณานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ได้ครับ ไม่มีปัญหา แต่ขอให้ท่านผู้สงวนคำแปรญัตติไว้ก่อนได้ไหมครับ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์
เชิญครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เรียนท่านประธานที่เคารพ ในมาตรานี้
ในกลุ่มของผมนั้นมีการแปรญัตติอยู่ ๒ วรรคด้วยกัน ก็คือ ตัวผมเองกับ พลตำรวจโท ธรรมนิศย์
ที่แปรญัตติในวรรคที่ ๒ และวรรคที่ ๓ แต่เพื่อทำความเข้าใจในเรื่องนี้นะครับ อยากจะกราบ
เรียนว่า ขณะนี้เราเข้าสู่หมวดสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เพื่อคุ้มครอง
สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลเป็นหลัก มาตรา ๓๒ เป็นมาตราแรกที่อยู่ในหมวดนี้ และข้อความ
แรกของมาตรา ๓๒ ต้องเป็นหลัก ก็คือ กรุณาช่วยพิจารณานิดนะครับว่าความเข้าใจของผม
ถูกไหม บรรทัดแรกเลย วรรคแรกของมาตรา ๓๒ ระบุไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพ
ในชีวิตและร่างกาย ซึ่งมีความหมายว่า บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิและเสรีภาพทางร่างกายนั้นเป็น
ตัวหลักก่อน ส่วนจะยกเว้นอะไรต่ออะไรที่เหลือนี้ จึงมีวรรคต่าง ๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นการ
จับกุม คุ่มขัง โทษประหารชีวิต การลงโทษด้วยความโหดร้ายทารุณ จึงเป็นข้อยกเว้นตามมา
ทีหลัง ผมเข้าใจอย่างนั้น เพราะฉะนั้นถ้าท่านดูวรรคที่ ๒ ที่กระทำการยกเว้นได้ร่างขึ้น ก็คือว่า
การทรมานทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้าย หรือไร้มนุษยธรรม จะกระทำมิได้
ผมก็ชื่นชม -----

เพราะว่ามันเข้ากันกับ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย แต่ท่านไปเติมคำว่า แต่การลงโทษประหารชีวิตตามที่กฎหมายบัญญัติไม่ถือว่าเป็นการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้าย หรือไร้มนุษยธรรม ตามความในวรรคนี้ ท่านประธานครับ ประการแรกเลย ท่านประธานจะเห็นว่า ตรรกะและเหตุผลนี้มันขัดกันหมดเลย วรรคที่ ๒ รับหลักการตามวรรคหนึ่งที่ยก บุคคลมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตร่างกาย แล้วท่านก็บอกว่า การทรมานทารุณกรรม การลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายนี้ อย่างไร้มนุษยธรรมจะกระทำไม่ได้ แต่ท่านไปเขียนว่า การลงโทษด้วยประหารชีวิตให้ถือว่า ไม่เป็นการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้าย ถามว่า มันขัดต่อความรู้สึก ขัดต่อความจริงไหม แล้วไร้มนุษยธรรมใหม่ ท่านประธานครับ อันนี้เป็นวรรคสองที่ผมจะขออภิปราย และวรรคสามจะขอ พลดำรงโท ธรรมเนียม อภิปราย ท่านประธานครับ ประการแรกเลยนี้ ผมรู้สึกว่า มันมีความขัดกันเองในวรรค ผมทราบว่า เรื่องนี้ท่านไปเอามาจาก ปี ๒๕๔๐ ผมเองเคยวิพากษ์วิจารณ์ตอน ปี ๒๕๔๐ ผมไม่ได้เป็น สสร. หรือครับ แต่ว่าผมมาช่วย สสร. ในการไปรับฟังความเห็น แล้วก็เดินสาย อย่างปีนี้ แต่ว่า ปี ๒๕๕๐ นี้มากกว่าเยอะ ในการรับฟังความเห็น ผมก็เคยวิพากษ์วิจารณ์ว่ามันขัดกัน แต่ ปี ๒๕๔๐ เขาก็ไม่ได้คิดจะแก้ ผมก็ไม่มีโอกาสได้มาพูดในสภาแห่งนี้ ท่านประธานครับ ประการแรกเลย ข้อความขัดกัน ประการที่ ๒ ผมถามว่าโทษประหารชีวิตนี้ ผมเชื่อว่า คนไทยชอบ ถูกใจ ผมไปรับฟังความเห็นมานี้ คนไทยชอบครับ อันนี้ต้องยอมรับความจริง แต่ผมถามว่า โทษประหารชีวิตนี้มีบรรทัดฐาน หรือมีความเชื่อ หรือมีสมมุติฐานในใจอยู่ว่า ๑. เราไม่เชื่อว่าบุคคลสามารถที่จะกลับตัวได้ เราเชื่อว่า คนไหนสันดานมันเลว มันคงจะเลวตลอดไป เราเชื่อว่า เมื่อเขากระทำความผิดร้ายแรงแล้ว เขาจะไม่มีวันที่จะกลับมาเป็นคนดี หรือไม่กระทำความผิดร้ายแรงได้อีกต่อไป ถ้าเราเชื่ออย่างนี้ ก็สมควรครับ ก็สมควรตาย ถามว่า ความเชื่ออันนี้เป็นความเชื่อที่ผมเคารพนะครับ ความเชื่อนี้เราไปห้ามกันไม่ได้ แต่ความเชื่อที่เป็นสากลทั่วโลกต้องมีความเชื่อเหมือนกันหมดทุกคนใหม่ คำตอบก็คือ สังคมแปรเปลี่ยนไปได้เรื่อย ๆ ตามวิวัฒนาการ ตามสภาพสังคม สมัยหนึ่งเราต้องเชื่อว่าเราต้องทรมานมันก่อนตายอีกด้วยเหอะ ผมนี่นะครับเคยไปศึกษาเรื่องนี้ เขาเคยผ่ากะโหลกออก เอาคีม เอาถ่านร้อน ๆ เผาให้แดง ๆ เหล็กเผาให้แดง ๆ แล้วไปวางอยู่บนกะโหลก เอาคนใส่ตะกร้อให้ข้างตะไปเรื่อย ๆ ท่านประธานครับ สมัยนั้นเขาก็บอกว่ามันไม่

ทรมานหรือทรมานสำหรับคนพวกนี้ ผมถึงบอกอย่างไร ท่านประธานครับ เราเปลี่ยนพัฒนาการมาได้เรื่อยๆ เคยเอาคนเอาตะขอนี้ใส่ที่คางนะครับ แล้วก็ให้ยื่น ถ้านั่งเมื่อไร หรือคอตกเมื่อไรนี้ ตะขอก็คงจะเกี่ยวคาง ก็นั่นเป็นการลงโทษ แต่ท่านประธานครับ ผมกำลังชี้ให้เห็นว่า สังคมเราก็พัฒนาขึ้นเรื่อยๆ จนปัจจุบันนี้ เอาใส่ตะกร้อเตะ หรือเอาถ่านแดง ๆ ใส่บนศีรษะ มันสมองให้มันเดือดปุด ๆ ปุด ๆ เลิกหมดแล้ว เราพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ เพราะฉะนั้นความเชื่อที่บอกว่า มนุษย์นี้มันคงกลับตัวไม่ได้นี่ เราค่อย ๆ พัฒนาดีขึ้นเรื่อยๆ เราค่อย ๆ ใช้การลงโทษที่เป็นอารยะ ศิวิลไลเซชัน (Civilization) มากขึ้นเรื่อยๆ แต่ท่านประธานครับ คนที่เห็นด้วยกับโทษประหารนี้ ก็คงยังจะเชื่ออยู่อีกว่า โทษประหารมีข้อดีอีกอย่างหนึ่ง ก็คือ ทำให้คนอื่นกลัวกฎหมาย เป็นการข่มคนอื่นไว้ก่อน ให้คนคนหนึ่งเสียสละเพื่อสังคม ตายไปจะได้ทำให้คนอื่นเกรงกลัว -----

อันนี้ก็เป็นข้อดี ผมก็ไม่ปฏิเสธว่า มันมีประโยชน์ในแง่ที่จริง ท่านประธานครับ ความเชื่อ
 ดังกล่าวก็เลยกลายเป็นว่า คนไหนเขาก็ต้องตัดทิ้ง ขจัดทิ้งจากสังคม ไม่ให้เป็นบุคคลที่ไปทำ
 ร้ายสังคม ก็ใช้วิธีไม่ยาก ขจัดทิ้ง ขจัดทิ้ง ก็มานั่งถกกันว่า จะยิงเป้า หรือจะฉีดยา จะทำอะไรก็
 แล้วแต่ อันนั้นอีกเรื่องหนึ่งละ แต่ท่านประธานครับ ผมมีความเชื่อต่าง ซึ่งก็ต้องเคารพในความ
 เชื่อส่วนตัวของแต่ละคนนะครับ ผมมีความเชื่อว่า มนุษย์นี้ที่เกิดมาจากท้องพ่อท้องแม่นี้ ไม่มี
 ใครเลวบริสุทธิ์ที่ไม่สามารถจะกลับตัวได้ ไม่มีใครติดมาโดยสันดาน แม้จะได้ยีน (Gene) จาก
 พ่อแม่มาบ้าง แต่ก็ไม่ได้เลวบริสุทธิ์ เพราะฉะนั้นเมื่อพัฒนาเติบโตใหญ่มา จนกระทั่งเขาหลงผิด
 กระทำความเลว เราจะโทษแต่ตัวเขาอย่างเดียวได้หรือ หรือเราต้องโทษสิ่งแวดล้อมและสังคมที่
 ทำให้เขาเหล่านั้นได้ทรุดทรมาลงไปตามลำดับ ตกลงเราจะประหารชีวิต มันช่วยไหมครับ ถ้าเราไม่ได้
 แก้ที่ต้นเหตุ ก็คือ สังคมมันทำให้เขาทรุดลงไป เราต้องไปประหารสังคมด้วยไหมครับ เราต้องไป
 ประหารคนรอบข้างด้วยไหมครับ เพราะเด็กที่มันเพิ่งออกมาจากท้องพ่อท้องแม่มันนี้ พ่อแม่มัน
 ก็ไม่ได้เลวบริสุทธิ์อย่างนั้น แม้จะมียีนมาบ้าง แต่ก็ไม่ได้ต้องถึงถูกประหารชีวิต ถ้าด้วยความเชื่อ
 และปรัชญาอย่างนั้นนะครับ ผมก็มองว่า เราจะต้องพิจารณาใหม่ในสังคมที่มีวุฒิภาวะพัฒนา
 สูงขึ้น ประการถัดไป ก็คือว่า เราเชื่อไหมครับว่า มนุษย์นี้ ถ้าเราให้โอกาสเขามีโอกาสที่จะกลับ
 ตัวเป็นคนดี แต่การให้โอกาสดังกล่าว ในระหว่างที่เขากำลังทำร้ายสังคม เรายังไม่เชื่อใจ เราก็ก
 ตัวเขาไว้ก่อน อย่าเพิ่งมาผสมผสานกับคนในสังคม เอาเขาไปจองจำไว้ก่อน และดูไปเรื่อย ๆ
 จองจำให้ยาวนาน เพราะว่าโทษนี้มันแรง การจองจำไม่ใช่ไม่มีโทษนะครับ ไม่มีใครอยากติด
 คุกหรอกครับ จองจำให้ยาวไปให้สุด แล้วค่อย ๆ ให้การศึกษา ค่อย ๆ ประเมินเป็นตามลำดับ
 ถ้าเขาประเมินได้ถึงจุดหนึ่ง พอจะมั่นใจ ก็ค่อย ๆ คุมความประพฤติ ดูแลไปเรื่อย ๆ ถ้าเป็น
 เช่นนั้นนี่นะครับ การรับโทษเหมือนกัน แต่ว่าโทษประหารชีวิตนี้อาจจะไม่จำเป็น เพราะเราก็
 ลงโทษ ไม่ใช่ไม่ลงโทษ ท่านประธานครับ มีงานศึกษาวิจัยชัดเจนว่า โทษแรงกับโทษไม่แรง
 แต่เอาจริง มีความแตกต่างกัน โทษแรง ๆ นี่นะครับท่านประธาน ผู้ที่กระทำความผิดนี้ เขาไม่คิด
 หรอกครับว่า เขาจะถูกจับได้ เพราะเขาเห็นว่า เราไม่ได้เอาจริง โอกาสในการที่เขาจะถูกจับ
 เพื่อไปถูกลงโทษแรง ๆ นี่มันไม่มาก และคนทำความผิดมักจะไม่คิดเวลาที่จะถูกจับ มักจะคิดว่า
 โอกาสหนีได้เยอะ เพราะฉะนั้นโทษแรงกลับไม่ช่วย แต่โทษเบา แต่ว่าเรากวดขันเอาจริงนี่
 ช่วยสังคมได้มากกว่า ท่านประธานครับ ยกตัวอย่าง แค่ว่าเราจะเดินข้ามถนน ให้ท่านปรับ

๑๐,๐๐๐ บาท หรือ ๕,๐๐๐ บาท ในการข้ามถนน แต่ถ้าท่านไม่เอาจริง ตำรวจก็เห็นใจ มันปรับ
แพงเหลือเกิน เหลียวซ้าย แลขวา ไม่เห็นมีใคร เขาก็เดินข้าม แต่ลองปรับ ๕๐๐ หรือปรับ ๒๐๐
แล้วตำรวจเอาจริงอยู่ตลอดเวลา แล้วเดินเมื่อไร ๒๐๐ เดินเมื่อไร ๒๐๐ แป็บเดียว พฤติกรรมเรา
เปลี่ยนทันที ท่านประธานครับ เพราะฉะนั้นโทษแรงนี้ไม่ได้มีความหมายว่า จะทำให้คนเกรง
กลัวเสมอไป อันนี้มาจากงานศึกษาวิจัยของนักวิชาการชัดเจน แต่โทษที่ไม่แรง แต่เอาจริง
ท่านประธานครับ โทษแรงนี้ศาลท่านก็ไม่ค่อยอยากจะตัดสินพิพากษาให้ประหารชีวิตอีก ตกลง
ศาลก็ผ่อน -----

ผมรู้จักของตุลาการทั้งหลาย คำนึงถึงมนุษย์ ไม่อยากจะใช้วิธีประหารชีวิต แล้วก็ยังจะต้องไป
 ฎีกงฎีกา มันก็จะยิ่งปวดหัวกันใหญ่ ท่านประธานครับ แต่ว่า ถ้าหากว่า โทษประหารชีวิตนี้
 นะครับ กระทำผิดตัวอีกละ ถามว่า ประเทศไทยเคยมีโทษประหารชีวิตที่กระทำผิดตัว มีไหม คดี
 เซอร์รี่ แอน (Sherry Ann) ก็ใช่ คดีต่าง ๆ มากมายที่เราเคยประหารชีวิตผิดตัว แล้วพอจบแล้ว
 ทุกคนก็รู้สึกไม่สบายใจทั้งสิ้น ตุลาการก็ไม่สบายใจ เพชฌฆาตก็ไม่สบายใจ ผู้จับกุมก็
 ไม่สบายใจ แต่มันเป็นมาตรการที่เราหาอะไรคืนมาไม่ได้อีกแล้ว คือ การประหารชีวิต เราเถียง
 ไม่ได้ เราแก้ไขปัญหานี้ไม่ได้ ถามว่า เรายังคงจะมีโทษประหารชีวิตอยู่หรือเปล่า ท่านประธาน
 ครับ เรื่องทั้งหมดตรงนี้นะ ถ้าท่านไปดูในโลกนี้นะครับ จำนวนประเทศที่ค่อย ๆ เลิกโทษ
 ประหารชีวิตนี้มีมากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะเขาตระหนักอยู่ในความเป็นจริง แต่ก็ยอมรับว่า ก็ยังมีโทษ
 ประหารชีวิตอยู่หลายประเทศ แต่ถามว่า สังคมไทยเราจะมีวุฒิภาวะถึงอย่างนั้นหรือไม่ ผมว่า
 นี่เป็นสิ่งทำทำัย เป็นสิ่งทำทำัยสังคมไทยและประชาชนคนไทยทั่วประเทศ คำถาม ก็คือว่า เราก็ค
 จำเป็นที่จะต้องทำตามประชาชนที่ต้องการ แต่ขณะเดียวกัน เราจำเป็นที่จะต้องนำประชาชนไป
 บ้างหรือเปล่า เราจำเป็นที่จะต้องให้ข้อมูล ให้ปัญญาแก่ผู้คน ยกวุฒิภาวะของสังคมขึ้นบ้าง
 หรือเปล่า หรือเราควรจะทำตามไปเรื่อย ๆ ท่านประธานครับ ผมทราบว่า เมื่อปี ๒๕๔๐
 ท่านประธานเป็น สสร. และมาตรานี้ก็มีการพูดจากัน แล้วในที่สุดเขาก็มาใส่ไว้ตรงนี้ ตอนแรก
 ไม่มี แล้วพอมานะตอนนี้ เราก็คใส่ตรงนี้เข้าไป เหมือนกับในปี ๒๕๔๐ ท่านประธานครับ
 ถ้าท่านไปดูในที่กรรมาการยกกว้างท่านได้ไปพิจารณากันใหม่ ผมเห็นว่า ท่านพิจารณาได้ดีขึ้น
 เยอะเลยครับ ผมต้องชมเชย ผมเคยไปอภิปรายในกรรมาการยกกว้างครั้งหนึ่ง แล้วท่านก็บอก
 ว่า ท่านจะรับไปพิจารณา และท่านก็ได้พิจารณาครับ ท่านประธานครับ ท่านแก้ ถ้าเพื่อน
 สมาชิกดูในเอกสารหน้า ๑๐ ด้านหลัง ท่านจะพบว่า ท่านได้แก้แล้ว แก้เป็นบางส่วน ผมก็ขอให้
 เพื่อนสมาชิกพิจารณาว่า ท่านพอใจหรือไม่ อยากจะนำสังคมมากกว่านี้หรือไม่ หรือจะเอาแค่นี้
 ท่านประธานครับ ในวรรคที่ ๒ นี้ท่านแก้ว่าอย่างนี้นะครับ อ่านได้ความว่า การทรมาน
 ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้ แต่การลงโทษ
 คำว่า ประหารชีวิต ท่านตัดออก ซึ่งเห็นด้วย แต่ท่านเดิมคำว่า แต่การลงโทษตามคำพิพากษา
 ของศาล หรือตามที่กฎหมายบัญญัติ ไม่ถือว่าเป็นการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้าย หรือไร้
 มนุษยธรรมตามความในวรรคนี้ ท่านประธานครับ ผมเรียนว่า ผมพอใจ ผมเรียนว่า มีเหตุมีผล

นะครับ และรับได้ แต่เพียงแต่อยากจะเปิดโอกาสให้พวกเราได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องของ
โทษประหารชีวิต และผมคิดว่า กรรมวิธีการท่านมีเหตุผล แล้วก็รับได้ครับ และคิดว่า เป็นการ
แก้ไขที่ดี อาจจะได้ดีกว่าที่ผมคิดในการตัดทั้งหมดด้วยซ้ำ เพราะฉะนั้นผมอภิปรายขึ้น เพื่อให้เป็น
หลักฐานเท่านั้นเองว่า สภาแห่งนี้ได้พิจารณาถึงมนุษยธรรม แล้วก็กรรมวิธีการท่านก็ได้คิด
เมื่อมีผู้แปรญัตติท่านก็ไปแก้ไข ไม่ได้ตั้งต้นตั้งอึดใจอะไรทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นในวาระนี้ผมค่อนข้าง
พอใจ แต่ถ้าเพื่อนสมาชิกอยากจะพอใจมากขึ้นเหมือนที่ผมได้แปรญัตติ ผมก็ไม่มีอะไรขัดข้อง

แต่ผมเชื่อว่า ของเขาดีกว่า ถ้าพูดกันตรง ๆ นะครับ ของเขาดีกว่า เขายังมาปกป้องอะไรบางอย่างไว้ ซึ่งยังเปิดช่องอะไรที่ดี ผมก็ต้องขอชมเชยในประเด็นนี้ ถ้าอย่างนั้น ถ้าจะพูดคำภาษากฎหมาย ก็จะบอกว่า ในประเด็นนี้ผมไม่ติดใจก็ได้ แต่อันนี้แล้วแต่เพื่อนสมาชิกนะครับ เพราะว่าท่านได้แปร ท่านได้มีการแก้ไขข้อความเพิ่มเติม แล้วก็ขอความกรุณาในวรรคถัดไป ให้ พลตำรวจโท ธรรมนิตย์ ได้มีโอกาสแสดงความเห็นเรื่องการจับกุม คุ่มขัง อย่างที่ท่านกรรมาธิการเสียงข้างน้อยได้พิจารณาไปแล้วส่วนหนึ่ง ขอบพระคุณครับ ท่านประธานครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอบพระคุณอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ ก็ก่อนจะถึงท่าน พลตำรวจโท ธรรมนิตย์ ขออนุญาตเรียนแจ้งข่าวประชาสัมพันธ์ ในขณะนี้ผู้นำเยาวชนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายประชาธิปไตย รุ่นที่ ๓ กำลังมาเยี่ยมชมสำนักงาน ขอต้อนรับ ท่านศรียาชาขออนุญาตประธานแจกเอกสาร ๒ ชุดเพื่อประกอบ ก็อนุญาตนะครับ เชิญได้เลยครับ เรียนเชิญท่านธรรมนิตย์ครับ

พลตำรวจโท ธรรมนิตย์ ปิตะนีละบุตร : กราบเรียนท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญครับ ผม พลตำรวจโท ธรรมนิตย์ ปิตะนีละบุตร สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญครับ จากการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนก็ดี จากเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ดี นะครับ ได้อ่าน มาตรา ๓๒ ของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ นะครับว่า มีมาตรานี้ ซึ่งกระผมขออ่านในสำหรับมาตรา ๓๒ วรรคสามนะครับ การจับกุม คุ่มขัง ตรวจค้นตัวบุคคล หรือการกระทำใดอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ การจับกุม คุ่มขังนี้ ไม่เป็นปัญหาครับ ผู้ปฏิบัติรับได้ครับ ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล แต่การตรวจค้นตัวบุคคลจะต้องมีหมายหรือคำสั่งศาลนี้ มั่นยากต่อการปฏิบัติอย่างยิ่งนะครับ แต่ถึงอย่างไรครับ ผมเรียนว่า ยังมีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๓ ครับ เขียนว่า ห้ามมิให้ทำการค้นบุคคลใดในที่สาธารณะสถาน เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น ในเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่า บุคคลนั้นมีสิ่งของในความครอบครอง เพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งได้มาโดยการกระทำความผิด หรือซึ่งมีไว้เป็นความผิดครับ แม้รัฐธรรมนูญจะไม่กำหนดไว้ในการตรวจค้นตัวบุคคลก็จริงอยู่ แต่มีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๓ รองรับอยู่ เพราะฉะนั้น

เจ้าหน้าที่ตำรวจในการตรวจค้นก็ต้องอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นหลักในการตรวจค้น ถ้าเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ยึดถือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องถูกฟ้องร้องดำเนินการทางอาญาและทางวินัย ซึ่งเราให้ความสำคัญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่งครับ ผมขออนุญาตยกตัวอย่างว่า ถ้าหากท่านทั้งหลายนี้ไปเที่ยวที่หัวหิน แล้วท่านถูกลักขโมย คนร้ายหิ้วของของท่านไป ของมีค่าซุกซ่อนไปในตัว ท่านตามไปติด ๆ นี้ ท่านไปพบเจ้าหน้าที่ตำรวจ แจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ จะไปค้นนี้ ท่านครับ ตำรวจบอกว่า ไม่มีหมาย ยังค้นไม่ได้ ต้องวิ่งไปหาศาลที่อำเภอเมืองประจวบ เพราะศาลมีแห่งเดียวสำหรับจังหวัดประจวบนะครับ ก็วิ่งไป กว่าจะไปและจะกลับ เขาคงไม่ค่อยให้เราค้นหรอกครับ ผมเรียนว่า ความยากง่ายในการปฏิบัตินั้น ผมคิดว่า ยากในการปฏิบัติ แล้วก็ยกตัวอย่างอย่างการจะค้นในเรื่องของยาเสพติดก็ดี ในเรื่องของอาวุธปืนสงครามก็ดี ซึ่งปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์หลาย ๆ ครั้ง ที่การตรวจค้นในเรื่องของยาเสพติดก็ดี การค้นก็ยากอยู่แล้วว่า จะมีทรัพย์สิน สิ่งของมา ถ้าไม่มั่นใจจริง ๆ แล้วครับ เราไม่เสี่ยงเข้าไปค้นครับ -----

เพราะฉะนั้นการคั่นยาเสพติดมันเป็นเรื่องค่อนข้างจะลำบากจริง ๆ ถ้าหากจะวิ่งไปขอหมายศาลอีก สิ่งของต่าง ๆ นั้นก็คงจะไม่มีอยู่ตรงนั้นนะครับ เขาคงจะขยับเขยื้อนไป ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานของตำรวจ อันนี้เป็นคำที่ได้รับคำร้องเรียน ได้รับความคิดเห็นจากตำรวจในผู้ปฏิบัติว่า ทำได้ยากสำหรับการคั่นตัวบุคคลโดยมีหมายครับ ผมคิดว่า การคั่นตัวบุคคลนั้น เรามีประมวลกฎหมายพิจารณารองรับอยู่แล้วนะครับ ก็พอแล้วนะครับ ถ้าหากรัฐธรรมนูญไปบัญญัติอีก ตำรวจที่ยังอยากจะทำงานเพื่อประชาชนยังมีอยู่อีกมากนะครับ ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานของตำรวจลดน้อยถอยลงครับ ผมได้ยกตัวอย่าง ดังที่ผมได้กราบเรียนแล้วครับ ผมขอเอาหลักการของอาจารย์คมสันซึ่งปรับเปลี่ยน การจับหรือคุมขังบุคคล โดยมีได้มีคำสั่งหรือหมายศาล การตรวจคั่นตัวบุคคลหรือกระทำอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพ วรรคหนึ่งกระทำมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามที่กฎหมายบัญญัตินะครับ ผมขอกลับมาใช้บทบัญญัติของที่อาจารย์อาคม (อาจารย์คมสัน) ได้กรุณาปรับแก้เสียใหม่ครับ ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอขอบคุณครับ ในรายการของกระผมมี คุณเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ อยู่ใหม่ครับ เรียนเชิญนะครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ท่านกรรมาธิการยกวาง ท่าน สสร. ทุกท่าน กระผมเป็นผู้รับรองญาติของท่าน อาจารย์เจิมศักดิ์ ซึ่งในมาตรา ๓๒ นั้น กระผมขอกราบเรียนว่า ก็คงจะเป็นเพราะแนวทางนโยบายของ สสร. ที่ไม่ต้องการให้รัฐธรรมนูญเอากฎหมายลูก คือ วิาญา มาบัญญัติไว้มากเหมือนรัฐธรรมนูญ ฉบับ ๒๕๔๐ ก็เลยเอามาเฉพาะสาระสำคัญจริง ๆ สำหรับในวรรคสองที่อาจารย์เจิมศักดิ์ได้แปรญัตตินั้น ก็คงมีการถกเถียงกันในกลุ่มมากพอสมควร ซึ่งของอาจารย์เจิมศักดิ์ก็เป็นเจตนารมณ์ที่จะให้ไม่มีการลงโทษประหารชีวิต แต่ก็ยังมีในกลุ่มหลายท่านก็เห็นว่า อาจจำเป็น ซึ่งกระผมขอกราบเรียนในทางปฏิบัติ ในฐานะที่เคยเป็นอัยการ แล้วก็อยู่จังหวัดนนทบุรีมานาน ก็ไปร่วมปฏิบัติหน้าที่ในการประหารชีวิตจริง ๆ ที่เรือนจำบางขวาง ขอกราบเรียนว่า จะต้องจัดเวรกันไป เพราะว่า ไม่มีอัยการท่านใดอยากจะไปทำหน้าที่ตอนประหาร บรรยากาศตอนประหารนี้ถ้าหากท่าน สสร. ได้ไปสัมผัส ก็คงจะรู้สึกเหมือนกัน ตอนที่เราดำเนินคดี ตอนที่เราเห็นเขาเป็นคนร้าย เราก็อยากจะให้เขาตายตกไปตามกัน แต่เวลาไปทำหน้าที่ประหารจริง ๆ ไปเห็นบรรยากาศของการประหาร จะต้องมีการพิจารณา

จะต้องมีการให้พระสวด ตัวคนที่ถูกประหาร ก็ถามว่า จะกินอะไร ก็ให้กินหมดแหละ แต่กินไม่ลง ทีนี้ตอนที่เราได้ผ่านขั้นตอนนี้ พอเสร็จแล้วก็เอาเข้าแดนประหาร สภาพเสียงปึงด้าง ปึง ๆ นี้ แล้วสภาพชีวิตของคนเมื่อที่เราเห็นแบบหุดหู่นี้ แล้วกลายเป็นศพนี้ มันทำให้เรารู้สึกว่า เราผิดหรือเปล่า แล้วก็ทุกคนนี้รุ่งขึ้นก็ไปใส่บาตรเหมือนกัน อันนี้คือ สภาพของคนไปทำหน้าที่ ซึ่งก็มีอัยการ มีตำรวจ ก็คือ ผู้กำกับ ตอนนั้นนะครับ เดี่ยวนี้เป็นผู้การ มีสาธารณสุข มีทางผู้บัญชาการเรือนจำ ก็กราบเรียนว่า ที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ว่า ไม่ควรมีนี้ ก็เป็นเหตุผลสำคัญ แต่อีกทางหนึ่งที่ว่าควรมี ก็คือ คนร้ายหลายคนซึ่งรับโทษจำคุกตลอดชีวิต อย่างที่จังหวัดนนทบุรีมี อยู่คนหนึ่งนะครับ ขออนุญาตเอ่ยนาม นายละม้าย คล้ายนก -----

เป็นคนที่ถูกทำผิดครั้งสุดท้ายนะครับ ไปข่มขืน แล้วก็ฆ่าเด็กอายุ ๖ ขวบ ดูประวัติ เขาถูก
 ประหารชีวิต แล้วลดเหลือจำคุกตลอดชีวิตมา ๓ ครั้ง แต่แต่ละครั้งเขาติดคุกเพียงประมาณ ๑๐ ปี
 แล้วขณะนั้นเขาอายุห้าสิบกว่า ก็มาทำผิดเป็นครั้งที่ ๔ ศาลก็ลงโทษประหาร แล้วลดเหลือจำคุก
 ตลอดชีวิต ผมกลับมาอีกครั้ง มาเป็น อบจ. นนทบุรี ก็มาเซ็นปล่อย นายละม้าย คล้ายนก
 ในข้อหาที่ว่าข่มขืนฆ่าเด็กนี่ เขาบอกว่า ปล่อยเพราะเหตุว่าชราภาพ อายุ ๖๘ กระผมขอ
 กราบเรียน สสร. ว่า คนอายุ ๖๘ นี่นะครับ เป็นกรรมกรนี่แข็งแรงกว่าพวกเราอายุห้าสิบกว่าอีก
 ก็ยังอาจทำผิดได้ แต่กราบเรียนว่า อย่างที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์บอกว่า ในกรณีที่เราลงโทษผิด
 อย่างเซอร์รี แอน แล้วไปประหารเขา จะเอาอะไรมาชดใช้ชีวิตเขา ก็น่าคิดนะครับ ผมถึง
 กราบเรียนว่าประเด็นนี้ที่ทางท่านกรรมาธิการยกวางได้ปรับแก้ให้เห็นว่า เป็นการลงโทษเฉย ๆ
 ไม่มีประหารชีวิตนี่เป็นสิ่งที่ดีงาม แต่ก็ต้องคงไว้ว่า ต้องมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่า ให้มีการ
 ทำได้ เปิดช่องว่า ในกรณีทรมาน ทารุณ หรืออะไรนี่ เพราะเหตุว่า มันไม่ได้ใช้เฉพาะเกี่ยวกับ
 เรื่องคำพิพากษาของศาลเท่านั้น การเปิดช่องนี้จะเป็นทางให้ทางกรมราชทัณฑ์ ในการออก
 ฎาระเบียบลงโทษพวกนักโทษที่ทำผิด บางทีก็อาจจะต้องมีการลงทัณฑ์บ้างครับ ตรงนี้ก็เห็น
 ด้วยว่า กรรมาธิการยกวางได้ปรับแก้ในวรรคสองนี้ถูกต้องแล้ว แต่สำหรับวรรคสาม ซึ่งมีผู้แปร
 คือ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ และอาจารย์คมสันนั้น กระผมในฐานะที่เป็นอัยการ ก็เห็นพ้องด้วยว่า
 ทางฝ่ายกรรมาธิการยกวางควรจะต้องไปพิจารณาว่า ต้องปรับแก้อย่างแน่นอน เนื่องจากว่า
 บทบัญญัติตรงนี้เราเอาของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ มารวมกันแล้ว เราก็ลืมนึกว่า มันจะเกิด
 ปัญหา ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างที่ยังเรียนก็คือว่า การค้นตัวบุคคล ถ้าหากว่าไปเอาหมายหรือคำสั่ง
 ศาลคงจะไม่ทันการแน่ เมื่อก็อาจารย์ธรรมนิศย์ก็ยกตัวอย่างเช่นว่า คนร้ายนี่เอาของเขาไป
 จะวิ่งราว หรือซิงก็แล้วแต่ แล้วก็พอลตามไปจนค้นของในตัวนี่ ต้องไปเอาหมายคำสั่งศาล ก็ไม่
 ทันกาล แต่สิ่งหนึ่งที่เจอได้ชัดเจน ตำรวจทั่วประเทศทำงานนี้ ซึ่งปราบปรามคดียาเสพติด
 จะต้องมีการค้นตัวบุคคลที่ต้องสงสัยว่ามียาเสพติด จะเป็นเฮโรอีน (Heroin) กัญชา ยาบ้า ยาอี
 ตรงนี้ที่ท่านมีรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ วรรคสาม ขึ้นมานี้ ตำรวจหยุดทำเลยนะครับ ถึงแม้
 วิชาญจะยังมีใช้อยู่ เพราะรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด ใหญ่กว่าวิชาญ กระผมขอ
 กราบเรียนว่า กรณีเช่นนี้ก็คงจะต้องดำเนินการตามที่ท่านอาจารย์คมสันได้เสนอแนะ ก็คือว่า

ท่านควรจะต้องแยกเป็นคนละวรรค หรือมีฉะนั้นก็ต้องปรับแก้อย่างที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ และ อาจารย์คมสันได้เสนอไป เนื่องจากว่าข้อยกเว้นบอกว่า เว้นแต่จะมีอำนาจกระทำได้ตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมาย คำว่า มีอำนาจกระทำได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย นั้น หมายความว่าถึงบทบัญญัติในวิชาญาด้วย ซึ่งได้บัญญัติอยู่ในฉบับ ๒๒ นี้ว่า กรณีการจับ การควบคุม การดำเนินการค้น อะไรต่ออะไรนี้ ก็จะต้องมีหมาย มีคำสั่งศาล หรือมีเหตุอื่นตามที่ กฎหมายบัญญัติอยู่แล้ว กระผมขอกราบเรียนว่า ถ้าหากว่า ท่านไม่แยกนะครับ ต่อไปนี้จะไป จับคนยาเสพติดไม่ได้เลยนะครับ คดีความเรื่องยาเสพติดก็ต้องเพิ่มขึ้น แล้วก็เราทำอะไร ไม่ได้ อีกหน่วยบ้านเมืองก็จะมีแต่คนติดยา เพราะเจ้าหน้าที่ไม่สามารถจะไปค้น ไปจับได้ ก็กราบเรียนว่า เป็นเรื่องจำเป็น และยังมีส่วนอื่นอีกนะครับ ในกรณีที่ท่านบอกว่า ไม่สามารถจะ กระทำได้ในกรณีกระทบกับสิทธิเสรีภาพของบุคคล อันนี้ก็เช่นกันนะครับ ถ้าหากว่า ท่านไม่ บัญญัติแก้ไขตรงนี้ ต่อไปเวลาตำรวจดำเนินการนี้ทำไม่ได้ เพราะว่า ต้องเอาหมายคำสั่งศาล เวลาจะไปตั้งด่านบอกให้เป่า ดึ่มสุรามามากินปริมาณหรือเปล่า ก็ไปกระทบต่อสิทธิเสรีภาพ ผมไม่เป่า มีหมาย -----

มีคำสั่งศาลหรือยัง ก็เกิดปัญหานะครับ ท่านลองคิดว่า ตรงนี้บัญญัติมารวมแล้วมันเกิดปัญหา ท่านกำลังจะบอกว่า มันมีคำว่า หรือ หรือนี้มีเหตุอื่นที่ทำได้ตามที่กฎหมายบัญญัตินี้ มันต้องไปแปลความว่า เหตุอื่นคืออะไรอีก กระผมขอกราบเรียนว่า ถ้าจะให้เรื่องนี้ไม่มีปัญหานะครับ ซึ่งท่านก็ทำได้ดีในวรรคสองแล้วนี่ ปรับมาแล้ว วรรคสามนี้ ถ้าหากปรับเอาตามอาจารย์คมสัน หรืออาจารย์เจิมศักดิ์ หรือว่าจะแยกเป็นอีกวรรคหนึ่ง ผมก็จะเห็นว่า ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในเรื่องการดูแลความสงบเรียบร้อย และการปราบปรามพวกมิฉฉ่าที่ทำงานได้ดี สังคมก็สงบสุข บ้านเมืองไม่เดือดร้อน กราบขอบคุณมากครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : คราวนี้ก็จะคงกรรมาธิการจะชี้แจงอะไรกันหน่อยใหม่ครับ เชิญครับ อาจารย์จรัญครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม จรัญ ภัคดีธนากุล ครับ เรื่องของ มาตรา ๓๒ นี้ ผมเข้าใจว่า วรรคสอง ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์และคณะไม่ตีใจแล้วนะครับ ก็มีเรื่องที่ว่าคณะกรรมการที่ได้มอบหมายให้กระผมชี้แจงนี้เรื่องเดียวคือ ความในวรรคสาม และความในวรรคสามนี้ ก็มีประเด็นสำคัญประเด็นเดียว คือ เรื่องของการค้นตัวบุคคล เนื่องจากว่า เป็นส่วนที่ร่างรัฐธรรมนูญของเรานี้เพิ่มขึ้นมากกว่าที่เขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เหตุผลที่มีการเพิ่มตรงนี้ ก็เป็นเรื่องที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานสากลในหลายประเทศ เรื่องการจับ การค้น การขังนี้ ทำรวมถึงเรื่องการค้นตัวบุคคลด้วยนะครับ ที่นี้ปัญหาก็เกิดว่า ถ้าเราจะเอามาตรฐานใหม่ในเรื่องการค้นตัวบุคคลนี้เข้ามาเขียนให้ความคุ้มครองไว้ในมาตรา ๓๒ วรรคสามอย่างนี้ จะทำให้เกิดความเสียหายต่อการปราบปรามอาชญากรรมใหม่ เจ้าหน้าที่บ้านเมืองจะปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้หรือไม่ ตรงนี้ครับ คณะกรรมาธิการก็ได้ใคร่ครวญแล้วก็ได้รับฟังคำชี้แจง คำแถลง ข้อเสนอแนะ และคำแปรญัตติจากท่านผู้มีเกียรติที่อภิปรายไปล่วงหน้าอย่างรอบคอบนะครับ แต่ว่าเราก็มองว่า เราจะพยายามจัดทำหลักไว้ในกฎหมายเรื่องนี้ให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองของเรานี้สามารถป้องกันปราบปรามอาชญากรรมได้ดีที่สุด อย่าให้ต้องติดขัด มีอุปสรรค พ่ายแพ้อาชญากร แต่ว่า คณะกรรมาธิการก็อยากที่จะให้มาตรฐานการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนคนไทยนี้ขึ้นอยู่ในระดับเดียวกันกับมาตรฐานสากลให้ได้มากที่สุดเท่าที่ความพร้อมของเราจะทำได้ และนี่ก็เป็นเหตุผลที่มาของการที่คณะกรรมาธิการยังคงยืนยันข้อความในมาตรา ๓๒ วรรคสามเอาไว้หน้าครับ เหตุผลประการที่ ๑ นะครับ

ท่านครับ ข้อห่วงใยว่า ถ้าเขียนอย่างนี้แล้วนี้ การค้นตัวบุคคลจะต้องไปขอหมายศาล คำสั่งศาล
ทุกกรณี เลยทำงานไม่ได้นี้ เราก็แก้โดยวิธีว่า ข้อยกเว้นไม่ใช่ให้ทำโดยหมายหรือคำสั่งศาล
เท่านั้นครับ ถ้าท่านอนุญาตให้กระผมอ่าน ข้อยกเว้นนี้มี ๒ ข้อ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล
อย่างนี้ทำได้เลยครับ ข้อยกเว้นที่ ๒ ใช้คำว่า หรือ นะครับ หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมาย
บัญญัติ ข้อยกเว้นที่ ๒ นี้ ก็คือ ไม่ต้องมีหมายของศาลก็ได้ ก็มีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมาย
บัญญัติ ก็ปฏิบัติการค้น ชั่ง ตามที่กฎหมายบัญญัตินั้นได้ -----

โดยไม่ต้องขอหมายศาล เช่นเดียวกับเรื่องของการจับ และการค้นตัวเคสสถานเหมือนกัน ในการจับ และค้นเคสสถานนี้ ก็มีข้อยกเว้น ๒ สาย ๒ กลุ่ม กลุ่มที่ ๑ คือ มีหมายหรือคำสั่งของศาลมาก็ค้นได้ จับได้ ถ้าไม่มีหมายหรือคำสั่งของศาล ก็มีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ เช่น กระทำผิดซึ่งหน้า เป็นต้น ก็เข้าไปค้นได้ จับได้ โดยไม่ต้องขอหมายศาล ไม่มีปัญหาสำหรับเรื่องของการจับ การค้นในที่รโหฐาน หรือในเคสสถาน ส่วนการค้นตัวบุคคลนั้น ก็อยู่ในกรอบเดียวกันครับ ยกเว้นว่า ๑. ถ้ามีหมายหรือคำสั่งของศาลก็ไปค้นตัวบุคคลได้ หรือ ๒. ถ้าไม่มีหมายหรือคำสั่งของศาล ก็ใช้เหตุตามกฎหมายได้นะครับ ที่นี้มันไปลดประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ลงไหม ผมกราบเรียนว่า ไม่ได้ลดเลยครับ เพิ่มครับ ท่านดูนะครับ ปัจจุบันนี้การค้นตัวประชาชน ทำได้สายเดียวครับ คือ การอาศัยเหตุที่กฎหมายบัญญัติ แล้วกฎหมายในปัจจุบันก็บัญญัติไว้ เป็นที่รู้จักกันไปในหมู่นักกฎหมายครับ มาตรา ๙๓ วิอาญา มาตรา ๑๐๐ วรรคสอง ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นต้นนะครับ ในปัจจุบันนี้ไม่สามารถใช้ข้อยกเว้นข้อที่ ๑ ได้ครับ คือ มีคำสั่งหรือหมายของศาลให้ไปค้นตัวบุคคล ไม่มีครับ มองเห็นไหมครับ ร่าง มาตรา ๓๒ วรรคสาม ที่คณะกรรมการการยังคงยืนยัน และใคร่ขอเรียนชี้แจงต่อท่านประธาน ก็คือว่า โดยหลักแล้ว เราไม่ควรจะให้คนทุกคน คนที่อยู่ในประเทศไทย คนไทยนี้ถูกค้นเนื้อตัวร่างกายได้โดยไม่มีเหตุมีผลครับ ต้องมีเหตุ เห็นไหมครับ ที่นี้เหตุที่จะค้นได้ก็มี ๒ ข้อครับ ข้อที่ ๑ มีหมายหรือคำสั่งของศาล แสดงว่า ผ่านการกลั่นกรองจากองค์กรที่เป็นกลางทางการเมือง ที่เป็นอิสระมาแล้ว พอไว้วางใจได้ ข้อยกเว้นที่ ๒ ครับ หรือถ้าไม่มีหมายศาล ก็มีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ผมขออนุญาตเรียนเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายปัจจุบันบัญญัตินะครับ ถ้าไม่พอ ต่อไปเขาก็ไปบัญญัติเพิ่ม แต่ว่า ปัจจุบันผมก็คิดว่าพอที่เจ้าหน้าที่บ้านเมืองเราจะทำ ปฏิบัติงานปราบปรามอาชญากรได้อยู่แล้ว เพราะปัจจุบันก็ใช้กฎหมายนี้แหละครับ ไม่ใช่ว่าค้นตัวบุคคลได้ตามใจชอบ เพราะไม่มีรัฐธรรมนูญเขียนไว้ ไม่ใช่ครับ ปัจจุบันท่านก็ต้องค้นตามหลักเกณฑ์ ในมาตรา ๙๓ และมาตรา ๑๐๐ วรรคสอง ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอยู่แล้ว ในมาตรา ๙๓ ท่านประธานครับ ห้ามมิให้ทำการค้นบุคคลใดในที่สาธารณะสถาน เว้นแต่เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็น ผู้ค้น ในเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่า บุคคลนั้นมีสิ่งของในความครอบครอง เพื่อจะใช้

ในการกระทำความผิด หรือซึ่งได้มาโดยการกระทำความผิด หรือซึ่งมีไว้เป็นความผิด ก็เป็น
 มาตรการที่เจ้าหน้าที่ของเราใช้อยู่แล้ว และก็จะได้ต่อไปโดยบทบัญญัติอยู่ในร่างรัฐธรรมนูญ
 มาตรา ๓๒ วรรคสามนี้ต่อไปครับ ต้องครบ ๓ องค์ประกอบนะครับ ถึงจะไปค้นเขาได้ คือ
 ๑. ในที่สาธารณสถาน เพราะฉะนั้นจะไปเที่ยวค้นตัวเขาในบ้าน ในที่รโหฐาน อย่างนี้ไม่เข้า ๙๓
 ครับ ต้องไปใช้มาตรา ๑๐๐ วรรคสามครับ ๒. ต้องเป็นเจ้าของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ
 เป็นผู้ค้นครับ จะไปใช้ให้ นาย ก นาย ข หรือว่าพวกนักเลงหัวไม้เข้าไปค้น อย่างนี้ไม่ได้ครับ
 แล้วก็ ๓. จะค้นตัวบุคคลนั้นได้นี้ ต้องมีเหตุอันควรสงสัยว่า เขามีของอะไรที่ผิดกฎหมายอยู่
 ในตัวนะครับ ส่วนถ้าในที่รโหฐานนะครับ มาตรา ๑๐๐ วรรคสอง ก็อนุญาตไว้เป็นข้อยกเว้น
 เช่นกันว่า -----

๓๒

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

สุพิชชาย์ ๑๖/๒

กราบเรียนข้อเท็จจริงอย่างนี้ก่อนว่า ความจริงในมาตรา ๓๒ วรรคสาม ในการประชุมได้มีการเสนอขึ้นมาว่า ถ้อยคำมีความไม่ชัด แล้วก็กรรมการรับว่า จะปรับให้ชัดเจนขึ้นนะครับ แต่ในที่สุดก็เป็นข้อความเดิมโดยไม่มีการปรับนะครับ และในการประชุมก็ยังไม่ได้มีการชี้แจงว่า เพราะเหตุใดในตรงนี้ที่ไม่ได้มีการปรับ ต่อมาก็คือว่า ในการบัญญัติกฎหมายในเหตุต่าง ๆ ตามที่ท่านกรรมการฝ่ายเสียงข้างมาก ต้องขอประทานอนุญาตเอ่ยนาม คือ ท่านอาจารย์จรัญ ภัคดีธนากุล ได้กล่าวถึงในเหตุต่าง ๆ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้นนะครับ เมื่อรัฐธรรมนูญออกครับ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต้องถูกแก้ เพราะว่า หลักการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจะขัดต่อรัฐธรรมนูญไม่ได้ ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ครับ ในเรื่องของหลักการที่บอกว่า เป็นเรื่องของวิธีพิจารณาความอาญานี้ และในเรื่องของสิทธิเสรีภาพของบุคคลในกระบวนการ หรือในการดำเนินคดีอาญานั้นมีหลายมาตรา ผมขออนุญาตที่จะอ่านให้ที่ประชุมได้รับทราบนะครับ ก็คือ ๑. มาตรา ๒๓๗ ข้อความในมาตรา ๒๓๗ ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ นี้ วางหลักการเรื่องการจับและคุมขังบุคคลไว้ครับท่านประธาน ก็คือ บอกว่า ในคดีอาญา การจับและคุมขังบุคคลใดจะกระทำมิได้ เว้นแต่ มีคำสั่งนะครับ -----

หรือหมายของศาล หรือผู้ันได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นให้จับได้โดยไม่มีหมายตามที่กฎหมายบัญญัติ หลักการอันนี้ ก็คือ หลักการในเรื่องของการจับและคุมขังบุคคล วางหลักการหนึ่ง คือ ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือพบเหตุ ๒ ประการ คือ กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นที่จะต้องดำเนินการ แล้วก็วางหลักเกณฑ์อย่างอื่นไว้ อีกหลายประการนะครับ รวมถึงการออกหมายจับ และหมายบุคคลด้วย ต่อมาก็คือ มาตรา ๒๓๘ ในคดีอาญานะครับ การค้นในที่รโหฐานจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของศาล หลักการตามมาตรา ๒๓๘ เป็นเรื่องของการค้นสถานที่ ไม่ใช่ค้นตัวบุคคล ซึ่งหลักการตรงนี้ต้องมีหมายของศาล เพราะการค้นในที่รโหฐานหรือที่ลับตาคนนั้น เจ้าหน้าที่อาจจะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้ ต่อมาก็คือ มาตรา ๓๑ เรื่องของสิทธิและเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย ในวรรคสาม การจับ คุมขัง ตรวจค้นบุคคล หรือกระทำการใดอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ในประเด็นที่ท่านกรรมาธิการเสียงข้างมากได้กล่าวถึงเมื่อสักครู่นี้เป็นการปรับเปลี่ยนตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ที่นี้ในร่างที่ปรากฏในมาตรา ๓๒ นี้ปรากฏว่า ยุบรวมทั้งสองสามมาตราเข้าเป็นมาตราเดียวกัน แต่ก่อให้เกิดปัญหาที่อาจจะต้องตีความในแง่ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่า จะต้องแก้ไขให้เป็นไปตาม มาตรา ๓๒ หรือไม่ ซึ่งกระผมเห็นว่า ต้องแก้ เพราะว่า ความชัดเจนในการตีความนั้นยังไม่มีนะครับ ด้วยเหตุผลดังนี้ครับ ท่านประธานครับ ก็คือว่า มีประเด็นเรื่องของการจับหรือคุมขังบุคคลที่เขียนเรื่องของหมายของศาลนี้ ความจริงมาตรา ๒๓๗ วรรคแรก เขียนละเอียดนะครับท่าน เขียนว่า การจับและคุมขังบุคคล ด้วยนะครับท่านประธาน การจับและคุมขังบุคคล ไม่ใช่กรณีใดกรณีหนึ่งนะครับ การจับและคุมขังบุคคลจะกระทำไม่ได้เลย เว้นแต่มีเหตุยกเว้นข้อที่ ๑ ก็คือ คำสั่งหรือหมายของศาล ๒. ผู้ันได้กระทำความผิดซึ่งหน้า และ ๓. มีเหตุอย่างอื่น ซึ่งการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็ออกมาอย่างที่ท่านกรรมาธิการเสียงข้างมากได้กล่าวถึง ก็คือ ต้องมีการแก้ไขตามนี้ ในแง่ของ มาตรา ๓๑ ที่บอก การจับ คุมขัง ตรวจค้นบุคคลหรือกระทำการใดอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้นั้น ก็ไปวางหลักการครับ โดยอาศัยอำนาจของบทบัญญัติของกฎหมาย

ก็คือ ๑. เจ้าพนักงานจะต้องเป็นผู้ค้น ๒. ก็มีเหตุอันควรสงสัย ซึ่งก็เข้าหลักการตามมาตรา
 บทบัญญัติในมาตรา ๙๓ และมาตรา ๑๐๐ อย่างที่ท่านกรรมาธิการได้กล่าวถึงเมื่อสักครู่
 แต่เมื่อมาเขียนใหม่ในมาตรา ๓๒ วรรคสามดังกล่าวแล้ว ผมเห็นว่า การตีความในประมวล
 กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอย่างเดิมต้องเปลี่ยนไป เพราะฉะนั้นผมจึงเห็นว่า
 โดยหลักการแล้วความจริงกรรมาธิการควรจะเป็น ๒ วรรค ก็คือ ในเรื่องของการจับหรือ
 คမ်းขังบุคคลนี้ วางหลักการเรื่องของการมีคำสั่ง หรือหมาย หรือเป็นเหตุซึ่งหน้า หรือมีเหตุ
 อย่างอื่นไว้ในวรรคหนึ่ง แล้วก็วางหลักการในเรื่องของการค้นตัวบุคคลและกระทำการใดไว้ใน
 อีกวรรคหนึ่ง แต่กลับเอาทั้ง ๒ อันมารวมกัน ซึ่งทำให้หลักการทั้ง ๒ อันนั้นปนกัน แล้วก็ทำให้
 ในทางปฏิบัติของเจ้าพนักงานนั้นจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยากลำบากในสถานะที่มีเหตุ
 อันไม่ปกติเกิดขึ้นเช่นนี้ เพราะฉะนั้นผมจึงเห็นว่า ในประเด็นนี้ ในแง่ของการจับหรือคမ်းขังตัว
 บุคคลนั้น โดยหลักใหญ่จึงอยู่ที่ไปจับใครโดยไม่มีคำสั่งหรือหมายนั้นไม่ได้ และข้อสำคัญใน
 บทบัญญัติเรื่องสิทธิเสรีภาพ โดยหลักการแล้วก็คือ การวางหลักการเรื่องสิทธิเสรีภาพนั้นเป็น
 การวางหลักการ เพื่อคุ้มครองการล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลโดยรัฐ หรือวาง
 หลักการให้รัฐมีหน้าที่ในการเข้าไปมีหน้าที่ในการคุ้มครองบุคคล โดยคุ้มครองเข้าไปในสิทธิและ
 เสรีภาพของบุคคลนั้น การวางหลักการเรื่องสิทธิเสรีภาพไม่ได้บอกว่า -----

บุคคลนั้นหรือบุคคลอื่นจะกระทำล่วงละเมิดได้โดยรัฐไม่เกี่ยวข้อง เพราะฉะนั้นในบทนี้ นะครับ จึงวางหลักการสำคัญที่เป็นการป้องกันรัฐในการที่จะล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน แต่ขอบเขตของการล่วงละเมิดนั้น อยู่ภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งต้องวางเงื่อนไขในการคุ้มครองประสิทธิภาพในการป้องกันภัยอันตรายและอาชญากรรมด้วย เพราะฉะนั้น กระผมจึงมีความเห็นที่แตกต่างในเรื่องดังกล่าว นะครับ เพราะเห็นว่า บทบัญญัติตามที่ ท่านกรรมาธิการเสียงข้างมากได้กล่าวถึงนั้น เมื่อมีการตรารัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ ไปแล้ว ต้องไปแก้บทบัญญัตินั้นอีก เพื่อให้มันมีเข้าลักษณะตามมาตรา ๓๒ ด้วยครับ ขอบพระคุณครับท่านประธานครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ท่านสมาชิกครับ ในกรณีซึ่งท่านสมาชิกไม่ได้ขอแปรญัตติ หรือสนับสนุนญัตตินะครับ ก็คงจะต้องอยู่ในดุลพินิจของท่านประธาน ของประธานที่จะอนุญาตนะครับ แต่ว่าต้องมีข้อเงื่อนไขว่า ท่านจะคิดอภิปรายได้เฉพาะสนับสนุน หรือคัดค้านคำแปรญัตตินะครับ อันนี้ต้องขอเรียนว่า ผู้ที่จะอภิปรายต่อไปนี้เป็นผู้ที่ไม่ได้แปรญัตติเอาไว้ สงวนคำแปรญัตติเอาไว้ นะครับ เพราะฉะนั้นท่านจะอภิปรายได้แต่เฉพาะคัดค้าน หรือสนับสนุนคำแปรญัตตินี้ ข้อบังคับข้อ ๑๒๐ นะครับ เพราะฉะนั้นก็มี ๓ ราย และขอเป็น ๓ รายสุดท้าย นะครับ จะไม่มีมากกว่านี้ ท่านเป็นผู้แปรญัตตินะครับ คนละกรณีครับ ดังนั้น เจ้าหน้าที่จดได้เลย ท่านวิทยา ท่านสุรชัย ท่านศักดิ์ชัย เรียนเชิญก่อนครับ ท่านวิทยาคครับ

นายวิทยา คชเชื่อน : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ในส่วนของมุมมองของนักปกครอง ซึ่งจะต้องรับผิดชอบเรื่องของความสงบเรียบร้อย นะครับ ก็เห็นด้วยกับอาจารย์เจิมศักดิ์ นะครับว่า อย่างกรณีของเซอร์รี แอน นี้ถูกประหารชีวิตโดยที่เขาอาจจะไม่มีความผิดก็เห็นใจ แต่ว่า ถ้าในมุมมองหนึ่ง นะครับ อย่างท่านเสริมเกียรติ ความผิดที่เกิดขึ้นในกรณีเดียวกัน ช่มขึ้นแล้วช่มขึ้นอีก จำคุกแล้วจำคุกอีก ความรู้สึกอย่างนั้น พี่น้องประชาชนเมื่อออกมา เมื่อพ้นโทษออกมาแต่ละครั้งก็จะไม่สบายใจ นะครับว่า เมื่อเขาออกมาอยู่ข้างนอกป้อมแล้ว เมื่อไรเขาจะทำอีกนะครับ แต่ถ้ายิ่งช่มขึ้นด้วย ยิ่งทำให้เสียชีวิตด้วยนี่มันยิ่งร้ายแรง นะครับ แล้วความอุ่นใจ ความลำบากใจของนักปกครองนี่จะเป็นอย่างไร ท่านก็ลองคิดดูก็แล้วกัน

นะครับว่า เพราะฉะนั้นข้อนี้เห็นว่า อยากให้กรรมการยกกว้างพิจารณาอีกครั้งหนึ่งว่า ถ้าคงไว้ในกรณีที่ทำผิดซ้ำซากอย่างเดียวกันนี้ หรือเป็นความผิดที่ร้ายแรงนี้ อยากให้คงไว้ในะครับ ขอให้คณะกรรมการยกกว้างพิจารณาด้วยครับ สำหรับวรรคสองนะครับ ผมเห็นด้วยกับอาจารย์คมสันว่า ความผิดบางครั้งนี่มันซึ่ง ๆ หน้า เห็นอยู่ แต่ว่าจับไม่ได้ ต้องไปอาศัยคำสั่งของศาลนี่มันก็มากไปนะครับ และมันทำให้ลำบากต่อการปฏิบัติหน้าที่ของนักปกครอง ผู้รักษาความสงบเรียบร้อยครับ ก็เรียนฝากท่านประธาน ขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอบคุณครับ ขอประท้วง ต้องบอกว่า ประท้วงข้อบังคับใด

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : ประท้วงท่านประธานในข้อบังคับที่บอกว่า จะให้อภิปรายแค่อีก ๒ คน ไม่มีชื่อผม เพราะว่า ผมก็ขออภิปราย และผมเป็นรับรองการแปรญัตติของอาจารย์เจิมศักดิ์ แล้วก็เป็นประเด็นที่ขออนุญาต

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : เข้าใจครับ เข้าใจครับ ผมขอชี้แจงนะครับ เนื่องจากที่ผม ผมถามเจ้าหน้าที่แล้วละครับ บอกว่า เคยได้อภิปรายไปแล้วครั้งหนึ่ง ก็เลยต้องเฉลี่ยให้โอกาสคนอื่นไป ถ้าเป็นครั้งแรก ผมเรียกท่านแน่นอนครับ แต่บังเอิญเป็นครั้งที่ ๒ ที่ท่านยกมือ เพราะฉะนั้นผมตัดสินใจไปอย่างนั้นไปแล้วนะครับ ต้องขออนุญาตวินิจฉัยไปอย่างนั้นนะครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : ท่านประธานครับ คือ ท่านให้ผมต่อทำยได้ เพราะเหตุว่ามันมีประเด็นที่ทางฝ่ายยกกว้าง

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ต่อทำยได้แน่นอน ยืนยันว่าได้แน่นอนครับ ที่หลังครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : ขอบคุณมากครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ครับ เพราะฉะนั้นก็ขอสลักกันนะครับ ฝ่ายกรรมการ ท่านอัครวิทย์ ท่านยกมือไว้ครับ เชิญครับ

นายอัครวิทย์ สุมาวงศ์ (กรรมการ) : ท่านประธานครับ ผม อัครวิทย์ สุมาวงศ์ กรรมการครับ ที่ร่างของคณะกรรมการได้กำหนดในวรรคสามของมาตรา ๓๒ ว่า การจับ

๓๗

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ปทิตตา ๑๘/๓

คุมขัง ตรวจค้นตัวบุคคล หรือกระทำการอื่นใดอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง
จะกระทำมิได้ -----

- ๑๙/๑

เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัตินั้น หลักที่เราวางไว้ก็เป็นหลักที่ว่า การจะกระทำเช่นนั้นได้ในเบื้องต้นก็ต้องมีหมายหรือคำสั่งของศาล หรือมิฉะนั้นก็ต้องมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งข้อห่วงใยของท่านที่พูดมาถึงเรื่องเจ้าพนักงานตำรวจไปเจอบุคคลกระทำความผิด และจะจับหรือตรวจค้นไม่ได้นี้ เพราะไม่มีหมายศาล ความจริงแล้วในเรื่องของหลักของประมวลกฎหมายที่มีอยู่ในขณะนี้ นะครับ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานี้ ได้วางหลักเอาไว้ว่า การที่จะจับขัง จำคุก หรือค้นในที่รโหฐานหาตัวบุคคลหรือสิ่งของนั้น ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาลสำหรับกรนั้น แต่ก็กำหนดข้อยกเว้นเอาไว้ นี่เป็นเรื่องของมาตรา ๕๗ ว่า ภายใต้บังคับของบทบัญญัติหลายมาตราต่อไป แล้วก็ต้องเป็นเช่นนี้ คำว่า ภายใต้บังคับ นั้นหมายความว่า สิ่งเหล่านั้น ที่มาตราเหล่านั้นกำหนดไว้ เราสามารถจะทำได้โดยไม่ต้องมีหมายหรือคำสั่งของศาล แต่สิ่งที่จะทำได้นั้นคืออะไร ต้องมีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในมาตราเหล่านั้น ที่จะจับโดยไม่มีหมายจับหรือค้นโดยไม่มีหมายค้น ฉะนั้น อย่างที่เป็นห่วงเรื่องเจ้าพนักงานตำรวจไปพบบุคคลแล้วจะจับไม่ได้ ทำผิดแล้วจะจับไม่ได้ นะครับ มาตรา ๗๘ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานี้ ได้กำหนดข้อยกเว้นว่า พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจนั้น สามารถจับบุคคลได้โดยไม่ต้องมีหมายจับ ในกรณีที่เรากำหนดเอาไว้ แล้วเขายังบัญญัติว่า ขออนุญาตอ่านนะครับ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับผู้ใดโดยไม่มีหมายจับนั้นไม่ได้ วางหลักก็จับไม่ได้ แต่วางข้อยกเว้นเอาไว้ เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้ เว้นแต่ ก็คือ ถ้ามีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติอย่างที่ได้กำหนดไว้ในตอนท้ายของวรรคสามนั้น หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติคืออะไรครับ เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า เมื่อพบบุคคลนั้นกำลังพยายามกระทำความผิด หรือพบโดยมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่า ผู้นั้นจะกระทำความผิดโดยมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่นอันสามารถอาจใช้ในการกระทำความผิด ๓. เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่า ผู้นั้นได้กระทำความผิดมาแล้ว แต่จะหลบหนี ๔. เมื่อมีผู้ขอให้จับ โดยแจ้งว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิด และแจ้งด้วยว่า ได้ร้องทุกข์ไว้ตามระเบียบแล้ว เหล่านี้เป็นข้อยกเว้นที่จะจับได้โดยไม่มีหมายจับ โดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เมื่อมีเหตุที่กฎหมายบัญญัติตามที่เขียนไว้แล้ว ในเรื่องของการค้น ในเรื่องของการค้นนั้นก็เช่นเดียวกัน หลักก็คือ การค้นจะต้องมีหมายค้น ในกรณีของการค้นในที่รโหฐานนั้นจะทำได้โดยไม่มีหมายค้น ที่รโหฐาน ก็คือ เช่น

ตัวอย่าง บ้านเรา เป็นต้นนะครับ เว้น แต่ก็มีข้อยกเว้นในมาตรา ๓๒ ว่า เว้นแต่ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น ซึ่งหมายความว่า พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจถ้าเป็นผู้ค้นแล้วไม่ต้องมีหมายค้น แต่ไม่ใช่ทุกกรณีนะครับ ในกรณีต่อไปนี่ คือ ต้องมีเหตุที่กฎหมายบัญญัติกรณีอะไรครับ ๑. เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างในที่รโหฐานนั้น ได้ยินเสียงร้องจากข้างในนั้น ๒. เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้า ซึ่งกำลังกระทำลงในที่รโหฐาน ๓. เมื่อบุคคลที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้า ขณะที่ถูกไล่จับ หนีเข้าไป หรือมีเหตุอันแน่นแฟ้นควรสงสัยว่า ได้เข้าไปซุกซ่อนตัวอยู่ในที่รโหฐานนั้น ๔. เมื่อมีความสงสัยตามสำรวจแล้วว่าสิ่งของที่ได้มาโดยการกระทำความผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น ประกอบทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่า เนื่องจากการล่าช้ากว่าจะเอามาค้นมาได้ สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้ายเสียก่อน ๕. เมื่อที่รโหฐานนั้น ผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าบ้าน และการจับนั้นมีหมายจับ หรือจับตามมาตรา ๗๘ นั้นเป็นเรื่องที่รโหฐานนะครับ แต่ถ้าจะค้นในที่สาธารณะ ในถนนหนทางนั้น กฎหมาย มาตรา ๙๓ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้น บัญญัติว่า ห้ามมิให้ทำการค้นบุคคลใดในที่รโหฐาน แต่มีข้อยกเว้นว่า เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่า บุคคลนั้นมีสิ่งของในความครอบครอง เพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งได้มาโดยการกระทำความผิด หรือซึ่งมีไว้เป็นความผิด ท่านจะเห็นได้ว่า ตำรวจนั้นจะสามารถค้นหรือจับบุคคลได้โดยไม่มีหมายค้น ในกรณีที่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่หลักที่จะวางไว้ก็คือ การจับก็ดี การค้นก็ดี หรือการคุมขังก็ดี เบื้องต้นต้องมีหมายหรือคำสั่งของศาล แต่มีข้อยกเว้นที่จะทำได้โดยไม่มีหมายของศาล ก็เมื่อมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอบคุณครับ เชิญท่านสุรชัยครับ ขอสั้น ๆ นะครับ แล้วก็อย่าซ้ำของเก่าครับ เชิญครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอบคุณครับ ท่านประธานครับ ผม สุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย ครับ ผมขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานและที่ประชุมอย่างนี้ครับว่า หลังจากที่ได้รับฟังคำชี้แจงของท่านกรรมาธิการยกกว้างทั้ง ๒ ท่านนะครับ ขอภัยที่ต้องเอ่ยนาม ท่านอาจารย์จรัญกับท่านอาจารย์อัศววิทย์ ผมกราบเรียนครับว่า คำชี้แจงของท่านนั้น ถ้าผม เข้าใจไม่ผิด ท่านชี้แจงคนละประเด็นกับที่ผู้ขอแปรญัตติเขาได้แปรญัตติไว้แล้วครับ ประเด็นที่ ผู้ขอแปรญัตติได้แปรญัตติไว้ก็ดี หรือประเด็นที่กรรมาธิการได้ขอสงวนความเห็นไว้ก็ดี คงมีแต่ ประเด็นเรื่องการตรวจค้นบุคคล ไม่ได้มีประเด็นเรื่องการจับ การขัง หรือการค้นในที่สาธารณะเลย สิ่งที่ท่านมาชี้แจงเรา ไม่ว่าจะเป็นรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ก็ได้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญาก็ดีนี่ ผมเองในฐานะที่เป็นทนายความ ผมทราบดีครับว่า มีข้อยกเว้น มีหลักในเรื่อง การจับ การขัง การค้นในที่สาธารณะอยู่อย่างไร ประเด็นที่ผู้ขอแปรญัตติได้แปรไว้ นั่นก็คือ ประเด็นเฉพาะเรื่องการค้นตัวบุคคล ซึ่งในเรื่องการค้นตัวบุคคล ท่านประธานครับ รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ไม่ได้มีหลักเกณฑ์ ไม่ได้มีข้อยกเว้น อย่างที่ท่านทั้งสองได้พยายามชี้แจงไว้ รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ไม่ได้มีบทบัญญัติว่า การค้นตัวบุคคลจะต้องมีหมายหรือคำสั่งของศาล คงมีแต่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเท่านั้นเอง ที่เขียนไว้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ใน การค้นตัวบุคคล เพราะฉะนั้นปัญหานั้นจึงเกิดขึ้นมาว่า เมื่อท่านกำหนดให้การค้นตัวบุคคล จะต้องกระทำเช่นเดียวกับการจับ การขัง นั้นหมายความว่า จะต้องมีความหมายหรือคำสั่งของศาล ท่านจะต้องชี้แจงครับว่า เป็นประโยชน์มากกว่ากฎหมายเดิมอย่างไร คำถามที่ผมจะเรียนถาม ท่านก็คือ ที่ท่านยกกว้างไว้ว่า การค้นตัวบุคคลให้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกับการจับ การขัง คือหลัก ต้องมีหมายหรือคำสั่งของศาลนั้น ศาลจะมีหลักเกณฑ์ในการออกหมายหรือคำสั่งให้ค้นตัว บุคคลได้อย่างไร จะอาศัยหลักเกณฑ์เดียวกับการออกหมายจับ หลักเกณฑ์เดียวกับการออก หมายค้นในที่สาธารณะหรือไม่ อย่างไร ท่านยังไม่ได้ชี้แจงให้พวกเราได้มีความเข้าใจ ยังไม่ได้ ชี้แจงให้พวกเรามีความกระจ่างชัดในเรื่องพวกนี้ และผมขอเรียนต่อไปนะครับว่า ประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็ไม่ได้วางหลักเกณฑ์ในเรื่องการที่ศาลจะใช้เป็นดุลพินิจใน การออกหมายหรือออกคำสั่งให้ค้นตัวบุคคลไว้ เหตุที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ไม่ได้บัญญัติไว้ ก็เนื่องจากเราไม่มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายเกี่ยวกับการค้นตัวบุคคลที่จะ ต้องมีหมายหรือคำสั่งของศาลมาก่อน เราคงบัญญัติแต่เพียงเหตุตามกฎหมายที่ให้เจ้าพนักงาน

สามารถค้นตัวบุคคลได้เท่านั้น เพราะฉะนั้นที่ท่านชี้แจงว่า ตามร่างของท่านจะเป็นการ
 เชื้อประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองก็ดี เจ้าหน้าที่ฝ่ายตำรวจก็ดี
 ในการที่จะปฏิบัติการ เพื่อยังความสงบเรียบร้อยให้กับสังคมได้มากขึ้นนั้นนี้ ผมจึงยังไม่อาจ
 เห็นด้วยกับท่านได้ เพราะท่านไม่ได้ชี้แจงเลยว่า หลักเกณฑ์ที่ศาลจะสามารถนำไปปฏิบัติ
 เพื่อเชื้อประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยให้กับสังคม ในการออกหมายหรือคำสั่งให้ค้น
 ตัวบุคคลได้มีหลักเกณฑ์เช่นไร ผมขอกราบเรียนกับที่ประชุมอย่างนี้ะครับว่า ถ้าวางแต่หลัก
 แต่ไม่มีรายละเอียดในการปฏิบัติ สิ่งที่เราจะต้องเจอแน่ ๆ ก็เหมือนกับตอนที่เราใช้รัฐธรรมนูญ
 ปี ๒๕๕๐ ที่เราวางหลักเกณฑ์ทางกฎหมายใหม่ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน
 ด้วยการบัญญัติให้การออกหมายจับจะต้องกระทำโดยหมายศาลหรือคำสั่งของศาลเท่านั้น
 ผมว่าพวกเราคงจำได้ดีครับ หลังจาก วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันที่รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐
 มีผลบังคับใช้ เราเกิดสุญญากาศในการรักษาการให้เป็นไปตามกฎหมาย เจ้าพนักงานฝ่าย
 ปกครองก็ดี เจ้าหน้าที่ตำรวจก็ดี หยุดการจับกุมทั้งหมดเลยครับ เพราะทุกคนบอกว่า
 ต้องปฏิบัติตามหลักก่อน ไม่มีใครกล้าเอาช้อยกเว้นมาปฏิบัติเหมือนหลักการทางกฎหมาย
 ยิ่งไปกว่านั้น ผมเชื่อว่าทุกท่านยังจำได้ หมายจับเก่าของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองก็ดี หมายจับ
 เก่าซึ่งออกโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ดี -----

ไม่มีใครกล้าไปติดตามจับกุมคนร้ายตามหมายจับเก่า ๆ เหล่านั้น ยิ่งไปกว่านั้น มีการวินิจฉัยปัญหาที่ว่า หมายจับเดิมซึ่งออกโดยเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง หมายจับเดิมซึ่งออกโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่สามารถใช้บังคับได้อีกต่อไป ผลเป็นอย่างไรครับ คนร้ายที่ถูกออกหมายจับไว้ตามกฎหมายเดิมลอบย่นวลทั้งหมด ผมเรียนท่านนะครับว่า หลักการที่ท่านนำเสนอเป็นหลักการที่ดี ถ้ามองในแง่ของการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพตามทฤษฎี แต่ท่านต้องมองในภาคปฏิบัติด้วยนะครับว่า สามารถปฏิบัติได้จริงหรือไม่ ผมมีประเด็นที่จะตั้งเป็นข้อสังเกตต่อที่ประชุมว่า เมื่อเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง หรือเจ้าพนักงานตำรวจมีเหตุสงสัยที่จะค้นตัวบุคคลได้ตามมาตรา ๙๐ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ดี ตามมาตรา ๑๐๐ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ดี แต่เหตุนั้นไม่ชัดเจน ใครเป็นผู้ตัดสินใจครับสำหรับเจ้าพนักงานตำรวจ ซึ่งมีตั้งแต่ระดับประทวนขึ้นไป เขาจะกล้าตัดสินใจในการที่จะใช้เหตุซึ่งเป็นข้อยกเว้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่ท่านเขียนห้อยท้ายไว้ ในการที่จะเข้าไปตรวจค้นตัวบุคคลขณะนั้นหรือไม่ ถ้าก้ำกึ่งกัน ๕๐ ๕๐ ผมเชื่อว่า เจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ไม่มีใครกล้าตัดสินใจที่จะไปเสี่ยงกับการถูกฟ้องกลับ ทุกคนจะต้องปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะของการเอาตัวรอด คือ บอกกับผู้เสียหายว่า ต้องไปขอหมายหรือคำสั่งของศาลเสียก่อน ผมเรียนท่านนะครับว่า การตรวจค้นตัวบุคคลต่างกับการออกหมายจับ ต่างกับการออกหมายค้นที่รโหฐานโดยสิ้นเชิง พฤติกรรมในการปฏิบัติหน้าที่ต่างกัน เนื่องจากการออกหมายจับตัวบุคคลก็ดี การออกหมายค้นที่รโหฐานก็ดี มีเวลาสำหรับการปฏิบัติการเพียงพอที่จะไปขอออกหมายจับหรือหมายค้นกับศาลได้ แต่ทันทีที่เจ้าพนักงานพบบุคคลซึ่งมีเหตุสงสัยซึ่งควรจะเข้าไปตรวจค้นตัวบุคคลในขณะนั้น แต่เหตุนั้นไม่ชัดเจน ท่านบอก ต้องไปขอหมายค้น ต้องไปขอคำสั่งศาล ไม่มีบุคคลไหนยื่นคอยให้เจ้าพนักงานไปเอาหมายศาลมา แล้วให้ตรวจค้นหรือครับ เพราะฉะนั้นท่านจะต้องตอบโจทย์ตรงนี้ให้ได้ เหตุในการออกหมายค้นตัวบุคคลมีเหตุเช่นไร เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ เมื่อได้วางหลักการใหม่เพิ่มเติม ในสมัยนั้นรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ เขียนเรื่องของเหตุในการออกหมายจับ เหตุในการออกหมายค้นที่รโหฐานไว้ในรัฐธรรมนูญให้ชัดเจน ไปทึ่งค้างอย่างนี้ไว้ไม่ได้หรอกครับ เพราะฉะนั้น ผมจึงต้องกราบเรียนที่ประชุมว่า เท่าที่ฟังคำชี้แจงของท่านกรรมาธิการทั้ง ๒ ท่านแล้วนี้ ผมยังไม่เห็นคล้อยตามว่า มีความกระจ่างชัดเจนเพียงพอในการที่เจ้าพนักงานจะสามารถปฏิบัติได้ ในการที่

เรากำลังจะออกกฎหมายมาเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน มิใช่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหา กราบเรียนที่ประชุมครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอขอบคุณครับ
ขอไปทางท่านเสริมเกียรติครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : กราบขอบคุณท่านประธาน และท่านกรรมาธิการ
ท่าน สสร. ที่เคารพ ขออนุญาตรบกวนเวลาท่านอีกครั้งหนึ่ง เป็นประเด็นสั้น ๆ เป็นประเด็น
เดียวที่ว่า ในเรื่องการค้นตัวบุคคล จะมาบัญญัติในวรรคสามกับการจับ การคุมขัง เหมาะสม
หรือไม่ ซึ่งทางฝ่ายกรรมาธิการยกวางได้บอกว่า เป็นเรื่องเดียวกัน เอามาไว้อยู่ที่เดียวกันได้
แล้วก็บอกว่า ขออนุญาตเอ่ยนามว่า ของอาจารย์คมสันนั้น บอกว่า เป็นเรื่องคนละหลักการ
เพราะว่าของอาจารย์คมสันว่า ใ้การที่จะค้นตัวบุคคลนั้น เป็นเหตุเดียว คือ เหตุอื่นตามที่
กฎหมายบัญญัติ แต่ว่า การจับ การคุมขัง ต้องเป็นเรื่องหมายคำสั่งศาล และเหตุอื่นตามที่
กฎหมายบัญญัติ -----

กระผมขอกราบเรียนว่า ณ สสร. แห่งนี้ หลายท่านเป็น ขออนุญาต เป็นผู้พิพากษา เป็นอัยการ เป็นทนาย เป็นนักกฎหมาย ทุกคนก็เรียนวิอาญามา ทุกคนทราบดีว่า เหตุแห่งการออกหมายนั้น ในวิอาญามีแต่หมายจับ หมายค้นที่รโหฐาน ยังไม่เคยเห็นมีเหตุให้ขอหมายค้นตัวบุคคลเลย การค้นตัวบุคคล ในวิอาญาไม่มีการให้ขอหมายจากศาลได้ เป็นเรื่องอำนาจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ใช้อำนาจตามมาตรา ๙๓ ก็คือว่า เมื่อพบบุคคลที่ต้องสงสัยว่าจะมีสิ่งของที่ได้มาจากการกระทำความผิด หรือที่ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีไว้เป็นความผิด ถึงจะขอค้น แต่ว่าถ้าจะเอาเหตุในการค้น อำนาจในการค้นอีกอย่างว่า ต้องไปขอหมายหรือคำสั่งศาลนั้น ในวิอาญาไม่มีครับ ก็เลยเข้าสู่ประเด็นของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ วรรคสาม ที่ว่า เอาของที่ไม่เหมือนกันนะ เอามารวมที่เดียวกันจะเหมาะสมไหม ท่านบอกว่า การค้นตัวบุคคล หากบัญญัติในวรรคสาม จะทำให้เจ้าหน้าที่ทำงานได้ดีขึ้น เพราะนอกจากจะมีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติแล้ว ยังสามารถค้นโดยอาศัยหมายและคำสั่งศาล แต่ทุกวันนี้ยังไม่เคยมีการค้นตัวบุคคลโดยการขอหมายศาลเลย แล้วก็ยังไม่ออกว่า จะขอหมายศาลได้อย่างไร อย่างที่ท่าน ขออนุญาตเอ่ยนาม ท่านสุรชัยได้ถามเมื่อกี้ว่า มีคำตอบหรือเปล่า กรณีถ้าไปขอหมายศาล เกิดบัญญัตินี้ กฎหมายลูกจะไปแก้วิอาญาว่า จะค้นตัวบุคคลจะต้องมีหมายหรือคำสั่งศาล ศาลจะออกหมายก็คงใช้หลักมาตรา ๙๓ นั้นแหละ ก็คือ จะต้องมีความสงสัยว่า จะมีของที่มีไว้เป็นความผิด ได้มาโดยการกระทำความผิด หรือเพื่อกระทำความผิด ผมถึงบอกว่า กรณีที่กฎหมายบัญญัติแล้วมันไม่เกิดผลในทางปฏิบัติ มันเป็นไปได้ ไม่ใช่เป็นประโยชน์ ผมคิดว่ากรรมวิธีการนี้ ถ้าเอาข้อคิดของท่านสุรชัยและผม และท่านคมสัน และหลาย ๆ ท่านเอาไปปรับเสีย ว่าเรื่องที่มีมันไม่ใช่เรื่องเดียวกันนี่อย่าไปอยู่ที่เดียวกัน ทำให้สับสน คนอ่านรัฐธรรมนูญจะคิดว่า ค้นตัวบุคคลก็ขอหมายหรือคำสั่งศาลได้ ถ้ามันไม่ได้ ท่านไปไว้ที่เดียวกันไม่ได้นะครับ แล้วถ้าเกิดท่านไว้ที่เดียวกันนี้ สสร. หลายท่านก็คงจะรับของท่านไม่ได้ครับ ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอขอบคุณครับ เหลือท่านสุดท้ายทางด้านนี้ครับ คือ ท่านศักดิ์ชัย เชิญครับ เดี่ยวยังอยู่อีกสักหนึ่งครับ ของท่านชื่อท่านอยู่ครับ เชิญท่านศักดิ์ชัยครับ

นายศักดิ์ชัย อุ่ณจิตติกุล : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม นายศักดิ์ชัย อุ่ณจิตติกุล สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ ท่านประธานที่เคารพครับ เมื่อสักครู่ผมมี โอกาสได้ฟังท่านเพื่อนสมาชิกได้มีการอภิปราย อีกทั้งท่านกรรมาธิการยกร่างได้มีการอภิปราย ในเรื่องนี้ ในความเข้าใจของผม ซึ่งไม่ใช่นักกฎหมาย ผมนั่งฟังอยู่นานนี่นะครับ แล้วผมก็เชื่อว่า ผู้ที่อยู่ทางบ้านนั้นก็ยังมีความสับสน ในสิ่งที่ผู้อภิปรายกับกรรมาธิการยกร่างได้อภิปรายนั้น ผม เรียนอย่างนี้ครับ จากประสบการณ์ที่ผ่านมานี้นะครับ เราจะพบว่า ในอดีตที่ผ่านมาการทำ หน้าที่ในการที่จะตรวจค้น จับกุม หรือกระทำการใด ๆ นั้น เจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าพนักงาน ปกครองสามารถที่จะดำเนินการได้ ในอดีตที่ผ่านมา แล้วต่อมาก็มีรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ที่ระบุ ว่าจะต้องมีการออกหมายศาล ในการออกเวทีรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ซึ่งแน่นอนครับ เราจะพบว่าจะมีเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือได้มีการพบปะกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับจังหวัดหลาย จังหวัด ผมรู้จักกับตำรวจ ตำรวจก็จะบอกผมอยู่เสมอว่า ช่วยแก้ไขให้หน่อย ทำอย่างไรที่จะให้ เจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นสามารถที่จะดำเนินการได้ มีการยกตัวอย่างให้ผมฟังครับว่า ตอนที่ผมไปที่ อำเภอ อำเภอหนึ่งในจังหวัดอุดรธานี -----

เขาบอกว่า คุณศักดิ์ชัยเชื่อไหมครับว่า วันนี้ถ้าผมจะจับ นาย ก นี้ ซึ่งผมเห็นอยู่ตรงนี้ ผมจับไม่ได้ แล้วผมจะต้องไปออกหมายศาล ก็คือ ผมก็ต้องไปที่จังหวัด จังหวัดกับอำเภอที่ผมไปนั้น ห่างกัน ๗๐ กิโลเมตร วิ่งไปขอหมายศาล กลับมาคนผู้ต้องสงสัยนั้นก็หายไปแล้ว อันนี้เป็นประเด็นคำถามที่เขาถามผมว่า แล้วถ้าอย่างนี้ การที่จะปราบปรามอาชญากรรม การที่จะจับกุมผู้ทำผิดกฎหมายนั้น จะทำได้อย่างรวดเร็วอย่างไรหรือไม่ ผมเองต้องยอมรับสภาพด้วยความสัจจริงนะครับว่า ภาษากฎหมายที่ใช้กันเมื่อสักครู่นี้ ผมเองอาจจะเข้าใจได้ไม่ถ่องแท้ จึงได้มีคำถามที่จะกราบเรียนถามว่า เมื่อสักครู่ท่านอาจารย์จรูญ ขออนุญาตที่เอ่ยนาม ท่านได้บอกว่า ในวรรคสามของมาตรา ๓๒ นั้น ได้เปิด ๒ ช่องทางเอาไว้ชัดเจน ความหมายก็คือว่า ช่องทางหนึ่ง ก็คือ เปิดให้ในการที่จะออกหมายศาลได้ และอีกช่องทางหนึ่งนั้น ก็หมายถึงว่า ถ้ามีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ก็คือ ประมวลกฎหมายวิอาญานะครับ ซึ่งผมเข้าใจอย่างนั้น ผมไม่แน่ใจว่า ผมเข้าใจถูกหรือยัง คำถามก็คือว่า กรณีที่ผมยกตัวอย่างเมื่อสักครู่ว่า ตำรวจจะจับกุม นาย ก นี้ ซึ่งเห็นว่าทำผิด หรือมีคนชี้ว่า เขาทำผิด แล้วเขายังต้องวิ่งไปขอหมายศาลที่จังหวัดหรือไม่ ประเด็นถัดมาที่ผมอยากจะนำกราบเรียนก็คือว่า ณ วันนี้ถ้าทุกอย่างยังต้องไปอยู่ที่ศาล ถามว่า ความพร้อมของศาลที่จะทำการออกหมายวันหนึ่งนี้จำนวนมากมายมหาศาลกับจังหวัดใหญ่ ๆ นี้ ศาลจะทำได้อย่างไร เพราะฉะนั้นผมกำลังบอกว่า ถ้าทุกอย่างมันมีการสอดรับหรือมีมาตรการรองรับที่ถูกต้อง ความพร้อมของศาลก็มี ความสะดวกสบายของเจ้าหน้าที่ตำรวจก็มี ทำดีที่สุดมันก็กลับมาอยู่ที่รัฐธรรมนูญที่เรากำลังร่างนี่ละครับว่า ถ้าเรากำลังจะแก้ปัญหาในอดีตที่ผ่านมา ที่เราบอกว่า ตำรวจใช้อำนาจหน้าที่เกินขอบเขต บางครั้งจนมีการใช้อำนาจหน้าที่ในการที่จะรังแกคนบางคนซึ่งไม่ชอบหน้ากัน นั้นในอดีตครับ นั้นในอดีตที่ผ่านมา เพราะฉะนั้นผมก็กำลังอยากจะให้มีการชี้แจงให้เกิดความชัดเจนก่อน แต่ผมเชื่อว่า ทั้งกรรมการเสียงข้างน้อยกับกรรมการยกกว้าง เข้าใจว่า จะมองประเด็นใกล้ ๆ กัน เพียงแต่ว่าจะมีการเอาคำบางคำขึ้นก่อนหรือหลังเท่านั้นเอง ใจของผมก็คือว่า ผมอยากให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตรงไปตรงมา และสามารถที่จะปราบปรามควบคุม ป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรม ในขณะเดียวกัน ก็จะต้องไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคล นั่นคือประเด็นที่ผมอยากจะนำกราบเรียนในมาตรา ๓๒ วรรคสาม มีอีกประเด็นหนึ่งที่

ผมอยากจะนำกราบเรียน ในกรณีเรื่องของการประหารชีวิต เมื่อสักครู่นี้ มีท่านอาจารย์ กิตติศักดิ์ ปรกิติ ท่านเป็นประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และอาจารย์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่านได้ฝากข้อความผ่านมาทางท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ขออนุญาตที่เอ่ยนาม ท่านได้ฝากไว้แบบนี้ครับว่า หลักใหญ่ ๆ ๔ ประการของประเทศ ส่วนใหญ่ในโลก เขายกเลิกประหารชีวิตไปเกือบหมดแล้ว ท่านบอกว่าอย่างนี้ครับ ข้อที่ ๑ ทางประวัติศาสตร์ถือว่า การลงโทษประหารชีวิตอาจผิดตัวได้ ความหมายก็คือว่า ถ้าการลงโทษประหารชีวิตแล้วเป็นการลงโทษที่ไม่ถูกคนที่กระทำความผิดจริง อย่างคดีของ เซอร์รี แอน ถามว่า ผู้ถูกลงโทษแล้วตายไปแล้วนั้น ใครเป็นคนเอาชีวิตเขากลับคืนมา ในสิ่งที่มี การทำผิดไป -----

ข้อที่ ๒ ผู้ที่ถูกกล่าวหา อาจถูกลงโทษผิดตัว ในอดีตนะครับ ความเชื่อในอดีต ในทางประวัติศาสตร์ ในอดีตของประเทศนี้ ในประเทศหลายประเทศบอกว่า ผู้ที่ถูกกล่าวหาอาจถูกลงโทษผิดตัว ก็คือ ถูกตัดสินประหารชีวิตที่ผิดตัว บาบั้นจะตกอยู่กับผู้ครองแผ่นดิน หมายความว่า ผู้ครองแผ่นดินนั้นจะต้องมีบาปติดตัวไปด้วย เพราะฉะนั้นในอดีตจึงมีธรรมเนียมที่บอกว่า พระมหากษัตริย์ต้องรับรู้ ถ้ามีการประหารชีวิตใคร ข้อที่ ๒ เขาบอกว่า ถ้ามีโทษประหารชีวิต จึงให้สามารถที่จะฎีกาต่อพระมหากษัตริย์ได้ นี่คือประเด็นที่ผมกำลังจะพูดบอกว่า คำว่า ประหารชีวิต ควรจะตัดออกไป ๓. การลงโทษประหารชีวิตจะทำให้สังคมเข้าใจผิดว่า แก้ปัญหาได้ หมายความว่า เรากำลังมองไปที่ตัวบุคคลว่า บุคคลคนนั้นกระทำความผิด เราต้องประหารชีวิต แต่คือเราไม่ได้กลับไปมองว่าสังคม สิ่งแวดล้อม ที่ทำให้บุคคลคนนั้นกระทำความผิดนั้น เกิดขึ้นจากอะไร เราก็จะลงโทษแต่ผู้ที่กระทำความผิด แล้วก็โทษว่า คน คนนั้นไม่ดี แต่เราไม่เคยไปมองสังคม ซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมที่ทำให้เขาเกิดเป็นคนไม่ดีอย่างไร ตรงนั้นผมคิดว่า นั้นเป็นต้นเหตุของการนั้น จึงมักไม่มีการแก้ไข แล้วก็ปล่อยให้เรื้อรัง แล้วก็โทษว่า คนที่ถูกประหารชีวิตนี้เป็นคนไม่ดีไปหมดครับ ท่านประธานครับ มันดับไป ผมตกใจ สุดท้ายนะครับ การจักระบบลงโทษเสียใหม่ เพื่อเยียวยาคนที่กระทำความผิด ไม่ได้กระทำความผิดซ้ำอีก ความหมายก็คือว่า โทษประหารชีวิตทุกกรณี เมื่อลงโทษไปแล้ว ปราบกฏหลักฐานชัดเจนว่า ไม่เคยมีการกระทำความผิดลดลง ความหมายก็คือว่า แม้จะมีโทษประหารชีวิต ก็ไม่ได้ทำให้คนที่กระทำความผิดนั้นตระหนักรู้ว่า เมื่อเขากระทำความผิดแล้วถูกประหารชีวิต คนอื่นก็ยังกระทำความผิด เพราะว่ามันมีสิ่งล่อใจให้เขากระทำความผิด สังคมทำให้เขาจะต้อง อย่างที่เมื่อคืนผมอภิปรายในเรื่องของความหลากหลายทางเพศที่บอกว่า เมื่อไรก็ตามที่เราถูกกันคนเหล่านี้ไปอยู่ในมุมอับ แล้วไม่ยอมรับในสังคม ก็จะทำให้คนเหล่านี้หันไปกระทำความผิด ท่านประธานครับ ที่ผมกราบเรียนมาทั้งหมดนั้น ผมอยากให้ได้โปรดชี้แจง ได้ทำความเข้าใจในประเด็นแรกที่ผมได้เรียนชี้แจงว่า ผมจะเข้าใจได้อย่างไรว่า ตำรวจจะทำหน้าที่จับกุมได้ อันที่ ๒ ผมจะมั่นใจได้อย่างไรว่า การออกไปทำหน้าที่นั้นจะไม่ละเมิดสิทธิของประชาชน กราบขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
 ขอบพระคุณครับ ขออนุญาตเวียนกลับมาที่ท่านกรรมาธิการครับ เรียนเชิญท่านอังคณาครับ

นางอังคณา นีละไพจิตร (กรรมาธิการ) : ขอบพระคุณคะท่านประธาน อังคณา นีละไพจิตร กรรมาธิการ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเรื่องเกี่ยวกับมาตรา ๓๒ นี้คะ จะพบว่า กรรมาธิการพยายามที่จะให้สิทธิเสรีภาพในการที่จะคุ้มครองการจับกุม คุ่มขังของประชาชน เพราะที่ผ่านมานี้ หลายครั้งที่ประชาชนถูกค้นตัว แล้วก็มีความพยายามที่จะยึดเยียดข้อกล่าวหาหรือวัตถุแปลกปลอมเข้าไปนะคะ สิ่งเหล่านี้จึงนำมาซึ่งความคิดที่ว่า ทุกครั้งที่มีการที่จะจับกุม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการขออนุญาตศาลนะคะ ไม่เฉพาะแต่การจับกุมในที่รโหฐาน หรือที่สาธารณะอย่างเดียวนะคะ การเข้าไปตรวจค้น ที่ผ่านมามีการตรวจค้นโดยไม่ชอบหลายครั้งนะคะ ถ้าประชาชนไม่มีที่พึ่ง ไม่ทราบว่าจะไปร้องต่อที่ใดในการที่จะคัดค้านในการจับกุมโดยมิชอบ ดิฉันเชื่อว่า หลาย ๆ ท่าน คงจำกรณียึดยาบ้า นิสิตจุฬาฯ ได้เป็นอย่างดีนะคะ แม้ว่า จะมีการตรวจค้นการจับกุมในที่สาธารณะ แต่สุดท้ายไม่มีใครตอบได้คะว่า ยาบ้าเม็ดหนึ่งไปอยู่ในกระเป๋าข้างหนึ่งของนิสิตจุฬาฯ คนนั้นได้อย่างไร เด็กซึ่งเรียนหนังสืออยู่ ถูกนำตัวไปอยู่ที่สถานีตำรวจเกือบอาทิตย์คะ ไม่ได้รับอนุญาตให้ติดต่อครอบครัวด้วยนะคะ เกือบต้องถูกพักการเรียน -----

สุดท้ายศาลมีคำพิพากษาว่า เขาไม่มีความผิด ศาลเชื่อว่า ถูกกลั่นแกล้งนะคะ ดิฉันเชื่อว่าหลาย ๆ สิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมที่ผ่านมา ทำให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้พยายามที่จะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากขึ้น พร้อม ๆ กับคุ้มครองบุคคลที่ถูกมิฉะนั้นจะกระทำนะคะ แต่การใช้อำนาจของเจ้าพนักงานสอบสวนนั้น ต้องอยู่ในขอบเขตของกฎหมายนะคะ ไม่ว่าจะเป็นพนักงานสอบสวนหรือประชาชนธรรมดา ทุกคนต้องอยู่ใต้กฎหมายเท่าเทียมกันนะคะ ดิฉันเชื่อว่า มาตรา ๓๒ นี้จะให้หลักประกันคุ้มครองให้กับประชาชนบริสุทธิ์เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม แต่ไม่ละเลยในการที่จะปราบปรามอาชญากรรมที่เกิดขึ้นคะ ขอบพระคุณคะ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอบพระคุณครับ ก็ท่านอาจารย์จรัญขอสิทธิพาดพิงหลายกรณีนะครับ ขอเรียนเชิญครับ อาจารย์ครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม จรัญ ภัคดีธนากุล กรรมาธิการครับ ต้องกราบเรียนอธิบาย ชี้แจงมากนิดหนึ่งนะครับ เพราะว่าหลายประเด็นยังไม่ได้กระจ่างชัด ประเด็นแรกครับ ผมอยากจะเรียนก่อนว่า มาตรา ๓๒ วรรคสอง เรื่องโทษประหารชีวิต ผมเข้าใจว่า ไม่เป็นประเด็นแล้ว เพราะว่า ท่านเจ้าของญัตติ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์กรุณาถอนออกไปแล้วนะครับ ผมไม่ต้องชี้แจงนะครับ ๒. ในประเด็นของวรรคสาม ผมอยากจะขอเริ่มต้นที่คำแปรญัตติของท่านอาจารย์คมสัน ที่เป็นกรรมาธิการฝ่ายข้างน้อยที่ขอสงวนไว้ ขออภัยที่เอ่ยนามท่านนะครับว่า ผมก็พยายามจะหาทางออกแบบที่ว่าเป็นส่วนร่วมของสภาร่วมกันนะครับ แต่ว่าผมก็ติดครับ ติดตรงที่ว่า ถ้าให้ทำแบบร่างที่ท่านแปรญัตติไว้เนี่ย จะเกิดผลเสียหายอย่างนี้ครับ ท่านไปเขียนช้อยกเว้นไว้ว่า อาศัยอำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติ ก็จะสามารถค้นตัวบุคคลได้ ค้นเคหสถานได้ครับ โดยไม่ต้องมีหมายของศาลได้ ถ้ามีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้ อันนี้ครับคือเป็นจุดที่ผิดพลาดอย่างยิ่งเลย คือที่ทำให้ยังทำใจไม่ได้นะครับ เพราะว่า มันจะเปิดช่องให้ไปออกกฎหมาย ให้อำนาจค้น จับ ชังอะไรนี้ ชนิดที่ไม่มีเหตุก็ได้ นะครับ ท่านดูนะครับ นี่คือนิติที่มีการเปลี่ยนแปลงในรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ว่า ก่อนปี ๒๕๔๐ นี้ ถ้ากฎหมายบัญญัติบอกว่า ให้ค้นได้ จับได้ ก็ค้นได้ จับได้ เพราะฉะนั้นก่อนปี ๒๕๔๐ กฎหมายบอก เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ใช้ตัวเองไปแล้วแทนหมายค้นได้ จับได้ โดยไม่ต้องมีเหตุอะไรเลย นี่ครับ มีกฎหมายให้อำนาจ

นะครับ แต่อำนาจอย่างนี้มันลวงล้ำเข้าไปในสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชนมากเกินไป
 ความจำเป็นที่เจ้าหน้าที่จะใช้เพื่อปราบปรามอาชญากรรม รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ก็เลยแก้ครับ
 ไม่ใช่คำนี้ครับ อาศัยอำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติ อย่างนี้ไม่ได้ครับ ต้องมีเหตุตามที่กฎหมาย
 บัญญัติ คือ กฎหมายจะบัญญัติให้อำนาจได้ก็ต้องเขียนเหตุเอาไว้ด้วย นี่ครับ จึงเป็นข้อที่ว่า
 ผมหนักใจว่า ถ้าจะจัดอย่างไรใหม่ก็ขออย่าให้ใช้คำนี้ แต่ให้ใช้คำของกรมการฝ่ายข้างมาก
 ว่า เว้นแต่มีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ คือกฎหมายก็ต้องบัญญัติเหตุไว้ด้วย ซึ่งก็จะ
 ตรงกับกฎหมายที่เขียนอยู่ปัจจุบัน ไม่ต้องไปแก้เลยครับ มาตรา ๙๓ วิอาญา ก็บัญญัติเหตุ
 เอาไว้ครับ มีเหตุอันควรสงสัยว่า คนนั้นมีของผิดกฎหมายไว้ในตัว อย่างนี้เจ้าพนักงาน
 ฝ่ายปกครอง ตำรวจก็ค้นตัวบุคคลนั้นได้ในที่สาธารณะ โดยไม่ต้องไปขออนุญาตศาลอะไรเลย
 นะครับ -----

แต่ไม่ใช่บอกว่า ไปเขียนกฎหมายบอกว่า ถ้าประสงค์จะค้นตัวบุคคลใดก็ค้นได้ ขอให้ตำรวจเป็น
 คนค้นเท่านั้น ถ้าอย่างนี้ กฎหมายอย่างนี้ขัดรัฐธรรมนูญ ตามร่างของกรรมาธิการฝ่ายข้างมาก
 นะครับ นี่เอาเฉพาะค้นตัวบุคคลก่อนนะครับ ถ้ายิ่งเลยไปถึงเรื่องจับ ชัง ค้น ในที่รโหฐาน
 ยิ่งอันตรายเลยครับ ข้อที่ ๒ ครับ ข้อที่ ๒ ก็คือ ร่างของกรรมาธิการฝ่ายข้างมากนี้ ได้เขียน
 ข้อยกเว้นให้เจ้าหน้าที่ทำการจับชังหรือค้นตัวบุคคลนี้เอาไว้ได้ ๒ ทางครับ ทางที่ ๑ คือ มีหมาย
 หรือคำสั่งศาล แล้วก็ หรือเว้นแต่มีหมายหรือคำสั่งศาล หรือมีเหตุอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ
 ๒ ข้อยกเว้นครับ แต่พอมาเขียนตามร่างที่ท่านกรรมาธิการฝ่ายข้างน้อยแปรญัตตินี้ การค้น
 ตัวบุคคลก็ดี การกระทำอะไรอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่งก็ดี ทำได้ทางเดียว
 คือ ต้องอาศัยอำนาจที่กฎหมายบัญญัติ ศาลออกคำสั่ง ออกหมายให้ทำไม่ได้ เห็นไหมครับ
 ข้อยกเว้นมันจะน้อยกว่าร่างของกรรมาธิการฝ่ายข้างมาก ซึ่งมันก็จะไปกระทบการทำงานของ
 เจ้าหน้าที่บ้านเมืองในกรณีที่จะป้องกัน ปราบปรามอาชญากรรม แต่ว่า ตรงนี้ละครับก็ไปติดข้อ
 ทักท้วงของท่านสมาชิก ๒ ท่าน นะครับว่า เอ๊ะ ไม่มีกฎหมายให้อำนาจศาลไปออกคำสั่งหรือ
 ออกหมายค้นตัวบุคคลนี้ เรามาเขียนไว้อย่างนี้ทำไม กระผมก็เรียนว่า อย่างนี้ครับ การค้นตัวคน
 นี้มีค้นได้ถึง ๓ ระดับนะครับ ระดับที่เบาที่สุดนี้ใช้อยู่ในสหรัฐอเมริกา เรียกว่า เทค อะ ฟริสค์
 (Take a frisk) ขอภัยที่ต้องใช้คำนี้นะครับ เอฟ อาร์ ไอ เอส เค อย่างนี้ครับ ทำได้ค่อนข้างง่าย
 เหมือนที่เราถูกค้นที่สนามบินนะครับ ตบตัวร่างกาย อย่างนี้โอกาสที่จะทำได้ ไม่มีปัญหาอะไร
 นะครับ ระดับที่ ๒ ก็คือ ระดับค้นกระเป๋า ค้นเสื้อผ้า ร่างกายภายนอกนะครับ อย่างนี้อยู่ใน
 บังคับ ๙๓ วิอาญา ๘๕ วิอาญา ๑๐๐ วรรคสาม วิอาญาครับ แล้วก็ยังมีขั้นที่ล่วงล้ำมากกว่า
 นั้น บางครั้งอาจจะต้องบอกว่า เอ้า ถอดเสื้อผ้าออกซิ ซ่อนไว้ในอันเดอร์แวร์ (Underwear)
 ในกางเกงในไหม หรือว่าอมไว้ในปากไหม อะไรอย่างนี้ครับ การค้นแบบนี้ใช้ ๙๓ วิอาญา
 ไม่ได้ครับ กฎหมายกำลังจะอยู่ในสภานิติบัญญัติแห่งชาติว่า การค้นตัวบุคคลในระดับอย่างนั้น
 นี้จะต้องมีขอมหาหมายหรือขอคำสั่งศาล เพื่อจะได้กลิ่นกรองดู คุ่มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน
 ให้เหมาะสมอีกชั้นหนึ่งนะครับ ด้วยเหตุนี้ การที่เรามีข้อยกเว้นไว้ ๒ ข้อ คือ ๑. มีหมายหรือ
 คำสั่งของศาลก็ทำได้ หรือ ๒. ไม่มีหมายหรือคำสั่งของศาล แต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ
 ก็ทำได้ การบัญญัติอย่างนี้ไม่ทำให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองปราบปรามอาชญากรรมได้ยากขึ้น

กว่าเดิมนะครับ เพราะว่าไม่ได้ไปปลงล้างกฎหมายและวิธีปฏิบัติที่ท่านทำอยู่ แล้วก็ไม่ได้ไป
ล้วงล้าสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากจนเกินไป ที่ไปเพิ่มข้อยกเว้นว่า ให้ทำได้เมื่อมีหมายหรือ
คำสั่งของศาล เพราะว่า กว่าศาลจะออกหมายหรือออกคำสั่งให้ไปทำอย่างนั้นได้นี่ ก็ต้องผ่าน
การกลั่นกรอง มีความปลอดภัย มีความไว้วางใจได้ในระดับสมควรนะครับ ก็ด้วยเหตุนี้ กระผม
จึงยังคิดว่า ขอข้อยกเว้นไว้ ๒ ข้ออย่างนี้น่าจะดีกว่าที่จะเหลือข้อเดียว แล้วถ้ามีท่านติติงว่า
เขียนอย่างนี้เดี่ยวเจ้าหน้าที่ตำรวจจะไม่กล้าทำเลย ไม่กล้าทำอย่างที่ทำ -----

เพราะว่าไปเขียนเน้นเลยว่า ต้องมีหมาย หรือคำสั่งศาลก่อน ผมคิดว่า ปรับ ปรับถ้อยคำ ปรับรูปแบบอะไรก็ได้ แต่หลักการต้องให้หนึ่งว่า คຸ້ມครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นหลัก ๒. ต้องไม่ไปลดทอนประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ แล้วหา ดุลงภาพระหว่างประโยชน์สาธารณะ ๒ ด้านนี้ให้พอดีครับ ซึ่งกระผมก็ยังเห็นว่า ร่างที่ คณะกรรมาธิการยกร่างฝ่ายข้างมาก ได้นำเสนอต่อสภาฯ นี้ ได้ใคร่ครวญประเด็นนี้มาพอสมควร เลยครับ ส่วนถ้าจะปรับนะครับ ถ้าจะปรับ กระผมก็คิดว่า ปรับได้แบบเอาเหตุที่กฎหมาย บัญญัติมายกเว้นที่ ๑ แล้วก็ หรือมีคำสั่งหรือหมายของศาลไปไว้ข้างหลัง เจ้าหน้าที่บ้านเมืองก็ จะได้ไม่ต้องไปห่วง ไปเข้าใจผิดคิดว่า ต้องมีหมายหรือคำสั่งของศาลก่อน แต่ว่าพอปรับ อย่างนั้นแล้วนี่ คนที่ห่วงสิทธิเสรีภาพของประชาชน ท่านก็จะไม่ค่อยสบายใจเท่าไรว่า เอ๊ะ เต็มวันจะไปชี้ช่องให้เจ้าหน้าที่ทำอะไรนุ่่มบ่ามมากขึ้นหรือเปล่า ทั้งนี้ ก็สุดแท้แต่ทางที่ประชุม จะเห็นสมควรนะครับ แต่หลักการ ผมขออยากให้แม่นเอาไว้ แล้วก็คงดุลงภาพระหว่างการมอง ๒ ด้านนี้เอาไว้ครับ ขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอบคุณครับ ก็มีประกาศ ขณะนี้ครูและนักเรียน โรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา จังหวัดสมุทรปราการ มาเยี่ยม นะครับ ขอต้อนรับครับ เราก็ได้ถกแถลงในมาตรานี้กันมานานพอสมควร ผมขอ อนุญาตเรียงชื่อผู้ที่จะอภิปรายเป็นชุดสุดท้ายนะครับ คือ จะเป็นลำดับต่อไปนี้ ต่อไปนี้ก็จะไม่มี อีกแล้วนะครับ แล้วก็โหวตกัน กรรมาธิการก็รู้สึกจะตกลงกันแล้วไม่ใช่หรือครับว่า จะเอา อย่างไร จะเอาของใครอยู่แล้วนะครับ ที่นี้ก็ฝ่ายข้างสมาชิกก็จะมีท่านกรรมาธิการในฐานะ ผู้รับรองนะครับ ซึ่งยังไม่เคยพูด แล้วตามมาด้วย พลตำรวจโท ธรรมนิศย์ นะครับ เพราะว่า ท่านพูดเป็นครั้งที่ ๒ นะครับ แล้วก็กลับมาเป็นฝ่ายกรรมาธิการที่ต้องตอบ ตามรายชื่อที่ผม ได้รับแจ้ง ก็ท่านประพันธ์จะพูดอีกคนเดียว แล้วก็เราก็คงจะปิดรายการนะครับ ผมคิดว่า คงจะต้องขอเป็นในลักษณะอย่างนี้นะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ท่านประธานครับ ผม สุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย ครับ ขออนุญาตนิดเดียวท่านประธาน ขอเพิ่มผมอีก ๑ ท่าน

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ไม่ได้ ครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ได้ หรือไม่ได้ครับท่านประธาน

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : คือถ้าท่านประท้วงนะได้ แต่ว่าจะประท้วงนี้ ประท้วงเรื่องอะไร แต่ว่าขอเนี่ย คงจะต้องยุติเนาะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : คือ ผมมีประเด็นที่จะเชื่อมโยงกับที่ท่านอาจารย์จรัญได้แถลงไป

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ก็คงประเด็นนี้ก็กรรมวิธีการเขาจะตอบแทน ไม่มีปัญหาเนาะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : มิได้ครับ ท่านประธานครับ คือ ผมจะกราบเรียนว่าผมมีประเด็นเชื่อมโยงเนาะครับว่า บางส่วนที่ท่านได้ คือ ผมเป็นคนอภิปรายขอให้ท่านชี้แจงให้ละเอียดเพิ่มขึ้น แล้วหลังจากที่ท่านชี้แจงเพิ่มขึ้นเมื่อสักครู่นี้แล้วเนี่ย ผมมีบางประเด็นที่เห็นด้วยกับท่าน บางประเด็นที่ยังไม่เห็นด้วยกับท่าน

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ผมเรียนอย่างนี้ครับ ผมเรียนอย่างนี้ว่า ท่านไม่ได้เป็นผู้แปรญัตติไว้ด้วยเนาะครับ เราอนุญาตให้ท่านพูดได้แล้ว ๑ ครั้งเนาะครับ ก็ควรจะเพียงพอแล้วเนาะครับ ถ้าหากว่า จะมีประเด็นเพิ่มอยู่เรื่อย ๆ การอภิปรายของเราก็จะดำเนินต่อไปไม่มีวันสิ้นสุดหรอกครับ เพราะฉะนั้นก็จำเป็นต้องขอยุติเพียงแค่นี้เนาะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ท่านประธานครับ ขออนุญาตนิดเดียวครับ ขอภัยที่ผมขัดจังหวะท่านเนาะครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : คงไม่แล้วครับ คงไม่ได้หรอกครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ผมเรียนอย่างนี้ครับว่า ผมใช้สิทธิในฐานะที่เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ท่านใช้สิทธินี้ท่านประท้วงหรือเปล่า ว่าอย่างนั้น ประท้วงหรือเปล่า

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ประท้วงที่ท่านประธานไม่อนุญาตให้ผม

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : อ้อ ไม่มีสิทธิที่จะประท้วงข้อนั้นนะครับ ถ้าอย่างนั้น ขออนุญาตครับ เลิกครับ อาจารย์ครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานครับ ผมขอใช้สิทธิขาดฟังครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : อ้อ ได้ครับ ถ้าขาดฟังก็เอาขาดฟังก่อน สั้น ๆ นะครับ แล้วเดี๋ยวขออนุญาตกลับมา สั้น ๆ ครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : เมื่อสักครู่นี้ท่านกรรมาธิการเสียงข้างมาก ท่านอาจารย์จรัญ ภาคดิธนากุล ขออนุญาตที่เอ่ยนามนะครับ ได้กล่าวขาดฟังถึงหลักการที่กระผมได้เสนอในเรื่องนี้นะครับว่า ไม่ค่อยสบายใจ -----

กระผมกราบเรียนท่านประธานอย่างนี้ครับว่า ในร่างที่เสนอนี้ แล้วก็กรรมการได้พยายามชี้แจงเมื่อสักครู่นี้แล้วครับ เป็นการพยายามที่จะเอาเรื่อง ๒ เรื่องมาปนกัน ให้เข้าใจว่าเป็นเรื่องเดียวกัน ก็คือ เรื่องของการจับกุม คุ่มขังบุคคลเรื่องหนึ่ง และเรื่องของการตรวจค้นบุคคลอีกเรื่องหนึ่ง ผมเรียนอย่างนี้ครับว่า ระดับของการล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพนี้ในระดับมาตรา ๓๒ นี้ ผมคิดว่า มันมี ๓ ระดับ ระดับที่ ๑ ก็คือ ถึงขนาดว่าเป็นการลงโทษ กระหน่ำต่อชีวิต ร่างกาย แล้วก็กระทำการทารุณ โหดร้าย ซึ่งเป็นระดับที่ค่อนข้างมาก ซึ่งก็เป็นเรื่องของคำพิพากษาของศาลเท่านั้น ระดับที่ ๒ ก็คือ เรื่องของการจับกุม และคุมขังบุคคล ซึ่งเป็นระดับที่ ๒ ลดหย่อนลงมาจากกรณีที่ลงโทษ ผมคิดว่า ระดับนี้โดยหลักการ ก็คือว่าทำไม่ได้ เว้นแต่มีหมายของศาล หรือเหตุอื่น ส่วนระดับที่ ๓ เป็นระดับของการละเมิด แต่ว่า เป็นระดับที่อ่อนกว่าระดับที่ ๒ ก็คือ เรื่องของการตรวจค้นตัวบุคคล ซึ่งตรงนี้ต้องชั่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์สาธารณะ ในการคุ้มครองประสิทธิภาพของการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม กับเรื่องสิทธิเสรีภาพของบุคคลเข้าด้วยกัน ผมคิดว่า มันมีอยู่ ๓ ระดับ และกรรมการพูดถึง ๓ ระดับ ๒ ระดับ ระดับที่ ๒ ระดับที่ ๓ เป็นระดับเดียวกัน ซึ่งเป็นคนละเรื่อง กระผมเห็นอย่างนี้ครับ ท่านประธานครับ ถ้าหากกรรมการเห็นว่า ในแง่ถ้อยคำของผู้เสนอนี้ ของกรรมการฝ่ายเสียงข้างน้อย ถ้อยคำยังไม่เหมาะสมนี้ ผมคิดว่า กรรมการควรจะปรับให้เหมาะสมได้ ซึ่งก็มีได้หลายวิธี ก็คือ ๑. ก็คือ การที่จะแยก ๒ ระดับ ออกจากกัน ก็คือ เรื่องของจับ คุมขังบุคคลออกไป หรือการตรวจค้นบุคคล ก็แยกออกมาอีกเป็นวรรคหนึ่ง ก็สามารทำได้ ก็เป็นเพียงที่ท่านกรรมการจะต้องให้ข้อเสนอต่อที่ประชุม กรรมการไม่ได้ให้ข้อเสนอต่อที่ประชุมในอย่างหนึ่งอย่างใดที่จะแก้ปัญหา รวมคำไว้อย่างเดิม แล้วก็ยังมีปัญหาในการตีความ อย่างที่สมาชิกหลายคนยังสงสัยอยู่ ผมเห็นว่าท่านประธานครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ท่านอาจารย์คมสันครับ ผมให้สิทธิพาดพิงนะครับ แต่ตอนนี้มันเลยพาดพิงไปแล้วละครับ เป็นการเสนอใหม่ ต้องขออนุญาตนะครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมการ) : ครับผม

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ต่อไปเข้าลำดับนะครับ ท่านกรรณิการ์ครับ เชิญครับ

นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร : เรียนท่านประธานค่ะ ดิฉัน กรรณิการ์ บรรเทิงจิตร นะคะ ขอแนะนำเสนอในส่วนของเรื่องของการทรมานทารุณกรรม หรือลงโทษด้วยวิธีการโหดร้าย หรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำไม่ได้ แล้วก็ต้องขอขอบคุณทางกรรมาธิการที่ได้มีการปรับในเรื่องของโทษของการประหาร ตรงนี้อาจจะนำเสนอให้กับทางท่านประธาน แล้วก็ทั้งทางพวกเรา ได้รับทราบ ว่า โทษของความรุนแรง รวมทั้งโทษประหารชีวิตนั้น เป็นเรื่องของสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลในชีวิตและร่างกาย ตรงนี้ได้มีความพยายามในการที่จะทำให้เป็นการลงโทษ เหมือนกับเป็นการลงโทษ ซึ่งการลงโทษนั้นก็คงมีหลายสถาน ทั้งลงโทษอย่างหนัก ก็คือ เอาไปฆ่าให้ตาย ก็คือ ประหารชีวิตนะค่ะ แล้วก็อย่างเบาที่สุด ก็คือ โทษตกเดือน หรือปรับ หรือว่าจำนะค่ะ เหล่านี้เป็นการลงโทษ ซึ่งก็เห็นด้วยกับทางท่านอาจารย์กิตติศักดิ์ ปกติ ที่ให้ข้อคิดเอาไว้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการ การลงโทษเหล่านี้เราต้องมองบริบทของสังคมด้วยนะค่ะ การที่รัฐธรรมนูญมาบัญญัติในเรื่องของการทรมานทารุณกรรม หรือลงโทษ นี่ยังดีนะค่ะได้มีการปรับลดโทษประหารไปนะค่ะ เพราะว่า การปรับลดโทษประหารไปนั้น จะทำให้มันสะท้อนถึงวิถีคิดของสังคม รัฐธรรมนูญน่าจะเป็นบทเรียนใหญ่ให้กับสังคมในวิถีคิดของสังคมที่ไม่ต้องใช้ความรุนแรง เพราะว่า ถ้าหากว่า เรายังใช้ความรุนแรงอยู่ในขณะนี้ มันจะตรงข้ามกับความสมานฉันท์ ซึ่งเป็นวิถีคิดหนึ่ง เป็นวิถีคิดหนึ่ง อยากจะสะท้อนมุมมองตรงนี้เองว่า ตรงนี้จำเป็นเหลือเกินที่ทางออกหนึ่ง ก็คือ ในเรื่องของหลักสูตร ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรของผู้พิพากษา หลักสูตรของตำรวจ หลักสูตรอื่น ๆ แม้กระทั่งของเด็ก เยาวชนเองก็ตาม ในเชิงของวิถีคิด การแก้ปัญหา การลงโทษของสังคมนั้น น่าจะใช้วิถีคิดที่ไม่ใช่ตาต่อตา ฟันต่อฟัน เหมือนกับที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ ที่ว่ามีใครฆ่ากันตายก็ต้องไปประหารชีวิต เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งอยากจะนำเสนอว่า ตรงนี้สังคมต้องปรับวิถีคิดในการลงโทษใหม่ หันไปมอง หรือว่าแก้ปัญหาที่อาจจะ เป็น ที่เป็นต้นเหตุแห่งปัญหาที่แท้จริง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสังคม ซึ่งเรายังไม่ค่อยได้มาคุยกันในรัฐธรรมนูญฉบับนี้เท่าไรนัก มีแต่ขณะนี้ที่กำลังทำอยู่ในของรัฐบาล -----

แต่ในรัฐธรรมนูญของเราตรงส่วนนี้น่าจะชี้ให้เห็นว่า การลงโทษด้วยความรุนแรงนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ได้ถูกต้องนัก อาจจะต้องเชื่อมโยงกับส่วนราชการอื่น ๆ ในการที่จะปรับวิธีคิดของการลงโทษที่ในเชิงของความรุนแรงต่อไป เพราะไม่อย่างนั้นแล้วสังคมเราก็จะแก้ปัญหาด้วยความรุนแรง เหมือนกับที่เป็นอยู่ ณ ปัจจุบันนะคะ เพราะฉะนั้นตรงนี้ในการทำร่างรัฐธรรมนูญครั้งใหม่นี้ น่าจะถือโอกาสให้สังคมได้เรียนรู้เรื่องของการแก้ไขปัญหาสังคม โดยเฉพาะเรื่องของการลงโทษ ไม่ใช่จะมาแก้ตรงนี้นะคะ แต่อยากจะเป็นจุดหนึ่งที่จะเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาวิธีคิดของสังคมใหม่ให้กับสังคมไทยทุกคนนะคะ ไม่ว่าจะเป็นเด็ก เยาวชน จนถึงผู้ใหญ่ แล้วก็ทุกกลุ่มอาชีพ ในเรื่องของการปรับวิธีคิดของการลงโทษ จริง ๆ แล้วการปกครองที่ดีที่สุด ก็คือ ไม่ปกครอง การลงโทษที่ดีที่สุด ก็คือ ต้องไม่มีการลงโทษ นั่นหมายความว่า สังคมเราเป็นสังคมอุดมคติที่ทุกคนอยู่กันอย่างสมานฉันท์ พึ่งพาซึ่งกันและกัน แต่ความเป็นจริงมันไม่ใช่อย่างนั้นนะคะ เมื่อมีคนทำผิดก็ต้องลงโทษ แต่การลงโทษนั้น ทำอย่างไรให้เขาได้เกิดจิตสำนึกในการที่จะเรียนรู้ต่อไป เพราะว่าการฆ่ากันตาย หรือว่าการลงโทษอย่างเดียว มันก็จะหายไปแป๊บเดียว แล้วก็ถ้าสภาพสังคมยังเป็นอย่างนั้น เช่นนั้นอยู่ เด็ก เยาวชน ก็ยังจะจดจำสภาพเหล่านั้นไป แต่ถ้าหากว่า การแก้ไขปัญหาด้วยวิธีให้เขาได้เกิดจิตสำนึก หรือว่าเกิดการแก้ตัว จะซึ้งคุกร้อยปีอะไรอย่างนี้ มันก็จะเป็นการสืบทอด หรือว่าเป็นบทเรียนให้กับเขาในการที่จะถ่ายทอดให้กับลูกหลานในระยะยาวได้นะคะ ซึ่งคิดว่า การแก้ปัญหาดตรงนี้น่าจะเป็นวิธีที่ดี ก็เห็นด้วยกับการที่กรรมการร่างได้มีการปรับแก้ไขโทษของการประหารชีวิตลงนะคะ ก็เป็นไปตามที่คำวินิจฉัยของศาล ก็ขอขอบคุณ ตรงนี้เป็นมุมมองหนึ่งที่ยากจะให้เห็นว่า ไม่ใช่เฉพาะการเขียนลงไป ในรัฐธรรมนูญเท่านั้น แต่น่าจะให้การบัญญัติในประเด็นเหล่านี้ โดยเฉพาะการลงโทษ เชื่อมโยงไปสู่การเรียนรู้ของสังคม ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง บุคคลที่เกี่ยวข้องก็ตาม น่าจะได้เอาแนวคิดเหล่านี้ เอาไปปรับเปลี่ยนเพิ่มเติม เพื่อให้สังคมเราอยู่กันอย่างสมานฉันท์คะ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ขอขอบคุณครับ ท่านธรรมนิติครับ เรียนเชิญครับ

พลตำรวจโท ธรรมนิติ ปิตะนีละบุตร : กราบเรียนท่านประธานสภา
ร่างรัฐธรรมนูญ กระผม พลตำรวจโท ธรรมนิติ ปิตะนีละบุตร สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญครับ

กระผมมีนิดหน่อยครับ มีไม่มากครับ สำหรับความเห็นของผมในฐานะที่เคยปฏิบัติหน้าที่
 รับราชการ เคยเป็นตำรวจ นับตั้งแต่เป็นตำรวจเดินเท้ามาตลอด จนถึงเกษียณเมื่อยศพลโทครับ
 ได้สัมผัสกับประชาชนมาแบบใกล้ชิดนะครับ ผมยังยึดหลักกฎหมาย ระเบียบในการทำงาน
 ผมไปรับตำแหน่งที่สำคัญ ๆ คือจังหวัดเพชรบุรี จังหวัดชลบุรี ทำงานมากี่อ้ายระเบียบและ
 กฎหมายมาตลอดครับ แล้วก็ตั้งใจทำงานในส่วนของประชาชน ให้ประชาชนในพื้นที่ที่ผม
 รับผิดชอบมีความสุข มีความสงบสุขเรียบร้อย ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินนะครับ การที่มี
 ตำรวจไม่ดีครับ ผมยืนยันได้ว่า เราจะไม่เอาไว้นะครับ ที่ปฏิบัติมา ลงโทษ ลงทัณฑ์
 ไปกลั่นแกล้งประชาชนนี้ มันมีครับ ในหมู่มีทั้งคนดี และคนไม่ดี เมื่อคนไม่ดีก็ถูกลงโทษ
 ดำเนินคดีอาญา ทางวินัยด้วย ทางอาญาด้วย มีหลายตัวอย่างที่ปรากฏอยู่นะครับ อยู่ใน
 เรือนจำก็มีครับ อยู่ในศาลก็มีอีกมากมายครับ การจับกุม คุมขัง ตรวจค้นตัวบุคคล ผมมี
 ความเห็นตรงข้ามกับท่านผู้กว้างเลยครับว่า ผมได้รับคำร้องเรียนจากตำรวจเป็นส่วนใหญ่
 ซึ่งปฏิบัติไม่ได้ครับ โดยเฉพาะการตรวจค้นที่ผ่านมา การที่จะต้องไปขอหมาย การตรวจค้น
 เคหสถาน ไปขอหมายนี้ครับ เผอิญตำรวจที่อยู่ต่างอำเภอต้องวิ่งมาในเขตอำเภอเมืองครับ
 เป็นประจำอย่างนี้ครับ เสียค่าใช้จ่ายในเรื่องน้ำมันรถก็ดี เสียเวลาหลาย ๆ ด้านครับ เราก็เคย
 พุดกัน -----

แต่ด้วยความเคารพกฎ กติกาของกฎหมาย ก็ดำเนินการไปนะครับ ตอนนี่เรามาเพิ่มการจับกุม เราก็เห็นด้วยครับ การจับกุมนี้เราต้องมีหมายครับ ก็เห็นด้วย ก็ต้องให้รอบคอบ ก่อนที่จะไปจับใคร ต้องมีหลักฐาน พยาน คู่แข่งก็เช่นกัน การตรวจค้นนี้ ผมกลับมองว่า ไม่ใช่ไปบอกศาลครับ ผมขอตรวจค้นตัวบุคคลใครนี่ เราก็ต้องทำเป็นเอกสาร ไปชี้แจงต่อศาล วิ่งรถไปเหมือนการเข้าไปค้นในเคหสถาน ซึ่งการเข้าไปค้นเคหสถานนั้นยังไม่ประสบความสำเร็จ เพราะว่าไม่มีใครเป็นเจ้าของ ที่ว่าใช้อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic) นั้น ไม่ใช่อย่างนั้นนะครับ ยังไม่มีใครใช้อิเล็กทรอนิกส์นะครับ ก็ยังต้องวิ่งรถไป ความหมายเหมือนกัน นี่การค้นตัวบุคคลก็ต้องวิ่งไปขอศาลเหมือนกันครับ ก็คงจะต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษรครับ ท่านให้ผมปฏิบัติตามข้อยกเว้น นะครับ ให้ผมปฏิบัติตามข้อยกเว้นนะครับ คือไม่ได้ปฏิบัติ ผมจะดำเนินการตาม ๑. มีคำสั่งใหม่ หรือมีหมายศาลใหม่ครับ เราจะเดินเป็นขั้นเป็นตอนไป ถ้าหนึ่ง สอง สาม แล้วถึงจะไปมีสาม มีเหตุอื่นตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ จึงไปดำเนินการตามนั้นครับ ฉะนั้น เราจะไปดำเนินการตามข้อยกเว้นบ่อย ๆ อันตรายที่จะถูกฟ้องศาล ผมกราบเรียนว่า ตำรวจก็กลัวเหมือนกัน ติดคุก ติดตะรางเหมือนกันครับ ผมกราบเรียนว่า ด้วยความเคารพท่านผู้มีเกียรติทุกท่านครับว่า เพื่อความสงบสุข ความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินนี้ เรามีประชาชนส่วนน้อยที่ประพฤติปฏิบัตินอกกฎ นอกกรอบตามกฎหมาย ถ้าเราไม่ไปตรวจค้นป้องกันแล้วนะครับ อาชญากรรมจะเพิ่มมากขึ้นครับ ผมกราบเรียนอย่างนี้ครับ ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ขอขอบคุณมากครับ ก็ท่านกรรมาธิการนะครับ ท่านประพันธ์ครับ เชิญครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธาน กระผม นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมาธิการ กระผมอยากจะกราบเรียนว่า ในหลักการของมาตรา ๓๒ นี้ การจับกุมก็ดี การตรวจค้นก็ดีนะครับ การตรวจตัวบุคคลต่าง ๆ ก็ดี เป็นการกระทำซึ่งกระทบสิทธิของบุคคล ตามหลักแล้วนี้จะกระทำมิได้ ต้องอาศัยอำนาจตุลาการ เมื่อสมัยเมื่อร้อยปีก่อนนี้นะครับ ในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์นี้ เรามีกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีโทษใช้ไปพลางก่อน ร.ศ. ๑๑๕ คือ พ.ศ. ๒๔๓๙ นี้ สมัยนั้นนะครับ ให้ศาลออกหมายจับด้วยซ้ำ เขาคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชน สมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์นะครับ เรามาแก้เมื่อ

ปี ๒๕๗๘ หลังจากที่เรามีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เราให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง หรือ ตำรวจชั้นผู้ใหญ่จับได้ คั่นได้ โดยไม่ต้องมีหมาย ในหลักการแล้วนี่ การจับ การค้น การตรวจตัวบุคคล ซึ่งไปกระทบสิทธิของบุคคลนี้ จะต้องมีความหมายของศาล แต่ว่า เว้นแต่ที่มีกฎหมายบัญญัติ ซึ่งก็ไปอยู่ในกฎหมายลูก คือ อยู่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาปัจจุบันนี่นะครับ ที่ได้มีการแก้ไขจากมีการออกกฎหมายรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ นี่นะครับ ก็แก้ไขให้มีความละเอียด มีประสิทธิภาพ มีความยุติธรรม ตรวจสอบได้ครบถ้วนนะครับ ฉะนั้น ในหลักการแล้วนี่ ในร่างที่ทางคณะกรรมการการยกร่างนี้ ครอบคลุมนะครับ เป็นหลักการที่ดีนะครับ คือ คุ่มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และทำให้กระบวนการยุติธรรมมีประสิทธิภาพด้วยนะครับ ที่ท่านกรรมการพูดว่า พอรัฐธรรมนูญฉบับนี้ใช้บังคับ มีมาตรา ๓๒ ออกไปแล้วอย่างนี้ นี่ จะต้องมีการแก้กฎหมาย ถ้าไม่แก้กฎหมาย ทำไม่ได้ นะครับ กระผมอยากจะทำความเข้าใจในประเด็นนี้นะครับ เพราะเป็นเรื่องสำคัญนะครับ เพราะว่า เราพูดในสภานี้วันนี้ ผมคิดว่า มีเจ้าพนักงานตำรวจ เจ้าหน้าที่หลายท่านที่ฟังอยู่นี้ ได้รับฟังแล้วอาจจะเกิดความสับสนนะครับว่า ถ้ารัฐธรรมนูญออกเป็นอย่างนี้แล้วใช้บังคับไม่ได้ ตรวจค้นตัวบุคคลในที่สาธารณะไม่ได้ ผมอยากจะกราบเรียนอย่างนี้นะครับว่า ที่รัฐธรรมนูญยกกว้างว่า การจับก็ดี การค้นก็ดี การตรวจค้นต่าง ๆ ก็ดีนี่ จะต้องมีความหมายศาลนี้ นะครับ เว้นแต่ที่มีกฎหมายบัญญัตินี้ นะครับ คำว่า เว้นแต่ที่มีกฎหมายบัญญัติ นี้ ไม่จำเป็นนะครับ ว่าจะต้องกฎหมายบัญญัติออกหลังจากรัฐธรรมนูญนี้ใช้แล้ว มีคำพิพากษาศาลฎีกา ซึ่งตัดสินเมื่อมีรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ เรื่องหมายค้นนะครับ -----

หมายค้นจะต้องได้รับคำสั่งหรือหมายจากศาล มีบทเฉพาะกาลรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ยกเว้นเอาไว้ ๕ ปี ในที่สุดมีคำพิพากษาศาลฎีกาตัดสินออกมาว่า กรณีซึ่งค้น จะต้องมิเหตุของการค้นตามที่กฎหมายบัญญัติ คำว่า กฎหมายบัญญัติ หมายถึงกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันก็ได้ ไม่จำเป็นจะต้องเป็นกฎหมายที่ออกหลังจากมีรัฐธรรมนูญไปแล้ว ถ้าในหลักการอันนี้ ผมคิดว่าครบถ้วน คือ โดยหลักต้องมีหมายของศาล เว้นแต่ที่มีกฎหมายบัญญัติ การค้นตัวบุคคลนี้มีอยู่ ๒ กรณีใหญ่ ๆ ด้วยกันนะครับ คือ การค้นในที่สาธารณะ อย่างที่ท่านได้อภิปรายมาแล้วว่า วิชาญก็มีอยู่แล้วนะครับ ว่าถ้ามีเหตุที่อันควรสงสัยต่าง ๆ สามารถทำได้อยู่แล้ว ฉะนั้น จะไม่กระทบทางปฏิบัติกรณีรัฐธรรมนูญนี้ออกไป ส่วนกรณีที่เป็นการค้นในที่อื่น ไม่ใช่ในที่สาธารณะนี้ ก็ต้องปฏิบัติไปตามปกตินะครับ ถ้าเป็นการเข้าไปในบ้านคน อย่างนี้ต้องมีหมายจับ หมายค้นตามปกติ อันนี้ไม่ได้มีปัญหาทั้งสิ้น ฉะนั้น กระผมอยากจะกราบเรียนท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติว่า ในหลักการแล้ว ในร่างมาตรา ๓๒ นี้ นะครับ เป็นหลักการที่คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และทำให้กระบวนการยุติธรรมมีประสิทธิภาพ ถ้าเราตัดถ้อยคำ เว้นแต่คำสั่งหรือหมายของศาล ออก ตามที่มีผู้ขอแปรญัตตินี้ นะครับ จะทำให้ร่างรัฐธรรมนูญของเรา นี้ ด้อยกว่ารัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ที่นทีเลยครับ และที่เราบอกว่า อะไรที่ปี ๒๕๔๐ ดีอยู่แล้ว คุ้มครองสิทธิของประชาชนดีอยู่แล้วนี้ เราจะรักษาเอาไว้ นะครับ ถ้าเราไปตัดคำว่า คำสั่งหรือหมายของศาล ออกไปแล้วนี้ นะครับ การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ของเราจะลดน้อยถอยลง นะครับ และการที่เราคงร่างตามนี้ ไม่ได้มีกระทบอะไรในทางปฏิบัติ นะครับ และถ้าหากว่า ในทางปฏิบัติต่อไปนี้จะต้องแก้กฎหมายอะไร ก็ไปแก้กฎหมายลูก แต่ไม่ได้กระทบกับหลักการในรัฐธรรมนูญที่เราเขียนไว้ดีแล้ว ตรงกันข้าม เราตัดคำนี้ออกไป ยิ่งกระทบ นะครับ กระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชนขึ้นไปอีก ผมอยากจะกราบเรียน นะครับว่า ตัวกระผมเองนี้ ผมก็รับราชการในวงการยุติธรรมมานาน ผมรับราชการเป็นอัยการมาตลอดสามสิบกว่าปีเหมือนกัน เข้าใจจิตใจของเจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติดี และเอาใจช่วยตลอด แต่ในการทำงานนี้ คงจะต้องปรับทัศนคติส่วนหนึ่งในการทำงาน นะครับ ผมคิดว่าหลักการที่กฎหมายออกมาให้ศาลออกหมายต่าง ๆ ในทางปฏิบัติเองอาจจะสร้างความยุ่งยากกับเจ้าพนักงานอยู่บ้าง แต่ในแง่ดี ท่านลองนึกดูสิครับ เจ้าพนักงานนี้พอปฏิบัติตามหมายของศาล หมายจับ หมายค้น ทำไปแล้วมีความรู้สึก ว่าสบายใจ ปลอดภัย มีหลายคดีมีหมายค้นของ

ศาลไปค้นไม่เจอของกลาง แต่เจ้าพนักงานสามารถอธิบายได้ว่า ตามหลักฐานที่เขามี เขาเสนอต่อศาลว่า มีเหตุที่จะต้องออกหมายค้น แต่เมื่อค้นไม่เจอ ก็ไม่เจอ ก็ไม่เป็นไร แต่ว่า เขามีเหตุแล้วเขาได้รับอนุญาตจากศาล เจ้าพนักงานปฏิบัติก็ได้รับความคุ้มครองสบายใจ ผมคิดว่า ในเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องของทางปฏิบัติการปรับทัศนคติในการทำงานมากกว่านะครับ แต่ในหลักการ ในร่างของมาตรา ๓๒ ที่ยกวาง ผมคิดว่า ครอบคลุม คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพครับ ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ท่านสมาชิกครับ ก่อนที่จะขอให้ลงมติกัน ท่านเลขานุการยกวางขอเวลา ๒ นาที เชิญครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกสภาร่างครับ ผม สมคิด เลิศไพฑูรย์ กรรมาธิการ ขออนุญาตเรียนสรุปสั้น ๆ ว่า ความจริงกรรมาธิการไม่ได้ตั้งสิ่งที่เขาตามร่างของท่านสมาชิกที่มีการสงวนความเห็นไว้ แต่ว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่สำคัญมาก ผมอยากเรียนสั้น ๆ แค่นั้นเองครับว่า ในวรรคที่ ๒ ที่ทางชุดท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ขอให้เราแก้ไขเรื่องโทษประหารชีวิต เราก็ยอมนะครับ เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญ ในวรรคสามที่ฝ่ายกรรมาธิการเสียงข้างน้อยพยายามจะโน้มน้าวให้ท่านเห็นว่าคุณดีกว่าของเราเนี่ย จริง ๆ ผมเรียนว่า ไม่จริง ประการที่ ๑ ก็คือว่า กรรมาธิการเสียงข้างน้อยพยายามจะบอกว่า ร่างนั้นทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานได้ยากขึ้น ไม่จริงครับ เพราะว่า บทบัญญัติของกฎหมาย บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญยังคงอยู่ และสามารถดำเนินการไปได้ตามปกติทั้งหมด ๒. ถ้าเขียนตามกรรมาธิการเสียงข้างน้อยจะทำให้สิทธิเสรีภาพประชาชนลดน้อยลงครับ ก็ขออนุญาตยืนยันว่าทั้ง ๒ อย่าง กรรมาธิการยกวางคิดเป็นเรื่องสำคัญมาก แล้วก็อยากยืนยันร่างที่ดำเนินการไว้แล้วครับ ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ท่านสมาชิกครับ เมื่อกรรมาธิการยื่นย่นอย่างนั้น ก็ลองดูว่า เราก็จะต้องลงมติกันนะครับ มีประเด็นที่จะให้พิจารณาอย่างนี้ นะครับ ลองดูตามครับ ในวรรคสอง เดี่ยวต้องกดกริ่งก่อนนะครับ

(นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : วรรคสองนั้น ไม่มีประเด็น เพราะว่าเห็นชอบกับกรรมาธิการแล้วนะครับ วรรคสามนี้จะมี ๓ ประเด็นนะครับ คือ ๑. ยื่นตามกรรมาธิการ ๒. แก้ไขตามกรรมาธิการข้างน้อย และ ๓. แก้ไขตามอาจารย์เจิมศักดิ์ ผู้แปรญัตติ ฉะนั้นเราจะถามว่า ยื่นตามกรรมาธิการ หรือเอาตามแก้ไข ถ้าเอาตามแก้ไข ก็จะมีเอาแก้ไขแบบไหน เป็น ๒ ตอนนะครับ ส่วนวรรคสี่นั้นไม่มีการพูดถึงเลย จะมีพูดนิดหน่อย คือ การแปรญัตติของอาจารย์เจิมศักดิ์ ถูกต้องไหมครับท่านธรรมนิศย์ครับ

พลตำรวจโท ธรรมนิศย์ ปิตะนีละบุตร : ของผมขอปรับมาวรรคเดียวกับของอาจารย์คมสันครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ไม่ได้ยินว่าอย่างไรครับ

พลตำรวจโท ธรรมนิศย์ ปิตะนีละบุตร : ขอปรับมาเป็นวรรคเดียวกับของอาจารย์คมสันครับ ไม่ต้องโหวตครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : อ้อ ครับ เป็นของอาจารย์คมสันกับฝ่ายกรรมาธิการ ถูกไหมครับ ขอลงมติตกลงว่าอย่างนี้ครับ เอาในวรรคสามนะครับ ถ้าท่านผู้ใดเห็นด้วยว่า ยื่นตามกรรมาธิการ กรรมาธิการเสียงข้างมากนะครับ ให้กดลงว่า เห็นด้วย ถ้าเห็นด้วยกับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงไปจากกรรมาธิการ ซึ่งมี ๒ ฝ่าย ก็ให้กด ไม่เห็นด้วย เรียงเชิญลงคะแนนครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ท่านประธานครับ ผม สุรชัย ถ้าผมไม่เห็นด้วยกับทุกกรณีที่ท่านประธานเสนอมา จะให้ผมกดอะไรครับ ขอหารือครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : กังค ออกเสียงก็ได้นี้ครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : เพราะว่าอย่างนี้ครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ไม่ได้ครับ
ถึงดอกเสียงครับ ก็เท่านั้นละครับ ถ้าไม่เห็นด้วยทั้ง ๒ กรณี มันมีช่องให้ลงแล้ว คือ
งดอกเสียง ครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ผมอยากได้อย่างที่ท่านจรูญเสนอ คือ อาศัยเหตุ
ตามกฎหมาย นิดเดียวแค่นั้นเอง

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : สายไป
แล้วครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : สายเพราะท่านประธานไม่ให้ผมพูดใจครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขออนุญาต
ลงคะแนนเลยครับ เรียบร้อยหรือยังครับ มีปัญหาไหมครับ เรียบเชิญครับ ท่านวินัสครับ

นายวินัส ม่านมุงศิลป์ : ท่านประธานครับ ผม วินัสครับ ผมมีความเห็นอย่างนี้
นะครับว่า สมาชิกที่อยู่ด้านนอก แล้วก็กำลังทยอยกันเข้ามานี่ ตอนนี้อยู่กันเต็มแล้ว และ
ประเด็นก็ยังไม่ชัดเจนว่าเราจะลงกันอย่างไร ขอให้ท่านประธานได้กรุณาทวนอีกนิดหนึ่งครับว่า
วรรคหนึ่ง วรรคสอง วรรคสาม ในมาตราที่ ๓๒ นั้น เราจะมีวิธีการลงคะแนนแบบไหน เพื่อให้
การอภิปรายตรงนั้นเป็นตรงประเด็นให้สมาชิกได้ตัดสินใจครับ ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ยังมีเดิน
ทางเข้ามาอีกไหมครับ

(นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) มีสัญญาณ
ให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : พร้อม
ถ้าอย่างนั้นต้องลงของเก่าออกทั้งหมดนะครับ อาจารย์เจิมศักดิ์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม
เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ผมคิดว่า ท่านประธานใจเย็นนิดหนึ่งนะครับ คือ จริง ๆ แล้วมีการแก้ไข ทั้ง
กรรมวิธีการ และทั้งพวกผมขอให้แก้ไข เพราะฉะนั้นน่าจะโหวตเสียก่อนใหม่ว่า จะยื่นไว้ตาม

ร่างเดิม หรือว่าแก้ไข พอหลังจากนั้น ถ้าแก้ไข จะแก้ไขตามกรรมวิธีการ หรือแก้ไขตามพหุฉม
ฉมว่า ถ้าอย่างนั้นดีไหมครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ก็เป็น
อย่างนั้น เป็นอย่างที่อาจารย์ว่าทุกประการ จะโหวต ๒ ครั้งครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ครับ ที่นี้พอถึงอันที่ ๒ นี้ ระหว่าง
กรรมวิธีการกับพหุฉมนี่ ท่าน พลตำรวจโท ธรรมนิตย์ ได้ขอรวมไปกับของให้อาจารย์คมสัน
แล้วใช้ไหมครับ รวมแล้วใช้ไหมครับ เพราะฉะนั้นจะเรียกว่าอะไรครับ จะเรียกว่าร่างของใคร
จะได้เข้าใจ เพราะว่า มันออกเสียงนี้ มันต้องชัดใช้ไหมครับว่า จะเอาแบบไหน ชัด ๆ เลย
ข้อความว่าอย่างไรชัด ๆ เพราะว่า มันพูดไปพูดมา มันมี ๒ ร่างครับ ขอชัด ๆ ตรงนี้ได้ไหมครับ
พหุฉมจะได้โหวตได้ถูก ขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ในกรณีที่
โหวตครั้งที่ ๒ นะครับ ก็มันมี ๒ การแก้ อยู่ คือ แก้ไขตามกรรมวิธีการเสียงข้างน้อย คือ ท่าน
อาจารย์คมสัน ท่านคุณหมอสุชัย แล้วก็ท่านอาจารย์เกริกเกียรติ ๓ ท่านนะครับ แล้วก็ตามที่
ท่านผู้แปรญัตติ อาจารย์สมคิดครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมการ) : ท่านประธาน ขออนุญาตสั้น ๆ อาจารย์เจิมศักดิ์ขอให้โหวต ๒ โหวตนี้ ผมหรือได้ไหมครับ ว่า โหวตแรกนี้ ให้ท่านประธานถาม ได้ไหมครับว่า มีใครเห็นว่าควรโหวตหรือไม่ ผมเข้าใจว่าเห็นตรงกันนะครับ ยังไม่ต้องโหวตหรอกครับ คือ หมายความว่าให้แก้อยู่แล้ว ทั้งฝ่ายกรรมการ ทั้งฝ่ายข้างล่าง ยกเว้น มีคนเห็นว่าไม่ควรแก้ ใครที่เห็นไม่ควรแก้ ก็อาจจะยกมือขึ้น แล้วให้โหวตก็ได้ แต่ผมเข้าใจว่า ส่วนใหญ่อยากจะให้แก้อยู่แล้ว จะได้โหวตไปที่เดียวเลย ได้ไหมครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ถ้าที่ประชุม เห็นอย่างนั้น จำนวนไม่มากนัก หรือว่าจะสั้นกว่าก็ได้ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์ ตรงกัน ครับ เพียงแต่ท่านประธาน ที่ท่านอาจารย์สมคิดพูดนี้ ขอลงมติใหม่ทีเดียว เปลี่ยนคำพูด นิดเดียวว่า เท่าที่ฟังดูนี้จะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมจากร่างแรก มีผู้ใดไม่เห็นด้วยมีไหม ถ้าไม่มี ก็ผ่านเลย แล้วก็ไปอันที่ ๒ นะครับ จะได้เป็นมติว่า ไม่มีผู้ใดไม่เห็นด้วย แต่ถ้ามีผู้ใดไม่เห็นด้วย บี้บ ขอให้โหวต เราก็ต้องโหวต ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : อย่างนั้น ประธานจะถามนะครับ ยังไม่เสร็จหรือครับคุณพิเชียรครับ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ขออนุญาต เพราะผมงงครับ ขออนุญาตว่า ถ้า จะแก้ไขนี่นะครับ ขอทวนให้ชัด ๆ อีกครั้งหนึ่งว่า ของกรรมการจะแก้ไขเป็นอย่างไร แล้วก็ของผู้แปรญัตติจะแก้ได้อย่างไร เพราะว่าตรงนี้ยังไม่กระจ่างเท่าที่ควรครับ ขออนุญาตครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอเรียน ชี้แจงอย่างนี้นะครับ การแก้ไขตามร่างเดิมของกรรมการมีเพียงวรรคสองเท่านั้น จากร่างเดิม วรรคสอง ซึ่งวรรคสองทุกคนก็เห็นควรแก้ไข แต่อาจจะมีความเห็นที่เห็นด้วย อยากจะกลับไปสู่ร่างเดิมทั้งหมด เพราะฉะนั้น คำถามแรกจะถาม จะบอกว่า มีท่านผู้ใดไม่เห็นด้วยกับการ แก้ไขคราวนี้หรือไม่ อยากให้กลับไปสู่ร่างกรรมการเดิมทั้งหมด ถ้ามีก็โปรดยกมือ ปากฎว่า ไม่มีใช่ไหมครับ ถ้าไม่มีก็ถือเป็นมติข้อที่ ๑ มติข้อที่ ๒ ก็ถามลະคร้บว่า จะเห็นด้วยกับการ แปรญัตติตามข้อไหน ตามใคร คือ ๑. ตามกรรมการเสียงข้างน้อย และ ๒. ตามการแก้ไขของ อาจารย์เจิมศักดิ์ ถูกต้องไหมครับ ขอประทานโทษ ก็แก้ไขว่า รวม ๒ อันนี้เป็นหนึ่งเดียวแล้ว

ขณะนี้ นะครับ หมายความว่า ยืนตามกรรมวิธีการ กับประเด็นว่า เป็นไปตามการแก้ไขของเสียง
กรรมวิธีการเสียงข้างน้อย ถูกไหมครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ท่านประธานอาจจะต้อง
ถามพรรคสองเสียงก่อนใหม่ว่า พรรคสองนี้ผมถอนได้ แล้วก็ตกลงที่ประชุมเห็นด้วยกับ
กรรมวิธีการที่แก้ไข เพราะฉะนั้น เราผ่านไปพรรคสาม ผมว่าจะได้บันทึกได้ถูกว่า ผมขอถอนใน
พรรคสอง เพราะฉะนั้นผมเห็นด้วยกับกรรมวิธีการที่แก้ไข พูดอย่างนั้น แล้วตกลงกรรมวิธีการก็
จะได้บันทึกไปว่า เห็นชอบด้วย แล้วก็ผ่านพรรคสามเลย ขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ถูกต้องแล้ว
ผมแจ้งไปให้ทราบแล้วว่าไม่มีประเด็น เพราะว่าพรรคสองนะครับ เอาเฉพาะพรรคสาม ถูกต้อง
นะครับ ถ้าอย่างนั้น ผมเรียนถามนะครับ ของเก่าเคลียร์ (Clear) หมดยุคแล้ว เริ่มโหวตใหม่

(นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) มีสัญญาณ
ให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ท่านผู้ใดเห็น
ด้วยกับการแก้ไขตามกรรมวิธีการเสียงข้างมาก โปรดกด เห็นด้วย ถ้าเห็นด้วยกับการแก้ไขของ
กรรมวิธีการเสียงข้างน้อย และของผู้แปรญัตติ คือ อาจารย์เจิมศักดิ์ โปรดกด ไม่เห็นด้วย ครับ
เชิญลงคะแนนเสียงครับ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : เรียบร้อยแล้ว
นะครับ ขอปิดการลงคะแนนเสียงนะครับ ขอคะแนนลงมานะครับ ขณะนี้คะแนนลงมาแล้ว
นะครับ จำนวนผู้เข้าประชุมทั้งหมด ๘๓ ท่าน เห็นด้วยกับกรรมวิธีการเสียงข้างมาก ๓๙ ท่าน
ไม่เห็นด้วย ๔๒ ท่าน งดออกเสียง ๒ ไม่ลงคะแนน ๐ ตกลงว่าไม่เห็นด้วยนะครับ

๓๑

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

กฤษฎีกา ๓๔/๒

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) : ท่านสมาชิก
ครับ ถึงเวลาพักกลางวันแล้วนะครับ ขออนุญาตพักกลางวัน

พักประชุมเวลา ๑๒.๒๖ นาฬิกา

- ๓๕/๑

เริ่มประชุมต่อเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายเสรี สุวรรณภานนท์ รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง ได้ขึ้นบัลลังก์ เพื่อดำเนินการประชุมต่อไป)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านสมาชิกที่เคารพครับ ขอประชุมต่อจากภาคเช้านะครับ ภาคเช้าได้พิจารณาลงมติ มาตรา ๓๒ เสร็จเรียบร้อยแล้ว นะครับ เชิญท่านกรรมาธิการเข้าประจำที่ด้วยนะครับ พร้อมแล้วนะครับ เชิญท่านเลขาต่อเลยครับ

นายวิจักขณ์ นาควัชระ (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : มาตรา ๓๓ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๓๔ ไม่มีการแก้ไข มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ชื่อผู้สงวนอยู่ในกลุ่มท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง นะครับ สงวนไว้ในวรรคที่สอง มีไหมครับ มีท่านใดตั้งใจไหมครับ ไม่มี ผ่านครับ เดี่ยวนะครับมีเสียงแว่ว ๆ ท่านเสรีมเกียรติครับ ใครครับ ท่านสวิง เชิญครับ

นายสวิง ต้นอุต : มาตรา ๓๔ ครับ ท่านประธานครับ ผม สวิง ต้นอุต ครับ บังเอิญที่ขอแปรญัตติไว้นี้นะครับ ผมได้รับฟังคำชี้แจงของกรรมาธิการยกเว้นแล้วครับ ผมไม่ติดใจครับ ขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบพระคุณครับ ต่อมาตรา ๓๕ เลยครับ

นายวิจักขณ์ นาควัชระ (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : มาตรา ๓๕ มีการแก้ไข มีผู้แปรญัตติ ขอสงวนคำแปรญัตติ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : มาตรา ๓๕ นี้ กรรมาธิการแก้ไขแล้ว ผู้แปรญัตติพอใจ ต่อเลยครับ

๓๓

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

นงลักษณ์ ๓๕/๒

นายวิจักขณ์ นาควัชระ (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : มาตรา ๓๖ ไม่มี
การแก้ไข มาตรา ๓๗ ไม่มีการแก้ไข มีผู้แปรญัตติ ขอสงวนคำแปรญัตติ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์ ครับ ขอให้
อาจารย์จรัส สุวรรณมาลา เป็นผู้อธิบายครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เชิญ
ท่านอาจารย์จรัสครับ

นายปกรณ์ ปรียากกร (กรรมาธิการ) : ท่านประธานครับ ก่อนที่จะอภิปราย
มาตรานี้ ขอประทานโทษท่านอาจารย์จรัสหนึ่งนะครับ ผม ปกรณ์ ปรียากกร กรรมาธิการ
เมื่อวานนี้ที่เราได้แขวน มาตรา ๒ มาตรา ๓๗ และจะไปรวมการพิจารณากับในมาตรา ๗๘ ผม
เข้าใจว่า ในที่ประชุมเมื่อวานนี้ เราตกลงกันอย่างนั้นใช่ไหมครับ ถ้าจะขอความกรุณาท่าน
อาจารย์จรัสว่าจะไปรวมไว้ในมาตรา ๗๘ จะได้ไหมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คือมัน
หลักการเดียวกันไหมครับ จำเป็นไหมครับต้องรวม หรือว่าแยกกัน

ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา : เรียนท่านประธานครับ กระผม จรัส
สุวรรณมาลา ครับ กระผมได้ฟังคำชี้แจงของกรรมาธิการ เมื่อคราวที่ได้ปรึกษาหารือกัน กระผม
ไม่ตั้งใจในตรงนี้ครับ พอใจในคำชี้แจงของคณะกรรมาธิการครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ไม่แขวนนะครับ ผ่านเลยครับ เชิญท่านเลขาครับ

นายวิจักขณ์ นาควัชร (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : มาตรา ๓๔ ไม่มีการแก้ไข ส่วนที่ ๔ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๓๙ ไม่มีการแก้ไข มีผู้แปรญัตติ ขอสงวนคำแปรญัตติ

นายวัชรา หงส์ประภัสร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม วัชรา หงส์ประภัสร์ สสร. เนื่องจาก มาตรา ๓๙ นี้ เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๙๖ (๒) ซึ่งว่าด้วยคุณสมบัติของบุคคลที่ต้องห้ามไม่ให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ใน (๒) ซึ่งระบุว่า เป็นบุคคลล้มละลาย หรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต กระผมจึงขอให้นำมาตรา ๓๙ ไปพิจารณาเมื่อถึงมาตรา ๙๖ (๒) ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ท่านกรรมาธิการว่าอย่างไรครับ แขว่นมาตรา ๓๙ เชิญท่านอัครพรครับ

นายอัครพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กรรมาธิการไม่ขัดข้องครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อย่างนั้นขว่นมาตรา ๓๙ ของท่านวัชรานะครับ ไปพิจารณาเมื่อถึงมาตรา

นายวัชรา หงส์ประภัสร์ : ๙๖ (๒) ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ๙๖ นะครับ ท่านเลขาเชิญต่อครับ

นายวิจักขณ์ นาควัชร (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : มาตรา ๔๐ มีการแก้ไข มีผู้แปรญัตติ ขอสงวนคำแปรญัตติ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : กลุ่มแรกมีของท่านพิเชียรนะครับ ท่านอุทิศ ท่านอาจารย์สมชัย ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ท่านสุรชัย ท่านวัชรานะครับ เชิญท่านอาจารย์พิเชียรครับ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : กราบเรียนท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ ท่าน สสร. ที่เคารพทุกท่านนะครับ มาตรา ๔๐ นี้ จริง ๆ แล้วเป็นของท่าน สสร. อรรถรัตน์ รัตนจันทร์

๓๕

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

สมร ๓๖/๒

นะครับ ท่านได้กรุณาแปรไว้ แต่ว่าผมดูแล้วท่านไม่อยู่ในที่ประชุม มาหรือเปล่าครับ ท่าน
อรรถรัตน์

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : มาแล้ว
ครับ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ก็ขออนุญาตมอบให้ท่านอรรถรัตน์ ได้เป็นผู้
ชี้แจงนะครับ ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
เชิญท่านอรรถรัตน์ครับ มาตรา ๔๐ นะครับ พร้อมไหมครับ ถ้าไม่พร้อมจะไป ท่านอุทิศก่อน
ท่านอุทิศอยู่ไหมครับ เชิญท่านอุทิศครับ

นายอุทิศ ชูช่วย : ท่านประธานที่เคารพครับ สำหรับมาตรา ๔๐ (๖) นะครับ คุณหลักชัย กิตติพล เป็นผู้ส่งวนคำแปรครับ ขออนุญาตท่านประธานให้คุณหลักชัยได้นำเรียนครับท่านนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านหลักชัยครับ ตัดใจนะครับ

นายหลักชัย กิตติพล : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ นะครับ ในมาตราที่ ๔๐ บุคคลย่อมมีสิทธิในกระบวนการยุติธรรมดังต่อไปนี้ นะครับ กระผมส่งวนไว้ใน (๖) นะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เดียวครับ ท่านหลักชัยครับ ผมว่า เพื่อให้ไม่ให้สับสน ผมขออนุญาตปรึกษากับทางกรรมาธิการได้ไหมครับว่า จะพิจารณาเป็นรายอนุจะสะดวกกว่าไหมครับ มีถึงเจ็ดแปดอนุ นะครับ หรือว่าจะพิจารณารวมไปเลย แล้วไปแยกลงมติทีหลัง คือหมายความว่า ผมถามว่า จะพิจารณาเป็นรายอนุไปเลยไหม พออนุ ๑ ก็ว่าให้จบ ลงมติอนุ ๑ อนุ ๒ ก็ว่าอนุ ๒

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : เรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผมเห็นด้วยกับท่านประธานครับว่า มาตรานี้เนื่องจากมีหลายวงเล็บ หลายอนุมาตรา แล้วก็ในหลาย ๆ อนุมาตรานั้นกรรมาธิการก็แก้ไขในบางจุดให้กับทางผู้แปรญัตติ เพื่อให้ไม่ให้สับสนในการพิจารณา น่าจะพิจารณาไปที่ละวงเล็บว่า สิ่งที่กรรมาธิการได้แก้ไขไปนั้น ทางผู้แปรญัตติพอใจแล้วหรือไม่ ก็จะได้ผ่านไปแต่ละวงเล็บครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ สะดวกกว่านะครับ ในมาตรา ๔๐ นะครับ (๑) มีของท่านอาจารย์พีเชียร นะครับ คณะของอาจารย์พีเชียร ของอาจารย์เจิมศักดิ์ นะครับ ท่านสุรัชย์ ท่านวัชรานะครับ ในหลักการเดียวกันเรื่องตัดข้อความว่า การเสียค่าใช้จ่ายตามควรแก่กรณี ซึ่งถ้าดูร่างของกรรมาธิการนี้ นะครับ ถ้าดูร่างของกรรมาธิการ เขาตัดถ้อยคำดังกล่าวนี้ออกไปแล้วนะครับ เสียค่าใช้จ่ายตามควรแก่กรณี เขาตัดไปแล้วครับ ของท่านอาจารย์พีเชียร ผมถามทีละท่านนะครับ เมื่อกี้ท่านสวิงครับ ท่านยังตัดใจอยู่ไหมครับ อาจารย์พีเชียรครับ เชิญครับ

๓๓

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

รึตนา ๓๗/๒

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ครับ ก็ใน (๑) นั้นะครับ ผมดูตามเอกสาร
ร่างปกขาวของกรรมาธิการยกร่างนี้ ได้ตัดข้อความที่กระผมได้ขอแปรออกไปนะครับ ที่ว่า และ
เสียค่าใช้จ่ายตามสมควรแก่กรณี ท่านยกร่างได้ยอมตัดให้แล้ว แต่ท่านมีเติม เพิ่มเติมเข้ามาว่า
สิทธิที่จะให้คดีของตนได้รับการพิจารณาอย่างยุติธรรมภายในระยะเวลาอันสมควร อันนี้
หมายถึงยกร่างเพิ่มเติมขึ้นมาใช่ไหมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ เพิ่ม
เข้ามาครับ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : สิทธิเข้าถึง สิทธิที่จะให้คดีได้รับการ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เอาส่วน
ที่ตัดออกก่อน ท่านไม่ติดใจ ส่วนที่เติม

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ส่วนที่เติมนี้ กระผมมีความเห็นดังนี้นะครับ
ท่านประธานครับ คือ ภายในระยะเวลาอันสมควรนี้ ตรงนี้อาจจะยังกว้างไปนิดหนึ่ง ถ้าจะ
กรุณาระบุให้ชัดเจนขึ้นกว่านี้จะเป็นไปได้ไหมครับ ก็คงจะมีเรื่องระยะเวลาเท่านั้นแหละครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เดี่ยว
อย่างนี้ก่อนดีกว่า ของท่านนี้นะครับ ที่ว่ากรรมาธิการเขาตัดนะครับ ข้อความว่า เสียค่าใช้จ่าย
ตามสมควรแก่กรณี ท่านติดใจไหม

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ก็พอใจแล้วครับ เพราะนั่นไม่ติดใจ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : พอใจ
นะครับ เดี่ยว ที่เติมค่อยว่ากันนะครับ พรรคที่ ๑ ของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ กรรมาธิการเขา
ตัดข้อความไปแล้ว ท่านมีติดใจไหมครับ ท่านมอบให้ใครครับ อาจารย์เสรีมีเกียรติหรือครับ
ท่านเสวตมีอะไรครับ

นายเสวต ทินกุล : ท่านประธานครับ ผมขอหารือแป็บหนึ่งนะครับ คือ ผม เสวต
ทินกุล ครับ ท่านประธานครับ เนื่องจากมาตรานี้มันเกี่ยวพันหลายอนุมาตรา นะครับท่าน
ประธาน แล้วก็เมื่อเกี่ยวพันแล้ว มีการแก้ไขโดยกรรมาธิการยกแล้ว ในฐานะที่ผมร่วมรับรอง
รายชื่อด้วย แล้วก็พวกเราอยากจะพึงเหตุผลทางกรรมาธิการก่อนว่า -----

ที่เขาเขียน เขาตัด เขาแปร นี้ เขาหมายความว่าอย่างไร แบบไหน เราถึงจะได้แปรถูก จูน (Tune) เข้าหาตรงกัน มันจะไม่เสียเวลาของสมาชิกรับท่านประธาน เราเข้าใจแล้ว เขาอธิบายว่า เป็นอย่างนี้ อย่างนี้ อย่างนี้ อย่างนี้ เราเห็นแย้งอย่างไร เราก็จะได้พูดตรงประเด็น ไม่ต้องสวนกันไปสวนกันมา

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ได้รับความอย่างนั้นกรรมาธิการช่วยอธิบายสิ่งที่ท่านตัดกับที่ท่านเติมใน (๑) ครับ เติญครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม อัชพร จารุจินดา กรรมาธิการ ขออนุญาตกราบเรียนชี้แจงเกี่ยวกับการแก้ไขของมาตรา ๔๐ ของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้นะครับ จะขออนุญาตชี้แจงไปแต่ละวงเล็บนะครับ (๑) นั้น เรื่องสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ได้ตัดข้อความว่า เสียค่าใช้จ่ายตามควรแก่กรณี ออกนะครับ ส่วนข้อความที่เพิ่มขึ้นใหม่นั้น เป็นข้อความที่นำมาจาก (๓) เดิม เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องในลักษณะเดียวกัน ก็คือ สิทธิเข้าถึงกับสิทธิที่จะทำให้คดีของตนนั้นได้รับการพิจารณาอย่างยุติธรรม ข้อความหรือถ้อยคำนั้นเป็นคำเดิมของ (๓) ซึ่งถ้าเมื่อที่ท่านพิเชียรได้ยกขึ้นถามนั้น กระผมเองก็ขออนุญาตเรียนว่า ก็จะตรงกับคำแปรญัตติท่านใน (๓) เดียวกันนะครับ ข้อความจะมีลักษณะเดียวกัน เพียงแต่ย้ายที่ เพื่อจะให้มาตรานี้ดูสั้นขึ้นนะครับ ส่วนใน (๒) นั้น เป็นการแก้ถ้อยคำที่ซ้ำกันเท่านั้นครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เดียวครับ ถ้า ๒ เดียวค้อยกว่ากัน เอาที่ละอนุ อย่างนั้นมันติดหมดครับ แล้วมันก็จะพันกันไปหมด (๑) ครับ ของท่านอาจารย์พิเชียร ไม่ติดใจแล้วนะครับ ส่วนของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ อาจารย์เสริมเกียรติครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ท่านกรรมาธิการและท่าน สสร. ผู้ทรงเกียรติครับ ตามที่ทางกรรมาธิการได้นำ (๓) มารวมไว้กับ (๑) นั้น กระผมมีข้อสังเกตว่า เป็นเรื่องที่เหมือนจะทำให้การบัญญัติกฎหมายให้มีอนุมาตราน้อยลง แล้วก็ดูเหมือนกับจะทำให้มันดี แต่กระผมขอกราบเรียนว่า บทบัญญัติใน (๑) กับบทบัญญัติใน (๓) นั้น เป็นคนละเรื่องกัน ถ้าหากว่ากรรมาธิการประสงค์จะทำให้ (๓) หายไป น่าจะมาผนวกรวมอยู่ใน (๒) ก็จะมีมากกว่า ทั้งนี้ เพราะว่าในเรื่องของ (๑) นั้น มันเป็นเรื่องสิทธิของการเข้าถึง

สิทธิของการเข้าถึง กับสิทธิของการพิจารณาคดีอย่างยุติธรรม เปิดเผยนี้ มันคนละเรื่องกันเลย สิทธิของการเข้าถึง การทำได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว แล้วถ้าคนมาอ่านบอกว่า ได้รับการพิจารณาอย่างยุติธรรมภายในเวลาอันสมควรนี้ ในเวลาอันรวดเร็ว กับเวลาอันสมควรนี้ มันมาซ้อนอยู่ในอนุเดียวกัน คนก็งงว่า เอ๊ะ ทำไมเดี๋ยวมียุติธรรมรวดเร็ว ทำไมเดี๋ยวมียุติธรรมอันสมควร ซึ่งมันก็จะแยกไม่ให้เห็นสับสน แต่ถ้าหากประสงค์จะให้อนุมันน้อยลง มาอยู่ใน (๒) มันก็จะไปต่อท้ายตรงที่ว่า ในการคัดค้านผู้พิพากษาหรือตุลาการ แล้วก็สิทธิถึงในการที่ได้รับการพิจารณาอย่างยุติธรรมภายในเวลาอันสมควร สิทธิถึงการได้รับการพิจารณาโดยผู้พิพากษา ตุลาการ ครบองค์คณะ มันก็จะเป็นเรื่องสิทธิในกระบวนการยุติธรรม แต่การเข้าถึงมันคนละเรื่องกัน เพราะฉะนั้นแล้วกระผมเห็นว่า ถ้าหากมาบัญญัติใน (๑) มันก็จะทำให้เห็นว่า เอ๊ะ เดียวก็รวดเร็ว เดียวก็สมควร มันคนละเรื่อง ไม่ควรมาอยู่ชุดเดียวกันครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านเสริมเกียรติครับ เดียว อยู่ตรงไหนเดี๋ยวก่อนว่ากันนะครับ เขาเป็นว่า (๑) ที่กรรมการเขาตัดออกนะครับ ว่า เสียค่าใช้จ่ายตามโดยกรณี ของท่านก็ตัด ซึ่งตรงกับกรรมการ ท่านไม่ตั้งใจนะครับ เดียวอยู่ตรงไหนก่อนว่ากันอีกทีนะครับ จะอยู่ ๑ หรือ ๓ นะครับ ของท่านสุรชัยครับ ตัดออกเหมือนกันนะครับ ไม่น่าจะมีปัญหาครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : เห็นชอบครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อย่างนั้น (๑) นะครับ ตัดด้วยคำตรงกับกรรมการนะครับ เพียงแต่กรรมการย้าย (๓) มาไว้ (๑)

ขออนุญาตถามไปเลยแล้วกันนะครับ เขา ๓ ขึ้นมาถามก่อนนะครับ

นายวัชรวิทย์ หงส์ประภัสร์ : ประธานโทษครับ อย่างของผมนี้

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ของท่านวัชรวิทย์ อ้อ ท่านวัชรวิทย์

นายวัชรวิทย์ หงส์ประภัสร์ : ผมขอมอบให้คุณวุฒิสภา

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านวุฒิสภาตัดสินใจใหม่ครับ

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

เกศราภรณ์ ๓๘/๓

นายวุฒิชชาติ กัลยาณมิตร : ท่านประธานครับ ผม วุฒิชชาติ กัลยาณมิตร ครับ
ถ้าได้แก้ไขแล้ว ไม่ติดใจครับ

- ๓๙/๑

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบพระคุณครับ ก็เหลือที่ (๓) ที่กรรมการย้ายข้อความมาไว้อยู่ที่ข้อ ๑ นะครับ เพียงแต่เรื่องการย้ายข้อความนะครับ ท่านกรรมการครับ จะเอาไว้ตรงไหนดีครับ เอาไว้ ๓ อย่างเก่านะครับ ไม่ยุ่ง

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมการ) : ก็แล้วแต่ครับ ก็อย่างที่กราบเรียนว่า สิ่งที่ย้ายมาก็เพราะว่า ต้องการให้มาตรานี้สั้นลงเท่านั้นเอง ไม่ได้มีความหมายเป็นอย่างอื่น ถ้าทางที่ประชุมเห็นควรที่จะอยู่ที่เก่า เพราะว่าชัดเจนกว่า แล้วก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินคดีอย่างการพิจารณาคดี กรรมการก็ไม่ขัดข้องครับ ถ้าจะอยู่

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ย้ายไป ๓ อย่างเก่านะครับ ย้ายไป ๓ อย่างเก่าก่อนนะครับ อย่างนั้นมาดู (๒) นะครับ (๑) เรียบร้อยนะครับ มีท่านใดตั้งใจใหม่ ท่านเสวตยังตั้งใจอะไรครับ

นายเสวต ทินกุล : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม เสวต ทินกุล นะครับ ที่ผมตั้งใจ สิทธิการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมโดยง่าย สะดวก รวดเร็ว ทัวถึง คือ ผมตั้งใจในเรื่องว่า เดิมนั้น สมัยก่อนมีแต่ศาลยุติธรรมอย่างเดียว คือ ศาลอาญา

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ของท่านมีสงวนไว้ไหมครับ

นายเสวต ทินกุล : ผมแปรญัตติ แล้วก็อันนี้ขีดเส้นใต้ ก็คือว่า ทางกรรมการนี้เขาขีดแล้ว เปลี่ยนแล้ว ผมก็ต้องมีสิทธิละครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ เขาขีดในส่วนที่เสียค่าใช้จ่ายตามควรแก่กรณี เขาไม่ได้ขีดส่วนที่ท่านกำลังพูดถึงนะครับ

นายเสวต ทินกุล : อ้าว มันก็ต้องผูกเรือหากันละครับ มันอยู่ด้วยกันนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่ละครับ คนละเรื่องครับ ท่านเสวตครับ ท่านไม่ได้แปรไว้หน้าครับ ส่วนนี้ครับ

นายเสวต ทินกุล : คือ ผมกำลังอภิปรายอธิบายว่า มันรวมไปอย่างไรนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :

คือท่านเสวตครับ สิ่งที่ท่านจะอภิปรายนี่นะครับ ท่านต้องไม่เห็นด้วยกับร่างที่กรรมาธิการเขาทำมานะครับ

นายเสวต ทินกุล : ผมไม่เห็นด้วยนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อันนี้ท่านไม่ได้แปรญัตติไว้

นายเสวต ทินกุล : แปรกับท่านพิเชียร ผมรับรองนะครับ ญัตตินี้ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ในประเด็นนี้ครับ ในประเด็นที่กำลังพูดนะครับ ตามกติกาดีกว่า ท่านเสวตครับ อย่างนั้นไม่จบหรอกครับ

นายเสวต ทินกุล : มันเป็นเรื่องของชาติบ้านเมืองทั้งกระบวนการเลยนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ชาติก็ต้องมีหลักเกณฑ์นะครับ เอาเถอะครับ ท่านครับ เชื้อผมเถอะ

นายเสวต ทินกุล : มันไม่ใช่อย่างนั้นครับท่านประธาน มันเรื่องยิ่งใหญ่มากสิ่งที่ผมจะพูดนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ยิ่งใหญ่ท่านก็ต้องแปรมาตั้งแต่แรก

นายเสวต ทินกุล : ผมแปรแล้วครับกับท่านพิเชียร ผมรับรองแล้ว ผมรับรองท่านประธานไม่ให้ผมพูด ท่านก็ต้องย้ายที่อยู่ละครับ ท่านเป็นเผด็จการครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านพิเชียร ท่านพิเชียรครับ ส่วนที่ท่านแปรมีไหมครับ ตรงนี้ครับ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ผมแปรมีครับ แล้วก็ท่านเสวต เมื่อสักครู่นี้เดินมาขอผมว่า ขอท่านได้พูดสั้น ๆ สักนิดหนึ่ง

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่ส่วนที่แปรครับ เชิญ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ส่วนที่แปรมีครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) : อยู่ตรงไหนที่ท่านแปร ที่ท่านเสวตกำลังพูดนี้ ท่านตัดเฉพาจะข้อความเรื่องค่าใช้จ่ายตามควรแก่กรณีอย่างเดียว

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ใช่ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) : แล้วอย่างอื่นมีไหมครับ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ก็อย่างอื่นไม่มีครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) : ไม่มีครับ พอแล้วครับ ขออนุญาตเลยครับ เอาตามกติกานะครับ เข้าครับ ไป (๒) ครับ เชิญนะครับ (๒) มีท่านใดไหมครับ

(นายเสวต ทินกุล ได้ยื่นและยกมือขึ้น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) : ท่านเสวตครับ ขอความกรุณาครับ (๒) มีของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ อาจารย์เจิมศักดิ์เชิญครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์ครับ อยากจะขอความกรุณาท่านประธานสักนิดหนึ่ง ใจเย็น ๆ ท่านประธาน อย่ารีบมาก เพราะว่าพวกเรา

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) : ท่านเจิมศักดิ์เข้าเลยครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ถ้าให้พวกผมคิดนี้ ให้เวลาบ้าง พวกผมนี้ทำกฎหมายไม่เก่งนัก เพราะฉะนั้นถ้าผมคิดนี้ บางทีนี่เราอาจจะยุบรวมกัน อะไรต่ออะไรได้เร็วขึ้นนะครับ นี่พูดกันตรง ๆ นะครับ แล้วอีกอย่างหนึ่ง เนื่องจากมาตรานี้มีหลายข้อ มันต้องพิจารณารวมทั้งหมดด้วย ท่านจะแยกขึ้นพิจารณานี้มันลำบากมาก ผมตามท่านแล้วอ่าน ผมต้องอ่านทุกข้อมันเข้ากันได้ไหม ท่านจะเอาแต่ที่ตัด ที่ต่อ เฉพาะมาตราเดียวนี้ ผมว่าไม่ได้

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) : (๒) แล้วครับ ของท่านครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ผมอยากจะขอความกรุณาอย่างนี้ได้ไหมครับ ผมคิดว่า คุณเสวตพุดมีน้ำหนักนะครับวันนี้

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ทุกคนนะครับ ท่านอาจารย์เจิมครับ ผมว่าเข้าวาระเลยครับ เพราะว่าพอเริ่มมา เอาเรื่องอื่นมาพูดนี้ ผมว่ามันไม่เดินเลย ด้วยความเคารพ ท่านอาจารย์เจิมเป็นหลักให้อยู่แล้วนะครับ (๒) เรากำลังพิจารณาตรงนี้ครับ เราก็เข้า (๒) มันก็เดินไปข้างหน้า

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ผมจะขอให้กรรมาธิการอธิบายทั้งหมดว่า (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) ที่เดียวเลย จะได้เข้าใจว่า ภาพรวมของท่านเป็นอย่างไร ถ้าเห็นด้วยจะได้ไม่ต้องพูดกัน แล้วก็บอกว่า เห็นด้วยตามกรรมาธิการ พวกผมมีแนวโน้มจะเห็นด้วยกับกรรมาธิการอยู่แล้วทั้งหมด ในมาตรานี้ะครับ เพราะว่า พวกผมดู ๆ แล้วนี่จะเห็นคล้ายตามกรรมาธิการ เมื่อกี้ผมเดินถามดู ขอให้อธิบายทั้งหมดเลย แล้วจบ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ได้รับ เพราะเมื่อคืนนี้ท่านจำได้ไหมครับ ผมก็ถามว่าจะเอาที่ละมาตรา ที่ละอนุใหม่จะครับ พอตกลงว่า ที่ละอนุ ผมก็ทำตามทีละอนุ ผมทำตามใจท่านทุกอย่างนะครับ ถ้าท่านบอกจะให้กรรมาธิการ อธิบาย ผมก็ได้ครับ ผมไม่ขัดข้องนะครับ เชิญท่านกรรมาธิการครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม อัชพร จารุจินดา กรรมาธิการครับ (๑) นั้น ได้ชี้แจงไปแล้ว ตัดเรื่องค่าใช้จ่าย ส่วนข้อความที่เติมมานั้น เป็นข้อความที่อยู่เดิมใน (๓) เพียงแต่ย้ายมาเพื่อให้ข้อความสั้น แต่ถ้าที่ประชุมเห็นว่า ควรจะอยู่ที่เดิม กรรมาธิการก็ไม่ขัดข้องครับ ส่วนใน (๒) นั้น ยังคงเป็นอย่างเดิมว่า เป็นสิทธิ อย่างน้อยที่จะต้อง สิทธิพื้นฐานที่ประชาชนจะต้องได้รับ ข้อความเป็นเหมือนร่างแรกนะครับ เพียงแต่ตัดข้อความที่ซ้ำกันไป คือคำว่า สิทธิใน สิทธิใน ซึ่งซ้ำ ๆ กันไปเท่านั้นเองนะครับ (๔) นั้น ในเรื่องเกี่ยวกับการมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในกระบวนการยุติธรรม แล้วก็การ สอบสวนที่รวดเร็ว นั้น ก็ยังคงไว้เหมือนในร่างเดิม เช่นเดียวกับ (๕) เรื่องการผู้เสียหายจำเลย และพยานจะต้องได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ก็คงไว้ตามร่างเดิม ใน (๖) นั้น มีการแก้ไข คือ เป็นการแก้ไขตามผู้แปรญัตติหลายท่านนะครับ ตั้งแต่แยกระหว่างผู้พิการกับทพพลาพด้วยการใช้คำว่า หรือ เพื่อจะให้แยกว่า เป็น ๒ ประเภท ไม่ใช่ไปรวมกันทั้ง ๒ ประเภทนะครับ แล้วก็เพิ่มเติมเรื่องการปฏิบัติที่เหมาะสมในคดีเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ ซึ่งมีหลายท่านได้ แปรญัตติขอให้เพิ่มเติมขึ้น ส่วนใน (๗) ที่เพิ่มขึ้นใหม่นั้น ได้รวบรวมมาจากคำแปรญัตติกับสิ่งที่ ทางกรรมาธิการเห็นว่ายังขาดหายไป ที่ประชาชนควรจะได้รับสิทธิในคดีอาญา ก็เอามาใส่บรรจุไว้ว่า เป็นหัวข้อว่า ในหัวข้อเหล่านี้มันจะต้องให้หลักประกัน ตั้งแต่การได้รับการสอบสวน หรือ การพิจารณาคดีที่รวดเร็ว เป็นธรรม ได้รับการต่อสู้คดีที่เพียงพอ มีสิทธิที่จะตรวจสอบ หรือได้รับ ทราบพยานหลักฐานต่าง ๆ ในคดีครบถ้วน การได้รับความช่วยเหลือในทางคดีจากทนายความ และการได้รับการประกันตัว หรือการปล่อยตัวชั่วคราว เพราะฉะนั้นสิ่งที่นำมาไว้ใน (๗) นั้น เข้าใจว่า ยังคงจะครบถ้วนในกระบวนการอาญาที่เป็นสิทธิพื้นฐานที่ประชาชนควรจะได้รับ แล้ว ก็กราบเรียนว่า ครอบคลุมอยู่ทุกเรื่องที่ท่านผู้แปรญัตติได้กรุณาเสนอขึ้นมา รวมทั้งเพิ่มเติมใน ส่วนที่ขาดหายไปในเรื่องเกี่ยวกับการช่วยเหลือในทางคดีในหลายเรื่องนะครับ ใน (๘) ที่เพิ่มขึ้นใหม่นั้น ก็เพิ่มขึ้นมาในเรื่องของคดีแพ่ง ซึ่งบุคคลจะต้องได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายจาก

รัฐที่เหมาะสม ซึ่งเอาข้อความมาจากรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ซึ่งขาดหายไปนะครับ นั่นก็คือ
 แนวทางแก้ไขของคณะกรรมการ ก็เข้าใจว่า ทั้ง ๘ วงเล็บที่เสนอขึ้นมา ทั้งที่แก้ไข และ
 เพิ่มเติมใหม่นั้น จะครอบคลุมถึงกระบวนการยุติธรรมที่มีอยู่ และเกี่ยวข้องกับประชาชนจะต้อง
 เกี่ยวข้องและครบถ้วน น่าจะเป็นหลักประกันที่เพียงพอได้ครับ กราบเรียนมาเพื่อที่จะชี้แจง เพื่อ
 ทราบครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ท่าน
 อาจารย์เจิมศักดิ์ เชิญครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ส่วนใหญ่เข้าใจจะครับ
 มีคำถามอยู่ ๒ ข้อ ข้อที่ ๑ ก็คือ (๓) ที่ท่านจะกลับไปไว้เหมือนเดิมนี้ และคำว่า และเสีย
 ค่าใช้จ่ายตามควรแก่กรณี จะตัดออกใหม่ ตัดออกใช่ไหมครับ จะได้ชัดเจนนะครับ ตกลงเราเห็น
 ตรงกันว่า ข้อ ๓ ไม่มี และเสียค่าใช้จ่ายตามควรแก่กรณี แต่ว่าข้อความใน (๓) กลับไปที่เดิม
 ถูกต้องนะครับ ท่านประธาน อันนี้ท่านกรรมการพัยกหน้า เห็นชอบด้วยอย่างที่ว่า ที่นี้มาถึง
 (๘) (๘) ที่กรรมการใส่นี้ ผมก็เห็นด้วย แต่ (๘) ที่กลุ่มของผมแปรนี้ มันไม่เหมือน ท่านกรุณา
 ดูที่กลุ่มผมแปร มันไม่เหมือน ก็คือ การเผยแพร่ต่อสาธารณะ ซึ่ง ชื่อ ชื่อสกุล ภาพ หรือข้อมูล
 ส่วนบุคคลของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนจะกระทำมิได้ ท่านไม่
 เหมือนทีเดียวนะครับ (๘) นี้ไม่เหมือนกัน ของผมนี้ไปอยู่ที่ตรงไหนไหมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ถ้า
 ไป ๓ ก็เลยไป ๘ นะท่านครับ เราก็จะหาข้อยุติแต่ละอันไม่ได้ครับ แล้วแต่ละท่านก็จะ
 อภิปรายในส่วนของท่าน -----

ผมถึงพยายามที่จะทำให้มันกระชับ ชัดเจน ตัดสินใจง่ายขึ้น ก็โดยว่าเป็นรายอนุเคราะห์ ขออนุญาตกลับมาเป็นรายอนุเคราะห์ แทนที่จะไป ๒ แล้วก็ไป ๓ แล้วก็ไป ๔ นี่ เมื่อก็ ๑ จบไป แล้ว ถ้ามกลับมา (๒) นี่เอาให้จบทีละอนุเคราะห์ ท่านก็ตัดสินใจง่าย อภิปรายก็อภิปรายเฉพาะ เรื่องเดียวอนุเคราะห์ น่าจะสะดวกสุด

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ อันนี้ผมต้อง ขออนุญาต มันไม่ได้ เพราะว่ามันย้ายไปย้ายมา เราไปที่ละอนุ เราก็ยังไม่เข้าใจอันอื่น พอเขา อธิบายภาพรวม ผมก็เลยเข้าใจว่า โอ.เค. ภาพรวมเขาย้ำใหม่ แต่ว่ามันตรงกัน ใช้ได้ ก็ทวงแค่นั้นเองว่า อันนี้ของผมมี ของท่านยังไม่มี หรือผมอ่านไม่เจอตรงไหน ถ้าท่านช่วยบอก อย่างนี้ผม จบเลย ๔ อันเดียว เมื่อก็ถามอันที่ ๓ ก็เคลียร์ ท่านบอกว่า ตัดออก โอ.เค. เห็นด้วย พอ ๔ ของผมมีไหม จะมีหรือไม่มี ถ้าไม่มี ด้วยเหตุผลใด เดียวเราก็อีกันนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อย่าง นั้นเดียวขอตอบที่หลังได้ไหมครับ เอา ขออนุญาตไป (๒) ก่อนนะครับ เดี่ยวค่อยตอบ ขออนุญาตตอบที่หลัง (๒) นี่นะครับ ที่มีคนที่ขอ ของกรรมาธิการมีการแก้ไขนะครับ สมาชิกมี แปรญัตติ คือ ของกลุ่มท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ของท่านสุรชัยไม่มีนะครับ ไม่ได้แก้ไข ของท่าน วัชรานันท์ (๒) คงมีกลุ่มของอาจารย์เจิมศักดิ์กลุ่มเดียวอนุเคราะห์ มีท่านติติใจอยู่ใหม่ครับ (๒) ครับ ไม่ติติใจนะครับ ไม่ติติใจนะครับ ก็ไป (๓) (๓) เมื่อก็ลงตัวหมดแล้วนะครับ กรรมาธิการขอ กลับไปอยู่ที่เดิม โดยตัดข้อความว่า และเสียค่าใช้จ่ายตามควรแก่กรณี ออกไปนะครับ ต่อไป ไป (๔) นะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่าน สุรชัย เชิญครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอบคุณครับ ท่านประธานครับ (๓) นี่ ขออนุญาต อย่างเพิ่งผ่านครับ เพราะว่า ผมเป็นผู้ใช้สิทธิขอแปรญัตติใน (๓) วัจนะครับ แม้ว่า ยกร่างจะเอา (๓) ไปรวมกับ (๑) ก็ตาม ก็เป็นการนำข้อความตามร่างเดิมไปรวมกับ (๑) มิได้นำข้อความ ตามที่ผมขอแปรญัตติทั้งข้อความไปรวมกับ (๑) ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เชิญครับ
ท่านสุรชัย

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอบพระคุณครับ เรียนท่านประธาน กับท่านสมาชิกอย่างนี้ นะครับว่า ข้อความใน (๓) นั้นนี้ เดิมตามฉบับรับฟังความคิดเห็น กำหนดไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะให้คดีของตนได้รับการพิจารณาอย่างยุติธรรม ภายในเวลาอันสมควร ผมเรียนอย่างนี้ครับว่า การที่บุคคลมีสิทธิจะให้คดีของตนได้รับการพิจารณาอย่างยุติธรรมตามที่ร่างมานั้นนี้ คำว่า ยุติธรรม นั้น หมายถึงผลลัพธ์ หรือผลสุดท้ายของการพิจารณาคดี ที่นี้ในการพิจารณาคดีนั้น ก่อนที่จะไปสู่ผลลัพธ์ หรือผลสุดท้ายของการพิจารณา ซึ่งอาจจะนำไปสู่ข้อยุติว่า นั่นคือ ความยุติธรรมตามที่กฎหมายกำหนดนั้นนี้ มันจะต้องมีกระบวนการ กระบวนการที่ว่านี้ก็คือ กระบวนการในการพิจารณาคดี ซึ่งถ้าพูดถึงในชั้นสอบสวน ก็จะมีกระบวนการในชั้นสอบสวน ซึ่งอยู่ในอนุถัดไป ซึ่งผมก็ได้ขอแปรญัตติไว้เช่นเดียวกัน แต่ผมกำลังจะเรียนว่า กระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้มันมีความสำคัญยิ่ง เพราะจะนำไปสู่การพิจารณา ทำที่สุดของศาลก็คือ การทำคำพิพากษาของศาล กระบวนการ ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการสอบสวนก็ดี กระบวนการในชั้นพิจารณาคดีนี้ คือ กระบวนการในการแสวงหาพยานหลักฐาน แล้วก็นำพยานหลักฐานมาสู่การพิจารณาคดีของศาล แล้วก็นำไปสู่การที่ศาลจะใช้ดุลพินิจในการซึ่งน้ำหนักว่า พยานหลักฐานต่าง ๆ เหล่านี้รับฟังได้มากน้อยเพียงใด ความสำคัญจึงอยู่ที่กระบวนการได้มาซึ่งพยานหลักฐาน กระบวนการได้มาซึ่งการรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วก็กระบวนการในการรับฟังพยานหลักฐาน กระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้ ผมกราบเรียนที่ประชุมครับว่า จะต้องทำอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ถ้ากระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้ทำอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย จะนำไปสู่การทำให้ผลลัพธ์สุดท้าย ก็คือ การพิพากษาคดีนั้น อาจจะมีผลคลาดเคลื่อนได้ ด้วยเหตุนี้ ในประมวลกฎหมายทั้งวิธีพิจารณาความแพ่งก็ดี วิธีพิจารณาความอาญาก็ดี จึงได้มีบทบัญญัติ หรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการให้ได้มาซึ่งความถูกต้องในกระบวนการทั้งในชั้นสอบสวน และทั้งในชั้นพิจารณาคดี ผมจะยกตัวอย่างสั้น ๆ นะครับ ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา -----

จะมีอยู่มาตราหนึ่ง มาตรา ๑๓๔ จะวางเป็นกติกาไว้เลยว่า ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนจัด หรือ ทำการใด ๆ อันเป็นการล่อลวงหรือขู่เข็ญ หรือชักจูงให้บุคคลให้ถ้อยคำ หรือให้ผู้ต้องหาให้การ รับสารภาพ โดยมีข้อสัญญาต่าง ๆ ตรงนี้ก็หมายความว่า ต้องการให้กระบวนการของการ สอบสวน กระบวนการของการได้มาซึ่งพยานหลักฐานนั้น มีความถูกต้อง เมื่อคดีไปถึงศาล ศาลสามารถเอาคำให้การของผู้ต้องหา คำให้การของพยาน ไปใช้งานในการพิจารณาคดีของ ศาล ก็คือ ไปรับฟัง หรือไม่รับฟังได้เลยทันที ถึงตรงนี้ ท่านจะเห็นถึงความถูกต้อง หรือความไม่ ถูกต้องของการได้มาซึ่งพยานหลักฐานนั้นว่า มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการยุติธรรม ซึ่ง นำไปสู่การพิทักษ์สิทธิเสรีภาพของพี่น้องประชาชน ในทางคดีแพ่ง เราก็มีบทบัญญัติเกี่ยวกับ เรื่องนี้ไว้อยู่ในมาตรา ๒๗ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งครับ ในมาตรานี้จะพูด ถึงการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในชั้นศาล ที่อาจจะเกิดข้อผิดพลาดขึ้นมาได้ ก็เป็นกติกาให้ คู่ความสามารถร้องขอให้มีการเพิกถอนการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีที่ผิดพลาดได้ แต่มี ระยะเวลาครับว่า คู่ความต้องไปร้องขอให้ยกเลิกให้เพิกถอนภายใน ๘ วัน นับจากวันที่ตัวเอง ทราบว่า มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดพลาดเกิดขึ้นในศาล นั่นแปลว่าอะไรครับ นั่น แปลว่า กฎหมายกำลังให้ความสำคัญกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ต้องมีความถูกต้อง แม้กระทั่งการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาล ถ้าเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ถูกต้อง แล้ว คู่ความมีสิทธิที่จะร้องขอให้มีการยกเลิกการดำเนินกระบวนการพิจารณานั้น แล้วขอให้มีการ ดำเนินกระบวนการพิจารณาขึ้นใหม่ได้ นี่คือ ในส่วนของคดีแพ่ง ดังนั้น ท่านจะเห็นได้เลยครับว่า ไม่ ว่าการดำเนินคดีในคดีแพ่งก็ดี ในคดีอาญาก็ดี เราล้วนแต่ให้ความสำคัญกับการดำเนินกระบวนการ พิจารณาคดีที่ต้องเป็นไปโดยอย่างถูกต้อง เพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์สุดท้าย ก็คือ การทำคำพิพากษา อย่างถูกต้อง แล้วนำไปสู่ข้อยุติที่ว่า นั่นคือ การอำนวยความสะดวกให้กับพี่น้องประชาชน ด้วย เหตุผลตรงนี้ ผมจึงได้ขอแปรญัตติครับว่า ใน (๓) สิทธิของบุคคลที่จะให้คดีของตนได้รับการ พิจารณา ต้องเป็นไปอย่างถูกต้องเสียก่อน นั่นคือ ประเด็นที่ ๑ ประเด็นที่ ๒ ผมขอแปรญัตติว่า นอกจากบุคคลมีสิทธิให้คดีของเขาได้รับการพิจารณาอย่างถูกต้องแล้ว ต้องเป็นไปอย่างรวดเร็ว ด้วย ผมเชื่อว่า พวกเราหลายท่านซึ่งเป็นนักกฎหมายในที่ประชุมแห่งนี้ คงทราบถึงสุขภาพจิตของ กฎหมายอยู่สุขภาพจิตหนึ่ง นั่นก็คือ การอำนวยความสะดวกที่ล่าช้า คือ การปฏิเสธความ ยุติธรรม เพียงแค่นี้ผมเชื่อว่า ผมไม่จำเป็นที่จะต้องหยิบยกเหตุผลอย่างอื่นมาประกอบการ

อธิบายเพิ่มเติมว่า เหตุใดผมจึงยื่นคำแปรญัตติในอนุสามว่า นอกจากการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนที่ต้องเป็นไปอย่างถูกต้องแล้ว ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ ประการที่ ๒ อีก ๑ หลักเกณฑ์ ก็คือ ความรวดเร็ว เพื่อไม่ให้เป็นการปฏิเสธความเป็นธรรมให้กับพี่น้องประชาชน ประเด็นที่ ๓ ที่ผมขอแปรญัตติมา ก็คือ ความเป็นธรรม การดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ถูกต้อง ที่รวดเร็ว ต้องนำไปสู่ผลลัพธ์สุดท้าย ที่เราจะคืนให้กับพี่น้องประชาชนที่มาพึ่งกระบวนการยุติธรรม นั่นคือ ต้องสร้างความเป็นธรรมให้กับพี่น้องประชาชนได้ รวมความแล้วครับ ท่านประธานครับ ใน (๓) นี้ ผมขอแปรญัตติเป็นความใหม่ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะให้คดีของตนได้รับการพิจารณาอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม ผมได้ยื่นคำขอแปรญัตติ ดังที่กราบเรียนไปนี้ต่อกรรมาธิการยกกว้าง ตามกติกาก็พวกเราตกลงกันได้ครับ ในชั้นของการยื่นคำขอแปรญัตติอย่างไม่เป็นทางการ และผมได้รับแจ้งจากท่านกรรมาธิการยกกว้างเป็นเอกสารหมายเลข ๒ ที่แจกจ่ายให้พวกเรา เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ชื่อเอกสารว่า สรุปความเห็นของกรรมาธิการยกกว้างรัฐธรรมนูญในการพิจารณาคำขอแปรญัตติอย่างไม่เป็นทางการ คือ เอกสารที่ผมถืออยู่ในมือฉบับนี้ครับท่านประธาน เปิดไปที่เอกสารนี้ หน้าที่ ๒ หน้าที่ ๓ -----

ซึ่งเป็นหน้าที่พิมพ์ข้อความที่ผมแปรญัตติไว้ ระบุชื่อผมเป็นผู้ขอแปรญัตติไว้ ซึ่งความเห็นของ
 กรรมการเปิดไปที่หน้า ๔ นะครับ ท่านพิมพ์ว่า เห็นด้วยกับผม แล้วท่านก็บอกว่า ประเด็น
 ไหนที่เห็นด้วยกับผมนั้น เห็นด้วยกับผู้ขอแปรญัตติในชั้นอย่างไม่เป็นทางการ หมายความว่า
 คำขอแปรญัตติผม กรรมการยกเว้นเห็นชอบ ไม่ต้องยื่นคำขอแปรญัตติอย่างเป็นทางการเข้า
 มาอีก แต่ด้วยความที่ผมต้องการความรอบคอบอีกชั้นหนึ่ง ผมจึงได้ยื่นคำขอแปรญัตติใน
 ประเด็นนี้ ในมาตรานี้ อย่างเป็นทางการมาอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งสิ่งที่ผมไม่อยากจะเกิดขึ้นก็เกิด ท่าน
 กรรมการยกเว้นบอกเห็นด้วยกับผมแล้ว แต่เวลาท่านปรับปรุงแก้ไข ท่านไม่ได้แก้ไขตามที่
 ท่านบอกเห็นด้วยกับผม นี่คือความที่ผมเสียใจว่า สิ่งที่ได้พยายามนำเสนอ แล้วเราได้พยายาม
 ทำความตกลงกันอย่างไม่เป็นทางการไว้ล่วงหน้า แล้วท่านสรุปเป็นเอกสารนะครับ ไม่ได้เป็น
 วาจา ท่านก็ไม่ได้ปฏิบัติตามเอกสารที่ท่านสรุปมาว่า ท่านเห็นด้วยกับผมไว้แล้ว เพราะฉะนั้นผม
 จึงต้องยืนยันต่อท่านประธานและที่ประชุมแห่งนี้ว่า ผมรับ (๑) เฉพาะข้อความที่ท่านตัดคำว่า
 เสียค่าใช้จ่ายตามควรแก่กรณี ออก ส่วนข้อความที่ท่านอ้างว่า เอา (๓) ไปผูกรวมไว้ใน (๑) แล้ว
 นี้ ผมจึงไม่อาจรับได้ ด้วยเหตุที่ท่านไม่ได้นำข้อความตามที่ผมขอแปรญัตติไปผูกรวมไว้ให้ผม
 อย่างที่ท่านสรุปว่า ท่านเห็นด้วยกับคำขอแปรญัตติของผมแล้ว ผมขอจบคำอภิปรายของผม
 เฉพาะใน (๓) ที่ขอแปรไว้ครับ เดี่ยวถึงอนุอื่นแล้วผมจะขออนุญาตกราบเรียนชี้แจงเพิ่มเติมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่าน
 กรรมการ ท่านอัชพร เชิญครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม
 อัชพร จารุจินดา ขออนุญาตกราบเรียนชี้แจงครับว่า คือ โดยเหตุที่ มาตรา ๔๐ นี้ มีท่านผู้
 แปรญัตตินั้นค่อนข้างมากนะครับ คณะกรรมการจึงจำเป็นต้องปรับข้อความ เพื่อให้สอดคล้อง
 กันไปทั้งหมด สิ่งที่ใน (๓) ซึ่งจะนำกลับเข้ามาใหม่จาก (๑) นั้นยังคงเรื่องการพิจารณาอย่าง
 ยุติธรรมนั้น ก็เป็นอย่างไรที่ท่านสรุปได้กรุณาชี้แจงว่า เป็นความประสงค์ที่ว่า เพราะใน
 มาตรา ๔๐ นั้น ยังไม่ได้มีการพูดถึงการพิจารณาคดี การได้รับการพิจารณาคดีที่อย่าง
 ยุติธรรม คือ ผลลัพธ์ของคำพิพากษา ดังนั้นคณะกรรมการก็จึงเห็นควรคง (๓) ไว้อย่าง
 เดิม เพื่อให้สิทธินี้ยืดขยายลงไปถึงการพิจารณาคดีอย่างยุติธรรมด้วย แต่สำหรับสิ่งที่
 ท่านสรุปได้กรุณาเสนอมา แล้วก็กรรมการได้เคยรับแล้วนั้น ได้นำไปปรับไว้ใน (๗) ซึ่ง

พยายามที่จะเขียนถึงสิทธิในการต่อสู้คดี ในการพิจารณาคดีทุก ๆ อย่างที่มีการเสนอเข้ามา
 นะครับ ในข้อความนั้น จะข้อความลักษณะเดียวกับที่ท่านสุรชัยเสนอ คือ ผู้ต้องหา จำเลย
 มีสิทธิได้รับการสอบสวน หรือการพิจารณาคดีที่รวดเร็ว และเป็นธรรม ถ้อยคำที่หายไป คือ
 คำว่า ถูกต้อง เพราะฉะนั้นต้องขอกราบเรียนขอประทานโทษท่านสุรชัยด้วยว่า ในสิ่งที่ตอน
 เขียนถ้อยคำนั้น ก็คิดว่า ความถูกต้องและเป็นธรรมนั้น เป็นความหมายเดียวกัน แต่ถ้า
 ท่านสุรชัยยืนยันว่า จำเป็นต้องแยก และบรรจุคำว่า ความถูกต้อง เพิ่มขึ้นไปนั้น ทาง
 กรรมการนั้นก็ไม่ได้ตั้งใจนะครับ และขออนุญาตเพิ่มเติมไปว่า ต้องได้รับสิทธิในการสอบสวน
 และการพิจารณาคดีที่ถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม ใน (๗) แทนนะครับ เพราะว่า มันจะ
 ต่อเนื่องกับข้อความอื่น ๆ ครับผม

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ท่านสุรชัยตั้งใจใหม่ครับ เดี่ยวท่านเสวตรอเดี๋ยวนะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : กราบเรียนท่านประธานครับ ผม สุรชัย
 เลี้ยงบุญเลิศชัย ครับ ถ้าทางกรรมการยกว่ายอมรับว่า จะนำไปเพิ่มเติมให้ใน (๗) นะครับ
 เพื่อให้ได้ครบข้อความทั้ง ๓ หลักการที่ผมขอแปรญัติไว้ ก็คือ การสอบสวนคดีที่ดี การ
 พิจารณาคดีที่ดี ประชาชนต้องได้รับการบริการในกระบวนการยุติธรรมอย่างถูกต้อง รวดเร็ว
 และเป็นธรรมนะครับ ก็พอใจครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : รับได้
 ไม่เสียใจแล้วนะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่าน
 เสวตรครับ มีอะไรครับ

นายเสวต ทินกุล : ขอขอบคุณครับท่านประธานที่กรุณาผม นะครับ ผม เสวต
 ทินกุล สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ จังหวัดนครพนมครับ ท่านประธานครับ ขอความกรุณา
 ท่านประธานครับ ผมดูส่วนที่ ๔ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม ผมมองดูแล้ว อ่านดูแล้ว เรื่อง
 มาตรา ๓๙ ทำให้ผมเข้าใจว่า อันนี้ผมอยากถามท่านกรรมการนะครับ -----

มันเป็นเรื่องของคดีอาญานะครับ ถ้าเป็นเรื่องของคดีอาญา ทั้ง ๓๙ ๔๐ อะไรลงมา ผมไม่ค่อยจะติดใจ ติดใจเล็ก ๆ น้อย ๆ ถ้อยคำนิดหน่อยนะครับ แต่พอไปถึง (๘) มารวมถึงว่าคดีแพ่งด้วย คำถามผมก็เลยเกิดขึ้น กระบวนการยุติธรรม หมายความว่ารวม อันนี้สำคัญเป็นหลักครับท่านประธาน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านเสวตครับ คืออย่างนี้ ท่านฟังผมนิดหนึ่ง ผมไม่ขัดข้องนะครับ แต่เพียงแต่ว่า ทำความเข้าใจกับท่านนิดหนึ่งว่า เรากำลังว่าที่ละอนุ

นายเสวต ทินกุล : เข้าใจ แต่มันเป็นหลักว่า มันใช่ หรือไม่ใช่เลยครับ ท่านฟังผมอีกนิดหนึ่งสิครับท่านประธานครับ นิดหนึ่ง อย่าเพิ่งขัดผมครับ นิดเดียว นาทีเดียวเข้าใจครับ คราวนี้ปัญหาของเราเกิดขึ้น เรามีศาลอาญา ศาลแพ่ง ศาลปกครอง อันนี้ก็สู่กระบวนการยุติธรรมหมด ตุลาการรัฐธรรมนูญอีก เยอะแยะไปหมดเลยครับคราวนี้ แล้วผมถาม เขียนอย่างนี้มันแปลว่าอย่างไร ถ้าไม่มี (๘) ผมจะตีความเลยว่า มาตรา ๓๙ ไล่เลยลงมานี้เป็นเรื่องของกระบวนการศาลยุติธรรม ผมจะไม่ติดใจเลยท่านประธาน พอมี (๘) เข้ามา เป็นคดีแพ่งปุ๊บนี้เข้า แล้วเอาศาลปกครองผมไปไหนละ ยุติธรรมอย่างไร

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เดียวถึง (๘) ค่อยพูดนะครับ อีกทีหนึ่งก็แล้วกัน

นายเสวต ทินกุล : นี่เป็นหลักแล้วนะครับ ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เข้าใจเบื้องต้นก่อนนะครับ ขอขอบคุณครับ (๓) ผ่านนะครับ (๔) ครับ (๕) นี้ อาจารย์เจิมศักดิ์ไม่มีนะครับ ไม่ได้แก้ ของท่านสุรชัยนะครับ ของท่านสุรชัยครับ ติดใจไหมครับ ท่านครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : (๕) ตามที่เมื่อได้รับฟังคำชี้แจงจากท่านอัครพร ขออภัยที่ได้เอ่ยนามท่านนะครับ ท่านไปรวมอยู่ใน (๗) แล้วครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่ติดใจผ่านนะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ไม่ติดใจครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) : (๕)
 นะครับ (๕) มีของท่านวัชราครับ ท่านอาจารย์คมสัน ท่านอาจารย์คมสันมีอะไรครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : คือใน (๕) นี้ ผมยื่นคำขอสงวนเพิ่มเติมไว้
 ตั้งแต่ก่อนวันเข้าประชุมครับ ไม่ทราบอยู่ในบัญชีท่านประธานหรือเปล่าครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) : ไม่มี
 ครับ ท่านกรรมาธิการ (๕) นี้

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : ได้อนุญาตไปตั้งแต่วันแรกแล้วครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) : วันแรก
 ไซ้ใหม่ครับ ไซ้ใหม่ครับ ท่านกรรมาธิการครับ ท่านอัครพรครับ ของท่านอาจารย์คมสันมีใหม่ครับ

นายอัครพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กรรมาธิการยังไม่ได้รับนะครับในส่วนของ
 กรรมาธิการเอง

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) : วันแรก
 ผมจำได้ว่าท่านพูดถึง แต่ผมจำไม่ได้ว่า (๕) ในมาตรานี้ด้วยหรือไม่ ท่านเลขาช่วยคุณะครับ
 ท่านวัชราก่อนเลยครับ เชิญครับ

นายวัชรา หงส์ประภัสร์ : ขอเชิญท่านวุฒิสมาชิกครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) : (๕)
 ท่านวุฒิสมาชิก

นายวุฒิสมาชิก กัลยาณมิตร : ท่านประธานที่เคารพครับ วุฒิสมาชิก กัลยาณมิตร
 ครับ ท่านประธานครับ ในส่วนของ (๕) นี้ครับ ผมไปดูแล้วนี่ครับ ก็มีกรปรับแก้ไขถ้อยคำ
 เล็กน้อยนี่ คงไม่ได้ติดใจนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณ
 ครับ ของอาจารย์คมสันตกลงมีใหม่ครับ ไซ้ใหม่ครับ อยู่ในเอกสาร วันก่อนผมจำได้ว่าท่านมี
 การพูดถึง ท่านยืนยันนะครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : ยืนยันครับ

นายเสวี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เชิญ
ครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : ขออนุญาตท่านประธานครับ กราบเรียนท่าน
ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญที่เคารพครับ ผม คมสัน โพธิ์คง กรรมาธิการ และสมาชิกสภาว่าง
รัฐธรรมนูญครับ ข้อความใน (๕) นี้ มันอาจจะมีการพิมพ์ผิดนิดหน่อยครับ แต่จริง ๆ ก็คือ (๕)
คือผมขอเติมคำ คำเดียวครับ ผู้เสียหาย จำเลยและพยานในคดีอาญา เติมคำว่า ในคดีอาญา มี
สิทธิได้รับความคุ้มครองช่วยเหลือค่าตอบแทน ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายที่จำเป็นและสมควร
จากรัฐ เพราะว่าถ้าไม่มีคำว่า ในคดีอาญา จะมีปัญหาในเรื่องของการที่จะต้องจ่ายเงิน
ค่าตอบแทน ค่าทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย จำเลย แล้วก็พยานในคดี ซึ่งปัจจุบันนี้มี
พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย แล้วก็ค่าทดแทนค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญานี้อยู่
แล้วนะครับ เพียงแต่ว่า มีการย้ายหลักการ ในมาตรา ๒๔๔ มาตรา ๒๔๕ แล้วก็มาตรา ๒๔๖
ซึ่งอยู่ในรัฐธรรมนูญ ฉบับ ๒๕๕๐ นี้ มารวมอยู่ในมาตราในวงเล็บนี้แหละครับ เพียงแต่ว่าถ้าเขียน
ถ้อยคำว่า คำว่า พยานในคดี คำว่า ผู้เสียหาย จำเลยในคดี เฉย ๆ โดยไม่มีคำว่า คดีอาญา นี้
จะจ่ายรวมไปถึง เพราะคำว่า พยาน นี้ จำเลยและพยานหมายถึงไปในคดีแพ่งด้วย เพราะฉะนั้น
ผมคิดว่าหลักการตรงนี้ ก็เลยเสนอเป็นไปตามหลักการเดิม คือ ตามมาตรา ๒๔๕ มาตรา ๒๔๖

ซึ่งจ่ายเฉพาะในส่วนของคดีอาญาเท่านั้น ฉะนั้น คดีแพ่งนี้จะต้องจ่ายอย่างมหาศาลสำหรับ
เรื่องของพยาน แล้วก็จำเลยครับ ขอขอบคุณท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
ทางกรรมการครับ ท่านอัคร ผมก็จำได้ว่า ในกฎหมายค่าตอบแทนนี้ นะครับ มันมีผู้ต้องหา
ด้วยนะครับ อันนี้ท่านลอกของปี ๒๕๔๐ มานะครับ แต่กฎหมาย พรบ. ค่าทดแทนนี้มันมีของ
ผู้ต้องหาด้วย ใช่ไหมครับ ท่านรองปลัดกระทรวงครับ

นายทอง จันทรางศุ (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ
กระผม ทอง จันทรางศุ กรรมการครับ ผมคิดว่า ขออนุญาตกราบเรียนข้อเท็จจริงก่อน
นะครับ โดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๐ กว่า ๆ ผมจำเบอร์ไม่ได้ นะครับ ใน
รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ นั้น พูดถึงเรื่องว่า การที่จะต้องคุ้มครอง หรือว่าดูแลผู้เสียหาย แล้วก็ผู้ที่เป็น
จำเลยในคดีอาญา คำว่า จำเลย นั้น ก็มุ่งไปในเรื่องของจำเลยในกรณีซึ่งเป็นเรื่องที่เรา
เรียกว่า แพะรับบาป ว่าอย่างนั้นก็แล้วกัน สุดท้ายได้มีการตราพระราชบัญญัติค่าตอบแทน
ผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งขอประทาน
กราบเรียนว่า ขอบเขตของความช่วยเหลือในกฎหมายฉบับที่ว่านั้น มีเพียงแค่ ๒ เรื่องด้วยกัน
คือ ผู้เสียหายในคดีอาญา บรรดาที่เป็นผู้ที่ถูกกระทำละเมิดจากคดีอาญา แล้วก็ไม่มีโอกาส
ได้รับความเยียวยาช่วยเหลือจากใครต่อใครทั้งหลาย ส่วนที่ ๒ คือ บรรดาจำเลยในคดีอาญา ซึ่ง
ศาลพิพากษายกฟ้อง แล้วก็เป็นผู้ที่ถูกคุมขังระหว่างพิจารณาคดี เป็นผู้ที่ถูกฟ้องคดี ตัวพนักงาน
อัยการ ขอบเขตของความช่วยเหลือ ทดแทน ชดเชยในส่วนนั้น ไม่ครอบคลุมไปถึงเรื่องของผู้
ต้องหาครับผม นี่ก็เป็นแนวทางซึ่งกฎหมายได้ออกตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐
ส่วนประเด็นที่ท่านกรรมการ ขอประทานโทษที่ออกนาม ท่านกรรมการคมสัน สงวน
ความเห็นไว้ในส่วนนี้นะครับ ผมคิดว่า เมื่อกี้ก็ได้ลองสอบถามกันดูว่า เหตุผลที่
คณะกรรมการฝ่ายข้างมาก ขออนุญาตที่จะไม่เติมคำว่า อาญา ลงไป เพราะเหตุว่า เรื่องของ
ค่าใช้จ่าย เรื่องของการที่จะดูแลพยาน หรือผู้เสียหาย หรือจำเลย มีคนบางประเภท ยกตัวอย่าง
เช่น พยานในคดีปกครองครับ ได้รับการที่จะดูแลในเรื่องของค่าใช้จ่ายบางอย่าง บางรายการอยู่
ผมคิดว่า ไม่ได้จำกัดแต่เฉพาะเรื่องของคดีอาญาอย่างเดียวเท่านั้น นะครับ ทั้งหมดนี้ก็จะไปมี
ความสำคัญอยู่ตอนท้ายอีกอย่างหนึ่ง ก็คือ ที่จำเป็น แล้วก็สมควรจากรัฐ คือ ถ้าเป็นคดีอาญา

นั่น ความเคร่งครัดในเรื่องของการที่เราอยากให้พยานมาให้ถ้อยคำ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ซึ่งกระทบถึงความสงบเรียบร้อยนั้นก็เป็นเรื่องสำคัญ ในส่วนนั้น เราจะให้กันเต็มที่มากนัก เพียงใด แค่นั้นก็ได้ นะครับ นอกจากนั้นแล้ว ในเรื่องของคดีแพ่งนั้น เราก็แยกในส่วนของความช่วยเหลือทางกฎหมายออกไป เป็นเฉพาะอยู่ใน (๔) ด้วย ใน (๕) ที่กำลังพูดกันอยู่นี้ ก็ยังมีเรื่องคดีปกครองที่ยังครอบคลุมไปถึงในส่วนนั้นอยู่ ก็อยากจะขออนุญาตไว้ คงไว้แบบนี้ แล้วก็ความเหมาะสม ความสมควร จำเป็นเพียงใด แค่นั้น ว่ากันตามกฎหมายลูกบทไปครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
ท่านอาจารย์คมสันครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญครับ ด้วยความเคารพนะครับ ผมยังเห็นต่างในเรื่องนี้ เพราะว่า ถ้าใช้คำว่า พยานในคดี นี้ตีความได้ทั้งนั้นครับ ไม่ใช่แค่คดีปกครองครับ เพราะว่ารวมถึงคดีแพ่งด้วย เพราะฉะนั้นในทางปฏิบัติแล้วจะมีปัญหาในเรื่องการใช้สิทธิเรียกร้อง ในการเป็นพยานในคดีแพ่งจากรัฐ เกิดขึ้นได้โดยบทบัญญัติของมาตรา ๔๐ (๕) นี้ ส่วนในเรื่องของพยานในคดีปกครอง ผมยังมีข้อสงสัยอยู่ บางประการว่า ในเรื่องของการได้รับความช่วยเหลือนี้มากนัก แค่นั้น เพียงไร ซึ่งผมเองก็ยังไม่เคยพบในประเด็นนี้ว่า ในเรื่องของคดีปกครองนั้น ได้รับความช่วยเหลืออย่างไร ที่นี้ในเรื่องนี้นะครับ ท่านประธานครับ ถ้ากรรมาธิการเห็นว่า จะเอาถึงคดีปกครองและคดีอาญา ก็น่าจะระบุไว้ในคดีอาญาและคดีปกครองให้ชัด เพราะว่า การที่ไปบัญญัติเรื่องของ (๗) ไว้ว่า ในคดีแพ่งนี้แยกออกไปต่างหาก แต่เรื่องอื่น ๆ นี้ ไม่ได้บัญญัติไว้ มันทำให้เข้าใจได้ว่า รวมถึงคดีทุกประเภทที่จะสามารถเรียกร้องความช่วยเหลือ ค่าตอบแทน แล้วก็ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายได้ในส่วนของพยาน ในมาตรา ๒๔๔ เดิมนี้ เขาเขียนแค่พยานในคดีอาญาเท่านั้น -----

ในนี้จะขยายหลักการไปถึงพยาน พยานในคดีอื่นทุกประเภท ในทุกศาลอย่างนั้นหรือเปล่า ถ้าขยายไปถึงทุกศาล ผมคิดว่า คดีแพ่งที่เกี่ยวกับเอกชนที่เขาได้รับการออกหมายให้มาให้การในศาล มีความจำเป็นหรือไม่ที่รัฐจะต้องรับผิดชอบในการจ่ายค่าใช้จ่ายหรือความช่วยเหลือบางอย่างให้กับพยานในคดีแพ่ง ผมคิดว่า ประเด็นนี้ต้องแยกกันให้ชัดว่า ถ้าจะเอาคดีอาญาและคดีปกครอง ก็ต้องพูดถึงคดีอาญาและคดีปกครองให้ชัด เพราะ (๘) นี้ไปเขียนเรื่องคดีแพ่งไว้โดยเฉพาะครับ ขอบพระคุณครับท่านประธาน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านกรรมาธิการดูให้ดิ้นะครับ เพราะว่าของปี ๒๕๕๐ เขามี ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งเขาไปล็อก (Lock) ไว้ตรงนั้น แต่ท่านมาร่างโดยไม่มีกฎหมายมารับรองนี่นะครับ มันจะเป็นอย่างที่ท่านอาจารย์คมสันพูดนะครับ เชิญครับ

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผมอัคร จารุจินดา กรรมาธิการครับ คือ ในประเด็นแรกต้องกราบเรียนว่า ในทั้ง (๗) นั้น พูดถึงคดีนั้นทั่ว ๆ ไป ไม่ได้เจาะจงไป ส่วนใน (๘) นั้น เจาะจงคดีแพ่ง โดยถ้อยคำของกฎหมาย ถ้าอ่านทั้งมาตราแล้ว ก็จะเข้าใจได้ว่า ในคดีแพ่งถูกแยกต่างหากในการที่ได้รับการพิจารณาหรือคุ้มครองนั้น ก็คือ ใน (๘) เท่านั้นที่รัฐจะเข้ามายุ่งเกี่ยวกับ ส่วนประเด็นปัญหาสำคัญที่ท่านประธานได้กรุณายกนั้น เป็นประเด็นซึ่งคณะกรรมการก็ยังพิจารณาอยู่ คือ เดิมเน้นหลักการของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คณะกรรมาธิการได้ตัดคำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ออกทั้งหมด เพื่อให้สิทธิประชาชนนั้นเกิดขึ้นทันที แล้วก็สิทธิเรียกร้องต่อศาลได้ โดยไม่ต้องรอกฎหมายใด ๆ แต่ด้วยความเข้าใจหรือในการบัญญัติมานั้น มิใช่ว่า มิได้บัญญัติเรื่องคำว่า ทั้งนี้ ตามกฎหมายบัญญัติแล้ว รัฐจะตรากฎหมายไม่ได้ เพราะใน ๒๘ นั้นได้บัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อมใช้สิทธิในการเรียกร้องสิทธิเสรีภาพจากรัฐได้ในทางศาล แต่เมื่อใดก็ตามมีกฎหมายบัญญัติไว้ บัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพในเรื่องใดไว้ประการใด ก็ให้เป็นไปตามกฎหมาย และความจริงต้องกราบเรียนย้อนไปนิดหนึ่งว่า แล้วคณะกรรมการก็ได้สร้าง มาตรา ๒๙ เพื่อมารับรองตรงที่ว่า ไม่ต้องเขียน คำว่า ทั้งนี้ ตามกฎหมายบัญญัติ ในทุก ๆ มาตราอีกแต่ว่า เนื่องจากว่า ทางที่ประชุมไม่เห็นชอบด้วย ก็เลยกลับมาใช้ของ ๒๕๕๐ การตีความก็อาจจะยากขึ้น แต่โดยนัยของมาตรา ๒๘ ที่ยังคงมีอยู่นั้น ก็ยังน่าจะพอตีความได้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่

บัญญัติอยู่ในหมวดสิทธิเสรีภาพนั้น เมื่อใดก็ตามที่กฎหมายเขียน อย่างเช่น กราบเรียนท่านประธานว่า ใน (๘) ที่มีความว่า ในคดีแพ่ง บุคคลมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายอย่างเหมาะสมจากรัฐ ไม่ได้หมายความว่า บุคคลจะเรียกร้องได้ทุกอย่างทุกประการจากรัฐ แต่ต้องเรียกร้องได้ตามที่รัฐเห็นเหมาะสม ความเห็นเหมาะสมจากรัฐนั้น ก็คือ การที่จะต้องบัญญัติไว้ในกฎหมายเพื่อรองรับสิทธิตามมาตรา ๒๘ ซึ่งสร้างขึ้นไว้นั้นว่า ความเหมาะสมที่รัฐจะช่วยเหลือได้ในกรณีนี้เป็นเท่าไร อันนั้น คือ สิ่งที่ยพยายามที่จะปรับเปลี่ยนการร่างของรัฐธรรมนูญนี้ในสิ่งที่แตกต่างจากปี ๒๕๔๐ ไป

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คือเรียนท่านอย่างนี้ ไม่ได้เอาแพ้ชนะกันนะครับ สิ่งที่ท่านอธิบายนี้ เดียวขออนุญาตถามหลักการก่อนว่า พยานในคดีตาม (๕) ท่านรวมถึงคดีแพ่งด้วยหรือเปล่า ถ้าท่านต้องการรวมคดีแพ่งด้วย ท่านเขียนอย่างนี้ถูกแล้ว แต่ถ้าหากว่า ท่านบอกว่า เฉพาะคดีอาญา แล้วท่านไปเขียนแบบนี้มันจะตีความถึงแพ่งด้วย ใช่ไหมครับ เพราะฉะนั้นท่าน ถ้าหากว่า อะไรที่มันในสภาพความเป็นจริง อย่างนั้นท่านตีความมันไปได้หลายอย่างนะครับ หลักคือ ท่านต้องการอะไรก่อน ท่านต้องการแพ่งด้วยไหม ถ้าเขาบอกว่าแพ่งด้วย แสดงว่า เขาทำมาถูกแล้วครับ ใช่ไหม ท่านต้องการแพ่งด้วยหรือเปล่า หรือต้องการอาญาอย่างเดียว อาจารย์ธงทองครับ

นายธงทอง จันทรางศุ (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม ธงทอง จันทรางศุ กรรมาธิการ สำหรับประเด็นใน (๕) ไม่ได้มีแต่เฉพาะเรื่องการเงินอย่างเดียวนะครับ มีทั้งความคุ้มครอง มีทั้งความช่วยเหลือ ค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่าย มีอยู่หลายรายการด้วยกัน ผมขอประธานอนุญาตที่จะต้องยกตัวอย่าง สมมุติว่า ในคดีแพ่งสำคัญเรื่องหนึ่ง คดีมรดก แล้วก็มีการสู้กันนะครับว่า ฟินัยกรรมจริงหรือปลอม เป็นประเด็นในคดีแพ่งอยู่ในเวลานั้น แล้วก็มีการชูปยานที่เป็นพยานที่รัฐเห็นเหตุการณ์ อย่างนี้ไม่ได้มีคดีอาญาเกิดขึ้นครับ ในตัวเนื้อคดีแพ่งนั่นเอง ถ้าพยานจะขอความคุ้มครองจากรัฐ -----

รัฐควรจะให้ความคุ้มครองเขาหรือไม่ ถึงแม้เป็นเรื่องในทางคดีแพ่งโดยตรง ผมคิดว่า ไม่ได้มีแต่เฉพาะประเด็นเรื่องของการจ่ายค่าตอบแทนของพยานที่มาศาลเท่านั้นนะครับ ความคุ้มครองของพยานในส่วนนี้ ก็น่าจะได้มีการดูแลช่วยเหลือด้วย แต่ทั้งนี้ อยู่บนเงื่อนไขของการที่จะได้รับความคุ้มครองเท่าที่จำเป็น และก็สมควรจากรัฐครับผม

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คือท่านอาจารย์ เองง่าย ๆ เลยนะครับ ถ้าเขียนแบบนี้ นี่ผมไม่ได้เข้าข้างร่างนะ เพื่อจะได้ยุติง่ายขึ้น ถ้าท่านเขียนแบบนี้ครับ คดีแพ่งในศาลนี้ เวลาพยานไปศาลท่านต้องจ่ายเงินเขาใหม่ ถ้าเขียนอย่างนี้ง่ายขึ้น

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ขออนุญาตกราบเรียนนะครับว่า สิทธิในการรับรอง สิทธิในการที่จะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐนั้น จะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ คือหมายถึงอย่างนั้นจริง ๆ ครับ เพราะว่า เขียนไปว่า ต้องได้รับตามที่จำเป็นและสมควรจากรัฐ เพราะฉะนั้น ก็ต้องไปดูกฎหมายเฉพาะว่า ในการตรากฎหมาย ทั้งในขณะที่มีอยู่ขณะนี้ และมีต่อไปในภายภาคหน้านั้น จะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐในประการใดได้บ้าง

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ผมเข้าใจท่านนะ แต่เวลาเขียนมันไปอีกอย่างหนึ่ง อาจารย์คมสันครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภา ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพครับ คือ ปัญหานี้มันอยู่ตรงที่หลักการแล้ว ถ้าเป็นประเด็นอย่างนี้ว่า ตกลงจะจ่ายไปมากน้อยแค่ไหน เพราะผมคิดว่าในเรื่องของการกระทำต่อผู้เสียหายก็ดี จำเลยก็ดี หรือพยานก็ดี มันมีลักษณะของการกระทำที่แยกกันอยู่หลายเรื่องอยู่ เช่น เรื่องของการคุ้มครอง ก็เรื่องหนึ่ง เป็นเรื่องของการคุ้มครองพยาน ถ้ามว่า จำเลยต้องได้รับการคุ้มครองหรือไม่ และเรียกการคุ้มครองได้หรือไม่ อันนั้นก็เป็นการถาม ผู้เสียหายเรียกได้หรือไม่ อันนั้นก็เป็นการถามว่า เป็นผู้เสียหายเรียกความคุ้มครองได้หรือเปล่า ทีนี้ถ้าความช่วยเหลืออย่างอื่นนี้ พยานจะเรียกหรือไม่ จำเลยจะเรียกหรือไม่ หรือผู้เสียหายจะเรียกหรือไม่ รวมทั้งเงินค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่าย ถ้าเขียนในทำนองนี้จ่ายหมดทุกกรณี ทุกคดี ทุกประเภท ตั้งแต่คดีแพ่ง คดีอาญา และรวมไปจนถึงคดีปกครอง คดีแพ่งยังไปถึงคดีที่เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา คดีอาญา เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งเป็นเรื่องของคนรวยนะครับ ผมคิดว่า ประเด็นตรงนี้

ต้องพิจารณาให้ดีว่า ในหลักการตรงนี้จะกำหนดขอบเขตแค่ไหน ต้องเอาให้ชัด แล้วอีกอย่างหนึ่ง คำว่า ตามที่กฎหมายบัญญัติ นี้ ในเมื่อที่ประชุมได้เคยพิจารณาว่าจะตัดออกนี้ ถ้าวงหลักการตรงนี้จะสามารถฟ้องคดีได้โดยตรงแล้วนี่นะครับ สิทธินี้ ถ้าไม่มีกฎหมาย เขาก็สามารถใช้สิทธิฟ้องได้โดยตรง แล้วก็ประเด็นเรื่องของค่าตอบแทนของผู้เสียหายและจำเลยนี้ เคยมีคำพิพากษาฎีกา เมื่อปี ๒๕๔๒ ที่ชี้ว่า เมื่อไม่ออกกฎหมาย ไม่สามารถที่จะจ่ายเงินให้ได้ จนนำไปสู่เรื่องของการที่จะมาพูดคุยกันในเรื่องของการที่จะใช้สิทธิโดยตรง เพื่อเรียกร้องสิทธิตามรัฐธรรมนูญอันนี้ เพราะฉะนั้นประเด็นตรงนี้ ผมคิดว่า ในเชิงนโยบายนี้ ที่จะให้รัฐต้องจ่ายเงินนี้ ซึ่งเป็นเงินงบประมาณและเงินภาษีอากรของประชาชน ต้องพิจารณาขอบเขตให้ดีครับว่าจะเอาคดีประเภทไหนบ้าง เพราะว่าถ้าขยายไปจนถึงคดีประเภทอื่นนี้ ที่เป็นคดีแพ่งหรือคดีปกครอง ผมคิดว่า รัฐจะรับภาระในค่าใช้จ่ายไม่ไหว ซึ่งเงินตัวนี้ควรจะเอาไปใช้จ่ายในเงินอย่างอื่น เช่น การศึกษา หรือเรื่องอื่นมากกว่าครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
ท่านการุณครับ

นายการุณ ไสงาม : ท่านประธานครับ ผมขอมีความเห็นเพิ่มเติมเล็กน้อยครับ ผม การุณ ไสงาม นะครับ ท่านกรรมาธิการครับ ถ้าท่านดูนะครับ ความเห็นของท่านอาจารย์คมสันนี้มีเหตุผลมาก ถ้าท่านดูรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๔๐ ก็ได้ ท่านดูที่ มาตรา ๒๔๔ ว่าด้วยเรื่องพยาน ฉบับปี ๒๕๔๐ นะครับ แล้วดูมาตรา ๒๔๕ เดิมนะครับ ปี ๒๕๔๐ ว่าด้วยเรื่องผู้เสียหาย อันนี้ก็ว่าด้วยเรื่องของคดีอาญาทั้ง ๒ มาตราเลย แล้วก็เรื่องการคุ้มครองก็บัญญัติไว้อยู่เช่นเดียวกันครับ เพราะฉะนั้นใน (๕) นี่นะครับ ควรเติมคำว่า อาญา ลงไป แต่ตอนท้ายนี่นะครับ กรณีที่จะเติมถ้อยคำ คำว่า ตามที่กฎหมายบัญญัติ นี้ ผมเห็นว่าเพื่อให้ชัดเจนนะครับ ควรจะมีด้วย และที่จริงค่าคุ้มครองอะไรต่าง ๆ ค่าตอบแทนอะไรต่าง ๆ นี้ ก็จะมีกฎหมายบัญญัติอยู่ทุกครั้ง อยู่ทุกเรื่องอยู่แล้วละ ถ้าไม่มีกฎหมายบัญญัติก็เบิกไม่ได้นั่นเอง แม้จะไปกล่าวอ้างว่าสิทธิต่าง ๆ นี้จะอยู่แล้วในมาตรา ๒๘ ก็ตาม และมันจะคลุมไปทั้งฉบับของรัฐธรรมนูญ คลุมไปจนถึงมาตรา ๑ จนถึงมาตรา ๒๙๙ นี้ก็คงไม่น่าจะใช้ ผมคิดว่า ถ้าเขียนเสีย

๑๐๒

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ประไพพิศ ๔๗/๓

ให้ครบ เสียให้ชัด มันจะได้ไม่มีประเด็นแห่งการตีความ เพิ่มถ้อยคำไปเถอะครบอีกนิดเดียว
เต็มถ้อยคำ คำว่า อาญา ลงไป-----

- ๔๘/๑

เพื่อจะไม่ให้รัฐต้องไปแบกภาระเรื่องแพ่ง เรื่องปกครอง พยานในคดีปกครอง พยานในคดีแพ่ง อะไรต่าง ๆ ถ้าไม่อย่างนั้นยุ่งใหญ่เลยครับ เติมเสียให้ครบเถอะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ผมว่า ท่านกรรมาธิการช่วยดูถ้อยคำดีกว่า ผมว่า มันเห็นตรงกันนะครับ แต่วิธีเขียนนี่มันเขียนออกมา ไม่ใช่ออย่างที่อภิปราย หรือมันอาจจะเบี่ยงเบนไปได้นะครับ มันก็จะกลายเป็นว่า จำเลยก็ดี พยานก็ดี มันจะพันกันไปหมดนะครับ พอท่านไปตัด ท่านเอามารวมกันนะครับ ๔๐ นี่เขาแยก คนละมาตรา พอท่านเอามารวมนี้ครับ มันก็เลย และท่านไปตัดถ้อยคำ ตามที่กฎหมายบัญญัติอีก มันก็จะตีความเป็นอย่างอื่นนะครับ ท่านนายกสภาทนายความครับ

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ กระผม เดชอุดม ไกรฤทธิ กรรมาธิการครับ คือความในวรรคห้านี้ครับ ท่านสมาชิก ท่านประธานที่เคารพ เรามีความประสงค์ที่จะแจ้งต่อประชาชนชาวไทยว่า การที่เป็นผู้เสียหาย จำเลย หรือพยานในคดีได้ก็ตามนะครับ ผมขออนุญาตยกตัวอย่าง คดีที่เกี่ยวกับคดีปกครอง คดีของ กกต. เวลาพยานเดินทางมาให้ถ้อยคำนี้ กลัวนะครับ ผมเป็นอนุกรรมการไต่สวนนี้กลัวมาก กลัวกลับไปตายครับ ถ้ามว่า ท่านจะให้ความคุ้มครองเขาใหม่ครับ เราตรวจสอบความถูกต้อง ความชอบธรรมในชั้นอนุกรรมาธิการ ก่อนที่จะเสนอ กกต. ท่านอาจารย์คมสันคงทราบ พยานนี้ครับกลัวมาก คนแก่อายุ ๖๗ นะครับ สันตะเทิมเลยกว่าจะมาให้การว่ามีการขาย ขายสิทธิ ซื่อเสียดกัน การขายสิทธิ ซื่อเสียด เป็นความชั่วช้าของนักการเมือง แล้วเราก็บอกแล้วว่า เราได้มีคำพิพากษาของศาลรัฐธรรมนูญตัดสินแล้ว แล้วก็ยุบพรรค ทั้งหมด ทั้งหลาย ทั้งปวง นี่มันเกิดขึ้นในประเทศไทยนี้ ในสังคมนี้ ผมอยากจะทำกรรมาธิการเรียนว่า นี่คือบรรทัดฐานของสิทธิมนุษยชนครับ ตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ขอความกรุณา ท่านอย่าไปลบสิทธิของเขา แล้วบอกว่า เป็นเฉพาะคดีอาญาคำครับ มันมีอีกหลายคดี ผมคุยกับท่าน ปปช. อย่างนี้ ยังไม่เป็นคดีเลย

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คือ อย่างนี้อาจารย์เดชครับ คืออย่างนี้ตรงนั้น ผมว่าไม่มีใครแย้งนะครับ ตรงนั้นไม่ได้เถียงกันหรอก ปัญหาก็คือว่า สิ่งที่เราเขียนนี้ อย่างที่ท่านพูดมันรวมอยู่ในนี้

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ (กรรมาธิการ) : รวมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : แล้วมันก็เกินเลยกว่าที่ท่านพูดไปถึงคิดแพ่งทั่วไป อะไรทั่วไป มันเลยตรงนั้นไป ตรงที่ท่านพูดนี้ ผมเชื่อว่าทุกคนเห็นพ้องหมดนะครับ ที่นี้ปัญหาคือ เขียนอย่างนี้แบบนี้ มันจะเลยไปแพ่งทั่วไปนะครับ

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ (กรรมาธิการ) : ไม่เลยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เลยไหม

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ (กรรมาธิการ) : ไม่เลยครับ ยังอยู่ในหลักการเดิมครับ

อยู่ในหลักการของกฎหมายทุกรูปแบบครับ ท่านประธานดูสิครับ มิติของกฎหมาย มิติของกฎหมายปกครอง มิติของกฎหมายอาญา สังคมไทยนี้เป็นสังคมกฎหมายอาญามาก่อน ที่เราเรียนกันมาตั้งสี่ห้าสิบปีนี่ พอเราเริ่มมีกฎหมายปกครอง เราเริ่มมีคณะกรรมการการเลือกตั้งนี่ คดีมันจะเปลี่ยนนะครับ พาราไดม์ (Paradigm) ของกฎหมายเปลี่ยนนะครับ ผมกราบเรียนท่านประธานอย่างนี้ครับ ผมยังเห็นว่าหลักการอันนี้ เมื่อแปลความออกไปแล้ว ผมเชื่อว่าต่างประเทศยอมรับสิทธิในการคุ้มครองในทุกประเภทนะครับ เพราะว่า บ้านเราใช้กฎหมายหลายมิติ และเราก็กำลังพัฒนากฎหมายไปในลักษณะนั้น ผมไม่อยากจะจำกัดให้ลงเห็นว่ามีแต่เฉพาะคุ้มครองเฉพาะคดีอาญาครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่คดีอาญาก็ได้ คดีอื่นก็ได้ ผมว่าสมาชิกกำลังตัดสินใจ งง ๆ อยู่เหมือนกันว่า ตกลงแล้ว เอ๊ะจะเอาอย่างไรกันดี

นายเดชอุดม ไกรฤกษ์ (กรรมาธิการ) : ไม่น่างครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อาจารย์วิชาครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม วิชา มหาคุณ ครับ หลักการนี้แหละครับ ที่ท่านอาจารย์คมสัน ขออนุญาตเอ่ยนามนะครับ คือพยายามจะยึดในเรื่องของคดีอาญาไว้ แล้วก็ตีกรอบว่า ไม่น่าจะเป็นคดีอื่น เพราะว่า เกรงว่าเดี๋ยวจะไปครอบคลุมมากเกินไปนั่นนี่นะครับ ผมอยากจะเรียนว่า มิติของคดีนี้ ในปัจจุบันนี้มันได้ขยายขอบเขตกว้างขวางมากทีเดียวนะครับ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่เราจะเห็นได้ว่า ศาลฎีกาก็พิจารณาคดีเลือกตั้ง ท่านจะเห็นได้เลยใช่ไหมครับ รับช่วงนะครับ

ศาลฎีกาต้องดำเนินคดี ใช่ไหมครับ ต้องเป็นผู้ที่รับช่วงจากคดีของท่านที่เคารพ ก็คือ ทาง
กต. ที่จะพิจารณากันนี่นะครับ ในการดูแล ก็อย่างที่ท่านอาจารย์เดชอุดมได้กล่าวไว้สักครู่นี้
นะครับ ก็คือ เราจะต้องให้ความคุ้มครองด้วยนะครับ -----

แล้วก็ให้การดูแลสำหรับประชาชนผู้ยากจนเหล่านี้ ในกระบวนการคดีสิ่งแวดล้อมทั้งหลาย เราจะเห็นได้ว่า จะต้องเผชิญหน้ากับนักการเมือง เผชิญหน้ากับคนที่มีอิทธิพลอย่างใหญ่หลวง นะครับ ในขณะที่ผมตรวจสอบทาง ปปช. คดีที่อยู่ทาง ปปช. ซึ่งต่อไปจะต้องส่งต่อให้ศาลต่าง ๆ ไม่ว่าจะต้องไปดำเนินคดีในศาลใดก็ตาม เราจะเห็นได้ว่าพยานทั้งหลายต้องเผชิญหน้ากับอำนาจที่มันแฝงเร้น และเป็นอำนาจที่น่าสะพรึงกลัวอย่างยิ่งเลยนะครับ แล้วชาวบ้านเหล่านี้ไม่มีเงินครับ ยากจนครับ ต้องยืนอยู่อย่างโดดเดี่ยวนะครับ แล้วในมิติของเราแต่ดั้งเดิมมานี้ ผมยอมรับว่าเราจะคุ้นเคยกับ คำว่า คดีอาญา หรือคดีแพ่ง แล้วเราก็จะผูกติดว่าเวลาที่เราจะช่วยเหลือ เราจะคุ้มครองคนที่ยื่นหยัดอยู่ในเรื่องของคดีอาญาที่จะเอามาเป็นพยานในศาล แล้วเราก็ผูกติดกับในกระบวนการของศาลเท่านั้น แต่ท่านอย่าลืมว่า ในกระบวนการของเราในปัจจุบันนี้ คดีต่าง ๆ ไม่ใช่เฉพาะศาลเท่านั้นนะครับ องค์กฤษฎีกาที่จะต้องดำเนินการแทนประชาชน ดำเนินการในการช่วยเหลือ ก็ต้องมีการตรวจสอบใช่ไหมครับ จะต้องหาพยานหลักฐานมาเหมือนกันครับ ในกระบวนการทั้งหลายเหล่านั้น แล้วยังมีคดีอีกหลายประเภท ศาลจะต้องตั้งขึ้นมาอีกหลายศาล แล้วเราจะไปกำหนดว่า นี่เฉพาะคดีแพ่ง คดีอาญาเท่านั้น ผมคิดว่า มันเป็นมิติที่คับแคบเกินไปนะครับ เราเป็นร่างรัฐธรรมนูญที่ให้สิทธิกับประชาชน เพิ่มให้มากกว่าที่เป็นอยู่นะครับ ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ กล่าวคือว่า เราจะให้ความคุ้มครองให้มากขึ้น ช่วยเหลือให้มากขึ้น เอาใจใส่กับประชาชนผู้ยากไร้ให้มากขึ้นนะครับ ในสิ่งเหล่านี้เองประชาชนเขาก็ยอมรับได้ แล้วก็ไม่มีใครมาตำหนิ หรือว่าไม่มีใครมาหยิบยกขึ้นมาว่า ช่วยผมเฉพาะคดีอาญาสิ ทำไมอาจารย์ไปเขียนอย่างนั้นล่ะ อาจารย์เขียนเพิ่มเติมให้ครอบคลุมถึงคดีต่าง ๆ ก็ดีอยู่แล้ว และเราก็ไม่ได้บอกว่า จะให้ความช่วยเหลือโดยไม่มีขอบเขตจำกัด เราจะเห็นได้เลยว่า เราเขียนลืกรไ้วันนะครับ หรือเขียนในกระบวนการที่สามารถที่จะดูแลได้โดยรัฐ ก็คือว่า เท่าที่จำเป็นนะครับ ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นและสมควรจะรับ อันนี้ก็เป็นเรื่องของรัฐที่จะดำเนินการ แต่อย่างไรก็ดี ในกระบวนการที่ไม่สามารถจะตัดสินได้โดยรัฐ ศาลก็เป็นผู้ทรงรับในการตรวจสอบ ในการดูแลว่า มันสมควรแค่ไหน เพียงไรครับ กระบวนการอย่างนี้เขาเรียกว่า เป็นกระบวนการความยุติธรรมที่แท้จริงครับ ถ้าหากว่า เรายังผูกติดอยู่นะครับว่า กระบวนการการช่วยเหลือควรมีเฉพาะคดีแพ่งและคดีอาญาเท่านั้น ผมคิดว่า ความคิดนี้อาจจะคับแคบไปหน่อย

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เข้าใจแล้วครับ คืออย่างนี้ เดียวผมจะช่วย ผมเข้าใจท่านนะครับ ท่านกับกรรมาธิการยังไม่ตรงกันเท่านี้เองนะครับ เพียงแต่ว่าสิ่งที่ท่านสมาชิกเขาเป็นห่วง เขาไม่ได้ห่วงสิ่งที่ท่านอภิปราย สิ่งที่ท่านอภิปรายนั้น ผมว่า ทุกคนในที่นี้เขาเห็นด้วยนะครับ ถ้าหากว่า คนฟังอาจจะเข้าใจผิดว่าข้างล่างไม่ดูแลประชาชน หรือว่าไม่ให้ความสำคัญ มันไม่ใช่ ปัญหาที่เขาติดใจตอนนี้ เขาห่วงว่าท่านเขียนแบบนี้มันไม่ใช่แฟง อาญา ที่ชาวบ้านเขายากจนเดือดร้อนอย่างเดียว มันกลายเป็นแฟงทั่วไป ถ้าท่านบอกว่า เพื่อเป็นการคุ้มครองประโยชน์ประชาชน เขียนไปอย่างนี้นะครับจริง ๆ ประชาชนได้ประโยชน์นะ ใช่ไหมครับ ประชาชนได้ประโยชน์นะ แต่สิ่งที่ท่านอภิปรายในทางปฏิบัติมันเกิดขึ้นได้ไหม ถ้าเกิดมีใครหยิบยกรัฐธรรมนูญนี้ มาตรานี้และเอาไปใช้บอกว่าผมมีคดีแฟงทั่วไปอยู่นะ ผมจะขอเบิกค่าใช้จ่ายจากรัฐนี่นะครับ -----

นี่คือประเด็นที่เถียงกัน แต่ประเด็นเรื่องคนจน คนยากไร้ คนลำบากลำบาก มันไม่ใช่ปัญหาที่เถียงกันในขณะนั้นะครับ ท่านอย่าเพิ่งไปพูดตรงนั้น เดี่ยวข้างบนคืออย่างเดียว ข้างล่างเสียหายหมดนะครับ เอาเป็นว่า ประเด็นตอนนี้นะครับ ที่เขียนแบบนี้มันรวมแพ่งทั่วไปไหม นะครับ ง่าย ๆ สั้น ๆ นะครับ จะได้ผ่านไปนะครับ นานแล้ว ใช้เวลานานเกินไปแล้วอันนี้ครับ แพ่งทั่วไปไหม ถ้าท่านตอบว่าไม่เกี่ยวนะครับ ก็ผ่านไป เปล่า ถ้าเขียนเดี่ยวนั้นไปอาญาอย่างเดียว ข้างบนเขาก็ถูกนะครับ เพียงแต่ว่า ถ้อยคำเมื่อพอมท่านเอามารวมกัน มันเกิดโกลาหลเท่านั้นเองนะครับ ข้างบนเขาก็ถูก ถ้าเขียนอย่างเดียวมันก็จะไปบังคับเฉพาะอาญาอย่างเดียว นะครับ เดี่ยวให้ตกลงกันก่อนดีกว่า ผมว่า เรื่องถ้อยคำอันนี้ เขียนมันเห็นตรงกัน ข้างล่าง ข้างบนนะครับ ท่านไปดูถ้อยคำนิดหนึ่ง อาจารย์ยิติพันธ์ครับ เปลี่ยนมุมบ้าง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยิติพันธ์ เชื้อบุญชัย (กรรมวิธีการ) : กราบขอขอบคุณท่านประธานมากครับ อันนี้คงไม่ใช่มุมน้ำเงิน มุมแดงนะครับ แต่ว่า คือจริง ๆ ผมอยากจะเรียนในลักษณะอย่างนี้ครับว่า เมื่อวานนี้เราได้ลงมติเกี่ยวกับการแก้ไขมาตรา ๒๙ ซึ่งเป็นการพูดถึงเรื่องการจำกัดสิทธิต่าง ๆ จะดำเนินการได้ หรือไม่ได้อย่างไร โดยเมื่อวานนี้ เราย้อนกลับไปใช้เนื้อความตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี ๒๕๔๐ เป็นหลัก ซึ่งเนื้อความใน ๒๕๔๐ นั้น หรือว่าโครงสร้างของรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ นั้น จะมีเนื้อความในหลาย ๆ ส่วน หลาย ๆ ที่ ที่พูดถึงว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ เพราะฉะนั้นเมื่อมีการเติมคำว่า ตามที่กฎหมายบัญญัติ แล้ว มาตรา ๒๙ ของรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๔๐ เขียนไว้ว่า ตามเฉพาะที่กฎหมายบัญญัติ นั่นก็เหมาะสมดี เพราะเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้อย่างไร แต่ว่า สิ่งที่คุณกรรมการยกกว้างในปีนี้นั้น ได้จัดทำรัฐธรรมนูญนั้นนี้ ตั้งอยู่บนสมมุติฐานว่า เราจะไม่เขียนสิ่งที่กฎหมายบัญญัติ เพราะฉะนั้นพอเมื่อวานนี้ เมื่อเราไปรับไปใช้ตามแบบเดิม มันก็เลยกลายเป็นว่า หลาย ๆ เรื่องที่แต่เดิมนั้นสามารถออกกฎหมายเพื่อกำหนดขอบเขตต่าง ๆ ได้นั้น เป็นอันไม่สามารถกระทำได้ หรืออาจจะกระทำลำบากมากขึ้นเลย ตรงนี้จะเป็นตัวอย่าง มาตรานี้เป็นมาตราตัวอย่างมาตราหนึ่งที่จะแสดงให้เห็นว่า การรับในสิ่งที่เขียนไว้ในมาตรา ๒๙ เมื่อวานนี้นั้น ที่ใช้ในลักษณะ ๒๕๔๐ นั้น จะทำให้มีปัญหาในเรื่องของการกำหนดขอบเขต การให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ เหล่านี้ สิ่งที่ผมอยากจะเสนอแนะ ไม่ใช่เสนอแนะ คืออยากจะขอความเห็นหรือคำแนะนำจากที่ประชุมว่า จะเป็นไปได้หรือไม่ที่นำเอา

ในส่วนที่เป็นเนื้อความ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ตามรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ นั้นก็กลับเข้ามาในเนื้อความในบทต่าง ๆ ที่ ๒๕๕๐ มี แต่ว่าในปัจจุบันนี้ไม่มี เพื่อที่จะให้สอดคล้องรองรับกับสิ่งที่ได้แก้ไขไว้ในมาตรา ๒๙ ท่านเพื่อนสมาชิกอาจจะกังวลว่า เอ๊ะ ถ้าเขียนไว้ว่า ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ แล้วถ้ากฎหมายไม่บัญญัติสักที่นั่นนี่ ผลจะเป็นอย่างไร เช่นเดียวกัน ในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ นั่นนี้ เราได้จัดทำร่างมาตรา ๒๘ ที่ให้บุคคลนั้นนี้ สามารถใช้สิทธิทางศาลได้เลย แม้จะไม่มีกฎหมายบัญญัติ ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้เขียนรองรับไว้อย่างชัดเจน เพราะฉะนั้นข้อกังวลในเรื่องของการที่ถ้าแม้ไม่มีกฎหมายบัญญัตินั้นนี้ ก็จะใช้สิทธิไม่ได้ นั่นนี้ก็น่าจะไม่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบทเฉพาะกาลจะมีกำหนดระยะเวลาในการร่างกฎหมายต่าง ๆ เอาไว้ค่อนข้างชัดเจน เพราะฉะนั้นผมเองนั้น อยากจะขอให้พิจารณาในประเด็นเรื่องเกี่ยวกับการนำเอา ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัตินั้นนี้ กลับเข้ามาสู่ในกระบวนการของรัฐธรรมนูญอีกครั้งหนึ่งครับ ขอขอบคุณมากครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ผมว่าเอาอย่างนี้ท่านอาจารย์คมสัน ผมขออนุญาตแขวนไว้ นะครับ เดี่ยวท่านไปตกลงกันอีกทีแล้วกัน นะครับ ใช้เวลามากไปแล้ว นะครับ ขออย่างนี้นะครับ เดี่ยวดูถ้อยคำ ดูว่าท่านจะปรับปรุงท่านอาจารย์นิติพันธุ์ก็ขอเติมอีกนะครับ กรรมาธิการไปดูแล้วกัน นะครับ ผมไป (๖) เลยนะครับ แล้วเดี๋ยวย้อนกลับมา นะครับ แขวงไว้ก่อน นะครับ (๖) ครับ -----

(๖) นะครับ มีกลุ่มของอาจารย์เจิมศักดิ์นะครับ ข้อ ไม่ ตั้งแต่ท่านอุทิศเลยครับ (๖) กรรมมาธิการ แก่ไหนะครับ เริ่มตั้งแต่ท่านอุทิศครับ

นายอุทิศ ชูช่วย : กราบเรียนท่านประธานครับ ขอเชิญท่านหลักชัยครับ

นายหลักชัย กิตติพล : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ นะครับ กระผม หลักชัย กิตติพล สสร. นะครับ ในมาตราที่ ๔๐ ที่กระผมได้ส่งวนคำแปรไว้ นะครับ เนื่องจากว่า ตามที่ทางสภาให้โอกาสผมไปเป็นประธานกรรมมาธิการที่ระยองนะครับ รับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วม ก็ได้รับความเห็นจากเวทีที่ระยองมานะครับ กระผม คิดว่า ในเรื่องของขบวนการสิทธิในการสู่ขบวนการยุติธรรมนี้เป็นสิ่งสำคัญมาก และเป็นสิ่งที่ โดยตรงกับประชาชนนะครับ ซึ่งกระผมก็คิดว่า ในสภาแห่งนี้คงไม่เห็นความ พุดอย่างไรครับ คือ หมายความว่า จะไม่มีความเดือดร้อนมากเท่าประชาชนที่ด้อยโอกาสทั้งหลายนะครับ เพราะใน จุดนี้ กระผมเองจะรู้สึกเมื่ออดีตตอนเด็ก ๆ นะครับ เราเองจะสู่ขบวนการพวกนี้เนี่ยยากมาก แต่ว่า คนที่อยู่ที่นี่คงไม่มีปัญหาในจุดนี้นะครับ แต่ก็ต้องขอขอบคุณนะครับ กรรมมาธิการได้ช่วยแก้ไข ไปจุดหนึ่งที ก็คือว่ากระผมได้ขอแก้ไขไว้ ๒ จุดนะครับ แต่มีจุดหนึ่ง ก็คือ ผู้พิการหรือทพพลาภาพ ก็ต้องขอขอบคุณท่านกรรมมาธิการยกเว้นนะครับ ที่ได้ช่วยแก้ไขแล้ว แต่มีอีกจุดหนึ่งที่ยังไม่ได้ แก้ไข ก็คือ ประเด็นเกี่ยวกับว่า ขบวนการพิจารณาคดีเป็นการยุติธรรม อันนี้กระผมคิดว่า เป็นสิ่งสำคัญ ก็เลยจะขอกราบเรียนทางท่านประธานสภา ผ่านไปทางด้านกรรมมาธิการยกเว้น นะครับ และก็ให้สมาชิกทั้งสภาได้ช่วยกันพิจารณาด้วยนะครับว่า คำว่า ขบวนการพิจารณาคดีนี้ เป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่า เป็นขั้นตอนการดำเนินคดีในชั้นศาลนะครับ โดยคู่ความหรือศาลนี้ ซึ่งหากเป็นเช่นนั้น บุคคลซึ่งได้รับการคุ้มครองตามมาตราที่ย่อมไม่ได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม ตลอดเส้นทางแห่งคดีนะครับ โดยเฉพาะต้นทาง คือ การสืบสวน สอบสวน การออกหมายเรียก หมายจับ หมายค้น การจับกุม คุมขัง เป็นต้นนะครับ แต่หากใช้คำว่า ขบวนการยุติธรรม ย่อมทำให้เกิดความชัดเจนกว่า เด็ก เยาวชน สตรี คนพิการ และคนทพพลาภาพ ต่างได้รับความ คุ้มครองในระหว่างที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมอย่างเหมาะสม ประเด็นที่ ๑ นะครับ

ประเด็นที่ ๒ นอกจากนี้ หากพิจารณาถึงข้อความที่บัญญัติไว้ใน (๔) แห่งมาตรา นี้ ซึ่งบัญญัติว่า ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย คู่กรณี มีส่วนได้เสีย หรือพยานในคดีมีสิทธิ

ได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในการดำเนินการ ตามขบวนการยุติธรรม รวมทั้งสิทธิได้รับการสอบสวนอย่างรวดเร็วและลับ กระผมขอเน้นว่า การสอบสวนอย่างรวดเร็วและลับ เพราะว่าหลาย ๆ ครั้ง เรายุ่เองก็จะมีควมล่าช้าในการสอบสวนและลับ และการไม่ให้ถ้อยคำที่เป็นปรบักษ์กับตนเอง จะเห็นว่า ใน (๔) นี้ มุ่งที่จะคุ้มครองบุคคลดังกล่าวในขบวนการยุติธรรม ส่วน (๖) เป็นการเน้นย้ำเป็นพิเศษแก่เด็ก เยาวชน สตรี และคนพิการ และคนทุพพลภาพ ที่จะต้องได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การแก้ไขดังกล่าว ย่อมทำให้ประชาชนเกิดความมั่นใจและลับว่า จะได้รับการคุ้มครองตลอดขบวนการยุติธรรมและลับ กระผมก็ขอฝากความคิดเห็นนี้ผ่านทางท่านประธานให้กับกรรมาธิการ ขอพระคุณคร้บท่าน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอพระคุณคร้บ (๖) ของท่านอาจารย์สมชัย กับของกลุ่มอาจารย์เจิมศักดิ์นี้เหมือนกันและลับ

ที่เติมข้อความ ของกรรมการเขาก็เพิ่มให้อ้อยคำใกล้ ๆ เคียงนะครับ อาจารย์สมชัยยังติดใจไหมครับ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : ยังติดใจอยู่ครับ ผมได้แปรญัติในเรื่องเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิ และการปฏิบัติที่เหมาะสมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับคดีความรุนแรงทางเพศนะครับ ขอเชิญคุณอาภา ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางนี้ได้อธิบายครับ เชิญครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คุณอาภา เชิญครับ

นางสาวอาภา อรรถบุญธวังศ์ : ขอขอบคุณท่านประธานนะค่ะ กราบเรียนท่านประธานค่ะ รวมทั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญทุกท่านค่ะ ดิฉัน อาภา อรรถบุญธวังศ์ ค่ะ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญนะค่ะ ตามที่ได้ขอสงวนคำแปรญัติไว้ในมาตรา ๔๐ (๖) โดยขอเพิ่มข้อความที่เกี่ยวกับคดีความรุนแรงทางเพศนะค่ะ ซึ่งก็ต้องขอขอบพระคุณอย่างยิ่งต่อท่านกรรมการยกร่าง ที่ได้นำเอาถ้อยคำ แล้วก็ความประสงค์ทั้งหมดไปเพิ่มเติมไว้ใน (๖) แล้วนะค่ะ นอกจากนั้น ดิฉันเองก็ต้องขอความกรุณาดูหนึ่งค่ะ ที่จำเป็นจะต้องขอบอกถึงสาเหตุที่ทำไมจึงต้องขอเพิ่มเติมเข้ามา และเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นจริงนะค่ะ ฉะนั้น จึงต้องขออนุญาตชี้แจงอภิปรายเพิ่มเติมนะค่ะ เหตุผลก็คือว่า คดีเรื่องความรุนแรงทางเพศนี้เป็นคดีที่มีความซับซ้อน แตกต่างจากคดีทั่วไป เพราะว่า ไปเกี่ยวข้องกับเรื่องทัศนคติ ไปเกี่ยวข้องกับเรื่องวัฒนธรรม จารีตประเพณีไทย ไปเกี่ยวข้องกับวิถีปฏิบัติ การใช้ชีวิตประจำวัน ฉะนั้น การปฏิบัติในคดีเหล่านี้ ลักษณะนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปฏิบัติที่แตกต่างจากอรรถคดีทั่วไป ยกตัวอย่างเช่น ในคดีที่เด็กหรือสตรีได้รับจากความรุนแรงทางเพศ ยกตัวอย่างเช่น คดีข่มขืน ซึ่งก็พบบัน เห็นกัน เป็นที่ประจักษ์ว่า ตลอด ๑๐ ปีที่ผ่านมา คดีเหล่านี้มีปริมาณเพิ่มขึ้น ไม่ได้ลดน้อยถอยลง แต่ขณะเดียวกันในเรื่องของการสืบสวน สอบสวน หรือการดำเนินคดีต่าง ๆ ก็ยังไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่เป็นผลดีต่อผู้ได้รับผลกระทบ ยกตัวอย่างเช่น เรื่องพนักงานสอบสวนหญิง ทุกท่านก็คงทราบนะค่ะว่า ณ วันนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับย้อนหลังไป ๑๐ ปี ก็ไม่ได้มีปริมาณของพนักงานสอบสวนหญิงเพิ่มขึ้นในอัตราที่เป็นสัดส่วนกับการเพิ่มขึ้นของประชากร ไม่ได้มีสัดส่วนที่เพียงพอกับการเกิดขึ้นของจำนวนคดี ไม่ได้รับการปฏิบัติ

ในชีวิตที่เป็นจริงประจำวันนะคะ ในขณะที่เดียวกันวิทยากรต่าง ๆ ก็ได้เปลี่ยนแปลงไปมากมาย ในช่วงสิบปีที่ผ่านมา การสืบสวน สอบสวน หรือการดำเนินการในเรื่องเหล่านี้ ก็ยังไม่ได้มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อเป็นการปกป้อง เพื่อเป็นการคุ้มครอง ผู้ที่ได้รับผลกระทบ คดีเหล่านี้ สุภาพบุรุษบางส่วนอาจจะไม่ทราบนะคะว่า เป็นความเจ็บปวดที่ไม่เคยลืมเลือนเลยของผู้หญิง ไม่ว่าจะอายุ ๘ ขวบ ๑๒ ขวบ ๑๕ ขวบ ถ้ากระทบจากเรื่องคดีทางเพศ ดิฉันเรียนท่าน สุภาพบุรุษนะคะว่า แม้แต่อายุตอน ๕๐ ปีนี้ยังเอาไปฝันเลยคะ เพราะมันอยู่ในจิตใต้สำนึก ลึก ๆ ฉะนั้น การที่ท่านกรรมาธิการได้ช่วยกรุณาเติมข้อความเหล่านี้ ก็คือ เรื่องการปฏิบัติ สิทธิ ในการได้รับการปฏิบัติในคดีเหล่านี้ จึงเป็นการสร้างความดีอย่างยิ่งในจิตของเด็กและสตรี ค่ะ ฉะนั้น ดิฉันจึงต้องขอเรียนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ หลังจากถ้ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ ได้รับการประชาติผ่านนะคะ นำไปสู่การปฏิบัติ -----

ดิฉันก็ใคร่ที่จะขอเรียกร้องให้ทุกส่วนที่มีความเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องนะคะ ได้ช่วยปฏิบัติไปตามข้อความซึ่งกรรมาธิการ แล้วก็รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ โดยที่ไม่ถูกละเลยอีกต่อไปคะ ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งคะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ขอบพระคุณครับ โดยสรุป คือ ไม่ติดใจแล้วนะครับ กลุ่มของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ข้อความเดียวกัน ไม่ติดใจนะครับ อาจารย์กรรณิการัครับ

นางกรรณิการั บรรเทิงจิตร : สวัสดีคะ กรรณิการั บรรเทิงจิตร ก็ไม่ได้ติดใจตรงนี้ แต่ก็ต้องขอบคุณทางกรรมาธิการ แล้วก็คิดว่าจะสื่อสารเรื่องเหล่านี้ไปยังเครือข่ายผู้หญิง ซึ่งได้กรุณาทำความเข้าใจในเรื่องเหล่านี้ให้กับพวกเรา โดยเฉพาะผู้ชาย โดยเฉพาะกรรมาธิการ แล้วก็ทุกคนที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้ง สสร. แล้วก็ทุกคน เพื่อจะได้เน้นเรื่องนี้ เพราะเขาก็ต่อสู้กันมานาน จนมาประสบความสำเร็จในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ขอบพระคุณคะ ไม่ติดใจคะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่าน วุฒิสภาติครับ เชิญครับ

นายวุฒิสภาติ กัลยาณมิตร : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม วุฒิสภาติ กัลยาณมิตร ท่านประธานครับ พอดีผมสงวนคำแปรญัตติใน (๖) ไว้ด้วย เท่าที่มาดูแล้ว ในส่วนนี้ผมก็คงไม่ได้ติดใจในเรื่องของที่จะเห็นด้วยกับทางที่ได้แก้ไขมาบ้างแล้ว ขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่ติดใจแล้วนะครับ ท่านสุรชัยครับ ของท่านเรื่องผู้สูงอายุครับ (๖) ครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ท่านประธานครับ สำหรับ (๖) ผมได้ใช้สิทธิขอแปรญัตติไว้ใน (๖) (๖) นี้พูดถึงเรื่องของกลุ่มบุคคลที่จะได้รับการคุ้มครองเป็นกรณีพิเศษในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี โดยเราใช้ถ้อยคำว่า ได้รับการคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสม ท่านประธาน ถ้าสังเกตใน (๖) นี้ จะแบ่งบุคคลออกมาทั้งหมดเป็น ๕ กลุ่มครับ กลุ่มแรก เราใช้เรื่องของอายุเป็นเกณฑ์ ก็คือ เด็ก กลุ่มที่ ๒ เราใช้เรื่องของอายุเป็นเกณฑ์เช่นกันก็คือ เยาวชน กลุ่มที่ ๓ เราใช้เรื่องของเพศเป็นเกณฑ์ คือ สตรี กลุ่มที่ ๔ กับกลุ่มที่ ๕ เราใช้เรื่องของความบกพร่องของร่างกายเป็นเกณฑ์ ก็คือ คนพิการและ

ผู้ทบทวนภาพ ผมเห็นว่า เรายังตกไปอีกบุคคลกลุ่มหนึ่ง คือ กลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งเขาควรที่จะได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุดังกล่าว ผมจึงได้ขอใช้สิทธิแปรญัตติ โดยเพิ่มเติมกลุ่มผู้สูงอายุเข้าไปใน (๖) รวมความใหม่แล้วได้ความว่า เด็กเยาวชน สตรี คนพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ทบทวนภาพ ย่อมได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสม กราบเรียนที่ประชุมครับว่า ด้วยเหตุผลที่กราบเรียน กลุ่มผู้สูงอายุจะเป็นอีกกลุ่มบุคคลหนึ่ง ซึ่งควรจะต้องได้รับการดูแล การคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีเป็นพิเศษแตกต่างจากบุคคลทั่วไป ดังเช่นเดียวกับ ๕ กลุ่มบุคคลที่เราได้ยอมรับที่จะบัญญัติให้เขาแล้ว ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ทางท่านกรรมาธิการครับ มีท่านใด ท่านอัครครับ ก็มีส่วนของท่านหลักชัย กับของท่านสุรัชย์ อะไรที่ยอมรับได้นะครับ

นายกฤษฎา ใจวัฒนานุกูล : ท่านประธานครับ ขออนุญาตครับ ขออภิปรายก่อนทางยกร่างได้ไหมครับ จะได้ที่เดียวเลยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ของท่านคณะไหน ชุดไหนครับ

นายกฤษฎา ใจวัฒนานุกูล : ผมคณะชุดท่านสุรัชย์ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านจะสนับสนุนหรือครับ ก็ชัดแล้วครับ ผู้สูงอายุ ช่วย ๆ กันประหยัดเวลากันดีกว่า ท่านพูดผู้สูงอายุไปแล้ว เชิญท่านกรรมาธิการครับ

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม อัคร จารุจินดา ในประเด็นแรกของท่านหลักชัยนั้น ที่เติมการยุติธรรมเข้าไปในนั้น กระผมขออนุญาตกราบเรียนอย่างนี้ครับว่า หรือว่า สิ่งที่ได้กรุณาเติมมานั้น มันรวมอยู่ใน (๓) ซึ่งเป็นเรื่องการพิจารณาคดีอย่างยุติธรรมทั้งหมดอยู่แล้ว ซึ่งรวมถึง เด็ก เยาวชน สตรี นั่นคือความยุติธรรมของการตัดสินคดี แต่สำหรับความใน (๖) ทั้งหมดนั้น เป็นข้อความที่เกี่ยวกับการได้รับการปฏิบัติตนกับเขาอย่างเหมาะสมตามสภาพของเด็ก ของผู้พิการ ของสตรี จะขออนุญาตว่า

ถ้า (๖) คงไว้อย่างเดิม ส่วนการยุติธรรมซึ่งไปอยู่ใน (๓) อยู่แล้วมันก็จะได้รับผลอย่างเดียวกัน แต่ว่าข้อความในทางกฎหมาย ก็มันจะไป แล้วก็ชี้ให้เห็นถึงแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนนะครับ ส่วนของท่านสุรชัยนั้น เดิมทีคณะกรรมการยังคิดอยู่ในเรื่องผู้สูงอายุ นั้น เพราะยังกราบเรียนจริง ๆ ก็ยังนึกไม่ออกว่า ในกระบวนการวิธีพิจารณาของผู้สูงอายุนั้นจะทำอย่างไร คือ เด็กเยาวชน สตรีนั้น มันมีกระบวนการคุ้มครอง ซึ่งตามกฎหมายปัจจุบันก็มีอยู่ คนพิการก็มีการดูแลในเรื่องสุขภาพเขาอยู่ แต่ผู้สูงอายุ ถ้าเดิมลงไปมันคล้าย ๆ กับว่า คงต้องจัดกระบวนการพิจารณาคดีเป็นพิเศษสำหรับบุคคลกลุ่มนี้ ที่ยังไม่ได้เต็ม ก็เพราะยังไม่ค่อยมั่นใจว่า เวลาไปออกกฎหมายลูกต่อไปนั้น จะเขียนถึงกระบวนการนี้รองรับอย่างไร ก็เลยยังไม่ได้เต็มเข้ามา นะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : แล้วสตรี ทำอย่างไร สตรี สตรีท่านทำอย่างไรครับ

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : สตรี ปัจจุบันอย่างเช่น การค้นตัว ก็จะมี ตำรวจหญิง การสอบสวน ก็จะมีตำรวจหญิง กระบวนการเหล่านี้รองรับอยู่นะครับ แต่ที่นี้ ผู้สูงอายุ ผมเองยังไม่มั่นใจว่า เวลาไปออกกฎหมายลูกจะทำอย่างไร กรรมาธิการก็เลยยังไม่ได้เต็มเข้ามา

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ก็คิด เร็ว ๆ ไม่ได้หรือครับ

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ก็สุดแล้วแต่ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อย่างนั้น ของท่านหลักชัยก่อนนะครับ ท่านหลักชัยครับ กรรมาธิการเขาอธิบายว่า ของท่านอยู่ใน (๓) แล้ว ท่านยังตั้งใจไหมครับ

นายหลักชัย กิตติพล : ครับ ถ้าอยู่ใน (๓) ชัดเจน ท่านประธานช่วยดูอีกนิด หนึ่ง ผมก็ไม่ตั้งใจครับ ถ้ายังอยู่เรียบร้อยนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ขอบพระคุณครับ ของท่านสุรชัยครับ กรรมาธิการคิดออกหรือยังครับ

๑๑๗

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

รสรินทร์ ๕๔/๒

นายอัครพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ก็รับได้ครับ ก็ว่าคงจะไปพิจารณาหาหลักเกณฑ์กันภายหลังว่า จะทำในการออกกระบวนการกันอย่างไร

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอเปลี่ยนถ้อยคำ ผู้สูงอายุ เป็น แล้วมันต่างกันอย่างไรครับ สูงวัย กับ สูงอายุ

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานครับ ขออนุญาตครับ ผมเดชอุดม ไกรฤทธิ กรรมาธิการ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ เชิญครับ เชิญอธิบายหน่อยครับ

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ (กรรมาธิการ) : ปัจจุบันมีพระราชบัญญัติผู้สูงวัยครับ เขาใช้คำว่า สูงอายุ แต่ว่าปัจจุบันพวกเราที่อายุเกิน ๖๐ ปี เขาเรียก สว. ครับ สูงวัย มันมีกฎหมายรองรับอยู่แล้วครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านเดชอุดมและท่านสุรชัยก็อยู่สภาพความเหมือนกันครับ

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ (กรรมาธิการ) : ไม่เป็นไรครับท่านสุรชัย เปลี่ยนได้ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อยู่สภาพเดียวกัน ครับ จะใช้ถ้อยคำอันไหนครับ

นายอัครพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ในรัฐธรรมนูญนี้ทั้งฉบับเราใช้คำว่า ผู้สูงอายุ นะครับ ถ้าใช้ถ้อยคำต่างไป เดียวจะเกิดตีความว่า ไม่เหมือนกัน ซึ่งความจริงแล้วมันจะเหมือนกัน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ใช้ถ้อยคำเดิมแล้วกันนะครับ ผู้สูงอายุครับ ท่านสุรชัย กรรมาธิการเขาแก้ให้แล้วนะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอบคุณครับท่านประธาน และขอบคุณท่านคณะกรรมการนะครับ แก่แล้วนี่ ผมอยากจะให้ท่านลองอ่านข้อความให้ผมฟังนิดหนึ่งได้ไหมครับ ว่าท่านแก้แล้ว ท่านรวมความใหม่เป็นความว่าอย่างไรครับ ใน (๖) ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ท่านเข้าใจบ้างเถอะครับ

นายอัครพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม อัครพร จารุจินดา ขอความก็จะเป็น เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ หรือ ทูพพลภาพ แล้วยกต่อข้อความเดิมครับ เา ผู้สูงอายุ ไปต่อจาก สตรี

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : พอใจครับ ขอขอบคุณครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ทำไมไม่เอา เด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ มันจะได้ต่อว่า เป็นเรื่องของการพิจารณาโดยวัย แล้วค่อยไป สตรี ท่านไป ใส่ สตรี เว้นวรรคผิด กลายเป็น สตรีผู้สูงอายุ นะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ เดียวก็มี เยาวชนผู้สูงอายุ นะครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ไม่มีครับ อันนั้นชัดเจนนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อัครพร ครับ ไม่ขัดข้องนะครับ

นายอัครพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ผ่าน นะครับ (๕) ที่ค้างอยู่ครับ ตกลงกันได้หรือยังครับ (๕) ที่ค้างอยู่ ตกลงกันได้หรือยังครับ ท่าน การุณครับ เชิญครับ

นายการุณ ไสงาม : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม การุณ ไสงาม นะครับที่ว่า ตกลงกันได้หรือไม่ ก็คือ วนเวียนอยู่ที่สองสามท่านตรงนี้ครับ คือ ท่านกล้าณรงค์ เป็นเจ้าภาพ นะครับ ในฐานะผู้อาวุโส และก็คืออย่างนี้ครับ (๕) ได้อย่างนี้ครับ ลองทดลองดูนะครับ ผู้เสียหาย จำเลย และพยานในคดี มีสิทธิได้รับความคุ้มครองความช่วยเหลือตามสมควรจากรัฐ สำหรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นนั้น เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ เพราะ เราถือว่า ไม่ว่าจะท่านจะเป็นจำเลย ท่านจะเป็นพยาน ท่านจะเป็นอะไร ต้องได้รับความคุ้มครอง จากรัฐในความปลอดภัยอยู่แล้ว -----

ไม่ใช่ว่าเป็นพยานก็ไม่ไปตลอดภัย แล้วก็รัฐก็ไม่คุ้มครองให้ อันนี้เราให้ทั้งหมดครับ เพราะฉะนั้นเมื่อได้คำว่า จำเลย ผู้เสียหาย พยานในคดีนี้ครับ ทุกคดี ไม่ละเว้นแม้แต่คดีแพ่ง คดีอาญา คดีอะไรทั้งสิ้นนะครับ รวมทุกคดีเลย ซึ่งแม้แต่ไม่มีคดี เราก็จะต้องได้รับความคุ้มครองตลอดภัยจากรัฐอยู่แล้วละ แต่เขียนให้ชัดว่า สิทธิได้รับความคุ้มครอง ความช่วยเหลือตามสมควรจากรัฐ นะครับ สำหรับ ค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายที่จำเป็น นั้น เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ อันนี้ท่านกล่าวนางคดียืนยันเลยนะครับว่า ถ้าไม่ได้แบบนี้ไม่ยอมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ได้ใหม่ตกลงกันได้ใหม่ครับ ถ้าไม่ได้ ผมจะไปอนุอื่นนะครับ ผมนี้กว่าจะได้แล้ว

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ก็เกือบเห็นด้วยกับท่านอาจารย์การุณ ที่นี้เป็นไปได้ใหม่กว่า ถ้าไม่ต้องเขียนยาว แล้วเอา ทั้งนี้ ตามกฎหมายบัญญัติ ไปต่อท้าย คืออย่างนี้ครับว่า เพราะความช่วยเหลือมันมีความช่วยเหลือ ซึ่งมันอาจจะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติในรายละเอียดกันต่อไป ในขอบเขตความคุ้มครองก็เช่นเดียวกัน ก็จะเป็นอย่างที่ท่านอาจารย์การุณเสนอ เพียงแต่ต่อท้ายด้วยว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ตรงกันครับ เมื่อกี้ท่านก็เสนอเหมือนกันนะครับ ท่านกรรมาธิการครับ ไปดูนะครับ เท่าที่ท่านอาจารย์ธทองบอกว่า ไม่มีผู้ต้องหา นะครับ จริง ๆ มันมีนะครับ แต่การช่วยเหลือไม่เป็นอะไร เดี่ยวถ้อยคำตรงนี้ท่านไปดูเองก็แล้วกัน ถ้ามีจริงท่านก็เติมเข้ามา นะครับ ก็พิจารณาก็แล้วกัน พิจารณานะครับ แต่ผมอยากให้มันครบถ้วนเท่านั้นเอง ผ่านนะครับ ท่านการุณครับ

นายการุณ ไสงาม : ท่านประธานครับ นิดเดียวครับ คือที่พยายามแยกอย่างนี้นะครับ คือพยายามแยกเรื่องความคุ้มครอง ซึ่งอันนี้ คนสามัญทั่วไปก็ต้องได้รับความคุ้มครองจากรัฐอยู่แล้วครับ หลักการใหญ่ นี่เป็นหลักการใหญ่เลย สิทธิได้รับความคุ้มครองนี้เป็นหลักการใหญ่ แล้วก็ความช่วยเหลือนี้

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อย่างนี้ดีกว่าท่านการุณครับ เดี่ยวท่านเขียนแล้วส่งมันไป ผมเอา (๗) ก่อนนะครับ อย่างนั้นไป (๗) นะครับ ท่านเขียน ให้เวลาอีกทีนะครับ จะได้ลงตัวกันได้ ท่านกฤษฎา เชิญครับ

นายกฤษฎา ให้วฒนานุกูล : ขอบพระคุณครับท่านประธานครับ ท่านประธานที่เคารพครับ ผม กฤษฎา ให้วฒนานุกูล ครับ อย่างไรก็ตามประเด็นตรงนี้ผมคงต้องขอพูดให้ได้ นะครับ เพราะเนื่องจากเอกสาร หมายเลข ๒ นะครับ เรื่องสรุปความเห็นของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญในการพิจารณาขอคำแปรญัตตินะครับ ในส่วนวงเล็บอย่างไม่เป็นทางการ นะครับ ซึ่งผมเองผมได้แปรในมาตรา ๔๐ (๖) ครับ ถ้อยคำหนึ่งที่ขาดหายไปนะครับ ก็คือส่วนของคนวิกลจริตนะครับ ซึ่งทางความเห็นของกรรมการยกร่างฯ ได้เห็นด้วยในหลักการนะครับ ซึ่งตรงนี้นะครับ ผมไม่ทราบนะครับ ก็เลยต้องถามทางยกร่างฯ นะครับว่า ผมหาทางออกให้เองเลยนะครับว่า ไม่ทราบว่า ไปเกี่ยวเนื่องกับมาตรา ๕๓ หรือเปล่า แต่ในส่วนตรงที่ผมแปรอย่างไม่เป็นทางการนั้น ทางกรรมการยกร่างฯ วันนั้นบอกไว้ว่า รับในเรื่องของบุคคลผู้วิกลจริตเรียบร้อยแล้วนะครับ ขอบพระคุณครับท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภากร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อนุไหน ครับ นี่พูดถึงอนุไหน

นายกฤษฎา ให้วฒนานุกูล : อนุ ๖ ครับ ๔๐ (๖) ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภากร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : พูดถึงวิกลจริตด้วย

นายกฤษฎา ให้วฒนานุกูล : ใช่ครับ มีคำว่า ผู้วิกลจริต ด้วยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภากร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่เห็นอยู่ในคำแปรญัตติเลย

นายกฤษฎา ให้วฒนานุกูล : มีอยู่ในเอกสาร หมายเลข ๒ ครับ ที่สรุปความเห็นอย่างไม่เป็นทางการนะครับ ซึ่งตรงนี้นะครับ คำนี้ทางกรรมการยกร่างฯ ตอนนั้นแจ้งว่า ตกลงแล้ว รับคำเรียบร้อยแล้วนะครับ ในส่วนประเด็นตรงนี้ ไม่ทราบว่า พอถึงเวลาแล้วมันหายไปได้อย่างไรครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภากร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : มันหายไปเพราะเขาไม่เอานะครับ

นายกฤษฎา ให้วฒนานุกูล : ไม่ครับ เพราะที่แรกบอกว่า รับ นะครับ เห็นด้วย นะครับ เพราะไม่อย่างนั้นท่านสุรชัย ไม่ใช่ระวางนะครับ คำมันหายไป แล้วก็พอเราบอก

๑๒๑

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

พรเทพ ๕๕/๓

ขอความชัดเจนนี้ครับ แล้วตกลง การตกลงนั้น คือ เอา หรือไม่เอา นี่เป็นสิ่งที่ ต้องฝากรบกวนดู
ด้วยนะครับ ท่านประธานที่เคารพครับ เพราะผมเคารพท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านไป
ตกลงกับเขาจริงหรือเปล่าครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : คือ ความจริงตอนนั้นก็ประชุมกรอบ
ครับ แต่อย่างไรก็ตามไม่ได้ไปตั้งโต๊ะครับ แต่ที่นี้บุคคลวิกลจริตจะมาพูดคุยในกระบวนการ
ยุติธรรมมันไม่รับกัน ทางคณะกรรมาธิการจึงเอาไปไว้อยู่ในมาตรา ๕๓ ว่า เขียนเป็นบททั่วไป
เลยว่า บุคคลวิกลจริตย่อมได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ คือทุก ๆ เรื่องนะครับ ซึ่งพอ
ถึงมาตราโน้นคงจะพิจารณาครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เดียวไป
มาตราโน้นนะครับ (๗) กรรมาธิการเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่ มีท่านติดใจใหม่ครับ ของท่านพิเชียร
ของท่านมี เจ็ด แปด เก้า สิบ นะครับ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เจ็ด
แปด เก้า สิบ ของท่านนี้ ตรงกับเจ็ด แปด ของกรรมาธิการหรือเปล่าครับ ตรงหรือไม่ตรงกันก่อน
เดี๋ยวจะได้ค่อย ๆ แก่

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ผม พิเชียร นะครับ ไม่ตรงครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่ตรง
อย่างนั้นเอาของกรรมาธิการก่อนนะครับ เดี่ยวของท่านเพิ่มนี้ค่อยว่ากัน ต่อจากของกรรมาธิการ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : แล้วท่านจะไม่ให้ผมชี้แจงอะไรบ้างเลยหรือ
ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เดี่ยวค่อย
ชี้แจง เอาของกรรมาธิการก่อนนะครับ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ได้ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
กรรมาธิการเพิ่ม (๗) กับ (๘) นะครับ มีท่านใดติดใจใหม่ครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่มี
ผ่านนะครับ บอกจะผ่าน ยกกริบเลย ท่านวิทยาก่อนครับ เชิญครับ ๗ ก่อนนะ ท่านวิทยา

นายวิทยา คชเชื่อน : ครับผม กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม วิทยา
คชเชื่อน ใน (๗) นี้ ว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับการสอบสวนการพิจารณาคดีที่รวดเร็ว
เป็นธรรม การต่อสู้คดีอย่างเพียงพอ การตรวจสอบหรือการได้รับทราบพยานหลักฐานครบถ้วน
การได้รับความช่วยเหลือในทางคดีจากทนายความ และการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว ใน
ทั้งหมดนี้มีข้อความที่มั่นใจว่าจะชัด ๆ อยู่ในหนึ่ง คือ เรื่องของการต่อสู้คดีอย่างพอเพียง นี่มัน
หมายถึงอย่างไร แล้วก็ข้อความอีกอันหนึ่งว่า การตรวจสอบหรือการได้รับทราบพยานหลักฐาน

นี้เพียงรับทราบเท่านั้นนะครับ อย่างครบถ้วนนี้ ๒ คำครับ การต่อสู้คดีอย่างเพียงพอ การได้รับทราบพยานหลักฐานอย่างครบถ้วน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ๒ คำถามครับ ท่านสุรชัย (๗) หรือเปล่าครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ครับขอบพระคุณครับ ท่านประธานครับ ผม สุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย ผมกราบเรียนที่ประชุมอย่างนี้ครับว่า สำหรับข้อความใน (๗) นี้ เนื้อหาสาระส่วนใหญ่ที่ผมเห็นด้วยว่า จะเป็นประโยชน์ในเชิงของการคุ้มครองผู้ต้องหาหรือจำเลย แต่ผมมีปัญหาอย่างนี้ครับว่า เนื้อหาใน (๗) นี้ ดูแล้วจะมีข้อความบางส่วนที่ไปขัดแย้งกับ (๔) หรือไม่ เนื่องจากใน (๗) เราพูดถึงสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลย ขณะเดียวกันใน (๔) เราก็พูดถึงสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยเช่นเดียวกัน เพียงแต่ว่าใน (๔) นั้น เราเอาเรื่องของสิทธิผู้ต้องหา สิทธิของจำเลยไปพูดรวมกับสิทธิของผู้เสียหาย สิทธิของโจทก์ สิทธิของคู่กรณี สิทธิของผู้มีส่วนได้เสีย แล้วก็พยานในคดี ตรงนี้เองผมมีความเห็นว่า อาจจะทำให้เกิดความซ้ำซ้อน แล้วก็ความขัดแย้งกันเองในตัว ระหว่าง (๔) กับ (๗) ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ เพราะฉะนั้น ผมเห็นว่า ถ้าเราจะแยก (๗) มาพูดถึงสิทธิของผู้ต้องหา หรือสิทธิของจำเลยแล้ว ก็ควรที่จะมีการปรับปรุงถ้อยคำของ (๔) เสียใหม่ โดยตัดข้อความที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหาหรือจำเลยออกจาก (๔) แล้วมาใส่รวมไว้ (๗) ที่เดียว ก็จะทำให้มีความชัดเจนมากขึ้น ขณะเดียวกัน ผมกราบเรียนที่ประชุมอย่างนี้ครับว่า เมื่อครู่ท่านกรรมาธิการได้ชี้แจงให้ทราบว่า ท่านยอมเพิ่มเติมข้อความคำว่า ถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม ลงใน (๗) แล้ว ท่านควรจะต้องเพิ่มเติมลงไปด้วยใน (๔) มิฉะนั้น จะทำให้เกิดปัญหาว่า เราคุ้มครองแต่สิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างถูกต้องรวดเร็ว และเป็นธรรม แต่ผู้เสียหายเองกลับไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีดังกล่าว ขอให้ที่ประชุมพิจารณาคำครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านพิเชียร และที่ท่านการุณ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ขอบคุณท่านประธานเป็นอย่างมาก กระผมพิเชียร อำนางวรประเสริฐ นะครับ กระผมได้แปรญัตติไว้ในมาตรา ๔๐ นะครับ (๗) (๘) (๙) และ (๑๐)

๑๒๔

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

อุทัยวรรณ ๕๖/๓

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ของท่าน
เดี่ยวเอาไว้ที่หลังนะครับ คือเลขของท่านไปต่อเลข ๖ ใหม่นะครับ แต่กรรมวิธีการเขาเดิมมา
เหมือนกัน เอาของกรรมวิธีการก่อน เดี่ยวของท่านค่อยต่อกรรมวิธีการนะครับ คือมันคนละเรื่องกัน

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ผมขออนุญาตเรียนถามว่า แล้วที่ผมแปรไว้
นี้จะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เดี่ยวว่า
กัน เอาของกรรมวิธีการให้จบก่อน

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : เอาของกรรมวิธีการก่อนนะครับ โอ.เค. ครับ
ขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
ท่านการุณ เชิญครับ

นายการุณ ไสงาม : ท่านประธานที่เคารพ การุณ ไสงาม นะครับ คือ (๗) นี่ท่าน
ประธานครับ ก็คือการนำรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๔๑ เดิมนะครับ กับ ๒๔๒ เดิมเหมือนกันอีก
นะครับ -----

มาผสมรวมความกัน และตัดออก แต่ก็มาขึ้นใจอยู่อันหนึ่งครับ ขึ้นใจมากนะครับ ในฐานะ
 ทนายความ ท่านนายกสภาทนายความคงมีบทบาทสำคัญในเรื่องนี้ คือตัดคำว่า คดีที่รวดเร็ว
 และต่อเนื่อง ท่านตัดคำว่า ต่อเนื่อง ออกนะครับ ซึ่งเราพบปัญหามากในการทำคดีอันนี้ ท่าน
 นายกสภาทนายความคงมีบทบาทสำคัญ ต้องขอบคุณท่านนะครับ เป็นที่ประจักษ์ และก็ท่าน
 ประธานเสรีด้วย ในฐานะทนายความพวกเรา เจอปัญหาหมด ต่อเนื่อง ต่อเนื่อง จนกระทั่งพวก
 เราจะขาดใจตายกันนะครับ เอล่ะครับ อันนี้ส่วนดีนะครับ แต่ผมเห็นว่า ยังตกหล่นหรือเปล่า
 นะครับ เพราะในมาตรา ๒๔๑ เดิมก็ตาม ๒๔๒ เดิมก็ตาม ในหลักการเนื้อหาส่วนนี้นะครับ เขา
 ใช้คำว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา ท่านตก หรือท่านจะใช้หลักการ ทุกคดี ทุกประเภท ทั้ง
 อาญา ทั้งแพ่ง ทั้งศาลปกครอง แต่ศาลปกครองไม่ใช่จำเลยนี่ ศาลปกครองเป็นผู้ถูกกล่าวหา
 ท่านจะรวมถึงไหม ถ้าศาลปกครองและเป็นผู้ถูกกล่าวหา ท่านจะเติมคำนี้ไหม หรือถือคำว่า
 จำเลย ในรัฐธรรมนูญ คือ ผู้ถูกกล่าวหาในคดีศาลปกครองด้วย ในขณะที่เดียวกันถ้าท่านเขียน
 เพียงอย่างนี้นะครับ จำเลยนี้เป็นจำเลยในคดีแพ่งก็ได้ นะครับ ท่านครับ ไม่จำกัดว่า จำเลยใน
 คดีอาญาอย่างเดียวนะครับ แต่ถ้าผู้ต้องหาสิครับ เป็นผู้ต้องหาที่อยู่ในคดีอาญา ใช่ไหมครับ ผม
 ว่า ท่านไปดู มาตรา ๒๔๑ กับ ๒๔๒ หลักการเดิมของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ นะครับ ถ้าท่าน
 เติม ผมว่า จะชัดกว่า ขอบพระคุณครับ เพราะอันนี้เป็นส่วนเรื่องของการสอบสวนนะครับ ท่านดู
 นะครับ หลักการที่ (๗) ของท่านนี้นะครับ ว่าด้วยเรื่องของการสอบสวน การทราบ
 พยานหลักฐานอย่างครบถ้วน การช่วยเหลือจากทนายความ นี่เนื้อหาหลักการเป็นเรื่อง
 คดีอาญาทั้งสิ้นเลยนะครับ อันนี้ครับ เติมให้ครบจะดีกว่าครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
 พอดีคดีปกครองเขาใช้ชื่อว่า ผู้ฟ้อง กับ ผู้ถูกฟ้อง เขาไม่ได้ใช้ โจทก์ จำเลย

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ผู้ร้อง กับ ผู้ถูกร้องครับ คดีปกครองครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ
 อย่างนี้ครับว่า ทางคดีปกครองนั้น รัฐเป็นจำเลย เพราะฉะนั้น คงไม่ต้องให้หลักประกัน ไม่
 เหมือนอย่างคดีอาญาซึ่งบุคคลธรรมดาเป็นจำเลย ก็เลยสิ่งที่ (๗) จึงเขียน และก็ไม่ได้เจาะจง
 เป็นคดีปกครอง เราเอาแต่คดีอาญานะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เดี่ยว
ท่านการุณ ให้พูดจบก่อน

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : โดยวิธีพิจารณาของคดีปกครองนั้น
สิ่งเหล่านี้มันจะไม่ได้อยู่ในลักษณะของคดีปกครอง เพราะคดีปกครองนั้น คือ ประชาชนเป็น
ผู้เสียหายก็ยื่นคำร้องลงไป แล้วใช้ระบบไต่สวน ทางหน่วยงานของรัฐก็ต้องชี้แจง เอกสารต่าง ๆ
เหล่านั้นหน่วยงานของรัฐเขามีอยู่พร้อมเพรียง เขาไม่ต้องไปร้องขอจากใคร ที่จะตรวจสอบ
จากใคร แล้วก็ในเรื่องทนายความ เนื่องจากเป็นรัฐ อัยการมีหน้าที่ช่วยเหลืออยู่ การประกันตัว
ก็ไม่มีในคดีปกครอง เพราะฉะนั้นมันโดยลักษณะของถ้อยคำ มันจะไปทางคดีอาญา
โดยสมบูรณ์แล้วนะครับ ขออนุญาตกราบเรียนครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
ท่านการุณติดพันใหม่ครับ

นายการุณ ไสงาม : ติดพันครับ ถ้าอย่างนั้นท่านครับ เอาให้ชัดเจนตาม
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๑ ๒๔๒ ฉบับปี ๒๕๕๐ เลยเป็นอย่างไรครับ ใช้คำว่า ในคดีอาญา
ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา มันก็จะครบเลย ที่นี้ไม่ต้องอธิบายอะไรกันอีกแล้ว มันบิบบิบบิ
ที่ตรงจุดนั้นเลยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่าน
เสริมเกียรติครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : กราบเรียนท่านประธาน ท่านกรรมาธิการ ท่าน สสร.
กระผม เสริมเกียรติ วรดิษฐ์ สสร. กระผม ความจริงแล้วถ้า (๗) ไม่ใช่กรรมาธิการแก้ไข ผมก็ไม่
มีสิทธิขึ้นมาอภิปราย เมื่อกี้ (๕) ผมก็อยากจะอภิปราย แต่ว่าอภิปรายไม่ได้ ซึ่งท่านคมสันกับ
ท่านประธานก็พยายามพูดว่า ถ้าเป็นคดีอาญา มันก็จบ จริง ๆ กระบวนการของมาตรา ๔๐
มันเป็นเรื่องอาญาตลอด คราวนี้มา (๘) มาเป็นแพ่ง ก็เรียกว่า เป็นสิ่งที่ดี ประชาชนฟังแล้ว
ชื่นใจ แล้วผู้อภิปรายคัดค้านนะ ให้ถูกกฎหมายในการออกกฎหมาย ก็จะเสียคะแนน หาวาไป
ตัดสิทธิประชาชนที่คุ้มครอง -----

ถึงบอกว่า สิ่งที่จะคุ้มครองคดีแพ่ง คดีปกครอง คดีอะไร มาไว้ตรงท้าย (๘) มันจะชัดเจน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ยังไม่ถึง

(๘)

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : นี่เราพูด (๗) แล้วครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : เมื่อกี้เกริ่นให้เห็นหน่อยว่าอยากจะทำ แต่พูดไม่ได้ ที่นี้ตอนนี้อยู่ใช้สิทธิพูดได้แล้ว ผมขอกราบเรียนว่า อย่างที่ท่านการุณพุดนี้ถูกต้อง ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับการคุ้มครองนี้ แท้จริงแล้วนี้ กระบวนการทั้งหมดในเนื้อหามันเป็นคดีอาญาทั้งสิ้น ซึ่งถ้าจะให้ใสให้มันชัดเจน ก็คือ คดีอาญา แต่ถ้าไม่ใสให้ชัดเจน วันหลังก็จะมานั่งตีความอยู่ว่า มันเป็นคดีอาญาอย่างเดียวหรือเปล่า อีกประการหนึ่ง ตรงนี้ทางฝ่ายจำเลย ทางฝ่ายทนายนี้ก็จะไม่คัดค้าน แต่ฝ่ายทางอัยการ หรือพนักงานสอบสวนนี้ที่ท้วงติงใน (๗) ว่า การที่ว่ามีสิทธิที่จะได้รับทราบ ตรวจสอบและทราบพยานหลักฐานอย่างครบถ้วน คำว่า อย่างครบถ้วน นี้ แปะไฟเล่นเลยครับ ต้องเอาสำนวนสอบสวนทั้งหมดมาแบให้ดูหมดเลย รู้ใส่รู้พุงหมดเลยว่ามีพยานที่ปาก มีหลักฐานสำคัญตรงไหน และพยานสำคัญที่จะชี้เป็นชี้ตายติดคุกหรือไม่ นะ ชื่ออะไร ก็ไปติดต่อพยาน ก็ไปทำให้พยานมันหายไป ตรงนี้อันตรายนะครับ เมื่อก่อนนี้ในรัฐธรรมนูญเก่า ในกฎหมายเดิม ๆ นี้ เอาแค่รับทราบพยานหลักฐานพอสมควรเท่านั้น ถ้าอย่างครบถ้วน นี้แปลว่า ต้องเปิดใส่เปิดพุงหมดเลยนะครับ ผมยังเป็นห่วง ตระหนักว่า ท่านไปคุ้มครองให้สิทธิตรงฝ่ายผู้ต้องหา จำเลยนะ โดยไม่มีขีดจำกัด กลับเป็นผลร้าย กระบวนการยุติธรรมนี้ต้องเป็นธรรมทั้งฝ่ายผู้เสียหายและผู้ต้องหา ถ้าให้ผู้ต้องหาเป็นธรรมได้มากจนเกินขอบเขต ผลร้ายก็ตกกับผู้เสียหาย แล้วก็สังคมเองก็จะได้รับผลร้าย เพราะว่า โจรนี่นะครับ เมื่อรู้ใส่รู้พุงนี้แล้วเวลาสู้คดีหลุดหมดนี้ กระบวนการความสงบเรียบร้อยก็หายไป ผมต้องขอติติงหน่อยว่า ตรงนี้มันดี แต่ขอว่า คำว่า ครบถ้วนนี้ เอาพอสมควรได้ไหมครับ ขอบคุณมาก

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณครับ เมื่อกี้ท่านวิทยาทามไว้ กรรมมาธิการยังไม่ตอบเลยครับ การต่อสู้เพียงพอนี้หมายความว่าอย่างไรครับ เชิญท่านเดชอุดมครับ

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ (กรรมธิการ) : ท่านประธานครับกราบขอพระคุณครับกราบขอพระคุณข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ ใน (๗) ของมาตรา ๔๐ นี้ ยอยากจะกราบเรียนท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติทั้งหลาย เพื่อโปรดทราบว่า หลักการของการกฎหมายนั้น ก็คือว่า ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นยังถูกสันนิษฐานว่า เป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะถึงคำพิพากษาในชั้นที่สุดว่า เขาเป็นผู้กระทำความผิด เพราะฉะนั้นเขาไม่ใช่โจร เขาไม่ใช่โจร ผมขออนุญาตพูดอย่างนี้ เพราะว่า ในประเทศไทยเรานั้น รัฐธรรมนูญทั้ง ๑๗ ฉบับ ไม่เคยรับหลักประกันผู้ต้องหา แล้วเราก็ใช้อำนาจอย่างนี้มาตลอด การเข้าจับกุม การเข้าตรวจค้นก็ทำได้ โดยใช้อำนาจฝ่ายปกครอง ท่านไปดูสิครับ ตั้งแต่ ๒๕๐๐ มา เมื่อเราใช้ประมวลกฎหมายอาญา เมื่อรวมอำนาจสอบสวนและสืบสวนเข้าด้วยกัน จาก ๒๔๐๐ ก่อนหน้านั้นครับ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๔๙๙ นั้นนะ อำนาจสอบสวนอยู่ที่อำเภอ แต่พอมารวมกันแล้ว ๕๐ ปีนี้ ท่านถอนไม่ออก และท่านเห็นไหมครับว่า ในปัจจุบันนี้กรมราชทัณฑ์เองก็บอกกระทรวงยุติธรรมเองก็บอกว่า ผู้ต้องหาที่ติดคุกอยู่จำเลยที่ได้รับการพิพากษานี้ มันมาจากพยานเท็จ ในเอกสารเท็จถึง ๓๐ เปอร์เซ็นต์ (Percent) และจำนวน ๒ แสนคน ท่านลองคิดดูสิครับ ถ้าเป็นญาติพี่น้องเราจะเป็นอย่างไรครับ ตรงนี้ครับกราบเรียนวิงวอนว่า อันนี้ไม่ได้เขียนขึ้นมาเพื่อจะทำให้สังคมเราเปลี่ยนแปลงได้ภายในวินาทีนี้ วันนี้ แต่เขียนมาบนหลักการของปฎิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน และกติการะหว่างประเทศ ว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง คำที่ท่านถามทางกรรมธิการนะครับ เรื่องการต่อสู้คดีอย่างเพียงพอนี้เขียนไว้เลยครับ ท่านไปเปิดดูได้ อันนี้ลอกเขามาเลย ต้องพูดอย่างนี้ เพราะว่าเราไม่รู้จักสิทธิอันนี้ครับ ของผู้ต้องหาและจำเลยว่าการต่อสู้คดีอย่างเพียงพอนั้นหมายความว่าอย่างไร -----

เพียงพอหมายความว่า ถ้าในประเทศที่เขาพัฒนาแล้วนี้ เมื่อวางสำนวนสิ่งฟ้องเขาแล้ววันนี้ ต้องเปิดเผยครับ ตัวพยานของฝ่ายอัยการจะตายไหมครับ ก็มีครับ ก็บอกว่า มีสิทธิได้รับความคุ้มครองใน (๕) ต้องคุ้มครองเขาสิครับ อย่าเอาข้อยกเว้นมาแก้ไขหลักครับ ต้องกราบเรียนด้วยความเคารพ ถ้าท่านเอาข้อยกเว้นมาแก้ไขหลักนี้ ประเทศเราก็จะเป็นอย่างนี้ครับ จะเอาข้อยกเว้นใหญ่กว่าอยู่เสมอ หลักของสิทธิมนุษยชนที่มีแต่ตัวตนมาตั้งแต่กำเนิดนั้น ก็คือ การได้รับการต่อสู้คดีอย่างเพียงพอ เพียงพอแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับหน่วยงานของรัฐที่ทำกฎหมายฉบับนี้ ไม่ใช่กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอย่างขณะนี้ ปัจจุบันนี้ที่แก้กันมาตั้งแต่สมัยยุคปฏิวัติ ต้องกราบเรียนนะครับว่า คำ คำนี้ไม่ได้เป็นคำแปลปลอมนะครับ คำที่ ๒ นะครับ การตรวจสอบหรือรับทราบพยานหลักฐานอย่างครบถ้วน ท่านที่ประกอบวิชาชีพทนายความท่านอื่น ก็ทราบว่า วันที่ท่านสามารถที่จะตรวจดูสำนวนได้ คือ วันที่พนักงานอัยการถามพยานปากสุดท้ายเสร็จแล้ว ผมถามท่านที่เคารพ ท่านที่ประกอบวิชาชีพกฎหมายทั้งประเทศเลยครับว่า มีประเทศไหนไม่ทำอย่างนี้ อย่าตอบผมว่า ประเทศคอมมิวนิสต์นะครับ มีไหมครับ ประเทศประชาธิปไตยมีอย่างนี้ไหม ต้องช้อนกันไว้มีไหมครับ แล้วความเสมอภาคในการต่อสู้คดีเพื่อความยุติธรรมอยู่ตรงไหนครับ คำ คำนี้ก็อีกเช่นเดียวกันครับ ไม่ได้เอามาจากไหน เอามาจากข้อยุติของข้อเท็จจริงที่เขาฟังแล้วทั่วโลกว่า สิทธิของผู้ต้องหา นั้น ที่จะตรวจสอบพยานหลักฐานตั้งแต่พยานเอกสาร วัตถุพยาน ถ้อยคำพยานนั้น ต้องได้รับทราบอย่างเต็มที่และครบถ้วนไม่เช่นนั้น ท่านจะเอาเขาเข้าคุก ท่านจะยึดทรัพย์เขา ท่านจะเอาเขาเข้าคุก ต้องบอกก่อนครับ ไม่มีการยึด ไม่มีการปกปิดข้อเท็จจริงครับ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติที่เคารพ ผมกราบเรียนว่า ๒ ถ้อยคำนี้เป็นคำสำคัญในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ที่จะยืนในหลักการว่า ประเทศไทยซึ่งได้ให้สัตยาบันกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง ไม่เช่นนั้น หลักการที่เราเขียนอยู่แล้ว เราจะพยายามแก้ไขเป็นคำอย่างอื่นนั้นเราหาคำแปลไม่ได้ ผมกราบเรียนยืนยันว่า อันนี้เป็นคำที่ใช้อย่างกลาง และหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายนั้นต้องพยายามที่จะปฏิบัติทำให้เป็นไปตามถ้อยคำที่บัญญัติไว้ครับ ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ขอบพระคุณครับ กระผมว่าพอเข้าใจแล้วมังครับ เราอภิปรายและก็ชี้แจงไปนี่นะครับ มีตั้งหลายท่านยกมืออยู่ท่าน ผมว่าพออธิบายเราเข้าใจ เออ ใช่ ไม่ใช่ แล้วเราก็มานั่งตัดสินใจกันว่า

เอาหรือไม่เอา อย่างนั้นมันก็จะไปเรื่องอื่น คือ มาตรา ๔๐ บางทีบางท่านอาจจะบอกมาตราเดียว
 ไม่ไปไหนเลย จริง ๆ แล้วมีเจ็ดแปดอนุচ্ছেรับ ก็คือเอาของเก่าใน ๒๕๔๐ ว่าไปได้เป็นสิบ
 มาตรา นะครับ เอามารวมอยู่ในมาตรา ๔๐ มาตราเดียวนี่นะครับ ก็เลยต้องมีหลายประเด็น
 นะครับ กรรมการอธิบายยังติดใจ เอาครับ จะให้จบแล้วครับ ช่วยกระชับนะครับ
 ท่านเสริมเกียรติ ท่านอรรถรัตน์ อาจารย์วัชรานะครับ เอาขอให้กระชับเลยครับ เชิญครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : กราบขอบคุณท่านประธาน ท่านกรรมการ ท่าน
 สสร. กระผม เสริมเกียรติ วรดิษฐ์ สสร. กระชับนิดเดียวครับ ประเด็นที่จะพูดก็คือ เรื่อง
 พยานหลักฐานอย่างครบถ้วนนี่นะครับ กระผมขอกราบเรียนว่า ท่านต้องไปดูวิชาญา ฉบับ ๒๒
 ในบทบัญญัติเรื่องวันที่ศาลนัดตรวจพยานหลักฐาน แก้วแล้วตามสากล ก็คือ ฝ่ายอัยการนี้ต้อง
 ระบัพยานให้ครบทุกอย่าง รวมทั้งเอกสารหลักฐาน แล้วก็ต้องเอาหลักฐานทุกอย่างเอามาให้
 ศาล เอาให้ฝ่ายจำเลยดู แต่มียกเว้นครับ ยกเว้นคำให้การพยานบุคคล เห็นไหมครับ เขายกเว้น
 ว่า คำให้การพยานบุคคลยังเป็นความลับ ยังมีความจำเป็นที่ไม่ต้องเอามาเปิดดูในวันตรวจ
 พยานหลักฐาน สาเหตุก็คือว่า อันที่ ๑ ถ้าหากดูไปแล้ว ความเป็นธรรมไม่มี จะรู้ว่าพยานบุคคล
 ไปรู้เรื่องอะไร รู้ว่าจำเลยทำผิดอย่างไร ฝ่ายจำเลยก็ไปหาทางที่จะต่อสู้ หรือว่าหาพยาน อาจจะมีจริง
 หรืออาจเป็นพยานเมก (Make) ขึ้นมาในการต่อสู้คดี อันที่ ๒ ก็จะทำให้พยานบุคคลของ
 ผมอยู่ที่ไหน ปากคำสำคัญที่จะชี้เป็น ชี้ตาย จะทำให้จำเลยรับโทษหรือยกฟ้องเป็นอย่างไร ตรงนี้
 หลักสากลเขาก็ไม่เปิดเผยทั้งหมดหรอกครับ -----

เรื่องพยานบุคคลนี้ผมขอกราบเรียนว่า เป็นเรื่องสำคัญ และถ้าเกิดการพิจารณาของ สสร. แห่งนี้ จะไปยกทั้งมาตรามาว่า ผ่าน ไม่ผ่านคงไม่ได้ คงต้องดูทั้งเป็นอนุไป เพราะว่าบางอนุนี้ ส่วนใหญ่ผมให้หมดเลยนะครับ จะมีเรื่อง (๘) เรื่องว่า การที่จะเปิดเผยแพร่พยานหลักฐานอย่าง ครบถ้วนนี้ ผมคิดว่า เป็นผลร้ายกับสังคมครับ ขอขอบคุณมาก

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอขอบคุณ ครับ ท่านอรรถวิวัฒน์ เชิญครับ (๗) นะครับ ท่านอรรถวิวัฒน์ครับ อย่างนั้นยังไม่พร้อม ก็ท่านวิชา ก่อนเลยครับ

นายวิชา หงส์ประภัสสร : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม วิชา หงส์ประภัสสร สสร. ครับ กระผมเห็นด้วยกับท่านผู้อภิปรายที่ผ่านไป ๒ ท่านตะกี้เนี่ยครับ ที่อ้าง ถึงรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ ในมาตรา ๒๔๑ นี้ครับ แต่ก็ขอให้มีการปรับปรุงแก้ไขบางส่วน เช่น ในเรื่องของเอกสารประกอบคำให้การของต่อนี้ ก็น่าจะกว้างขวางไปถึงพยานหลักฐาน คือ เอกสารอย่างเดียวไม่พอ อาจจะมีพยานหลักฐานอย่างอื่น เช่น กระสุนปืน หรือการพิมพ์ ลายนิ้วมือ อะไรพวกนี้นะครับ ซึ่งเป็นพยานวัตถุ นอกจากนั้น ขอให้ปรับปรุงถ้อยคำจากมาตรา ๒๔๑ มาใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการสอบสวนของตำรวจนี้นะครับ ให้มีทนายความ อยู่ด้วย ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่าน อรรถวิวัฒน์ยังติดใจไหมครับ

นายอรรถวิวัฒน์ รัตนจันทร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ ที่ เคารพ กระผม นายอรรถวิวัฒน์ รัตนจันทร์ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญครับ กระผมเห็นด้วยกับ ทางเจตนาธรรมที่ท่านกรรมาธิการกล่าวถึงเมื่อคืนครับ เพียงแต่ว่า กระผมอยากจะเพิ่มความ สมบูรณ์เข้าไปในส่วนที่ได้รับความพยานหลักฐานอย่างครบถ้วน ผมอยากจะให้มีการเพิ่มเติม ว่า ก่อนวันสืบพยาน หรือวันพิจารณาคดี เข้าไปด้วยครับ เพราะว่า มิฉะนั้นแล้วไม่รู้หลักฐาน อันนี้จะนำมาแสดงครบถ้วนเมื่อไร จะเป็นภายหลังการสืบพยาน อะไรต่าง ๆ ก็คือ ผมขอให้ เพิ่มเติมข้อความตรงนี้ไปนะครับ แล้วก็ขออนุญาตกราบเรียนถึงเหตุผลสักเล็กน้อยครับ ผมว่า ที่ผ่านมากในกระบวนการยุติธรรมซึ่งทนายรุ่นเก่า ๆ ก็จะไม่เคยเจอในลักษณะที่ว่า พยานหลักฐาน มีการทำย้อนหลังที่เป็นพยานหลักฐานแท้ ก็พอจะเจออยู่บ้างนะครับ มีการทำตรงนี้ขึ้นมา แล้ว

๑๓๒

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ปทิตตา ๖๐/๒

เมื่อมีการมาเปิดเผยในขณะที่มีการนำสืบพยานก็จะทำให้ถูกความ หรือว่าจำเลยได้รับความเสียหายเปรียบ เนื่องจากว่าไม่สามารถที่จะตรวจสอบถึงความถูกต้องแท้จริงของเอกสารฉบับนั้นได้แล้วนอกจากนั้น ที่ผมมองว่า ทางพนักงานอัยการ หรือว่าทางพนักงานสอบสวนนี้ ไม่ได้ได้รับความเสียหาย ก็คือ ก่อนที่จะมีการสืบพยาน บุคคลเหล่านั้นหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตรงนั้น ก็มีการข้อมพยาน มีการนำพยานเข้ามาให้ดู มีเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งวัตถุพยานได้ครบถ้วนอยู่แล้วนะครับ ขอขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณครับ อาจารย์ก้านรงค์ครับ

นายก้านรงค์ จันทิก : กระผม ก้านรงค์ จันทิก สสร. นะครับ ประเด็นนี้คนเดียวครับ ท่านประธาน กระผมอยากจะเรียนถามกรรมการนิติบัญญัติ เพราะว่าเหตุว่า (๗) นี้ มันเป็นชั้นในระดับสอบสวนกับดำเนินคดี ถ้าหากว่า ท่านให้การตรวจสอบ หรือได้รับทราบพยานหลักฐานอย่างครบถ้วน คำว่า ครบถ้วน ของท่านนั้นมันกินความแค่ไหน ถ้ารวมทั้งหมดในชั้นของการสอบสวนด้วย พยานหลักฐาน ถ้อยคำของพยานบุคคลทั้งหมด จะต้องให้ผู้ต้องหาได้รับทราบอย่างครบถ้วนนั้น กระผมไม่เห็นด้วยนะครับ แต่ถ้าไม่เห็นด้วยใน (๗) ตรงนี้ แล้วจะสมควรแก้ไขอย่างไร เพราะว่า ถ้าครบถ้วนทั้งหมดนั้น กระผมคิดว่า คงจะรับไม่ได้ครับผม

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ครบถ้วนไม่ดีหรือครับ จริง ๆ ก็จะไปเอาเขาไปติดคุก ไปประหารชีวิต ให้เขารู้ก่อนไม่ดีหรือครับ เดี่ยวท่านเสวตครับ ท่านเสวตมีอะไรครับ

นายเสวต ทินกุล : ท่านประธาน ขอบคุณครับ ผม เสวต ทินกุล ครับ เรื่องครบถ้วนนี้ ผมก็สงสัยครับท่านประธาน เพราะว่า มันจะเป็นข้อกฎหมายที่มัดคอกันหรือเปล่าว่า อย่างเช่น ผมยกตัวอย่างว่า -----

เวลานำสืบในคดีอาญาอย่างนี้ นะครับ เขาเอกสารมาถามกับศาล โดยไม่ส่งบัญชีพยานก่อน เพราะคดีอาญานี้ไม่ต้องส่งบัญชีพยานก็ได้ ก็นำสืบกันเลย มันก็ปรับตัวไม่ทันอย่างที่ท่าน อรรถรัตน์ว่าละครับว่า จะเป็นเอกสารปลอมหรืออะไรพิสูจน์กันยาก แล้วก็ผลการพิจารณาคดี มันหักล้างกันไม่ได้ นะครับ เพราะฉะนั้นถ้าส่งครบถ้วน มันจะเป็นเดดล็อก (Deadlock) หรือเปล่าว่า ไม่สามารถที่จะชี้มูลความผิดได้ หรือว่าฝ่ายจำเลยก็ดี ก็หักล้างยาก นะครับ เพราะฉะนั้นผมขอตั้งเป็นข้อตั้งตรงนี้ครับผม ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : กรรมการธิการยื่นตามร่างกรรมการ หารือจะตอบ หรือจะแก้ไขครับ ท่านอัครพรครับ อาจารย์ กล่าวรงค์ขอเติมอีกนิดหรือครับ

นายกัณฑ์ จันทิก : นิดเดียวครับ กระผมขอเปลี่ยนคำว่า ครบถ้วน เป็น ตามสมควร ได้ไหมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่าน กรรมการครับ ตัดสินใจครับ จะยื่น จะอะไรก็ตัดสินใจ สมาชิกเขาฟังครบถ้วนแล้ว ตอนนี้จะ ลงคะแนนแล้ว ท่านจะเอาอย่างไรก็เอาเลยครับ

นายอัครพร จารุจินดา (กรรมการ) : กรรมการได้หารือแล้ว เห็นด้วยกับ ท่านกัณฑ์ ว่า เปลี่ยนคำว่า ครบถ้วน เป็น ตามสมควร ครับ นอกนั้นข้อความก็คงเดิมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : รับได้ นะครับ ท่านสมาชิกครับ ได้ นะครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : รับได้ (๗) ผ่านไป นะครับ (๘) ครับ (๘) มีท่านใดตั้งใจใหม่ครับ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ เมื่อกี้ค้าง (๘) อยู่ครับ เชิญครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ (๘) ของกรรมการที่ ไปแก้ไขเพิ่มเติมนี้ ผมก็ไม่ตั้งใจของท่าน นะครับ แต่ว่า ใจของกลุ่มผมที่ได้เสนอไว้ว่า การ เผยแพร่ต่อสาธารณะ ซึ่ง ชื่อ หรือว่าชื่อสกุล ภาพ หรือข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนนี้ จะกระทำมิได้ คือ ไม่น่าจะเอาเด็กและเยาวชนนี้ นะครับ

ไปเอาข้อมูลส่วนบุคคลนี้ไปเผยแพร่ต่อสาธารณะ อันนี้เห็นด้วยไหมครับ คือถ้าไม่เห็นด้วย ก็อยากจะถามเหตุผลว่า เห็นท่านก็แก้ให้ตั้งเยอะแยะแล้ว ก็ดี แต่ว่าอันนี้ยังไม่เห็น ก็ถามว่า ตกหล่นไป หรือเพราะเหตุใด อย่างไรนะครับ จะได้อภิปรายได้ถูก จะได้ประหยัดเวลา ไม่อย่างนั้นผมพูดไปมันก็ยืดยาวว่า มันควรจะปกป้องเด็กอย่างไร ขอถามท่านก่อนก็แล้วกัน ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ อาจารย์วิชาไซ้ใหม่ครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม วิชา มหาคุณ ครับ คือ ในกระบวนการที่คุ้มครองเด็กและเยาวชนนี้ เรามีพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว มีถ้อยคำอย่างที่ท่านต้องการครบถ้วนแล้วครับ เราปกป้องหมดครับในกระบวนการพิจารณาคดี ซึ่งขณะนี้ คุ้มครองขยายขอบเขตทั่วประเทศแล้วนะครับ เพราะว่าจะมีศาลเยาวชน แล้วก็ศาลแผนกคดี เยาวชนและครอบครัวด้วยนะครับ ส่วนที่จะตกหล่นนี้ จะไปอยู่ในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ซึ่งจะครบถ้วนเลยครับ มีอันนี้เป็นพื้นฐานแล้วครับ ท่านอาจารย์ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : รับได้ นะครับ อาจารย์เจิมศักดิ์ครับ ท่านสวิงรับได้ไหมครับ อะไรที่ดูว่าผ่านได้นะครับ โดยไม่ขัดกับ หลักการและไม่เสียหายนะครับ

นายสวิง ตันอุด : ครับ ท่านประธานครับ ผมคิดว่าผมจะเร่งเต็มที่นะครับ ท่าน ประธานครับ ผมคิดว่า จริง ๆ แล้วในเรื่องนี้ ถ้าท่านกรรมาธิการบอกว่า มีอยู่แล้ว และถ้าสมมุติ อยู่ในรัฐธรรมนูญด้วย และเพื่อที่จะเขียนในสิ่งที่มีอยู่แล้วนี้ ก็ไม่น่าจะเป็นเรื่องเสียหาย ผมคิดว่า เรื่องนี้สำคัญครับ เพราะว่าผมดูนี่นะครับ ทุกอนุนะครับ ท่านประธานครับ ผมคิดว่ามันก็มีอยู่ แล้ว แล้วก็จริง ๆ แล้วหลายคำนี้นะครับ ผมคิดว่า ถ้าชาวบ้านมาอ่านนี่นะครับ ผมในฐานะของ ชาวบ้าน ก็คงจะไม่ค่อยมั่นใจมากนักนะครับ เพราะว่าหลายคำนี้นะครับ ใช้คำว่า สมควร เท่าที่ จำเป็น อันสมควร ที่เหมาะสม อย่างเหมาะสม อย่างพอเพียง ซึ่ง ใ้อโฮ ตรงนี้เองนี่นะครับ

๑๓๕

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ประไพพิศ ๖๑/๓

กว้างขวางเป็นมหาสมุทรมากเลยครับ แล้วจริง ๆ แล้วนี่ตรงนี้เองบ้านเรา ๆ ก็รู้ๆ อยู่ครับว่า การ
ตีความในเรื่องนี้ พอถึงที่สุดนี้ก็มีทางเลือกปฏิบัติอยู่เต็มไปหมดนะครับ -----

- ๖๒/๑

ที่นี้ผมคิดว่า ถ้าสมมุติเราใส่ (๘) ผมไม่ติดใจ (๘) ท่านนะครับ แต่ว่าถ้าสมมุติจะใส่ของผม กับ ของกลุ่มนี้เข้าไปเป็นในเรื่องนี้อยู่ด้วย ซึ่งท่านบอกว่า มีอยู่แล้วนี้ ก็ไม่น่าจะขัดกัน เพราะผมคิดว่า เรื่องการคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นเรื่องที่สำคัญ หลายเรื่องนี่นะครับ ผมอยากจะอธิบาย เรื่องนี้ นะครับ ที่เป็นประเด็นทางด้านสื่อ ทางด้านสาธารณชนนี่นะครับ ยกตัวอย่างนะครับ คดี ช่มชี่น ๑ คดีนี้ เขาถูกช่มชี่น ๔ รอบครับท่านประธาน ช่มชี่นจากการปฏิบัติจริง ๑ ครั้งแล้ว ช่มชี่นจากการที่จะต้องไปตรวจร่างกายอีก ๑ รอบ เป็นรอบที่ ๒ แล้วเขาจะต้องถูกช่มชี่นจาก กระบวนการสอบสวนนี่นะครับ อีกเป็นรอบที่ ๓ นะครับ เขาเริ่มอย่างไร เขาถอดตรงไหนเธอ เขา จับตรงไหนเธอ โอ้โฮ นี่ช่มชี่นรอบที่ ๓ อีกครับ แล้วรวมทั้ง หลังจากนั้นสื่อออกไปตีแผ่กับทาง สังคม นี่เขาถูกช่มชี่นในรอบที่ ๔ ครับ แล้วหลังจากนั้น เขาอยู่กับในสังคมไม่ได้เลย ถ้าเรา ปกป้องตรงนี้เขา ในเรื่องเกี่ยวกับทางด้านสื่อนี้ นะครับ ผมคิดว่า เรื่องนี้ก็จะ เป็นประโยชน์ อย่างยิ่งครับ ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่าารัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบพระคุณครับ คือเดี๋ยวนะครับ พอดี ๘ นี้ มี ๒ ๘ นะครับ ๘ ของกรรมาธิการนี่นะครับ มีท่าน ใดติดใจไหมครับ ไม่มีนะครับ ๘ ของกรรมาธิการ เมื่อที่เขาไป ๘ ของอาจารย์เจิมศักดิ์แล้ว นะครับ ๘ เรื่องในคดีแพ่งหรือครับ เชิญครับ ท่านเสวตครับ

นายเสวต ทินกุล : ขอบพระคุณครับ ท่านประธานที่เคารพครับ ผม เสวต ทินกุล นะครับ ซึ่งที่แรกเลยที่ท่านประธานได้กรุณาว่า ถึง ๘ แล้ว ผมก็จะพูดจนถึง ๘ แล้วครับ คือ ผมสงสัยในถ้อยคำอย่างที่ยกมาแล้วนะครับ เรื่อง ๘ ในคดีแพ่งนะครับ คือส่วนที่ ๔ สิทธิ กระบวนการยุติธรรมนี้ ตอนแรกก็นึกว่าแค่คดีอาญา ตอนนี้นำรวมเป็นแพ่งแล้ว ก็เลยขอต่อเรื่อง ศาลปกครองครับ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต่อครับ องค์กฤษฎีอื่น ๆ แล้วก็กระบวนการ ยุติธรรมเหมือนกันละครับ เพราะฉะนั้นผมไม่ได้ติดใจอะไรมาก ต้องแยกให้ชัดนะครับ เพราะว่า ถ้าเป็นอย่างนี้ต้องตัดข้อความ (๘) ออกไปเลยนะครับ เอาไปอยู่หมวดอื่นนะครับ มิฉะนั้นแล้ว ผมก็จะรวมแล้ว เพราะศาลปกครองก็มีเกี่ยวกับเรื่องแพ่ง แล้วก็วินิจฉัยเรื่องแพ่ง แล้วมาต่อ อาญาต่ออีก แพ่งเกี่ยวเนื่องอาญาอีกคราวนี้ มันวุ่นวายไปใหญ่ นะครับคราวนี้ แล้วก็ตีความ แล้วเขาก็ว่ากันอีก พวกหัวหมอกก็ลำบากครับ ก็ฝากกรรมาธิการพิจารณาเรื่องนี้ว่าต้องให้ชัด

๑๓๗

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

กุนที่ ๖๒/๒

นะครับ ผมว่าเห็นสมควรต้องตัดออกไปทั้งหมด ให้เป็นเรื่องของคดีอาญาอย่างเดียว แล้วเอาไปไว้ที่อื่นครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
กรรมวิธีการยื่นใหม่ครับ ยื่นก็ไม่ต้องอธิบายแล้ว ผมจะถามแล้วนะครับ

(นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง)
มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ในส่วน
มาตรา ๕๐ (๘) ที่กรรมวิธีการเพิ่มขึ้นใหม่ครับ ถ้าท่านใดเห็นด้วยกับกรรมวิธีการที่เพิ่มขึ้น
ให้กด เห็นด้วย ถ้าเห็นให้ตัดออก ให้กด ไม่เห็นด้วย เชิญลงคะแนนครับ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านที่
เข้ามาใหม่ครับ ท่านใดที่เห็นด้วยกับร่างของกรรมวิธีการ ให้เพิ่ม (๘) ขึ้นมาในมาตรา ๕๐
ให้กด เห็นด้วย เห็นควรให้ตัดออก ให้กด ไม่เห็นด้วย ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วครับ ปิดการ
ลงคะแนน เจ้าหน้าที่รวมคะแนนด้วยครับ เห็นด้วย ๗๑ นะครับ ไม่เห็นด้วย ๕ งดออกเสียง ๓
นะครับ (๘) เป็นไปตามกรรมวิธีการเสนอนะครับ

๑๓๘

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

กุนที่ ๖๒/๓

ที่นี้มีส่วนที่ค้างชำระ เมื่อกี้ที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ได้พูดถึง (๘) ของอาจารย์เจิมศักดิ์นะคะ ขอเอากลับไปให้ท่านสวิงนะคะ ที่อภิปรายไปแล้วนะคะ ในกลุ่มท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ เดี่ยวให้กรรมการตอบนะคะ ส่วนอาจารย์พิเศษเดี๋ยวก่อนนะคะ อาจารย์วิชาครึบ เชิญครึบ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม วิชา มหาคุณ อีกครั้งครับ ก็ต้องขอขอบคุณครับ ที่ท่านคณะของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ ขออนุญาตเอ่ยนาม -----

- ๖๓/๑

โดยเฉพาะท่านสวิง ที่กรุณาเป็นห่วงเป็นใยเกี่ยวกับเรื่องของเด็กเยาวชน ซึ่งอาจจะได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม สำหรับในรัฐธรรมนูญ เราพยายามบัญญัติไว้ในหลักที่เราเป็นกังวลว่าจะไปตีความในทางที่ผิด หรือว่าอาจจะตีความเกินเลย หรือว่าอาจจะขาดตกบกพร่อง เพราะมันเป็นเรื่องของสิทธินะครับ สำหรับในกรณีของเด็ก เยาวชน นั้น ผมขอเรียนต่อที่ประชุมว่า ผมเองมีส่วนในการเสนอร่างกฎหมายก็ดี หรือว่าได้มีการประชุมกับทางต่างประเทศ แล้วก็นำเอาหลักการมาใส่ไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งเราได้รับรองตั้งแต่ ปี ๒๕๓๒ นะครับ เราพยายามจะใส่กฎหมายทุกฉบับนะครับ ใส่ให้ครบถ้วน ขณะนี้ท่านอาจจะไม่คุ้นเคยกับกระบวนการพิจารณาคดีของเหยื่อ ซึ่งศาลเยาวชนของเรามีห้องพิจารณาคดีสำหรับเหยื่อก็คือ เด็ก และสตรี ซึ่งถูกพิจารณาคดีข่มขืน หรือถูกล่วงละเมิดทางเพศ ซึ่งจะไม่ต้องพบกับจำเลยเลย ไม่มีการเผชิญหน้านะครับ เราใช้โทรทัศน์วงจรปิดครับ แล้วจะไม่มีโอกาสได้พบกันเลย และกระบวนการนี้ก็ใช้ในกระบวนการสอบสวนด้วยนะครับ ในทางตำรวจ เพราะว่าวิธีพิจารณาความอาญาของเราก็ได้มีการปรับแก้แล้วนะครับ เราตามไล่แก้ทุกละเอียดยับเลยนะครับ ระบบของเราก็พยายามให้ความคุ้มครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเยาวชนผู้ตกเป็นเหยื่อนะครับ ผมเรียนยืนยันได้เลยว่า ในกระบวนการทางกฎหมายนี้ เราได้รับการรับรองจากสหประชาชาติแล้วนะครับว่า เราได้ปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กทุกประการนะครับ ในเรื่องของการบัญญัติกฎหมาย และทางศาลเองนี้ ผม นอกจากที่จะเขียนกฎหมายให้ศาลเยาวชนทุกศาลนี้ปฏิบัติในเรื่องนี้แล้ว ผมยังเขียนคู่มือ แล้วก็ให้การอบรมคณะผู้พิพากษาผู้พิพากษาสมทบ ครบถ้วนหมดทุกกระบวนการแล้วว่า จะให้การดูแลและคุ้มครองเป็นอย่างดีครับ เพราะฉะนั้นท่านอาจารย์ทั้งหลายที่เป็นห่วงในข้อนี้ ผมขอยืนยัน และคงไม่ต้องบอกว่าด้วยเกียรติของลูกผู้ชายนะครับ ก็คือ ผมยืนยันได้เลยว่า ด้วยหลักของสิทธิของเด็กนี้ ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งเรามีหลักอยู่ว่า เดอะ เบสต์ อินเทอเรสต์ ออฟ เดอะ ไชลด์ (The best interest of the child) คือ ประโยชน์สูงสุดต้องตกได้กับเด็กเสมอครับ ในข้อนี้ถ้ามีข้อไหนตกหล่น ว่าประโยชน์สูงสุดไม่ตกได้แก่เด็กนี้ ท่านขอเพิ่มเติมได้ครับผม ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่ารัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
ท่านอาจารย์สวิงครับ พอใจไหมครับ กรรมาธิการชี้แจง

นายสวิง ตันอุด : ผมคิดว่าอย่างนี้นะครับ ที่ท่านกรรมาธิการ ท่านประธานครับ ผม สวิง ตันอุด ครับ ผมคิดว่า ท่านได้เสนอ และเป็นห่วงเป็นใยเด็กและเยาวชนคืออยู่แล้ว และก็กฎหมายอื่น ๆ และกระบวนการอื่น ๆ เห็นบอกว่า ก็มีอยู่แล้ว และผมคิดว่า ถ้าจะเติมเรื่องนี้เข้าไปนี่นะครับ ก็อาจจะไม่ได้เป็นข้อเสียหายอะไร ก็ยิ่งจะเป็นการดี เพราะว่าในบทของรัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายสูงสุดที่กฎหมายปฏิบัติการอื่น ๆ ก็ปฏิบัติอยู่แล้วนี่ ซึ่งผมคิดว่า ก็ไม่ได้เกิดความเสียหายอะไรนะครับ อันนี้ประเด็นหนึ่ง ประเด็นอันที่ ๒ นี้ ผมคิดว่า อาจจะมีประเด็นที่แตกต่างกับท่านอยู่บ้าง ก็คือว่า เรื่องกระบวนการพิจารณาที่ผมยกตัวอย่างเมื่อกี้ เป็นเพียงแค่ตัวอย่าง ซึ่งผมเข้าใจว่า กระบวนการทางศาลนี้ก็ดำเนินการที่เหมาะสม สอดคล้อง ถูกต้อง อย่างที่ท่านชี้แจงอยู่แล้ว แต่ว่า ยังมีอีกเรื่องหนึ่ง คือ เรื่องเกี่ยวกับการเผยแพร่ต่อสาธารณะนี่นะครับ ที่เราอาจจะต้องคุ้มครองไว้ โดยประเด็น (๘) นี่นะครับ (๘) ของกลุ่มพวกผมนี้ไปเน้นเรื่องเกี่ยวกับการเผยแพร่ต่อสาธารณะนะครับ ซึ่งตรงนี้อาจจะไม่ได้มีไว้ตรงจุดใด ผมคิดว่า ถ้าจะใส่ไว้ ก็อาจจะไม่ก่อความเสียหายอะไรครับ ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ อย่างนั้นผมขออนุญาตถามเลยนะครับ ท่านจะอธิบายใหม่ครับกรรมาธิการ จะยอมแล้วใช่ไหมครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : คือกราบเรียน ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานอีกนิดหนึ่งครับ กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม อัชพร จารุจินดา กรรมาธิการครับ ก็เข้าใจท่านผู้แปรญัตติ แต่ว่า กราบเรียนอย่างนี้ว่า โดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญนั้นจะเขียนแต่บทหลัก ๆ เพื่อจะให้บทนั้นเป็นบทประกันสิทธิ แล้วจะไปขยายรายละเอียดต่อไปในเรื่องต่าง ๆ บทบัญญัติในส่วนนี้เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยกระบวนการพิจารณานะครับ -----

แต่ว่า (๘) ที่ได้กรุณาเสนอนั้นนี้ เป็นเรื่องทีนอกเหนือจากกระบวนการพิจารณา แต่เป็นเรื่อง การป้องกันเด็ก ซึ่งจะมีอยู่ บทบัญญัติต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็ลสิทธิในชื่อเสียง สิทธิ ของเด็กเองก็จะมีกรเขียนรองรับ แล้วแต่ถ้าเป็นส่วนที่เกี่ยวข้งกับกระบวนการพิจารณา ก็จะไปอยู่ใน (๖) การเขียนเฉพาะเรื่องนี้อยู่ในสิทธิกระบวนการยุติธรรมเข้าไปนั้น จะทำให้ สิทธิอื่น ๆ ในกระบวนการยุติธรรมที่แท้จริง ที่เกี่ยวกับเด็กนั้น จะถูกลดความสำคัญลง กระผมเองเลยขออนุญาตว่า การเขียนที่ร่างที่กรมการสาธารณสุข ประกอบกับมาตราอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้งกับเด็ก และสิทธิของเด็กและเยาวชนในส่วนต่าง ๆ นั้นมีอยู่ครบถ้วนครับ

นายเสวี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อาจารย์ เจิมศักดิ์

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ผม เจิมศักดิ์ครับ ท่านประธานครับ ตกลง ครับ ยอมครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสวี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่าน วิทยาอยู่ในญัตตินี้หรือเปล่าครับ ญัตตินี้ กลุ่มอาจารย์เจิมศักดิ์นะครับ ท่านมีอะไรเชิญเชิญฟัง ท่านก่อน ว่าอย่างไรนะครับ

นายวิทยา คชเชื่อน : ขออนุญาตนิดเดียวท่านประธานที่เคารพ ผม วิทยา คชเชื่อน ครับ อาทิตยที่แล้วนะครับ อาทิตยที่แล้วนี้มีการข่มขืนนะครับ ข่าวดูไปทั่ว ข่มขืนเด็กผู้ชายนะครับ ถึงร้อยคน แล้วก็ข่าวว่า คนที่ข่มขืนนะครับติดเอดส์ (AIDS) ด้วย ผู้ชาย ครับ ผู้ชายข่มขืนเด็กผู้ชายครับ ก็ขอเรียนฝากท่านประธานไปถึงคณะกรรมการให้ชี้แจงว่า ท่านจะแก้ปัญหาน้อย่างไร ถ้ากรณีที่เป็นเด็กผู้ชายครับ ท่านวิชาครับ

นายเสวี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เดียวไป แก่มาตราอื่นได้ไหมครับ คือ ตอนนี้อาจารย์เจิมเขาเสนอเรื่องเผยแพร่สาธารณะ เรื่องชื่อสกุล อะไรนี่นะครับ แล้วท่านก็ยอมแล้วนะครับ เดียวพอท่านถามตรงนี้ เดียวคนอื่นก็ถามเรื่องอื่นอีก นะครับ มันก็ไปกันใหญ่ ข้อ ๘ ของอาจารย์เจิมผ่านนะครับ ที่นี้ของอาจารย์เจิมนี่นะครับ พอดีมันมี (๗) ผมไม่อยากจะให้ญัตติของแต่ละท่านที่เสนอมานี้ะครับตกโดยไม่มีเหตุผลนะครับ (๗) นี้ท่านเสนอมานะ เมื่อก็บอกให้ท่านพูดถึง ท่านก็คงเข้าใจสับสนว่า ให้ไปพูด (๘) (๗) ของท่าน

ผ่านนะครับ ขอบพระคุณครับ ที่นี้ก่อนเข้าไปญาติของท่านพิเชียรนะครับ มีค้างอยู่ (๕) นะครับ
ท่านการุณตกลงเรียบร้อยใหม่ครับ ท่านอชพรครับ

นายการุณ ไสงาม : การุณ ครับ ท่านประธานครับ ได้แก้ไขปรับปรุงถ้อยคำ
ครบถ้วนแล้วครับ อยู่ที่ทางกรรมาธิการครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านอชพร เชิญอาจารย์ครับ

นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์ (กรรมาธิการ) : ขออนุญาตคะ ดิฉัน กาญจนารัตน์
ลีวิโรจน์ กรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญนะคะ สำหรับ (๕) ข้อความที่ได้ข้อยุติกันแล้วนะคะ
จะมีข้อความว่า ผู้เสียหาย จำเลย และพยานในคดีมีสิทธิได้รับความคุ้มครองและ
ความช่วยเหลือที่จำเป็นและสมควรจากรัฐ ส่วนค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายที่จำเป็น
ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติคะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ตกลง
ผู้ต้องหาไม่มีหรือครับ ผู้ต้องหาครับ กฎหมาย พรบ. เขามีนะครับ ไม่เป็นไร ผมฝากกรรมาธิการ
นะครับ เห็นท่านบอกไม่มี ไม่มี จริง ๆ มีครับ ท่านสมาชิกครับ ที่กรรมาธิการเสนอถ้อยคำ
ดังกล่าวนี้ มีท่านใดเห็นเป็นอย่างอื่นใหม่ครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่มี
นะครับ ไม่มี เป็นไปตาม (๕) ที่ท่านการุณนะครับ กับคณะท่านอาจารย์คมสัน แล้วก็ท่าน
กรรมาธิการเสนอนะครับ อย่างนี้ติดอยู่ของท่านพิเชียรนะครับ ท่านพิเชียรไปขอเพิ่มอีก
๔ อนุมาตรา ท่านพิเชียรยังติดใจใหม่ครับ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ยังติดใจอยู่ครับ แล้วก็รออยู่นานแล้วด้วยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : (๗) ของ
ท่านนี้นะครับ ถ้าสมาชิกจะดู ก็อยู่ในรายงานหน้า ๒๕ นะครับ เชิญครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ขอบคุณท่านประธานครับ กระผม พิเชียร อำนาจวรประเสริฐ นะครับ ความจริงทั้ง ๔ มาตรฐานนี้ก็เป็นของเพื่อนในกลุ่มที่แปรรูปตีมานะครับ แต่ว่าทั้ง ๔ อนุมาตรานี้ ผมคิดว่า มีความสำคัญ แล้วก็เป็นประเด็นที่น่าสนใจ แล้วก็จะอยากจะขอให้ทางคณะกรรมการทุกท่านนี้ ได้กรุณาช่วยรับไว้พิจารณาด้วย

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านพิเชียรครับ เอาเข้าเนื้อ ๆ เลย ขอความกรุณาเถอะครับ จะได้เร็วขึ้นครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : พอผมจะพูดท่านก็บอกว่า ให้ผมรอไว้ช้าหน่อย นี่ผมก็รอมาตั้งครึ่งชั่วโมงแล้วครับท่าน ขอใจเย็น ๆ ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 เข้าเนื้อหา

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : นิดเดียวครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เชิญครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : คือ (๗) นะครับ ทางกลุ่มเราได้แปรว่า ในคดีที่มีทุนทรัพย์ไม่เกินห้าล้านบาท ให้ยกเว้นค่าขึ้นศาล หากคู่ความซึ่งไม่ได้เป็นนิติบุคคลได้แสดงให้เห็นว่า ตนไม่มีเงินเพียงพอที่จะเสียค่าขึ้นศาล นะครับ อันนี้ก็คือในกรณีของผู้ที่เรียกว่าค่อนข้างจะอาจจะไม่ค่อยมีเงินนะครับ เราก็ได้ช่วยแปรไว้ในวงเงินที่ไม่เกิน ๕ ล้านบาท นะครับ แล้วก็ (๘) ผู้ต้องหา หรือจำเลยมีสิทธิที่จะยื่นคำขอให้ปล่อยตัวชั่วคราวได้ตลอดเวลา นะครับ ตรงนี้ก็สืบเนื่องมาจากปัญหาที่บรรดาผู้ต้องหาในคดีอาญาทั้งหลายนี้ นะครับ บ่อยครั้งที่การจะขอประกันตัวมีปัญหา นะครับ แล้วก็ถูกกักขังไว้ นะครับ เราก็อยากจะให้ได้รับสิทธิอันนี้นะครับ แล้วก็บอกว่า และต้องได้รับทราบผลของการพิจารณาคำขอให้ปล่อยตัวชั่วคราวภายในเวลาไม่เกิน ๑ ชั่วโมง นับแต่ยื่นคำขอ และเมื่อเห็นว่าจำเลยหรือผู้ต้องหา มีถิ่นที่อยู่ ที่แน่นอน และจะไม่หลบหนี ให้ศาลมีอำนาจใช้ดุลยพินิจอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวได้ นะครับ โดยไม่ต้องมีหลักประกัน ทั้งนี้กรณีที่ไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว ก็จะต้องแจ้งเหตุผลไว้อย่างชัดเจน นะครับ ซึ่งตรงนี้ก็ช่วยเหลือบรรดาผู้ต้องหาในคดีอาญานะครับ แล้วก็ (๙) นะครับ อันนี้ว่าด้วยเรื่องของการละเมิดอำนาจศาล นะครับ ก็บอกว่า ต้องมีผู้พิพากษาศาลฎีกาอย่างน้อย ๑ คน ลงชื่อร่วมกับผู้พิพากษาหัวหน้าศาลในคำพิพากษาหรือคำสั่งด้วย นะครับ แล้วก็ (๑๐) บุคคลย่อมมีสิทธิในการโต้แย้ง คัดค้าน เมื่อพบว่า มีการปฏิบัติหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระบวนการพิจารณาคดี โดยไม่เป็นไปตามระเบียบวิธีปฏิบัติ นะครับ หรือการดำเนินการอำนวยความสะดวก หรือตามที่กฎหมายบัญญัติ อันนี้ก็เพื่อให้สิทธิกับบุคคล นะครับ เพื่อที่จะให้โต้แย้งในกรณีที่เขาไม่ได้รับความเป็นธรรมในกระบวนการพิจารณาคดี นะครับ ไม่ทราบว่า ท่านอรรถรัตน์ นะครับ คงจะมีอะไรเพิ่มเติมอีกเล็กน้อยครับ ขออนุญาตท่านประธาน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เชิญท่าน
อรรถศรีศรีศรี

นายอรรถศรีศรี รตนาจันทร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ
ที่เคารพ กระผม นายอรรถศรีศรี รตนาจันทร์ สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญนะครับ การขอแปรญัตติ
ดั่งที่ท่านพิเชียรได้กล่าวมาแล้วใน ๔ อนุะครับ ที่เพิ่มเติมขึ้นมา ทั้งนี้ ก็สืบเนื่องมาจากการที่ได้
มีโอกาสไปรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในจังหวัดมุกดาหาร และในภาคอีสาน รวมทั้งการ
ได้เข้าไปรับฟังความคิดเห็นจากทนายความ และบุคคลที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมครับ ผมจะ
ขอขยายความในส่วนของเริ่มต้นตั้งแต่อนุมาตราที่เพิ่มขึ้นมาในอนุแรกนะครับ ถ้าในสมุดก็คือ
ใน (๗) นะครับ ในคดีที่มีทุนทรัพย์ไม่เกินห้าล้านบาท ให้ยกเว้นค่าขึ้นศาล หากคู่ความไม่ได้เป็น
นิติบุคคลได้แสดงให้ศาลเห็นว่า ตนไม่มีเงินเพียงพอที่จะเสียค่าขึ้นศาล ทั้งนี้ จากในอดีต
ที่ผ่านมาจะพบว่า ในการที่จะขอไม่เสียค่าธรรมเนียมศาล หรือว่าเป็นบุคคล
ยากไร้นั้น ในการพิสูจน์จะต้องพิสูจน์ คือว่า ไม่มีทรัพย์สินจริง ๆ ที่จะนำมาขาย หรือมาทำอะไร
ที่จะเสียค่าขึ้นศาลได้ ซึ่งในสังคมชนบท หรือว่าในครอบครัวที่ยากจนนะครับ ถึงแม้เขาเหล่านั้น
จะมีที่ดินอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ว่า การที่จะขายที่ดิน แล้วนำเงินมาเพื่อที่จะเสียค่าขึ้นศาลใน
คดีที่เขาถูกกระทำให้เกิดความเสียหาย หรือในคดีที่ถูกละเมิดต่าง ๆ ย่อมเป็นการทำร้าย
เขาเพิ่มเติมเข้าไปอีก อาจจะทำให้เขาสูญเสียที่ดินอันเป็นที่เขาสงวน ที่มีการสืบทอดต่อกันมา
จากบรรพบุรุษไป ในขณะที่เดียวกันก็ได้วางกรอบไว้ว่า ไม่ได้เข้าไปช่วยเหลือในส่วนที่บุคคล
ที่มีฐานะ เราก็เลยจำกัดวงเงินไว้ที่ ๕ ล้านบาท แล้วก็ ไม่รวมถึงนิติบุคคล เนื่องจากการไปจด
ทะเบียนเป็นนิติบุคคลก็จะทำให้นิติบุคคลนั้น ดูแล้วมีฐานะที่สามารถเสียค่าธรรมเนียมศาล
ได้ครับ ขออนุญาตกราบเรียนเหตุผลต่อไปด้วยนะครับ

นายเสวี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) : อันนี้ จบ (๗) ไซ้ใหม่ครับ

นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ : ยังครับ ใน (๗) ครับ ตรงนี้เนื่องจากเป็น สิทธิสำคัญที่ยังไม่เข้าถึงบุคคลที่ยากจนนะครับ ผมก็อยากจะขออนุญาตใช้เหตุผลประกอบ ซึ่งในเหตุผลที่ผมประกอบนี้ ก็มีบางส่วนที่จะรวมไปถึงในอนุมาตราที่เพิ่มขึ้นมาด้วยครับ ก็เลยอยากจะขอรายละเอียดในเบื้องต้น กราบเรียนต่อท่านประธานดังนี้ครับ กระบวนการ ยุติธรรม แม้ว่าจะจะเป็นสถาบันทางสังคม เป็นหลักประกันแห่งอำนาจอธิปไตย และเป็นอะไร ต่าง ๆ อีกมากมาย รวมถึงเป็นบริการแห่งรัฐรูปแบบหนึ่งก็ตาม แต่กระบวนการยุติธรรมไทยใน ปัจจุบันได้ชื่อว่า เป็นกระบวนการยุติธรรมที่มีราคาแพงอย่างยิ่ง กล่าวคือ ประการแรก กระบวนการยุติธรรมที่ผู้รับบริการต้องเสียค่าใช้จ่าย ได้แก่ ค่าขึ้นศาล ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ทั้งที่ บางครั้งเป็นเรื่องของการร้องขอความเป็นธรรม การถูกละเมิด การถูกกระทำให้ได้รับความ เดือดร้อนเสียหายอย่างใด ๆ ประการที่ ๒ เป็นกระบวนการยุติธรรมที่ใช้เวลายาวนานในการ ดำเนินคดี บางครั้งต้องใช้เวลายาวนานถึง ๑๐ ปี กว่าจะสิ้นสุดคดีลง ทำให้คู่กรณีต้องเสีย ค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก เป็นค่าทนาย ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเสียเวลาในการประกอบ อาชีพ แล้วยังต้องมาเสียค่าขึ้นศาล หรือค่าธรรมเนียมต่าง ๆ อีก เมื่อรูปแบบกลไกของรัฐในการ ให้บริการด้านความยุติธรรม มีลักษณะเป็นแผนวิธีการที่ซับซ้อน เป็นทางการที่ต้องใช้ความรู้ ทางเทคนิค (Technic) กฎหมาย และมีค่าใช้จ่ายสูง อันเป็นระบบที่ไม่ได้ถูกออกแบบมา โดยมีมิติมุมมองของคนจนอยู่ด้วย ลักษณะเช่นนี้ ทำให้เกิดอุปสรรคแก่คนจนในการที่จะเข้าถึง ความยุติธรรม เพราะเหตุจากความจน ทำให้คนจนไม่มีโอกาสได้รับการศึกษา ไม่รู้กฎหมาย และสิทธิตามกฎหมาย มีสถานภาพต่ำต้อยทางสังคม คนจนจึงมักตกเป็นเหยื่อของการ ถูกเอารัดเอาเปรียบ ซึ่งในกรณีเช่นนี้ ผู้ถูกเอาเปรียบ และผู้เอาเปรียบต่างก็มีสถานะเป็นคู่ความ ซึ่งต้องมีกระบวนการยุติธรรมที่พร้อมจะอำนวยความสะดวกอย่างเสมอภาค โดยให้ทั้ง ๒ ฝ่าย ต่อสู้กันภายใต้กติกาอันเป็นธรรม แต่การต่อสู้กันอย่างเป็นธรรมภายใต้สถานการณ์ ที่ไม่เท่าเทียมกัน ก็นำมาซึ่งความไม่ยุติธรรมนั่นเอง สาเหตุที่ต้องมาเพิ่มเติมข้อความเข้ามา ในมาตรานี้ ก็เพื่อให้เกิดความชัดเจนถึงความคุ้มครอง ความเท่าเทียมกันของกฎหมาย ไม่ว่า บุคคลเหล่านั้นจะอยู่ในสถานะเช่นไร โดยเฉพาะบุคคลยากจน ไม่มีเงินพอเพียงที่จะเสีย

ค่าขึ้นศาลหรือค่าใช้จ่ายอื่นใด โดยสรุป ในช่วงตลอดเวลายาวนานแห่งประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา ความสัมพันธ์ระหว่างคนยากจนกับกระบวนการยุติธรรมจัดว่าเป็นความสัมพันธ์ที่แนบแน่น เคียงคู่กันโดยตลอดมา โดยผู้คนเหล่านั้นได้เข้ามาเป็นลูกค้าของกระบวนการยุติธรรม ในทุกขั้นตอน และบ้างก็ใช้เป็นสถานที่พักพิงยาวนานทั้งชีวิต ซึ่งหากว่า รัฐและสังคมไม่สามารถเปลี่ยนแปลงกลุ่มคนยากจนทั้งหมดในสังคมให้กลายเป็นคนที่ไม่ยากจนโดยทั่วหน้ากันแล้ว ก็ควรจะตั้งให้กฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นแม่แบบหรือแนวทางที่จะกำหนดในการที่จะให้มีบริการที่เหมาะสมกับกลุ่มคนเหล่านั้นอย่างเท่าเทียมกัน และจะต้องตระหนักโดยทั่วกันว่า กระบวนการยุติธรรมทั้งองคาพยพจะไม่แสดงบทบาทที่เป็นผู้กระทำการละเมิดสิทธิ หรือการกระทำอย่างมีอคติต่อคนยากจนเหล่านั้นเสียเอง กราบขอบพระคุณท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านกรรมาธิการครับ เอาที่ละวงเล็บเลยครับ จะได้จบ ท่านเห็นด้วยไหมครับ สมาชิก
จะได้ฟังเหตุผลนะครับว่าท่านเป็นอย่างไร

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ใน (๗) คณะกรรมาธิการยังขออนุญาต
ยืนยันไม่เห็นด้วยครับ เพราะการเขียนบทบัญญัติรัฐธรรมนูญโดยระบุเจาะจงถึงจำนวนเงินลงไปนั้น ถ้าต่อไปข้างหน้านั้น จำนวนเงินหรือค่าของเงินเปลี่ยนแปลงไป ต้องมานั่งแก้รัฐธรรมนูญ
กัน เพราะฉะนั้นเข้าใจว่า เรื่องนี้เป็นรายละเอียด ซึ่งในหัวข้อต่าง ๆ ทั้ง ๘ วงเล็บเดิมนั้น
ก็ครอบคลุมอยู่แล้วครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ถ้าอย่างนั้น ผมถามสมาชิกนะครับ

(นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง)
มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเสวี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาอ่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) : ท่านสมาชิกช่วยดูเอกสารของกลุ่มคณะท่านพิเชียร ที่ท่านอรรถรัตน์อภิปรายสักครู่นี้ นะครับ มีเพิ่มเป็น (๗) ขึ้นมานะครับ หากท่านเห็นด้วยกับสมาชิกที่เพิ่ม (๗) ขึ้นมาให้กด เห็นด้วย นะครับ ถ้าไม่เห็นด้วยกับให้เพิ่มข้อความดังกล่าว ให้กด ไม่เห็นด้วย เชิญลงคะแนนครับ

นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ : ขออนุญาตใหม่ครับ อธิบายใหม่ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
ถ้าท่านเห็นด้วยกับที่ท่านอรรถรัตน์ขอเพิ่ม (๗) นะครับ ให้กด เห็นด้วย ถ้าไม่เห็นด้วย
ที่จะให้เพิ่ม (๗) ให้กด ไม่เห็นด้วย

(สมาชิกทำการเสียงบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
มีท่านใดยังไม่ลงคะแนนมีไหมครับ ลงเรียบร้อยแล้วนะครับ ปิดการลงคะแนน เจ้าหน้าที่รวม
คะแนนครับ เห็นด้วย ๑๐ ไม่เห็นด้วย ๖๖ ดออกเสียง ๒ ไม่ลงคะแนน ๑ ไม่เพิ่มขึ้นมานะครับ

(๘) ท่านพิเชียรยังตั้งใจไหมครับ คือ ตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ ถ้าหากว่าไม่ตั้งใจก็ผ่านถ้าตั้งใจ ผมจะให้กรรมาธิการเขาชี้แจง

นายพิเชียร อำนาควรประเสริฐ : คือ ขออนุญาตท่านประธานเล็กน้อยนะครับ ผม พิศิเยร อำนาควรประเสริฐ คือ ผมงงเล็กน้อยว่า ในกรณีการแปรญัตติของกระผม ๔ อนุมาตรานี้ ท่านประธานมาให้ลงคะแนนที่ละมาตรา ผมก็งง เพราะว่า ของกลุ่มอื่นมิได้มาลงคะแนนที่ละอนุมาตรา จริง ๆ แล้วกระผมขออนุญาตเรียนว่า เราอยากจะทำทางท่านกรรมาธิการว่า ท่านคิดเห็นอย่างไรในแต่ละประเด็น แล้วก็ถ้าประเด็นไหนที่เราคิดว่า เราพอที่จะประนีประนอมได้เราก็ยินดียินดีนะครับ เพราะอันนี้เป็นข้อคิดเห็นที่ท่านอรรครัตน์ได้รับฟังมาจากพี่น้องประชาชน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ชี้แจงนะครับ ก็คือ ของท่านนี้ ผมถามท่านก่อนแล้วว่า ๔ อนุของ ท่านนี้เพิ่มเข้ามาเหมือนของคนอื่นใหม่ ท่านบอกไม่เหมือน ไม่เหมือนก็ต้องว่าที่หลัง แล้วก็ว่ารายอนุ เมื่อท่านชี้แจงอธิบายแล้ว กรรมาธิการตอบ ท่านเห็นด้วย ก็ยอมตาม ไม่เห็นด้วย ก็ลงคะแนน ก็เป็นอย่างนี้ ไม่ได้ผัดเพี้ยนอะไรเลย (๘) ท่านอรรครัตน์ครับ

นายอรรครัตน์ รัตนจันทร์ : เนื่องจากผมเป็นผู้เสนอญัตติตรงนี้ ผมขออนุญาตให้เหตุผลสักเล็กน้อยครับว่า มีความเป็นมาอย่างไร สาเหตุที่ผมต้องระบุเข้าไปในเรื่องของการปล่อยตัวชั่วคราว โดยให้ได้รับการพิจารณาคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวในระยะเวลาไม่เกิน ๑ ชั่วโมงนับแต่ยื่นคำขอ ทั้งนี้ ก็เนื่องจากผมได้มีโอกาสสัมผัสกับพี่น้องในชนบท แล้วก็รวมถึงพี่น้องชาวต่างชาติที่อยู่ใกล้เคียงกับจังหวัดมุกดาหารที่ถูกจับกุม คุมขัง ถึงแม้ว่า บุคคลเหล่านั้นกฎหมายให้เขาเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่ แต่ในขณะเดียวกันก็มีขบวนการก่อกวนแก่ง เพื่อที่จะให้เขาเหล่านั้นได้รับการประกันตัวอย่างช้า บางครั้ง ระยะเวลาล่วงเลยไปเป็นวัน ๆ นะครับ แล้วก็บางครั้งในความล่าช้า นั้น ก็แฝงไปด้วยผลประโยชน์ที่ต้องการที่จะเรียกรับสิ่งใด ๆ จากญาติพี่น้อง หรือจากผู้ต้องหาเหล่านั้น กระผมจึงอยากจะให้มีระยะเวลาที่กำหนดแน่นอน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ ผมเข้าใจว่า ท่านผู้มีเกียรติในสภาคงจะไม่ได้รับรู้รับทราบสักเพียงใด แต่ในขณะเดียวกัน ถ้าท่านนำใจเข้าไปสู่อุสถานแห่งนั้น ว่าถ้าเรามีญาติ มีพี่ มีน้อง หรือเป็นเพื่อนหรือเป็นท่านใด ๆ ก็ตามที่เป็นบุคคลที่รักใคร่ชอบพอรเราถูกการจับกุม แล้วเราพร้อมที่จะยื่น

ประกันตัว แต่ปรากฏว่าถูกกักขังแก้งไม่ให้ได้รับประกันตัว ท่านจะรู้สึกอย่างไร ผมอยากให้สิ่งเหล่านี้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อพี่น้องคนจน ๆ นะครับ คนที่ร่ำรวยก็อาจจะมีอิทธิพล มีอะไรบางอย่างที่สามารถทำให้การเข้าถึงการปล่อยตัวได้ดีขึ้น แต่ผมอยากให้คิดถึงจิตใจของชาวบ้านว่าคนเหล่านั้นเขาดีอย่างไรโอกาส การที่เขาจะไปเรียกร้องการประกันตัว -----

การที่จะได้รับการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมมันไม่เท่าเทียมกัน ก็อยากให้ทุกท่านลงคะแนน
โดยนี้ถึงสภาพคนในชนบท คนยากจนเหล่านั้ันด้วยครับ ขอขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านกรรมาธิการครับ เชิญครับ

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ
กระผม อัคร จารุจินดา กรรมาธิการครับ (๘) ที่มีการแปรญัตติเสนอเข้ามานั้น เป็นรายละเอียด
ค่อนข้างมากนะครับ แต่ว่า ไม่ครบถ้วนทุกรายละเอียดถึงทุกเรื่องที่จะมีการประกันตัวได้ ซึ่งการ
เขียนในรายละเอียดนั้น พอมาเขียนในรัฐธรรมนูญก็จะเป็นปัญหาอย่างที่เราบเรียนไว้ว่า
ไม่สามารถเขียนได้ครบถ้วนทุกเรื่อง มันก็จะกลายเป็นการจำกัดสิทธิไปโดยปริยาย ในร่าง
ที่นำเสนอ นั้น ได้พูดถึงเรื่องสิทธิในการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว ซึ่งครอบคลุมหมดทุกประเด็น
ในการปล่อยตัวชั่วคราว ส่วนรายละเอียดก็จะไปกำหนดอยู่ในประมวลกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
นะครับ แล้วก็เช่นเดียวกัน ในวงเล็บนี้ได้มีการกำหนดระยะเวลาเข้ามาอยู่ในรัฐธรรมนูญ
ปัญหาว่า ถ้าเกิดทำไม่ได้ภายในระยะเวลานั้น ก็จะทำให้ผู้กระทำผิดรัฐธรรมนูญไปขึ้นศาล
รัฐธรรมนูญ ซึ่งจะทำให้กระบวนการเสียไปหมดนะครับ ขออนุญาตชี้แจงครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
แล้วปัจจุบันเป็นอย่างไรครับ ปัจจุบันนี้

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ปัจจุบันมันจะอยู่ในประมวลกฎหมาย
วิอาญา วิแพ่ง

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านตอบให้ชัดเจนนะครับ ว่า สิ่งที่มาชิกเขาเสนอนี้ ถ้ามันมีอย่างอื่นอยู่ที่ไหน อะไร อย่างไร
นะครับ ปัจจุบันเขาใช้กฎหมายตรงไหนกัน แล้วผลเป็นอย่างไรนะครับ ขอความชัดเจนด้วยครับ
อาจารย์ประพันธ์ครับ เชิญครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท (กรรมาธิการ) : ขอบคุณท่านประธานครับ กระผม
ประพันธ์ นัยโกวิท กรรมาธิการนะครับ ที่ใน (๘) ที่ท่านขอแปรญัตติมานี้ นะครับ ในหลักการ
ในรัฐธรรมนูญนะครับ เราบัญญัติเอาไว้แล้วนะครับ ใน (๗) เรื่องการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว
นะครับ เขียนรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแล้วนะครับ สิทธิในการปล่อยชั่วคราวนี้เป็นสิทธิใน

รัฐธรรมนูญ แล้วรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ก็เขียนสิทธินี้ไว้แล้ว ครั้นหลังจากมีรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ แล้วนี่นะครับ ได้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เรื่องการปล่อยชั่วคราวนะครับ เพื่อให้รับกับรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ฉะนั้น ปัจจุบันนี้เป็นการปล่อยชั่วคราว มีกฎหมายลูกบัญญัติรองรับอยู่แล้วในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาครับ สิ่งที่ท่านเขียนทั้งหมดนี้นะครับ เขียนอยู่ในวิอาญาทั้งสิ้นนะครับ สิทธิที่จะยื่นคำขอได้ตลอดเวลา นี่ก็ยื่นได้อยู่แล้วนะครับ รับทราบผลการพิจารณาก็รับทราบได้อยู่แล้วนะครับ เพียงแต่ว่า ไม่ได้กำหนดเป็นชั่วโมงนะครับ คือ ต้องส่งภายในเวลาอันรวดเร็วครับ แล้วกรณีที่เราเห็นว่า จำเลย หรือผู้ต้องหา มีถิ่นที่อยู่แน่นอน แต่ไม่หลบหนี ก็ให้มีอำนาจใช้ดุลยพินิจปล่อยชั่วคราวได้ ก็มีเขียนหมดนะครับ คือ ท่านเขียนในที่นี้ กลับแคบน้อยลงไปกว่าที่วิอาญาเขียนด้วยซ้ำนะครับ เพราะฉะนั้นในรายละเอียดนี้กฎหมายลูกมีอยู่แล้วครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านอรรถศรียังดีใจใหม่ครับ กรรมธิการเขาอธิบายแล้ว

นายอรรถศรี รัตนจันทร์ : ครับ ก็ยังดีใจครับ ที่ผ่านมา ที่ผมกำหนดไว้ ๑ ชั่วโมง ก็อาจารย์ได้กราบเรียนกับท่านประธานและท่านสมาชิกว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ ก็คือ การก่อกวนแล้วการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม คือ ไม่ได้รับ ทุกวันนี้ก็ยังมีครับ วินาทีนี้ ก็ยังมีการที่ไม่ได้รับการปล่อยตัวโดยรวดเร็วครับ และการที่ให้ไปบัญญัติในกฎหมายลูกก็ไม่ประสบความสำเร็จมาจนถึงปัจจุบันนี้ ผมก็เลยอยากจะมาเรียกร้องต่อสภาที่ว่า ขอให้ประชาชนทุกคนได้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกัน ขอขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อย่างนั้น ผมถามสมาชิกนะครับ

(นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง)
มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ใน (๘) ที่ท่านอรรถศรีนะครับ อยู่ในคณะของท่านพิเชียร เสนอขอเพิ่มเป็น (๘) ในมาตรา ๔๐ ถ้าหากว่า ท่านผู้ใดเห็นด้วยให้เพิ่มข้อความดังกล่าว ให้กด เห็นด้วย ถ้าท่านใดไม่เห็นด้วยที่จะให้เพิ่มข้อความดังกล่าว ให้กด ไม่เห็นด้วย เชิญลงคะแนนได้ครับ

(สมาชิกทำการเสียบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
มีท่านใด อาจารย์กรรมการครับ ลงครบถ้วนหรือยังครับ ลงครบถ้วนแล้วนะครับ ปิดการ
ลงคะแนน เจ้าหน้าที่รวมคะแนนด้วยครับ เห็นด้วย ๑๒ ไม่เห็นด้วย ๖๒งดออกเสียง ๒ นะครับ
ไม่เพิ่ม (๘) ที่เสนอเข้ามานะครับ

(๙) ยังติดใจไหมครับ ท่านอรรถครัตน์ครับ เชิญครับ

นายอรรถครัตน์ รัตนจันทร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญที่เคารพ ผม อรรถครัตน์ รัตนจันทร์ สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนุญครับ ข้อความที่ให้เพิ่มมาในวงเล็บใหม่นะครับ คือ การลงโทษบุคคลใดในฐานะความผิดละเมิดอำนาจศาล ต้องมีผู้พิพากษาศาลฎีกาอย่างน้อยหนึ่งคนลงชื่อร่วมกับผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ในคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นด้วย ข้อความที่เพิ่มมา ก็เป็นการเข้าไปรับฟังของบุคคลที่อยู่ในกระบวนการทางยุติธรรม ทั้งในส่วนของที่เป็นภาคเอกชน อย่างเช่น ทนายความ รวมไปถึงบุคคลที่ประกอบวิชาชีพ คือ ผู้พิพากษา หรืออัยการ เช่นเดียวกันครับ เนื่องจากว่า ที่ผ่านมาก็ไม่ได้ค่อยปรากฏบ่อยนะครับ แต่ว่าเป็นความกังวล แล้วก็อยากจะให้มีในส่วนของกรมมีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลนั้น ควรจะมีการกลั่นกรองโดยผู้พิพากษาระดับสูง แทนที่จะผู้พิพากษาคนใดคนหนึ่งที่อยู่ในศาลจังหวัดนั้น ๆ หรืออยู่ในศาลแห่งนั้น ทั้งนี้ เพื่อให้มีความรอบคอบแล้วก็เพื่อให้เกิดความถูกต้องเป็นธรรมครับ ขอกราบขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) : ท่านกรรมาธิการ อาจารย์วิชาครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ผม วิชา มหาคุณ ครับ ความจริงเรื่องละเมิดอำนาจศาลนี่นะครับ ก็เป็นเรื่องที่ทางผู้บริหารศาลเอง หรือว่าทางคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมก็มีความเป็นห่วงเป็นใยด้วยเหมือนกันนะครับ ก็พยายามที่จะได้มีการอบรมคณะผู้พิพากษาอยู่ตลอดเวลา ตั้งแต่เป็นผู้ช่วยผู้พิพากษาว่า ต้องใช้กระบวนการนี้ด้วยความรอบคอบ อย่างไรก็ดี เหตุที่เรื่องละเมิดอำนาจศาลนี้ ผมอยากจะเรียนว่า เกิดขึ้นน้อยมาก นาน ๆ จะเกิดขึ้นสักทีหนึ่งครับ ที่เกิดขึ้นนี่นะครับ ซึ่งเป็นเรื่องร้ายแรงนี้ มีแต่ผู้พิพากษาต้องเผชิญกับความร้ายแรง ก็คือ อย่างโกรธผู้พิพากษานี่นะครับ เคารองทำน้ำป่าใส่บัลลังก์ ปาตัวผู้พิพากษาเองเลยนะครับ เพราะฉะนั้น พอจะวินิจฉัยว่า ละเมิดหรือเปล่านี่ ต้องไปเชิญผู้พิพากษาศาลฎีกามาว่า ผมโดนปาศิระชะอย่างนี้ เป็นละเมิดอำนาจศาลไหมนี้ ท่านลองคิดสภาพดูก็แล้วกันนะครับว่า สภาพจะดูไม่จี๊ดเลยนะครับ เพราะว่าในการละเมิดอำนาจศาลนี้ ก็เป็นการคุ้มครองในการพิจารณาคดีของคณะผู้พิพากษาเองนะครับ ให้มีความศักดิ์สิทธิ์ คงไว้ซึ่งความเป็นศาล ภายใต้พระปรมาภิไธย

แห่งองค์พระมหากษัตริย์นะคะ แล้วการที่จะให้ผู้พิพากษาศาลฎีกาลงมาด้วยนี้ ก็เป็นการแทรกแซงอำนาจของผู้พิพากษาศาลชั้นต้นเขานะคะ ซึ่งขณะนี้ คดีละเมิดอำนาจศาลเองก็สามารถจะอุทธรณ์ฎีกาได้อยู่แล้วนะคะ ถ้าเผื่อไม่เห็นด้วยนะคะ ทางท่านที่ถูกคดีละเมิดอำนาจศาล ในที่สุดแล้วนี้ ยากมากครับที่จะลงโทษถึงขั้นจำคุกนะคะ ส่วนใหญ่แล้วก็ตกเดือนหรือว่าให้รอการลงอาญาไว้นะครับ เป็นกรณีร้ายแรง ถ้าเป็นกรณีที่ไม่ร้ายแรงก็พูดคุยกันนะคะ ไม่มีการดำเนินการในลักษณะที่รุนแรงอะไร ถ้าเผื่อเขียนบัญญัติไว้แบบนี้ แสดงว่าประเทศไทยนี้เต็มไปด้วยคดีละเมิดอำนาจศาล แล้วละเมิดอำนาจศาลกันซุกซุมที่สุดนะคะ ทุกหย่อมหญ้า จึงต้องบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับท่านอรรถรัตน์ครับ ยังยืนยันไหมครับ เพราะว่า ถ้าหากท่านให้ศาลฎีกามาเนี่ยครับ กระบวนการนี้ กระบวนการต่าง ๆ มันจะสลับกันขึ้นบน บนลงล่าง ไปกันใหญ่

นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ : ก็เมื่อท่านวิชาได้พูดถึงเจตนารมณ์ของศาลในที่ประชุมแห่งนี้ ผมก็ไม่ติดใจครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณครับ (๑๐) ล่ะครับ (๑๐) ท่านยังติดใจไหมครับ

นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ : ท่านประธานครับ กราบเรียนท่านประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ ผม อรรถรัตน์ รัตนจันทร์ นะครับ ใน (๑๐) นะครับ ตามหนังสือครับ -----

บุคคลย่อมมีสิทธิในการโต้แย้งคัดค้าน เมื่อพบว่ามีการปฏิบัติหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระบวนการพิจารณาโดยไม่เป็นไปตามระเบียบวิธีปฏิบัติ หรือการดำเนินการอำนวยความสะดวกยุติธรรมตามที่กฎหมายบัญญัติ ตรงนี้ก็เป็นเรื่องที่ได้ไปรับฟังนะครับ ความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม แล้วก็จากทั้งในส่วนของทนายความครับ เนื่องจากว่า ที่ผ่านมาก็จะมีบ้างที่พบว่า มีการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่ได้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น บุคคลที่อยู่ในสถานะเช่นนั้นก็ไม่กล้าที่จะพูด หรือดำเนินการอะไรอย่างใด ๆ นะครับ ก็ปล่อยให้มีการปฏิบัติโดยไม่ถูกต้องตามระเบียบวิธีปฏิบัติ จึงอยากจะให้นำบทบัญญัติเหล่านี้เข้ามาสู่ร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม แล้วก็เพื่อให้บุคคลที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมได้มีการประพฤติปฏิบัติ แล้วก็ไปเป็นไปตามระเบียบหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติครับ ขอกราบขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านกรรมาธิการครับ อาจารย์วิชาครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม วิชา มหาคุณ ครับ ก็มีความเห็นใจท่านที่ต้องประสบปัญหาความยุ่งยาก ในเรื่องของการดำเนินกระบวนการยุติธรรม เพราะทุกคนก็ย่อมต้องการความยุติธรรมอย่างทั่วถึง อย่างไรก็ตามนี้ในร่างรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะร่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ซึ่งเรากำลังพิจารณาอยู่นี้ เราได้พิจารณาถึงประเด็นเหล่านี้ว่า บุคคลควรจะได้รับ ความยุติธรรม แล้วก็สามารถที่จะโต้แย้งคัดค้านได้ในทุกจุด เราจะเห็นได้ว่า เราได้เพิ่มอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินของสภาในการตรวจสอบผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ นะครับ ที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในกระบวนการด้วย รวมทั้งกระบวนการยุติธรรมด้วย กรรมการสิทธิมนุษยชน ก็มีสิทธิที่จะดำเนินการ รวมถึงดำเนินการในชั้นศาลด้วย แล้วรวมถึงศาลรัฐธรรมนูญด้วย ผู้ที่ได้รับความเสียหาย หรือผู้ที่ต้องถูกระทบกระเทือนจากการดำเนินการอันไม่เป็นธรรม ซึ่งขัดต่อหลักรัฐธรรมนูญ ก็สามารถเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญได้โดยตรง ซึ่งเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของการร่างรัฐธรรมนูญของประเทศไทย ไม่เคยมีมาก่อนเลยนะครับที่บุคคลธรรมดาจะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อที่จะให้พิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องว่า ตนเองไม่ได้รับสิทธิอย่างไร หรือมีการดำเนินกระบวนการไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญประการใด เพราะฉะนั้นกระผมเห็นว่า ในทุกกระบวนการเราได้วางไว้ทุก

จุดแล้วนะครับ อันนี้มันจะเป็นรายละเอียดไปนะครับ เพราะฉะนั้นก็ขอให้ท่านสมาชิกได้กรุณา
สบายใจได้ล่ะว่า ไม่มีร่างรัฐธรรมนูญที่ไหน รวมทั้งในแผ่นดินใกล้ ๆ เคียงเรานี่ด้วยว่า จะให้
สิทธิขนาดนี้ครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่าน
อรรถรัตน์ครับ พอจะยอมได้ไหมครับ

นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ : ก็เมื่อท่านอาจารย์วิชาได้แสดงเจตนารมณ์ แล้วก็มีการ
การบันทึกไว้ในรัฐสภาแห่งนี้ ผมก็ยอมรับได้ครับ แล้วในขณะเดียวกันผมก็จะขอทราบเรียนว่า
สิ่งที่เราเข้าไปตรวจสอบนั้น ไม่ได้เกี่ยวกับการใช้ดุลยพินิจ หรือว่าในส่วนของคุณภาพ
นะครับ เป็นในเรื่องของวิธีการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของสถานที่แห่งนั้น ๆ
ขอทราบขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณ
ครับ ก็เข้าใจท่านอรรถรัตน์นะครับ สิ่งที่เราเสนอมาหรือพบมา ผมเข้าใจว่า มันก็เป็นปัญหา แล้วก็
เป็นปัญหาในส่วนการปฏิบัติของผู้ปฏิบัติบางคน คงไม่ได้ทุกคนนะครับ ก็ดีครับ ฉายภาพ
สะท้อนให้ทราบกัน มาตรา ๔๐ มีใครค้างอีกไหมครับ ไม่มีนะครับ ไม่มีค้างค้าง เมื่อก่อนอัคร
บอกรจะสรุปอะไรครับ มีไหมครับ ไม่ได้สรุปเพื่อลงมตินะครับ จะสรุปถ้อยคำให้ชัดเจน จะได้
ไม่ผิดพลาดครับ

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ขออนุญาตเรียนท่านประธานที่เคารพ
กระผม อัคร จารุจินดา ขออนุญาตแก้ถ้อยคำ เพื่อให้สอดคล้องกันนะครับ ใน (๑) เมื่อย้าย
ข้อความที่ขีดเส้นใต้ กลับไป (๓) คำว่า และ ที่อยู่ในบรรทัดแรก ก่อนหน้า ทัวถึง นั้น ขออนุญาต
กลับขึ้นมาหน้าคำว่า ทัวถึง อ่านได้ความว่า สิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก
รวดเร็วและทั่วถึง

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่น่า
ขัดข้องนะครับ ท่านสมาชิกครับ เป็นตามข้อความเดิม

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ส่วน (๕) ได้หารือกับผู้สงวนความเห็นแล้ว ขออนุญาตเติมคำว่า ผู้ต้องหา เข้าไปด้วยนะครับ (๕) ก็จะเป็น ผู้ต้องหา ผู้เสียหาย ประทานโทษครับ ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย และพยานในคดี แล้วก็ต่อข้อความเดิมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : มีถ้อยคำอื่นอีกไหมครับ ไม่มีแล้วนะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขออนุญาตท่านประธาน หรือท่านอัครครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : (๔) กับ (๗) ที่ผมตั้งข้อสังเกตไว้ ท่านจะไม่ปรับถ้อยคำอะไรเลยหรือครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ๔ กับ ๗ คือเขาคงปรับไปตามที่อภิปรายและสรุปไปนะครับ แต่เพื่อความชัดเจน (๔) ครับ ท่านสุรชัย เสนออีกที่ครับ เดี่ยวคิดตามไม่ทัน

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : (๔) จะตัดคำว่า ผู้ต้องหา กับ จำเลย ออกเพื่อให้ไปอยู่ใน (๗) ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ถูกไหมครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ท่านจะตัด ผู้ต้องหากับจำเลย ออกใช่ไหมครับ

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : เพื่อให้ไปรวมอยู่ใน (๗) ใช่ไหมครับ

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ใช่ครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ตรงนี้เห็นด้วยครับ

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : แล้วก็เติมคำว่า รวมทั้งสิทธิในการได้รับการสอบสวนอย่างถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรมดาครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ใช่ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ตรงกันแล้วนะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ตรงกันแล้วครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอขอบคุณครับ มาตรา ๔๐ ผ่านนะครับ เชิญท่านเลขาต่อครับ

นายวิจักขณ์ นาควัชระ (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ส่วนที่ ๕ สิทธิใน
ทรัพย์สิน ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๔๑ มีการแก้ไข มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
ท่าน กลุ่มท่านอาจารย์พิเชียรติดใจใหม่ครับ มีใครเสนอครับ ท่านอรรถรัตน์นะครับ เชิญครับ
ท่านอรรถรัตน์

นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ กระผม
นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญครับ ในมาตรา ๔๑ นี้ ผมขอเพิ่มเติมเป็น
ขออนุญาตนะครับ เพิ่มเติมเข้ามาใหม่ คือ ห้ามไม่ให้มีการขายทอดตลาดทรัพย์สินของจำเลย
หรือลูกหนี้ในราคาต่ำกว่าร้อยละ ๘๐ ของราคาที่ประเมิน ในขณะที่มีการขายทอดตลาดโดย
หน่วยงานราชการ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง กระผมขออนุญาตกราบ
เรียนอธิบายข้อความดังนี้ สืบเนื่องจากได้มีการที่ได้ไปรับฟังความคิดเห็นของประชาชนนะครับ
ในจังหวัดมุกดาหารและภาคอีสาน ก็มีหลายท่านนะครับที่ประสบกับการถูกฟ้องร้องเป็นจำเลย
ซึ่งอันเนื่องมาจากเหตุผลทางด้านเศรษฐกิจนะครับ แล้วหลังจากที่ได้มีการดำเนินคดีไป
จนถึงกระบวนการขายทอดตลาดทรัพย์สินเขาเหล่านั้นแล้ว ปรากฏว่า ทรัพย์สินเขาที่มีราคาสูง ๆ
กลับถูกขายทอดตลาดในราคาที่ต่ำถึงต่ำมากครับ ทั้งนี้ ก็เนื่องจากว่า เมื่อมีการประกาศขาย
ทอดตลาดแล้ว จนครั้งสุดท้าย ราคา ผู้ที่เสนอราคาต่ำที่สุดก็จะได้ซื้อทรัพย์สินนั้นไป โดยไม่ได้
คำนึงถึงว่า ราคาประเมินของที่ดินตรงนั้น หรือว่าของทรัพย์สินเหล่านั้นมีราคาเท่าไรครับ เมื่อ
ไม่มีการผูกอิงกับราคาประเมินก็ทำให้จำเลยในคดีนั้นได้รับความเสียหายเปรียบ เนื่องจากว่า
เมื่อขายทอดตลาดทรัพย์สินของจำเลยนั้นแล้ว ทางเจ้าหนี้เองก็ยังไปเรียกร้อง ไปยึดทรัพย์ใน
ส่วนที่ยังไม่ได้รับการชดใช้หนี้ หลังจากภายหลังจากการขายทอดตลาดกับจำเลยผู้นั้นได้อีก สิ่ง
เหล่านี้ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม ทำให้มีบุคคลที่มีฐานะที่ร่ำรวยเข้าไปซื้อที่ดินนะครับ
จากการขายทอดตลาดตามจังหวัดต่าง ๆ หรือว่าตามสำนักงานบังคับคดีนะครับ ทำให้คนที่

๑๖๑

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

নীชชา ๗๑/๓

จำรวยได้ครอบครองที่ดินของคนที่ยากจนไปจำนวนมากมายมหาศาล ในตรงนี้ก็เลยอยากให้มีการบัญญัติ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับลูกหนี้หรือจำเลยนะครับ ที่เขาถูกขายทอดตลาด เขาควรจะถูกขายที่ดินของเขา หรือว่าทรัพย์สินของเขาในราคาที่ได้ใกล้เคียงกับราคาที่ประเมิน ---

- ๗๒/๑

ซึ่งในตรงนี้กำหนดไว้ร้อยละ ๘๐ ของราคาประเมิน ซึ่งหน่วยงานประเมิน ก็คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ
ซึ่งมีความเป็นกลางอยู่แล้วครับ ขอขอบพระคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายเสรี สุวรรณภานนท์ รองประธานสภาว่าง
รัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นายเดโช สนวนานนท์ รองประธานสภาว่าง
รัฐธรรมนูญ คนที่สอง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : มาตรา ๕๑
มีท่านกรรมาธิการ เชิญครับ ท่านอัครพรครับ

นายอัครพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ
กระผม อัครพร จารุจินดา กรรมาธิการครับ ขออนุญาตกราบเรียนชี้แจงว่า การขายทอดตลาด
ทรัพย์สินของจำเลยและลูกหนี้ นั้น คงจะเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
เรื่องการบังคับคดี ซึ่งจะกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขายทอดตลาดทรัพย์สิน รวมทั้ง
หลักเกณฑ์ในการดำเนินการของกรมบังคับคดีในการดำเนินการเกี่ยวกับการขายทรัพย์สิน ซึ่ง
จะมีการขายทอดตลาด แล้วก็มีเกณฑ์ว่าขายทอดตลาด เป็นหลักเกณฑ์ว่า ขายครั้งแรกเท่าไร
ขายเท่าไร จนกว่าจะมีการขายทรัพย์สินนั้นออก การบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเป็นการเจาะจงว่า
ขายทอดตลาดต้องได้ราคาต่ำกว่าร้อยละ ๘๐

ประการแรก คือ ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญนั้น เราไม่เคยบัญญัติรายละเอียด
ที่เกี่ยวกับลักษณะตัวเลข คือจำนวนเงินไว้ เพราะว่ากรณีนี้มันอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตาม
สภาพของสังคม หรือตามค่าของเงิน ซึ่งถ้าหากเปลี่ยนแปลงไป และกำหนดราคา หรือ
รายละเอียดไว้ในรัฐธรรมนูญ ก็จะต้องกลับมาแก้ไขรัฐธรรมนูญกันอยู่เสมอ

ประการที่ ๒ การบัญญัติโดยเจาะจงลงไปว่า ต้องได้ราคาเท่านั้น ในบางครั้ง
สภาพทรัพย์สินที่นำออกขายทอดตลาดเองนั้น มันขึ้นอยู่กับราคาของท้องตลาดด้วย การมีผู้
จะซื้อทรัพย์สินนั้น ที่จะพอใจในราคาใด เพราะฉะนั้นถ้าเกิดกำหนดโดยเจาะจงไว้ใน
รัฐธรรมนูญในราคานี้ บางครั้งทรัพย์สินของลูกหนี้เองก็จะติดค้างอยู่ แล้วก็ไม่สามารถขาย
ทอดตลาด เพราะไม่มีคนซื้อในราคานี้ได้ โดยไม่มีการผ่อนผันไว้ว่า ถ้าราคาต่ำกว่านั้น ใน
จำนวนที่ลูกหนี้พอใจ เพื่อปลดปล่อยหนี้สินลงไปในนั้นก็เลยทำไม่ได้ กลายเป็นภาระของลูกหนี้ที่

จะต้องติดหนี้มันตลอดไป โดยไม่มีโอกาสที่จะผ่อนคลายลงไปนะครับ ฉะนั้น คณะกรรมการ จึงเห็นว่า ยังควรคงไปตามร่างเดิมครับ โดยไม่แก้ไขครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ท่านอรรถรัตน์ เชิญครับ

นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ ที่เคารพครับ ผมขออนุญาตกราบเรียนเพื่อความชัดเจนนะครับ แล้วก็เนื่องจากกฎหมาย รัฐธรรมนูญนี้ เป็นการบัญญัติเพื่อคุ้มครองสิทธิของประชาชนนะครับ ผมอยากจะขอกราบเรียน ว่า เมื่อครั้งที่ท่านพูดถึงในเรื่องของราคาประเมิน อาจจะไม่เป็นปัจจุบัน แต่ถ้าท่านไปอ่านนะครับ ของผมจะเขียนว่า ห้ามมิให้ขายทอดตลาดทรัพย์สินของจำเลยหรือลูกหนี้ในราคาต่ำกว่าร้อยละ แปดสิบ ของราคาประเมินในขณะที่มีการขายทอดตลาด นั่นคือ เป็นราคาที่เป็นปัจจุบัน นะครับ แล้วในขณะเดียวกัน ผมเข้าใจว่าบางท่าน ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ ณ ที่นี้ อาจจะมีฐานะที่ร่ำรวย แล้วก็ไม่เคยถูกการขายทอดตลาดทรัพย์สิน หรือว่า ไม่เคยเข้าไปประสบพบเห็น ว่า การขายทอดตลาดนั้นมีความยุติธรรม หรือมีความเป็นธรรมต่อลูกหนี้ หรือต่อจำเลยอย่างไร จำเลยบางคนสิ้นเนื้อประดาตัวแล้วก็ยังถูกเจ้าหนี้ตามล้าง ตามไปเก็บหนี้สินอีกนะครับ อันนี้คือ เป็นเรื่องจริง แล้วก็ป็นชีวิตจริง ในเมื่อเรามีหน่วยงานที่กำหนดราคาประเมินโดยชัดเจนนะครับ โดยทางราชการ หรือว่าหน่วยงานที่ทางราชการให้การยอมรับแล้ว สิ่งเหล่านี้ก็น่าจะยืนยันถึง ความเป็นกลางได้ ในขณะเดียวกัน จากราคาขายทอดตลาด ดังที่ท่านกรรมการเอ่ยถึงนั้น ในราคาที่ไม่ได้กำหนดโดยราคากลางของท้องตลาดนั้น ปกติแล้วก็จะมีราคาที่สูงกว่าราคาที่ดิน ประเมินนะครับ ซึ่งก็เป็นประโยชน์ แต่ในขณะเดียวกัน จำเลยไม่เคยวิตกกับการที่ทรัพย์เขา ไม่ได้ขายนะครับ แต่เขาจะวิตกในกรณีที่มีการขายทรัพย์เขาในราคาที่ต่ำมาก แล้วก็จากราคา เขาที่มีการซื้อขายกัน บางครั้งต่ำลงไปถึง ๑๐ เปอร์เซ็นต์นะครับ แล้วคิดดูครับ ต้องมาใช้หนี้อีก ๙๐ เปอร์เซ็นต์ ในขณะเดียวกัน คนที่มีฐานะร่ำรวย มีอะไร ท่านลองไปดูที่สำนักงานบังคับคดี นะครับ แต่ละวันท่านจะเห็นบุคคลที่เข้าไปซื้อขายทอดตลาดนั้น มีแต่หน้าซำ ๆ หน้าเดิม ๆ เป็น คหบดี เป็นอะไรนะครับ ในขณะเดียวกันคนที่เป็นลูกหนี้ คนที่เป็นผู้ด้อยโอกาสนะครับ กลับถูก กระทำร้ายอยู่ตลอดเวลา สิ่งเหล่านี้ครับ เป็นสิ่งที่กฎหมายรัฐธรรมนูญ -----

ควรจะบัญญัติไว้ ผมต้องกราบเรียนนะครับ ผมไม่เห็นด้วยที่จะควรบัญญัติไว้ในกฎหมายต่าง ๆ หรือใด ๆ เพราะเราถือว่า กฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด แล้วก็การที่เราร่างรัฐธรรมนูญ ขณะนี้เราทุกคนมาจากทุกสาขาอาชีพนะครับ ถือว่า เป็นตัวแทนของประชาชนนะครับ ในเมื่อเราไปรับฟังมาว่า ประชาชนเขามีความคิดเห็นอย่างไร เขาเดือดร้อนอย่างไร นั่นคือชีวิตจริงนะครับ ผมอยากให้สมาชิกสภาทุกท่านในที่นี้รับฟังความเป็นจริง แล้วก็ปราศจากอคติ ถ้าท่านจะลงคะแนนเสียงโดยปราศจากอคติ แล้วก็คำนึงถึงเอาใจเขามาใส่ใจเรา โดยไม่คำนึงถึงข้อกฎหมาย แต่ว่าเข้าถึงจิตใจเขาว่า เขาได้รับความเป็นธรรมในกรณีนี้หรือไม่ อย่างเป็นทางการถึงขนาดฆ่าตัวตายครับ เพราะในเรื่องของการติดตามหนี้สินอันนี้ ก็ปรากฏเป็นข่าวให้เราได้รับรู้ รับฟังอยู่บ่อย ๆ ครับ ขอกราบขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
กรรมวิธีการยังยืนยันใช้ใหม่ครับ ก็ต้องมีขอมตินะครับ

(นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ท่านสมาชิกผู้ใดที่เห็นด้วยกับการเพิ่มข้อความตามที่คุณพิเชียรและคณะเป็นผู้เสนอนี้ นะครับ ก็ให้กดว่า เห็นด้วย ถ้าเห็นว่าไม่ควรเพิ่มข้อความนี้ลงไป ก็กดว่า ไม่เห็นด้วย ขอเชิญลงคะแนนครับ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : เรียบร้อยนะครับ มีปัญหาใหม่ครับ ไม่มีปัญหาก็ปิดการลงคะแนนครับ เจ้าหน้าที่รวมคะแนนเลยครับ ผลการลงคะแนนเห็นด้วย ๑๒ คะแนน ไม่เห็นด้วย ๔๔ งดออกเสียง ๑ ไม่ลงคะแนน ๒ จำนวนผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด ๕๙ ตกลงว่า ไม่เห็นด้วยนะครับ

ต่อไปเชิญท่านเลขาครับ มาตรา ๔๒

นายวิจักขณ์ นาควัชระ (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : มาตรา ๔๒ ไม่มีการแก้ไข มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : เชิญท่าน
อาจารย์เจิมศักดิ์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง
มาตราบนี้ขอเชิญอาจารย์จรัส สุวรรณมาลา เป็นผู้อภิปรายครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : เชิญท่าน
อาจารย์ครับ

ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม จรัส
สุวรรณมาลา กระผมขอเสนอให้ตัดคำในมาตรา ๔๒ ออกไป คำว่า การได้มาซึ่ง
ทรัพยากรธรรมชาติ ออกไป ผมขออนุญาตที่จะอธิบายอย่างนี้ครับ คือ ในมาตรานี้เขียนไว้ว่า
การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
เฉพาะเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ การได้มาซึ่ง
ทรัพยากรธรรมชาติ การผังเมือง การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเกษตร
หรืออุตสาหกรรม การปฏิรูปที่ดิน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องชดเชยค่า
ทดแทนที่เป็นธรรมภายในเวลาอันสมควร กระผมขออนุญาตที่จะหยุดอ่านแค่นี้ครับ
ข้อความอื่นไม่ได้สำคัญกับเรื่องการอธิบายเท่าไร ประเด็นที่ผมขออนุญาตที่จะตัดคำว่า การ
ได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ ออกจากมาตรา นี้ ก็เพราะว่า คำว่า ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นคำที่
มีความหมายกว้างครับ ท่านประธานครับ หมายความว่าตั้งแต่ที่ดิน แร่ธาตุ อะไรก็ตามก็จะเป็น
ทรัพยากรธรรมชาติทั้งสิ้น การเปิดโอกาสให้รัฐเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เพื่อที่จะให้รัฐได้มาซึ่ง
ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างนี้กระผมคิดว่า เป็นการเปิด ขออนุญาตใช้คำภาษาอังกฤษ ที่ใช้ว่า
การเปิดแบลงค์ เช็ค (Blank cheque) ให้อำนาจกับรัฐบาลอย่างกว้างขวาง จนผมเข้าใจว่าจะ
ผิดเจตนารมณ์ของการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของประชาชนไปได้ กระผมคิดว่าถ้าจะให้เข้าใจ
ง่าย ๆ ก็ต้องยกตัวอย่างแบบสุดโต่ง สมมุติว่า นาย ก มีที่ดินอยู่แปลงหนึ่งทำมาหากินนะครับ

๑๖๖

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

วิรุฑัย ๗๓/๓

วันหนึ่งรัฐบาลอยากจะได้ที่ดินแปลงนั้น ซึ่งเป็นการต้องการให้ได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ
เท่านั้นนะครับ -----

- ๗๔/๑

รัฐบาลก็สามารถที่จะเวนคืนที่ดินแปลงนั้นจาก นาย ก ได้ แทนที่จะใช้วิธีการซื้อขาย และก็ให้ นาย ก ได้ขายตามความสมัครใจ เพราะว่าการเวนคืนนี้ต้องใช้อำนาจบังคับ ต่างจากความสมัครใจแน่นอนนะครับ รัฐบาลสามารถที่จะเอาที่ดินจาก นาย ก ได้ด้วยการซื้อขาย ซึ่งจะทำให้ก็ต่อเมื่อ นาย ก สมัครใจเท่านั้น กระผมเข้าใจว่า กรรมการอาจจะยกร่างมาตราชี้ เพื่อที่จะให้อำนาจกับรัฐบาลอย่างใดอย่างหนึ่ง และก็เขียนคำว่า เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ เข้าไปในนี้ กระผมคิดว่า ถ้าเขียนอย่างนี้ แล้วก็ไม่มีคำอธิบายที่ชัดเจน น่าจะต้องตัดออก จึงอยากจะขอให้ ผมความจริงอยากจะให้กรรมการ ตั้งใจมาก ๆ คือ อยากจะให้กรรมการอธิบายให้ชัดเจน เจาะจงลงไปว่า เจตนาที่จะให้ใส่คำว่า เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ หมายความว่าอย่างไร เพื่อที่จะได้บันทึกไว้ให้ชัดเจน ถ้าบันทึกได้ไม่ชัดเจน ผมคิดว่า ขอให้ตัดออกครับ ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : เชิญท่านอาจารย์พิสิฐครับ เชิญครับ

นายพิสิฐ ลี้อาธรรม (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม นายพิสิฐ ลี้อาธรรม กรรมการ และ สสร. ครับ ตามที่ท่าน สสร. ได้ยกขึ้นมาถามนะครับว่าการมีประโยชน์นี้ไว้ว่า การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์กระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาตินะครับ ประเด็นหลังที่ท่าน สสร. ได้ตั้งใจสงสัยถามนะครับ อันนี้กระผมก็ขออนุญาตเรียนชี้แจงว่า ก็จะมีประเด็นในเรื่องเกี่ยวกับกรณีตัวอย่าง อย่างเช่น เรื่องของสินแร่ เช่น ป่อน้ำมัน หรือในกรณีของก๊าซธรรมชาตินะครับ ถ้าหากจะมีลักษณะนั้นเกิดขึ้น ก็ชอบที่รัฐจะดำเนินการลงไปนะครับ เพื่อจะให้ประโยชน์นี้ได้ตกกับภาครัฐ มิฉะนั้นแล้วเอกชนก็อาจจะไปกว้านซื้อกัน และก็ประโยชน์ก็ไม่เกิดกับภาครัฐโดยตรงครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ท่านกรรมการพอใจในคำชี้แจงนะครับ อาจารย์เจิมศักดิ์

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ผมว่ามาตราชี้ถ้าดูการแก้ไขที่กลุ่มพวกผมขอให้ตัดออกนี้ ดูเล็กน้อยเดียว แต่ถ้าท่านประธานครับ เรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่ แล้วใหญ่มาก ๆ ด้วย ผมคิดว่าวันนี้คงจะต้องพูดกันยาว

พอสมควรในเรื่องนี้ ท่านประธานครับ มาตรา ๔๒ ถ้าท่านดูทั้งหมด ท่านจะเห็นว่าหลักคืออะไร หลักคือการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ นั่นคือหลัก รัฐธรรมนูญต้องการปกป้องให้ทำไม่ได้ ไม่ใช่รัฐธรรมนูญมีเจตนาให้รัฐเข้าไปกระทำ ท่านต้องดูหลักก่อนนะครับ ไม่ได้เหมือนกับท่านกรรมาธิการที่อธิบาย จะไปเอาน้ำมันเขา จะเอาไปแระธาตุเขาก่อน แต่หลักนี้เขียนว่า การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ ยกเว้น เห็นใหม่ครับ อันนั้นคือรอง รองนี้เราจะไปคิดเป็นหลักนี้ มันก็ต้องบอกว่า ถ้าอย่างนั้นก็ทำได้ทุกอย่าง แต่เขียนว่า เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นนี้ จะทำได้ต้องมีกฎหมายเฉพาะ เพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค เห็นด้วย เพื่อสาธารณูปโภค เห็นด้วย เว้นไปอีก การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ ก็เห็นด้วยอีก เว้นนี้ นะครับ เว้นนี้มันมากแล้วครับ ๒ แล้ว นะครับ การผังเมืองก็เห็นด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ก็เห็นด้วยอีก การพัฒนาการเกษตรหรือการอุตสาหกรรม ก็เห็นด้วย นี่ เว้น นะครับ เว้นเยอะแล้ว นะครับ การปฏิรูปที่ดิน ก็เห็นด้วย เอ้า เว้นอีก เพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น ก็เห็นด้วยอีก ท่านเห็นใหม่ครับ ตัวหลักนี้ถูกเจาะ เว้น เว้น เว้น ท่านนึกถึงภาพตัวหลัก นะครับ หลักเหมือนแผ่น แผ่นหนึ่ง เว้นก็คือ เจาะช่อง เจาะช่อง เจาะช่อง เจาะช่อง -----

บัดนี้เราเจาะเสียจนตัวที่เหลือนี้นิดเดียว เหลือตัวแผ่นนิดเดียว เสร็จแล้วพอบอกว่า เว้นนี้ เอา
 ทรัพยากรไปได้ด้วยหมดเลยครับ แผ่น แล้วท่านเขียนได้อย่างไรครับว่า การเวนคืน
 อสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ ผมถามท่านว่า แล้วเหลืออะไร ผมถามท่านว่า อะไรที่เวนคืน
 ไม่ได้บ้าง เอาอย่างนี้ดีกว่า เพราะท่านเจาะหมดแล้วนี่ อะไรที่เวนคืนไม่ได้ ท่านช่วยตอบผมใน
 มุมกลับกัน ด้วยเหตุด้วยผล ถูกไหมครับ ถ้าจะดูทำที่ผมอภิปรายมันก็ต้องเป็นอภิปรายในสภา
 ก็ต้องพูดกันอย่างนี้ แต่ท่านตอบผมหน่อยว่า ที่เหลือคืออะไรบ้างที่เวนคืนไม่ได้ ถ้าอย่างนั้น
 ตกลงตัวหลักที่มีอยู่ ตัวเว้นนี้มันเจาะหมดเลย พวกผมนี้ไปรับฟังความเห็นของประชาชน
 โดยเฉพาะที่อุดรธานี ท่านประธานครับ ผมแปรญัตตินี้ ไม่ได้อยู่ที่ ๆ ก็แปร กลุ่มพวกผมนี้ท่านจะ
 เห็นว่า และท่านจะเริ่มเห็นต่อจากนี้ไป ผมจะมีสิ่งที่ประชาชนนี้เขาแสดงให้เห็นถึงปัญหา แล้ว
 เราก็จะต้องกลับมาคิดแก้ไขให้กับเขา ถามว่า ทรัพยากรที่อุดรธานีนี้มีปัญหาอะไร บ้าน
 คุณศักดิ์ชัย นั่งข้างผมนี้ มีพระราชบัญญัติออกตามมาตรานี้แหละครับ ที่จะไปเจาะเอา
 ใต้ถุนบ้านของทุกคน ไปชอนไชเอาแร่โพแทช (Potash) จากเขามา ท่านประธานครับ ไปชอนไช
 นี้อยู่ใต้ดิน แล้วเราก็ออกกฎหมายว่า ใน ๒๕ เมตร เอาได้ ถัดมา พวกผมอยู่ในวุฒิสภา ผมบอก
 ใ้อโฮ อย่างนี้ตายเลย ก็ลงไป ๕๐ เมตร แล้วท่านประธานครับ พวกผมนี้ก็ ในที่สุดก็บอกว่า
 อย่างนี้ไม่ได้ ส่งศาลรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญก็บอก นั่นแน่ ทรัพยากร ท่านไปดูสิครับ
 ปี ๒๕๔๐ เขียนอย่างนี้เป๊ะเลย แล้วไปถามท่านอาจารย์จอน อึ้งภากรณ์ ไปถามหมอนรินทร์ ไป
 ถามอาจารย์ไกรศักดิ์ ถามพวกผมทั้งหมด เราต่อสู้ไม่มีทางได้เลยครับ เพราะรัฐธรรมนูญเขียน
 อย่างนี้ แล้วในที่สุด ชาวบ้านมีความเป็นห่วงอะไรครับ ๑. เป็นห่วงว่า คุณชอนไชใต้ถุนบ้านเขา
 นี้ด้วยเทคโนโลยีอันสูง แต่พอสูงแล้ว ชาวบ้านเลยไม่รู้ว่า คุณไปชอนไชอะไรเขามา แล้วไปเอา
 มากแค่ไหน เขาก็ไม่รู้ เขาบอกว่า ชอนไชด้วยเทคโนโลยีอันสูง ก็เลยจะมีเว้นไว้เป็นเสา เว้นที่ดิน
 ไว้เป็นเสา ข้างล่างพอรุนไปอย่างไรก็ตาม เหลือเสา เสา นั้นจะช่วยค้ำยันบ้านไว้ คือ ช่วยค้ำยัน
 ข้างบนไว้ ชาวบ้านเขาบอกว่า แล้วเขาจะรู้ได้อย่างไรครับ แล้วโครงการนี้เริ่มต้น พอออก
 กฎหมายเสร็จ ก็ออกกฎหมายเฉพาะเพื่อไปให้แคนาดามาลงทุน พอได้หินออกมา มันเป็น
 หินนะครับ ออกมาก็ย่อยหิน แล้วก็แยกเกลือกับหิน เกลือนี้เป็นภูเขาเลากา จะทำอย่างไร นี่คือ
 ทรัพยากรครับ ท่านประธานครับ เราไปเวนคืนทรัพยากรได้หรือครับ อสังหาริมทรัพย์ และน้ำนี้
 นะครับจะทำอย่างไรถ้า น้ำลงมาที่เกลือ แล้วแถวนั้นมันจะเป็นดินเค็มหรือเปล่า ก็ไปกระทบ

สิ่งแวดล้อม ชาวบ้านเขาไม่รู้จะทำอย่างไรครับ ในเมื่อออกกฎหมาย ตามอำนาจที่มี แล้วก็ไปใช้ของเขาได้หมด ตอนนี้ชาวบ้านก็ไม่ยอม ตกลงต่างชาติก็เปลี่ยนมาเป็นอิตาเลียนไทย (บริษัทอิตาเลียนไทย ดีเวล็อบเมนต์ จำกัด (มหาชน)) ชาวบ้านก็ไม่ยอม ตอนนี้ยังปวดหัวกันอยู่เลยในเรื่องพระราชบัญญัติฉบับนี้ ท่านประธานครับ เวลาเขียนนี้ ถ้าอย่างที่ผมกราบเรียนแต่ต้นว่า ถ้าเรายกเว้นให้ และยกเว้นข้อใหญ่ ๆ ทั้งนั้นเลย ข้ออื่น ๆ นี้เราคิดว่า จำเป็นที่จะต้องยกเว้น แต่ท่านจะไปยกเว้นถึงทรัพยากรธรรมชาติ มันหมดแล้ว ทำตัวแม่ของเรื่องนี้มันหมดแล้ว การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่หมดเลยทุกอย่าง แล้วท่านเขียนทำไมมาตรานี้ ท่านก็ต้องเขียนว่า การเวนคืนทุกชนิดในประเทศไทยทำได้ ก็จบ -----

เพราะทรัพยากรนี้มันก็ไม่เหลือ ท่านประธานครับ ช่วยบอกผมหน่อยว่า มีอะไรเหลือบ้างที่นี้ ถ้าจะใส่ตรงนี้ ผมนี้เจ็บปวด เพราะเรื่องนี้เคยสู้กันในสภาแห่งนี้ ผมยืนอยู่ตรงนี้ แล้วก็สู้กันในที่สุดก็ได้แต่เพียงประนีประนอมกับรัฐบาลที่แล้ว ที่มันจะเอาทรัพยากรไปขาย ในที่สุดก็ลงมา แต่ให้ลึกขึ้นไปอีกหน่อยหนึ่ง ได้แค่นั้น ผมทำอย่างอื่นไม่ได้ ถามว่า ในหลักการแล้ว อันนี้ถูกต้องไหมครับ ผมคิดว่า เรื่องนี้เรื่องสำคัญนะครับ แล้วสำคัญกับทุกคน ถ้าท่านยังไม่กำหนดนี้ไว้ ผมคิดว่า มาตรานี้เหมือนกับว่า เราเกือบจะไม่มี มีไว้เพื่อเขียนว่า การเวนคืนสังหาริมทรัพย์ จะกระทำมิได้ แต่เว้นแต่ มันเว้นหมดเลยครับ ขอขอบคุณครับท่านประธาน

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ท่านอาจารย์จะเสริม ท่านอาจารย์จรัสครับ เชิญครับ

ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา : ท่านประธานครับ ขอขอบคุณครับ กระผม เพียงแต่จะเสริมท่านอาจารย์เจิมศักดิ์นิดเดียวครับว่า ในมาตรา ๔๒ นี้ ได้เขียนข้อความซึ่งกว้างขวาง แล้วก็น่าจะสมประโยชน์กับวัตถุประสงค์ของการให้รัฐมีอำนาจเวนคืนนะครับ คือ ข้อความที่บอกว่า เพื่อประโยชน์ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น คำอธิบายของท่าน กรรมาธิการเมื่อตะกี้นี้นะครับ กระผมเข้าใจว่า ถ้าหากว่ารัฐบาลประสงค์ที่จะเวนคืน เพื่อที่จะนำไปใช้ประโยชน์สาธารณะที่ชัดเจน แล้วก็รัฐสภาได้พิจารณาเห็นชอบว่าเป็นประโยชน์สาธารณะ ไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของคนหนึ่งคนใด ผมคิดว่า ก็น่าที่จะยังสามารถใช้ข้อความนี้ได้ อยู่ ซึ่งตรงนี้จะกว้างขวางมากอยู่แล้วครับ ก็อยากจะให้ คือ ถ้าเว้นแต่ว่า ท่านจะมีเหตุผลอื่นที่ยังจะคงคำนี้ไว้เท่าที่ตนเองนะครับ ผมคิดว่า ถ้าไม่เช่นนั้นแล้วนี่สมควรที่จะตัดออกเสีย จะได้ไม่ เป็นอันตราย ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
เดี๋ยวจะคุณสวิง อย่าเพิ่งครับ ขอท่านกรรมาธิการก่อนนะครับ ท่านศรีราชาครับ เชิญครับ

รองศาสตราจารย์ศรีราชา เจริญพานิช (กรรมาธิการ) : ขอขอบคุณท่านประธานครับ ผม ศรีราชา เจริญพานิช กรรมาธิการครับ ผมใคร่ขอชี้แจงเรื่องนี้ เพื่อที่จะให้เกิดความเข้าใจ ก็จริงอย่างที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ว่านะครับ ว่ามันเขียนคลุมไปทั้งหมด แต่เข้าใจว่า ก็คงจะต้องคลุมทั้งหมดครับ เพราะเหตุที่ว่าในเรื่องของสิ่งต่าง ๆ นะครับ ผมอยากจะเริ่มต้นเลยว่า ทรัพย์สินนี้แต่เดิมเป็นของพระเจ้าแผ่นดิน เสร็จแล้วนี่ครับก็ได้มอบหมายมา โดยออกเป็นโฉนด

๑๗๒

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

กุนที่ ๗๖/๒

ให้กรรมสิทธิ์นี้ นะครับ ที่นี้ อย่างไรก็ตามบ้านเมืองเรานี้ค่อนข้างจะถือเรื่องกรรมสิทธิ์เป็นหลัก ประเทศอื่น เช่น ประเทศในคอมมอน ลอว์ (Common Law) นะครับ ประเทศอังกฤษหรืออเมริกาทรัพย์สินเป็นของแผ่นดินเหมือนกันครับ และทุกคนได้กรรมสิทธิ์มา ไม่ใช่กรรมสิทธิ์โดยสมบูรณ์ ได้มาตามหลักคอมมอน ลอว์ พรอพเพอร์ตี้ (Common Law Property) คือ ให้สิทธิที่ใช้จะประโยชน์ในแผ่นดินนั้นสูงสุด แต่ก็ยังคงเป็นของรัฐอยู่ เป็นของพระเจ้าแผ่นดินอยู่ เพราะฉะนั้นการที่ให้กรรมสิทธิ์อย่างสุดโต่งนี้ครับ ในประเทศของเราครับ ในฐานะที่เราับความเป็นประชาธิปไตย แต่เวลาเราเรียน เราไม่ได้เรียนลึกนะครับ เราไม่ได้ศึกษาลึก ผมเคยไปศึกษา ศึกษาเรื่องคอมมอน ลอว์ พรอพเพอร์ตี้ มานะครับ เพราะฉะนั้นหลักอะไรต่าง ๆ นี้เปลี่ยนไป ประเทศจีนนี่เหมือนกันครับ ก็ได้ให้สิทธิแก่ประชาชนในการที่จะทำประโยชน์ต่าง ๆ แต่กรรมสิทธิ์โดยแท้จริงตามความหมายของซีวิล ลอว์ (Civil Law) นั้น ไม่ได้ให้ เพราะฉะนั้นการจะทำอะไรก็ตามนี้ นะครับ เขาก็ทำได้ง่าย พัฒนาประเทศได้ง่าย เพราะไม่ต้องเวนคืน เพราะฉะนั้นเราก็คงจะต้องมาดูนะครับว่า หลักเหล่านี้จะมาแอฟพลาย (Apply) ในบ้านเรานี้ อย่างสุดโต่งเพียงไหน อย่างไร ผมเองผมไม่เห็นด้วยกับกรณี ที่จริงนะครับในประมวลแพ่ง ผมสอนกฎหมายแพ่งอยู่ สอนโดยเฉพาะวิชาทรัพย์สิน มาตรา ๑๒๖๐ เรื่อง แคนกรรมสิทธิ์ พูดไปบอกว่า เรานี้มีแคนกรรมสิทธิ์ถึงฟ้า นะครับ ทะลุขึ้นไปถึงไหนก็ตาม หรือลงใต้ดินไปจนถึงใจกลางโลก จริง ๆ แล้ว นะครับ ประชาชนทำได้ไหม ที่ท่านจะขุดรูไปอยู่ใต้จากพื้นผิวของเรา นะครับ ลงไปสักสองสามกิโล ๕ กิโลเมตร นะครับ หรือจะขึ้นไปจองแดนกรรมสิทธิ์บนฟ้า ขึ้นไปสักกิโลสองกิโลจากพื้นดิน นะครับ -----

เครื่องบินการบินไทยบินมาผ่านนี้ ท่านบอกการบินไทยถูกลักกรรมสิทธิ์ เพราะว่าผ่านหัวผ่าน่านฟ้าที่อยู่บนผิวดินที่เราตั้งฉากขึ้นไปนะครับ ผมว่า กฎหมายมันล้ำสมัยนะครับ กฎหมายเรานี้ล้ำสมัย จริง ๆ แล้วผมคิดว่า มันควรจะมีกฎหมายที่จำกัดการแบ่งกรรมสิทธิ์เหนือพื้นผิวดินขึ้นไปสัก ๕๐๐ เมตร หรือ ๑ กิโลเมตร ก็แค่นั้นพอ เพราะฉะนั้นท่านจะสร้างตึกสูง ๒๐๐ ชั้น ก็อย่างมากที่สุดก็แค่หกเจ็ดร้อยเมตร จากพื้นผิวดิน แล้วมีปัญญาจะสร้างได้หรือเปล่าที่จะป้องกันแผ่นดินไหวแล้วมันไม่ไค่นลงมา หรือกรณีที่เกิดขึ้นจริง ๆ นะครับ เกิดแล้ว ก็คือ เรื่องของการเวนคืนทำรถไฟฟ้า รฟม. ใ้ที่วิ่งไป รฟม. ก็ชี้ตลาดครับ ไม่สามารถจะไปเวนคืนคนอื่น เวลานี้ รฟม. นี้ก็คือมุดไปตามถนนสายหลัก ๆ ที่มีอยู่เท่านั้น เพราะฉะนั้น ประโยชน์ของประชาชนที่ท่านบอกว่าท่านสูญเสีย ผมยังมองไม่เห็น ว่า สูญเสียตรงไหนครับ เพราะท่านได้ไปฟรีในกรรมสิทธิ์ทั้งหลายที่รัฐจัดให้ ได้ไปฟรี แล้วตรงนั้นะครับ เมื่อเวนคืนเขายังบอกอีกว่า ให้ค่าชดเชยที่เป็นธรรม ก็เป็นเรื่องหนึ่งนะครับ คือไม่ได้ได้เปล่านะครับ เวลาได้ ได้ไปฟรี แต่เวลาจะถูกเอาคืน ก็ถูกข้อจำกัดด้วยว่า ต้องสาธารณประโยชน์เท่านั้นที่จะเวนคืนได้นะครับ แล้วก็ต้องได้รับค่าชดเชยที่เป็นธรรมนะครับ เพราะฉะนั้นอย่างกรณีที่ ผมไม่ทราบนะครับว่าการประปาที่ได้เคยเจาะอุโมงค์จากบางซื่อไปโผล่ที่สวนลุมพินี ผมไม่ทราบว่าการประปาได้ทำถูกกฎหมายหรือเปล่า เรื่องนี้ผมไม่แน่ใจนะครับ แต่ได้ทำไปแล้วในระดับความลึกที่เกินร้อยเมตรขึ้นไป เกินร้อยเมตร คือ ลึกลงมากครับ เพราะฉะนั้นมันไม่กระทบใคร ฐานของตึกที่สร้างกันสูง ๆ ระดับเกือบจะร้อยชั้นนี้ะครับ จะอยู่ในระดับแค่ประมาณ ๖๐ เมตร ลงไปจากผิวดินโดยประมาณเท่านั้นนะครับ เพราะฉะนั้นถ้าเผื่อร้อยเมตรลงไปแล้วนี้ครับ ผมเองโดยส่วนตัวผมยังอยากจะให้ออกกฎหมายเสียด้วยซ้ำว่า พื้นผิวดินที่คนเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ควรจะลึกไม่เกิน ๑๐๐ ร้อยเมตร แล้วจะได้แบ่งกันได้ระหว่างรัฐกับเอกชน หรือสูงขึ้นไปบน่านฟ้าไม่เกิน ๑ กิโลเมตร หรือว่า ๕๐๐ เมตร ก็ตาม จะได้หมดปัญหาครับ เพราะไม่อย่างนั้นกลายเป็นเรื่องที่ว่า ถึงเวลาแล้วรัฐจะต้องมาเสียเงินมากมายมหาศาลในการที่จะเวนคืน ทั้ง ๆ ที่ผู้เวนคืนก็ทำอะไรไม่ได้ แต่หวังว่า มันเป็นสิทธิของผมที่จะต้องลงไปถึงใต้ดินเท่านั้น เท่านั้นะครับ ผมอาจจะพูดแล้วในเชิงที่ว่าอาจจะไม่ค่อยสร้างสรรค์เท่าไรนะครับ แต่ความจริงมันเป็นอย่างนั้นนะครับ แล้วก็พูดกันตรง ๆ นะครับว่า คุณได้ไปเปล่า แต่ถึงเวลาจะสูญเสียเขาก็ชดเชยให้

แล้วทรัพยากรเหล่านี้ สมมุติแร่โพแทสที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์กล่าว เอกชนคนใดคนหนึ่ง ถ้าเผื่อ
 พุดกันตรง ๆ นะครับ ถ้าเผื่อเป็นคนจน ๆ ธรรมดา มันไม่มีปัญญานะครับ ที่จะไปขุดเจาะลงไป
 ได้ ที่จะไปทำเหมืองโพแทส ก็คงจะต้องเป็นนายทุนเท่านั้น แล้วเพราะฉะนั้นกรณีเหล่านี้ ผมเห็น
 อย่างนี้ครับว่า เมื่อมีการชดเชยให้ตามความเป็นธรรม ผมก็คิดว่า มันน่าจะเป็นคำตอบที่ดีพอ
 นะครับ เพราะว่าถ้าการจะคุ้มครองสิทธิของคนครับ ต้องคุ้มครองโดยสัดส่วนประมาณ เพราะ
 มิฉะนั้นแล้ว ประชาชนก็พูดง่าย ๆ ว่า รัฐจะทำอะไร ก็ทำอะไรไม่ได้เลย เพราะว่าสิทธิของ
 ประชาชนนั้นยิ่งใหญ่กว่าผลประโยชน์ของรัฐ ผมเองนี่ ผมยังพูดไปในการทำงานที่ว่า ถ้าเผื่อเราเป็น
 ประชาธิปไตยกันโดยที่ไม่มีขอบเขต ทุกอย่างแตะไม่ได้ นะครับ รัฐทำอะไรไม่ได้เลยเหมือนกัน
 ขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
 ขอบคุณครับ เดี่ยวผมเรียนถามนิดหนึ่ง ท่านที่ยกมือนี้นี้หมายความว่ามีส่วนร่วมในการแปรญัตติ
 ไขใหม่ครับ ไขหรือเปล่าครับ เพราะมาตรานี้ไม่มีการแก้ไขนี้ครับ

นายศักดิ์ชัย อุ่นจิตติกุล : ท่านประธานครับ ขออนุญาตเรียนชี้แจงครับ ผมขอใช้
 สิทธิพาดพิงครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ใช้สิทธิ
 พาดพิง

นายศักดิ์ชัย อุ่นจิตติกุล : ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์พาดพิงถึงผมครับ และจังหวัด
 อุดรธานีครับ ขออนุญาตเรียนชี้แจงนิดเดียวครับ เพื่อให้เกิดความกระจ่าง

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
 พาดพิงหรือครับ

นายศักดิ์ชัย อุ่นจิตติกุล : ไขครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ผมฟังดู
 ไม่เห็นพาดพิงถึงเลย

นายศักดิ์ชัย อุ่นจิตติกุล : ขออนุญาตใช้สิทธิพาดพิงครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : นิดเดียว
 พาดพิงครับ ไหนลองแสดงพาดพิงมาดูหน่อยสิครับ

๑๓๕

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

นงลักษณ์ ๗๗/๓

นายศักดิ์ชัย คุณจิตติกุล : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม ศักดิ์ชัย
คุณจิตติกุล สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนุญ เหตุที่ผมจำเป็นต้องลุกขึ้นยืนมากราบเรียนท่าน
ประธาน ก็ด้วยเหตุผลที่ว่า ผมอยากจะนำเรียนความเป็นจริงเกี่ยวกับเรื่องโพแทสที่จังหวัด
อุดรธานี เพื่อให้เกิดความชัดเจน และเกิดความเข้าใจ ในฐานะที่ผมอยู่ที่จังหวัดอุดรธานี และได้
ทำการศึกษาและติดตามเรื่องโพแทสมาโดยตลอด -----

- ๗๘/๑

ท่านประธานที่เคารพครับ จากมาตราที่ ๔๒ นี้ครับ ในเรื่องของการเวนคืนครับ ผมเรียนอย่างนี้ครับว่า เรื่องโพแทสที่จังหวัดอุดรธานีนี้เกิดขึ้นมาเมื่อหลายปีก่อน ในรัฐบาลชุดก่อน ๆ ถ้าท่านติดตามให้ดี ท่านจะพบว่า มีมากมายเหลือเกินสำหรับผู้ที่มีอำนาจบริหารได้ใช้อำนาจในการที่จะดำเนินการใดก็ตามที่จะให้สัมปทาน หรือที่จะให้ผู้ที่เข้ามาสำรวจจัดการในเรื่องสัมปทานที่จะได้ทรัพยากรธรรมชาติจากประเทศไทยไป ผมเรียนนิดเดียวครับ ท่านประธานครับ ว่า ท่านเชื่อไหมครับว่า การสัมปทานนั้น เป็นการสัมปทาน เพื่อให้มีการขุดเจาะแร่โพแทส แล้วนำเอาแร่ที่ขุดออกไปขาย ประเด็นอยู่ตรงนี้นิดเดียวครับ ท่านประธานครับ ถ้าการขุดเจาะเอาแร่ขึ้นมาแล้วจะขาย นำมาแปรรูปให้เกิดอุตสาหกรรมปลายน้ำ ก็จะทำให้ประชาชนนั้นเกิดมีงานทำ ความเจริญก้าวหน้าที่จะเกิดกับท้องถิ่นนั้นก็เกิดขึ้น แต่การให้สัมปทานเหมืองแร่โพแทสเป็นการให้สัมปทาน เพื่อที่จะเอาแร่ดิบนั้นออกไปขาย ถามว่าแร่นี้เป็นของใคร เป็นของประเทศชาติ เป็นของประชาชน แต่ถ้าเอาออกไปขายเป็นเศษแร่ เพียงแต่เราได้ค่าสัมปทาน และผู้มีอำนาจในสมัยนั้นได้ผลประโยชน์จากการให้สัมปทาน นิดเดียวครับ การที่ขุดเจาะเหมืองแร่โพแทส จำเป็นจะต้องขุดลึกจากผิวดินลงไป ๕๐๐ เมตร แหล่งแร่โพแทสที่จังหวัดอุดรธานีนั้นจะกินพื้นที่ หรือเรียกว่า แอ่งนั้นเป็นแอ่งใหญ่ที่สุด และมีความบริสุทธิ์ของแร่โพแทสในระดับโลก ท่านประธานเชื่อไหมครับว่า เวลาขุดลงไปนี่ครับ ขณะที่ขุดนี้ใช้พื้นที่ไม่เกิน ๑,๐๐๐ ไร่ แต่การขุดเจาะลงไป ๕๐๐ เมตร แล้วก็จะขนไชลงไปอยู่ใต้เมืองอุดรทั้งหมด ประเด็นไม่ได้บอกว่า ขอนไซมีเสาหลักมาปักแล้วมันจะอยู่ได้หรือไม่ได้ ไม่ได้ขุดตรงนั้นครับ ประเด็น ก็คือ มีการถกเถียงกันว่า ทรัพยากรสินโพแทสนั้น ที่อยู่ในพื้นดินนั้นเป็นของใคร มีการเรียกร้องจากชาวบ้านว่า ถ้าอย่างนั้นอยู่ใต้บ้านผมก็ต้องเป็นของผม แล้วถามว่า ใครละครับ จะเป็นคนมาจ่ายค่าโพแทสให้กับเรา ที่นั่นมันเป็นอย่างไรครับ ผมได้ยันท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ขออนุญาตที่เอ่ยนาม เมื่อสักครู่นี้ได้ยืนยันว่า ได้มีการขอแก้ไขกฎหมายถึงทรัพยากรที่อยู่ใต้ไปสุดท้าย มีการแก้ลงมาว่า จากผิวดินจน ๑๐๐ เมตร แต่ที่ผมมาเรียน ก็คือ เขาขุดลงไป ๕๐๐ เมตรครับ เพราะฉะนั้นชาวบ้าน ก็คือไม่ได้อะไร แต่ประเด็นต่อมาที่ซ้ำร้ายกว่านั้น ก็คือว่า เมื่อมีการที่จะให้คนเข้ามาสำรวจ แล้วก็ทำการสัมปทานนั้น ไม่มีการจัดทำการศึกษาถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ภาษาอังกฤษเขาเรียกว่า อีไอเอ (EIA - Environmental Impact Assessment) ผลปรากฏว่า ผู้ที่ได้รับสัมปทานให้สำรวจมาจัดทำ อีไอเอ เอง โดยไม่ให้บริษัท

๑๓๓

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

สมร ๗๘/๒

สำรวจที่เป็นกลาง แล้วมีความเชื่อถือในระดับโลกมาทำ ก็เลยทำให้ชาวบ้านตรงนั้น เกิดความรู้สึกว่า เขาถูกหลอก ก็เลยกลายเป็นเรื่องใหญ่โตขึ้นมาในเรื่องของการชั่งน้ำหนักกัน ประเด็นอยู่ตรงนี้ครับว่า ถ้าเมื่อไรก็ตามบอกว่า ให้ออกกฎหมายเฉพาะ ผมก็เห็นผู้มีอำนาจ ออกกฎหมายเฉพาะเพื่อที่จะให้ได้สัมปทานแล้วตัวเองก็ได้ผลประโยชน์มาตลอดระยะเวลา ที่ผ่านมา ทำอย่างไรละครับที่จะแก้ไขตรงนี้ได้ อุดรมีก๊าซ (Gas) ธรรมชาติที่ถูข่ม ที่มีปริมาณ ก๊าซธรรมชาติที่มากถึง ๕ แสนล้านลูกบาศก์ฟุต ท่านเชื่อไหมครับว่า สิ่งเหล่านี้กำลังเกิดขึ้น แต่ถ้าตรงนี้นะครับ เรากำลังพูดถึงว่า ทรัพยากรตรงนี้ ถ้าเราเอาไฟแทสขึ้นมาแล้วนี้ สามารถ ที่จะทำให้ชาวบ้านมีงานทำ มีโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้น มีธุรกิจที่เจริญขึ้น ผมได้ยืนยัน อยู่ตลอดเวลาว่า ถ้าจะเอาไฟแทสขึ้นมา อันแรกก็คือว่า ต้องไม่ขายเป็นแรดิบ ต้องแปรสภาพ เป็นอุตสาหกรรมปลายน้ำ ซึ่งจะเกิดอุตสาหกรรมปลายน้ำ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : คงเลยไปถึง พาดพิงไปแล้วนะครับ

นายศักดิ์ชัย อุ่่นจิตติกุล : อีกนิดเดียวครับ ท่านประธานครับ เพื่อให้เกิดความ เข้าใจ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) : ขอให้คนที่เขาเข้าคิวที่ถูกต้องอยู่ ๓ ท่าน ยังมีโอกาสที่ต้องพูดอีกนะครับ ต้องขออนุญาตนะครับ

นายศักดิ์ชัย อุ่่นจิตติกุล : ท่านประธานครับ จะจบแล้วครับ อีกนิดเดียวครับ ผมจำเป็นจะต้องพูด เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันก่อนครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) : คือไม่ได้ร่วมแปรญัตติไม่เท่าไรหรอกครับ ถ้าร่วมแปรญัตตินี้คุณมีสิทธิที่จะพูดเต็มที่

นายศักดิ์ชัย อุ่่นจิตติกุล : พาดพิงครับอาจารย์

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) : มันเกินพาดพิงไปแล้ว ผมวินิจฉัยเองว่า พาดพิงจบไปแล้วนะครับ อนุญาตให้พาดพิงไปแล้ว พอแล้วครับ ให้โอกาสคนอื่นเขาบ้าง ไม่ใช่ครับ บังเอิญเราไม่ได้แปรญัตตินะครับ ต้องคิดอย่างนั้นครับ

นายศักดิ์ชัย อุ่่นจิตติกุล : ขอสรุปได้ไหมครับ ขอสรุปให้เกิดความเข้าใจ ก็คือว่าเราไม่อยากจะเห็นการออกกฎหมายเฉพาะ เพื่อให้เราไม่ต้องขายทรัพย์สินหรือชาติเรา เพื่อให้ผู้มีอำนาจได้ประโยชน์เท่านั้นเองครับ ขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) : ขอบคุณครับ ผมขออนุญาตเรียนรายชื่อ ๓ ท่านนะครับ ที่ตามลำดับอยู่นะครับ เริ่มตั้งแต่ท่านเกียรติชัย แล้วต่อไปคุณสวิง แล้วก็คุณสุรัชย์ แล้วก็คงจะให้ฝ่ายกรรมาธิการเขาชี้แจงอีกทีหนึ่งนะครับ

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : ท่านประธานครับ ขออนุญาตหารือครับ ผม สุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย ผมเข้าใจว่า อย่างนี้นะครับ เมื่อช่วงที่ท่านเสรีทำหน้าที่เป็นประธาน ท่านจัดลำดับการแปรญัตติไว้แล้วครับ เหตุที่ให้ท่านอาจารย์จรัส ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ อภิปรายนั้น เนื่องจากกำลังอยู่ในญัตติที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์เป็นผู้ยื่น แต่ผมจะเรียนท่านประธานว่า ในมาตรา ๔๒ นี้ ผมก็เป็นอีกผู้หนึ่งซึ่งยื่นขอแปรญัตติไว้ด้วยนะครับ เพราะฉะนั้นผมเองยังไม่ได้รับสิทธิในการอภิปรายอะไรเลย ก็กำลังจะหารือว่าประเด็นที่อภิปรายกันอยู่นี้ เฉพาะในญัตติของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์อย่างเดียวถูกต้องไหมครับ ยังไม่ได้รวมถึงญัตติของผม ซึ่งมีประเด็นที่ต้องแตกต่างกันอยู่นะครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ถูกต้องครับ ตามลำดับขั้นตอนอย่างนั้น ให้ถูกต้องนะครับ แต่ว่าของท่านนี้ ผู้แปรญัตติเห็นด้วยนะครับ แต่ยังไม่มาถึงครับ ตอนนี้อยู่ตามลำดับ ท่านเกียรติชัยก่อนครับ เชิญครับ

นายเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ อันนี้ต้องถามก่อนละครับ บังเอิญผมเป็นผู้แปรญัตติร่วมของท่านสุรัชย์ ในมาตราเดียวกันนี้ ซึ่งท่านบอกว่า ยังไม่ถึงคิว ถ้าอย่างนั้น ผมก็ไม่แน่ใจว่า ผมจะมีสิทธิได้พูดในตอนนี้ หรือยัง รอให้ไปพูดตอนนั้น แต่มันมีประเด็นซึ่งคั่นหัวใจเหลือเกินที่จะต้องพูด ถ้าหากว่าจะอนุญาตให้พูด ผมก็จะพูดสั้น ๆ หรือว่า จะให้ผมรอไปจนตอนที่

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : รอไปพูดรวมได้ไหม รอไปพูดรวมได้ไหมครับ

นายเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ : พูดรวมก็ได้ แต่ว่า มันจะเลยเรื่องที่ใช้อำนาจรัฐอย่างคอมมิวนิสต์ อย่างสังคมนิยม มาใช้ในมาตราที่กำหนดในรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งน่าเป็นห่วงมากสำหรับอนาคต เรากำลังจะแฝงรูปอะไรกันมาอย่างนี้หรือเปล่า โอ.เค. จะให้ผมพูดตอนไหนครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ทีหลังครับ ขอขอบคุณครับ

นายเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ : ได้ครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอขอบคุณครับ ก็ขอท่านสวิงครับ เชิญครับ

นายสวิง ตันอุด : ท่านประธานที่เคารพ กระผม สวิง ตันอุด ก็ในฐานะที่รับรองญัตติอาจารย์เจิมศักดิ์นี้ครับ ผมอยากจะทำประเด็นเรื่องเกี่ยวกับการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาตินี้ครับ ซึ่งกลุ่มนี้ได้ขอตัดประเด็นนี้ไปนะครับ ผมคิดว่า ที่ผ่านมานี้ การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาตินี้ครับมีปัญหาอย่างยิ่งนะครับ กระผมจะยกตัวอย่างบางกรณีที่เกิดขึ้น อย่างเช่นในทางภาคเหนือที่ผมอยู่ ก็คือว่าที่ผ่านมารัฐต้องการเพิ่มปริมาณป่าให้มีเปอร์เซ็นต์ (Percent) ที่สูงขึ้น แล้วก็ที่ผ่านมาก็ได้ออกกฎหมายในบางฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายอุทยาน กฎหมายอุทยานนี้ครับ เขาก็คิดกัน สำรองกันโดยเฉพาะในห้วงแอร์

และหลังจากนั้น ก็ขีดกันลงไป แล้วก็ประกาศเป็นเขตอุทยาน ดังนั้น มีชาวบ้านที่อยู่ในพื้นที่นั้น อันนี้ที่ผมอภิปราย ก็เพื่อที่จะชี้ให้เห็นว่า การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาตินี้ มันมีปัญหาเกี่ยวกับประชาชนนะครับ ที่นี้พอเป็นอย่างนั้นะครับ ก็ไปคลุมพื้นที่ที่ชาวบ้านเคยอยู่แต่เดิม ดังนั้น ชาวบ้านเหล่านี้ก็กลายเป็นผู้ผิดกฎหมายทันทีเลย ดังนั้น เมื่อเป็นผู้ผิดกฎหมาย เขาก็อพยพ ชาวบ้านต่าง ๆ เหล่านั้น ซึ่งอาจจะไปไหนบ้าง ใครต่อใคร ซึ่งอยู่มาเป็นร้อย ๆ ปีออกจาก เขตอุทยาน ทางอุทยาน หรือทางรัฐก็บอกว่า เป็นการรื้อถอนเขตอุทยาน แต่ชาวบ้านนิยามเรื่องนี้ว่า เป็นอุทยานทับที่ คือ เขาอยู่มาก่อนกฎหมายที่จะเกิดเสียด้วยซ้ำไป นี่เป็นผลพวงนะครับ จากการเพิ่มปริมาณทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ป่า ซึ่งผมคิดว่า อันนี้ก็เป็น ปัญหาอยู่แล้วนะครับ -----

ยิ่งถ้าสมมุติเราให้เรื่องนั้นนะครับ เป็นเรื่องเกี่ยวกับเครื่องมือในแง่ของการที่จะต้องเวนคืนอีกนี่นะครับ ผมคิดว่าเรื่องนี้จะร้ายแรงยิ่งไปกว่านั้น นั่นก็คือว่า จะขีดตรงไหนก็ได้ แล้วหลังจากนั้น ก็อาจจะบางที่ที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ ก็อาจจะต้องไล่ชาวบ้านออกจากพื้นที่ แล้วชาวบ้านต่าง ๆ เหล่านั้นก็ลงมาอยู่ในเมือง แล้วก็กลายมาอยู่สลัมในเมือง อย่างนี้เป็นต้นนะครับ ผมคิดว่า อันนี้เป็นปัญหาที่พวกเราสู้มาโดยตลอด ดังนั้น ถ้าเราเพิ่ม ถ้าเรามีเรื่องนี้ขึ้นมาอีกนะครับ ผมคิดว่า เรื่องนี้จะปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าต่อไปอีก ผมคิดว่า เรารู้กันอยู่นะครับว่า ในอดีตเมื่อรัฐบาลที่ผ่านมา พยายามที่จะทำเรื่องอุทยาน กันเขต เพื่อที่จะให้มีปริมาณมากยิ่งขึ้น แต่อีกด้านหนึ่งก็ไปออกกฎหมายเฉพาะนี่ละครับ นั่นก็คือ กฎหมายว่าด้วยเรื่องเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ ผมคิดว่าเรื่องนี้เรายังไม่ได้พูดกันมากเลยนะครับว่า ทำอย่างไรรัฐถึงจะไม่ได้ออกกฎหมายแบบนี้ เพื่อที่จะเอาไปขายทรัพยากรธรรมชาติเรื่องนี้ให้กับคนอื่น ๆ อีก โชคดีนะครับที่กฎหมายว่าด้วยเขตเศรษฐกิจพิเศษนี้ตกไป ถ้าไม่เช่นนั้นบ้านเมืองของเราจะแย่งยิ่งกว่านี้ เราจะทำให้ทรัพยากรของเราแย่งไปกว่านี้ ก็เหมือนกับรัฐไปชิงเอาทรัพยากรของชาวบ้านมา แล้วเอามาทำประโยชน์ให้กับรัฐเสียเอง ไม่ใช่รัฐเสียเอง แต่ว่าเพื่อพวกพ้องของตัวเองเสียเองด้วยซ้ำไป เพราะกันเขตพื้นที่ต่าง ๆ เหล่านั้นไปทำในเชิงธุรกิจ ซึ่งผมคิดว่า อันนี้ก่อความเสียหายอย่างยิ่งครับ ถ้าเรายังเขียนเรื่องนี้ไว้อยู่นะครับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเวนคืนซึ่งจะได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ ผมคิดว่า จะสร้างผลกระทบกับประชาชน โดยเฉพาะประชาชนพื้นฐานของเราเป็นอย่างยิ่งครับท่านประธาน

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : เอาตามเท่าที่ตกลงกันนะครับว่า เราจะเอาแต่เฉพาะที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์แปรรูปคดีไว้ก่อนนะครับ ในช่วงนี้ เพราะฉะนั้นท่านผู้ใดที่จะขอแปรรูปคดี ผู้ร่วมแปรรูปคดีจะมีการพูดถึงอีกไหมครับใน ส่วนนี้ ถ้าไม่มี ก็ถามว่า กรรมาธิการ ท่านศรีราชาครับ เชิญครับ

รองศาสตราจารย์ศรีราชา เจริญพานิช (กรรมาธิการ) : เรียงท่านประธานครับ ผม ศรีราชา เจริญพานิช กรรมาธิการครับ คือ ที่ท่าน สสร. ได้พูดถึงเรื่องของป่าไม้เนี่ยนะครับ มันเป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะซับซ้อนนะครับ ผมก็ยอมรับว่า ในส่วนของการที่มีการขีดวงลงไปในกระดาษ หรือในนั้นเนี่ย มันก็เป็นไปตามที่ว่ามันจริง แต่ในขณะเดียวกันครับ มันมี ๒ ส่วน ส่วนที่บุกรุกนี้ก็มีอีกส่วนหนึ่งนะครับ เพราะฉะนั้นมันก็ก้ำกึ่งกันนะครับ ส่วนที่ว่า จะพิสูจน์กันได้

อย่างไรนะครับ มันก็ต้องพิสูจน์สิทธิกันครับ ถ้าเพื่อชาวบ้านเขาอยู่มาจริงแต่เดิม ไม่ใช่มาเพิ่งเข้าไปใหม่ ๆ แล้วก็มาแอบอ้างกันว่าอยู่มานาน ก็ที่จริงมันร่วมกันโกหกครับ โอโฮ ผมอยู่มานาน เป็นร้อยปี แต่ผมพิสูจน์ลำบากนะครับ แต่ที่จริงแล้วสิ่งที่ชัดเจนที่สุดคือภาพถ่ายทางดาวเทียม ซึ่งมันจะพิสูจน์ได้ค่อนข้างจะ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ นะครับ ว่าใครบุกรุก หรือว่าใครมาก่อน มาทีหลัง ทีนี้ปัญหาก็คือมันเยอะนะครับ แล้วการพิสูจน์สิทธินี้มันต้องทำที่ละราย มันทำลำบากนะครับ อย่างไรก็ตาม ผมก็คิดว่า ในส่วนของการที่จะเขียนบทบัญญัติในทำนองปกป้องทรัพยากรธรรมชาติไว้ มันจะเป็นประโยชน์ในภาพรวมของประเทศมากกว่า ใครก็ตามนะครับที่มีสิทธิอยู่แต่เดิม แล้วก็ขอพิสูจน์สิทธิได้ว่าอยู่มาดั้งเดิมจริงนี่ เราเข้าใจว่า ทางราชการหรือกรมป่าไม้ก็คงจะไม่ไปทำอะไร นอกจากจะมีการเจรจาในทางอ้อมที่จะโยกย้ายในบางเรื่องบางแห่งที่เขาไปอยู่ในเขตป่าต้นน้ำลำธารนะครับ ทีนี้มันก็เชื่อมโยงกันครับว่า ป่าต้นน้ำลำธาร ทำไมเราจะต้องรักษาไว้ ถ้าเผื่อคนไปอยู่นะครับ มันก็ไปอยู่เป็นหย่อม ๆ เป็นไขแดง มันก็จะเกิดไปทำลายสภาพ ผลสุดท้าย ป่าต้นน้ำลำธารมันก็จะร่อยหรอ ผลสุดท้ายนี่นะครับ น้ำที่จะลงมาพักที่จะใช้อุปโภคบริโภคมันก็จะไม่มี และที่สำคัญมากที่สุด ก็คือ น้ำท่วมในระยະที่ผ่านมา ทั้งภาคเหนือ อีสาน มันก็เป็นข้อพิสูจน์ได้อย่างหนึ่งครับว่า ป่าเหล่านี้ถูกทำลายโดยการบุกรุกมากมายเหลือเกิน จนกระทั่งมันมีปัญหา ทีนี้ตรงนี้นะครับ ผมถึงขอตรงที่ว่า บทบัญญัตินี้ะครับ การที่ว่า ทรัพยากรธรรมชาติจะมีหรือไม่มีนี่นะครับ มันก็เป็นเรื่องที่ว่า เราคงจะต้องสงวนไว้ในส่วนนี้นะครับ

(รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ได้ยื่นและยกมือขึ้น)

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ประท้วงหรือครับ ประท้วงเรื่องอะไรครับ อาจารย์เจิมศักดิ์เดี๋ยวก่อนครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ในญัตติเรื่องนี้เป็นการแก้เรื่องทรัพยากรธรรมชาติ แต่เรื่องป่าต้นน้ำนี้ มันเป็นเรื่องของสิ่งแวดล้อม ซึ่งผมก็เห็นด้วยอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นไม่ต้องพูด เพราะว่า ถ้าท่านพูดเรื่องนี้ ผมเป็นคนทำวิจัยเรื่องป่าอนุรักษ์ในประเทศไทย แล้วเดี๋ยวผมก็จะพูดบ้าง มันก็จะไปเรื่องอื่น ท่านประธาน ถ้าท่านประธานไม่ห้าม ผมก็จะอธิบายพันกับเรื่องป่า แล้วผมคิดว่า ผมรู้ดีคนหนึ่งของประเทศไทย เพราะฉะนั้นมันก็จะไปกันใหญ่ เอาเรื่องทรัพยากร

รองศาสตราจารย์ศรัทธา เจริญพานิช (กรรมาธิการ) : ผมก็จะไม่พูดถึงเรื่องนั้นต่อนะครับ อาจารย์เจิมศักดิ์ คือ ผมก็คิดว่า ผมเป็นคนที่รู้เรื่องป่าคนหนึ่งเหมือนกัน เพราะผมทำวิจัยให้กรมป่าไม้ ก็ไม่เป็นไร

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : เอาให้ตรงเรื่องก็แล้วกันนะครับ

รองศาสตราจารย์ศรัทธา เจริญพานิช (กรรมาธิการ) : สำหรับอีกเรื่องหนึ่ง ก็คือเรื่องที่ได้พาดพิงถึงเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษนะครับ กฎหมายฉบับนี้มันก็คงตกไปแล้วนะครับ แต่จริง ๆ แล้ว ผมในฐานะที่เป็นกรรมการพิจารณาคนหนึ่งของกฤษฎีกา ผมได้กันส่วนนี้เอาไว้แล้ว ก็คือว่า เขตที่เป็นป่าต้นน้ำทั้งหลายนี้ คุณจะไปทำเขตเศรษฐกิจไม่ได้ อันนี้ได้กันออกมาแล้ว แต่บังเอิญกฎหมายฉบับนี้ตกไปแล้วนะครับ จึงขอเรียนให้ท่าน สสร. ได้ทราบว่า ก็คงจะไม่มีโอกาสหรือพื้นที่กลับมาอีกแล้วมั้งครับ เข้าใจว่าเป็นอย่างนั้นครับ ขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ฝ่ายกรรมาธิการ ทางอาจารย์พิสิฐ นะครับ เคารพครับ

นายพิสิฐ ลี้อาธรรม (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม นายพิสิฐ ลี้อาธรรม ในฐานะกรรมาธิการนะครับ ก็ได้รับฟังความคิดเห็นของท่าน สสร. ในเรื่องต่าง ๆ แต่ว่า ประเด็นที่อยากจะขอรบกวนให้ท่านได้พิจารณานะครับ ก็คือว่า หากมีการตัดข้อความนี้ออกไปจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ นี้ ก็หมายถึงว่า ต่อไปนี้รัฐบาลไทยจะไม่สามารถที่จะออกกฎหมาย ผมย้ำคำว่า ออกกฎหมาย ในการที่จะเวนคืนที่ดิน หากมีการพบสินแร่ที่มีมูลค่ามหาศาล ที่อาจจะอยู่ลึกลงไปก็ร้อย ก็พันเมตร ก็แล้วแต่ ไม่มีอำนาจที่จะออกกฎหมาย

ดูแลเรื่องนี้ได้ เพราะฉะนั้นประโยชน์นี้จะตกกับใคร ท่านก็คงจะพิจารณาได้นะครับ เพราะฉะนั้นประเด็นนี้ผมคิดว่า สินแร่นี้เป็นของคนไทยทั่วประเทศ แต่แน่นอนผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการออกกฎหมายเวนคืน ก็ต้องได้รับการชดเชยที่เป็นธรรม อันนี้เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งต้องไปดูดูแลต่อไป แต่ว่า ประเด็นหลักขณะนี้ ผมคิดว่า ใครขอให้ท่านได้พิจารณานะครับว่า เราจะลิดรอนอำนาจของรัฐ ในเรื่องของการเวนคืน เพื่อปกป้องทรัพยากรธรรมชาติหรือไม่ ว่าประโยชน์ตรงนี้ควรจะตกกับประชาชนโดยรวม หรือว่าปล่อยให้เป็นเรื่องของผู้ที่จะเป็น นายทุนที่จะไปกว้านซื้อกัน ขอบพระคุณมากครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ท่านอาจารย์ เจิมศักดิ์ พอจะเห็นคล้ายตามบ้างไหมครับ หรือยังยืนยัน

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์นี้ะครับ การที่เราจะต้องเอาแร่ออกมาขายนี้ จะต้องพิจารณาด้วยว่า ผลประโยชน์มันตกกับใคร แน่แน่นอนครับ เก็บไว้ในดินนี้มันไม่ได้เสียอะไรเลย แต่เอาออกมาแล้วนี้ ถ้าให้คุณศักดิ์ช่วย พูดยุติให้จบเมื่อกี้ ก็เห็นเลยว่า ท้องถิ่นนี้เกือบจะไม่ได้ทำอะไรเลย เขาแบ่งให้นิดเดียว เขาถือว่า เขาซูด เขาได้ไป สัมปทานทั้งหมดนะครับ แล้วก็ให้หุ้นลมแก่รัฐนิดเดียว ไม่ก็เปอร์เซ็นต์ ที่เหลือ เจ้าของเทคโนโลยีต่างชาติเอาไปหมด ท่านประธานครับ ถ้าจะทำนี่นะครับ ขอให้ท่านประธาน ลองพิจารณากลุ่มของคุณสุรชัย ผมได้ดูข้อความของคุณสุรชัยแล้วนี่ เป็นจุดที่น่าสนใจ พิจารณาร่วมได้ครับ ถ้าร่วมไปทั้งสองอย่างนี้จะเห็นภาพอะไรบางอย่าง เพราะฉะนั้น ท่านประธานให้คุณสุรชัยได้มีโอกาสแสดงความเห็นตรงนี้ มันเป็นเรื่องมาตราเล็ก ๆ ที่ร่วมกันได้ แต่ถึงอย่างนั้นนี้ ขอท่านประธานวินิจฉัยได้ไหมครับว่าตอนนี้เราจะหยุดพัก ไปรับประทานอาหาร แล้วกลับมาให้คุณสุรชัยได้พิจารณาตรงนี้ดีไหมครับ ขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : จะต่อหรือ ว่า ผมกำลังจะเอาตามที่อาจารย์เจิมศักดิ์ขอครับ หรือจะเห็นแตกต่าง เชิญครับ

นายสุนทร จันทรังสี : ท่านประธานที่เคารพ สุนทร จันทรังสี สสร. นม. ครับ

ผมขอเรียนเสนออย่างนี้นะครับ ในการพอกนี้ผมไม่วิตกหรอก ถ้าลำพังเรื่องการทานอาหาร ผมเลื่อนไหลเวลาได้ แต่มันมีข้อจำกัดตรงที่ว่า มีการนัดประชุมของคณะกรรมการหลายคณะนะครับ ส่วนใหญ่เขาก็จะให้ความร่วมมือกับสภาใหญ่นี้นะครับ ก็จะเลี้ยงไปประชุมกันตอนห้าโมง เพราะคิดว่าจะประชุมกันห้าโมงอย่างที่ว่ามานะครับ อันนี้อยากให้ท่านพักตรงเวลา เพราะไม่อย่างนั้นมันก็รวนกันนะครับ ประการแรก แล้วก็การรับประทานอาหารนี่ จริง ๆ แล้ว ผมฟังจากสมาชิกหลายท่านร้องเรียนมาว่า อย่าง ๒ ชั่วโมง ถ้าให้พัก แล้วก็ถ้ารับประทานอาหารตอนหกโมงเย็นก็จะได้ เพราะว่า ห้าโมงเย็นมันก็ยังไม่กินไป เร็วเกินไปนะครับ อันนี้ประการแรก และประการที่ ๒ ผมขอหารือ แล้วขอมติในที่ประชุมด้วยว่า ในสัปดาห์นี้เราจะประชุมทุกวันถึงสามสี่ทุ่มก็ไม่ใช่ไรครับ แต่ขอเรียกร้องว่า เฉพาะอาทิตย์นี้ขอให้ประชุมจบแค่วันพฤหัสบดีและวันศุกร์หยุด หยุดศุกร์ เสาร์เท่านั้น เพื่อเห็นใจ สสร. ตจว. นะครับ เพราะว่า วันอาทิตย์เพื่อให้ความร่วมมือกับโครงการของเบียร์ (Beer) ตราสิงห์ที่จะเดินเทิดพระเกียรติ นะครับ เลื่อนก็รับไปแล้วนะครับ เราก็อยากที่จะมาพร้อมเพรียงกันในวันอาทิตย์ เพราะถ้าท่านไม่หยุดวันศุกร์ อย่าลืมนะครับ อาทิตย์นี้เราประชุมกันตั้งแต่อาทิตย์ จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี ๕ วันแล้วครับ แล้ววันศุกร์ไม่หยุดอีก แล้วพวก ตจว. ไม่สามารถกลับไปที่บ้านได้ ไม่สามารถผลัดเปลี่ยนเสื้อผ้าได้เลยครับ เพราะเข้าวันอาทิตย์นะครับ ประมาณ ๐๒.๐๐ นาฬิกา หรือ ๐๑.๐๐ นาฬิกา ก็ต้องเดินทางเข้ากรุงเทพ เพื่อมาร่วมงานของเบียร์ตราสิงห์อีกนะครับ เพราะฉะนั้นขอยืนยัน ขอเรียกร้องให้ท่านดำเนินการนี้ด้วยครับ ขอบพระคุณมาก

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :

อย่างนั้นเดี๋ยวผมขอตอบนิดหนึ่ง เรื่องเวลารับประทานอาหารนี้ เพราะว่าท่านรองเสรีกระซิบบอกผมว่า มีเสียงเรียกร้องบอก ห้าโมงเย็นมันเร็วไป ก็อยากจะขอเลื่อนเป็นห้าโมงครึ่ง ผมก็เลยปฏิบัติตามอย่างนั้น ก็ตกลงกันอย่างนั้นนะครับ ถ้าท่านจะยืนยันว่า ๑๗.๐๐ นาฬิกาตามเดิมก็ได้ นะครับ แต่ว่า ถ้าเห็นว่า ๑๗.๐๐ นาฬิกาครึ่ง ต่อไปเราจะถือปฏิบัติตามนี้นะครับ ส่วนข้อที่ ๒ ที่ท่านเรียกร้องนะครับ ส่วนข้อที่ ๒ ท่านเรียกร้องนั้น กำลังไปปรึกษาหารือกับท่านประธานอยู่นะครับ ผมก็คงจะตอบอะไรตรงนี้ยังไม่ได้ เพราะว่า เราต้องคำนวณดูว่าระยะเวลาของเราที่เหลือถึงวันที่ ๓๐ นั้นจะสามารถทันได้หรือไม่ เพราะว่า เราไปค่อนข้างจังหวัดที่ค่อนข้างจะเชิงซ้ำพอสสมควรนะครับ เชิญท่านอาจารย์สมคิดครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม สมคิด เลิศไพฑูรย์ กรรมาธิการครับ มี ๒ ประเด็น ที่เมื่อที่ทางท่านสมาชิกได้เรียนไป เรื่องที่ ๑ เรื่องการหยุดประชุมสักวันหนึ่ง วันศุกร์นี้ กรรมาธิการเห็นด้วยนะครับ และอยากให้มีการหยุด วันนั้นด้วยก็น่าจะดี เพื่อทางสมาชิกสภาว่างจะได้กลับต่างจังหวัด แล้วก็หารื้อในประเด็นต่าง ๆ ในส่วนกรรมาธิการว่างเอง ก็อยากจะมีการหารื้อกันภายใน ความจริงอยากจะเรียนเพิ่มเติม ว่า หมวดนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐนี้ เป็นหมวดที่มีการแปรญัตติกันมาก แล้วถ้าจะหารื้อกัน นอกกรอบนะครับ เพื่อหาข้อยุติจะประหยัดเวลาในที่ประชุมนี้ไปด้วยนะครับ แล้วมาหารื้อกัน ข้างในต่อไป นี่ประเด็นแรกครับ

ประเด็นที่ ๒ ที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์เสนอว่า มีร่างของท่านสุรชัย อยู่ในวรรค ที่เรากำลังพูดอยู่ด้วยนะครับ กรรมาธิการก็เห็นด้วยครับว่า อยากให้ท่านสุรชัยอภิปราย ความจริงเมื่อก็ได้ประสานภายในกับทั้งท่านอาจารย์จรัส และท่านสุรชัยแล้วนะครับ ความจริงกรรมาธิการก็เห็นว่า ประเด็นที่ท่านสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญหลายท่านอภิปรายว่า มีประเด็นปัญหาอยู่ในเรื่องของการเวนคืนที่ดินนี้ เวนคืนแล้วเอาไปให้เอกชนบางคนใช้ได้เลย นี่น่าจะไม่ต้อง ความจริงกรรมาธิการจะเสนอคำใหม่ระบุว่า ถ้าเป็นไปได้ คำว่า กิจการ ของรัฐ ที่ท่านสุรชัยจะใช้นี้นะครับ ขอแก้เป็นว่า เพื่อประโยชน์ส่วนรวม หรือเพื่อประโยชน์ สาธารณะ จะกว้างกว่านี้นะครับ แล้วก็ตกลงกันไปนี้นะครับ ไม่น่าใจ จะขอหารื้อเร็ว ๆ นะครับ แล้วก็เมื่อที่หารื้อท่านอาจารย์จรัส อาจารย์จรัสก็รับได้นะครับว่า ไม่ตัดเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ ทิ้ง แต่ว่า การใช้หรือการเวนคืนเพื่อทรัพยากรธรรมชาติ นั้น น่าจะเพื่อประโยชน์สาธารณะ ก็ขออนุญาตหารื้อไ้ ๆ นะครับ ท่านประธานครับ

นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล : ท่านประธานครับ ท่านประธานครับ เรื่องสำคัญขออนุญาต

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ครับ

นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล : ท่านประธานครับ ผม กฤษฎา ให้วัฒนานุกูล นะครับ เมื่อสักครู่นี้ครับ ท่านผู้ทรงเกียรติได้เอ่ย จริง ๆ แล้วสิ่งที่เราจะจัด วันอาทิตย์นี้นะครับ เป็นของการเดินเทิดพระเกียรตินี้ครับ ของสภาว่างรัฐธรรมนูญเรา ไม่ได้

๑๘๓

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

รสรินทร์ ๘๒/๓

เกี่ยวกับอะไรอย่างไรนะคะ เดี่ยวทางบ้านจะเข้าใจสับสนนะคะ ก็ขอแก้ด้วยนะคะ ท่านประธาน
ขอบคุณครับ

- ๘๓/๑

นายเดโช สอนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ครั้นก็เป็นอันว่าเราจะพักรับประทานอาหารเย็น แล้วก็กลับมาก็คงจะเริ่มด้วยประเด็นของท่านสุรชัย นะครับ ของท่านเจิมศักดิ์จบแล้วนะครับ การอภิปรายจบ แต่ว่ายังไม่มีการลงมติแต่อย่างใด แต่ว่าจะไปผนวกกับของท่านสุรชัย ซึ่งพอกลับเข้ามาใหม่ เมื่อเวลา ๑๙.๐๐ นาฬิกา แล้วก็เริ่มของที่ท่านเป็นสำคัญนะครับ ก็มีท่านสุรชัย ท่านวิทยา แล้วก็ท่านเกียรติชัย ที่ขอเข้าคิวอยู่นะครับ อย่างนี้อยู่ครับ ขอบพระคุณครับ เชิญพักรับประทานอาหารครับ

พักรับประชุมเวลา ๑๙.๓๑ นาฬิกา

เริ่มประชุมต่อเวลา ๑๘.๕๗ นาฬิกา

(นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ ได้กลับมาจากขึ้นบัลลังก์ เพื่อดำเนินการประชุมต่อไป)

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสมาชิกที่เคารพครับ ขอเริ่มเปิดประชุมต่อหน้าครับ ที่เราค้างเอาไว้ มาตรา ๔๒ ใช้นั้นครับ ขอเชิญตามที่อยู่ ในรายการหมก่อนหน้าครับ ท่านเสริมเกียรติครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : ขออนุญาตท่านประธาน ก่อนจะถึง ๔๒ ต่อ มีประเด็นที่ ขออนุญาตเอ่ยชื่อ ท่าน สสร. เจิมศักดิ์ ได้หารือท่านประธานว่า วันศุกร์ เราควรที่จะงดประชุมหรือไม่ ผมขออนุญาตพูดตรงนี้เลยครับ เพราะว่ามันค้างอยู่เมื่อคืนนี้ครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : ผมขออนุญาตหารือท่านประธานและสมาชิก สสร. ทุกท่าน ก็ที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์เสนอนั้น มันมีเหตุผลที่ควรรับฟัง ก็คือว่า วันอาทิตย์ จะมีกิจกรรม สสร. ที่เราจะเดินการกุศล ตั้งแต่เช้า หากว่าวันนี้ อาทิตย์นี้เราก็ประชุมกันทุกวัน จนถึงสี่ทุ่ม ก็มี สสร. พวกที่อยู่ต่างจังหวัดอาจจะ บางคนอาจจะคิดถึงลูกเมีย บางคนไม่คิดถึง แต่ลูกเมียคิดถึง ก็เลยคิดว่า ควรที่จะปล่อยให้เขากลับไปบ้านดีกว่า ก็เลยอยากจะหารือท่านประธานตรงที่ว่า ในขณะที่ผมจำได้ว่า ท่านประธานเคยบอกว่า เราได้ขอห้องประชุม สนช. ซึ่ง สนช. ปกติอาทิตย์หนึ่งจะมีประชุม เราก็บอกเราจะประชุมทุกวัน แล้วเราก็ประกาศไปว่า เราประชุมทุกวัน แต่ถ้าหากว่า เราไม่ประชุมวันศุกร์นี้ ก็คงจะไม่ดีแน่ ภาพออกมาว่า สสร. นี้ทำหน้าที่เหมือนกับว่า ไม่เร่งรีบในการทำกฎหมายที่ประชาชนเฝ้ารอ ผมเลยจะหารือว่า พบกันครึ่งทางเสียหน่อย ก็คือว่า วันศุกร์เราก็ประชุมตามที่เราเคยคิดเอาไว้แต่เดิม แต่ว่าเราอย่าไปเลิกสี่ทุ่ม เราควรจะเลิกตอนเย็น แล้วให้ท่าน สสร. นี้ มีโอกาสเดินทางกลับภูมิลำเนา เพื่อที่จะได้ไปพบหน้าลูกเมีย แล้วก็วันเสาร์ตอนเย็น ๆ ก็จะได้กลับมา เพื่อจะทำกิจกรรม วันอาทิตย์ หารือท่านว่า วันศุกร์ควรประชุม แต่ว่าเลิกเร็วหน่อยครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : ขอบคุณครับ ผมอยากหาหรือประเด็นนี้ครับ คือ เมื่อที่ผมได้ฟังเหมือนกัน อยากขอความกรุณา เนื่องจากเราเจอกับ สนช. เขาไปแล้วครับ แล้วการประชุม ท่านก็ทราบว่า เรายังไปไม่เร็วนัก ครับ อยากจะเป็นอย่างที่คุณเสริมเกียรติได้แนะนำครับ ก็คือว่า เราจะขอประชุม วันศุกร์ แต่จะเลิกเร็ว ประมาณสี่โมงครึ่งครับ เมื่อผมได้เรียนท่านประธานคณะกรรมการ ยกร่างแล้วว่า ขอความกรุณาว่า ถ้าจะประชุมนอกรอบของท่าน ขอเป็นหลังสี่โมง เพราะว่า เราอยากขอประชุมในวันนั้น ท่านก็เห็นด้วย ท่านเลขา ดร. สมคิด ก็ได้คุยกันแล้วครับ จะขอประชุมวันศุกร์ครับท่าน แล้วก็เลิกประมาณไม่เกินสี่โมงครึ่งครับ ถึงตอนนั้น ก็คงไม่มี เรื่องที่จะค้างข้ามเวลาครับ เนื่องจากเพื่อนสมาชิกของเราบางท่านต้องเดินทางกลับ ได้ไหมครับ ถ้าไม่มีผู้ใดขัดข้อง จะเป็นอย่างนี้ครับ แล้วก็เวลาที่ท่านเริ่มรับประทานอาหาร ต่อไปนี่ตอนเย็นก็จะเป็นห้าโมงครึ่งครับ แล้วก็กลับเข้ามาทุ่มหนึ่ง แล้ววันศุกร์เราจะเลิกสี่โมง เย็นครับ ไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่นครับ ฉะนั้นเป็นข้อตกลงครับ ขออนุญาตประชุมต่อ ครับ เชิญครับ ท่านเกียรติชัยอยู่ไหน เชิญครับ

นายมานิจ สุขสมจิตร (กรรมาธิการ) : ผมขออนุญาตนิดเดียวครับ ท่านประธาน ครับ ตอนกลับมาหลังจากรับประทานอาหารนี้ ถ้าเผื่อจะเป็นสักหกโมงครึ่งเลย จะดีไหมครับ เพราะเวลาพักผ่อนนานเกินไป แล้วก็รอจนหกโมงครึ่ง ถึงทุ่มนี้ ก็เดินไปเดินมา

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : เอาอย่างนั้นนะ เพราะบางที่ห้าครึ่งนี้ ที่เรียนเอาไว้ กะเอาไว้ห้าโมง ปรากฏว่า เลิกห้าครึ่ง เพราะติดพัน จะเอาหกครึ่ง หรือทุ่มหนึ่งครับ เชิญท่าน

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : ท่านประธานครับ กระผมขอสนับสนุน พี่มานิจครับ เพราะว่า ระยะเมื่อวานนี้กับวันนี้ ๒ วัน เป็นเครื่องบ่งชี้ว่า หลังจากกินอาหารแล้วเรารู้สึกอึดอัดมากที่ไม่รู้จะไปไหน ครั้นจะออกไปเที่ยวข้างนอกก็กลัวมีอบ (Mob) จะรุมทิ้งครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : สนับสนุน เพราะว่า อย่าเสียเวลาเรื่องเวลาเลย ตกลงผมตามนะครับ เป็นหกครั้งนะครับ ขออนุญาตต่อเลยครับ เชิญท่านเกียรติชัยครับ ในรายการไม่ใช่หรือ ในนี้บอกว่าคุณสุรชัย นี่เขาขึ้นป้ายไว้ให้ผมว่า ให้ท่านเกียรติชัย ไม่ใช่ใช่ไหม ถ้าอย่างนั้นขอประทานโทษครับ เชิญท่านสุรชัย

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอบพระคุณครับท่านประธานครับ ผม สุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย ครับ สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ ในฐานะผู้แปรญัตติ ในมาตราที่ ๔๒ ผมขอกราบเรียนต่อท่านประธาน ท่านกรรมาธิการยกร่าง และเพื่อนสมาชิกทุกท่านครับ มาตรา ๔๒ คือ บทบัญญัติที่ว่าด้วยเรื่องการใช้อำนาจรัฐในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ผมเรียนอย่างนี้ครับ ว่า บทบัญญัติของมาตรา ๔๒ นี้ เวลาเราพิจารณา มาตรา ๔๒ เราต้องพิจารณาสืบเนื่องจาก มาตรา ๔๑ เพราะ ๔๒ คือ บทบัญญัติที่สืบเนื่องมาจากบทบัญญัติของมาตรา ๔๑ มาตรา ๔๑ คือ หลักในเรื่องของการคุ้มครอง และรับรองสิทธิของประชาชนในทรัพย์สิน เขียนไว้อย่างนี้ครับ มาตรา ๔๑ สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิ และการจำกัดสิทธิเช่นนี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ นั้นหมายความว่า หลักของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยนั้น ให้หลักสำคัญเกี่ยวกับการรับรองสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินว่า ต้องได้รับการรับรอง การจำกัดสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินนั้น โดยหลักกระทำไม่ได้ครับ จะกระทำได้ที่ที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้นเอง แล้วมาตรา ๔๒ ก็จะมายืนยันหลัก ในมาตรา ๔๑ เมื่อพูดถึงเรื่องของการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เพราะฉะนั้น ท่านจะเห็นได้เลย ครับว่า ในมาตรา ๔๒ นั้น จะเริ่มต้นด้วยข้อความที่ว่า การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ นั้นหมายความว่า มาตรา ๔๒ กำลังจะสื่อให้พี่น้องประชาชนแล้วก็รัฐได้รับรู้ว่า เมื่อพูดถึง เรื่องของการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์นั้น โดยหลักการต้องทำให้ได้เสียก่อน เพื่อรองรับ กับบทบัญญัติใน มาตรา ๔๑ ที่รัฐมีหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของประชาชน

แต่เนื่องจาก ในการบริหารกิจการของรัฐนั้น มีบางกรณีของรัฐที่มีความจำเป็นที่จะต้องเวนคืน อสังหาริมทรัพย์จากประชาชนทั้งหมด เพื่อกิจการของรัฐ ท่านลองดูบทบัญญัติ ในมาตรา ๔๒ ตามร่างของกรรมาธิการยกร่างท่านร่างเกี่ยวกับข้อยกเว้นในการห้ามมิให้รัฐเวนคืน อสังหาริมทรัพย์ของประชาชน ท่านเขียนไว้ โดยมีข้อยกเว้นอะไรบ้าง ท่านเริ่มอย่างนี้ครับ เว้นแต่ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ การผังเมือง การส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการเกษตร หรือการอุตสาหกรรม การปฏิรูปที่ดิน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น นั้นหมายถึงว่า ประโยคสุดท้าย เพื่อประโยชน์สาธารณะ อย่างอื่นนั้น เขียนเปิดทิ้งไว้ในอนาคตว่า เท่าที่นึกได้ในขณะยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มีกิจการที่ ได้กล่าวมาแล้วก่อนถ้อยคำประโยคนี้ แล้วเขียนทิ้งไว้ว่า เพื่อประโยชน์ในอนาคต ถ้าเป็นประโยชน์สาธารณะอย่างอื่นแล้ว ก็ยังสามารถที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ได้ ทีนี้ผมเรียน อย่างนี้ครับว่า ปัญหาในเรื่องของการเวนคืนนั้น ผมเห็นพ้องด้วยกับท่านอาจารย์ศรียาชา ที่ท่านได้กรุณาให้คำชี้แจงไว้เมื่อตอนต้น ก่อนที่เราจะพักรับประทานอาหารมื้อเย็นว่า แนวคิดทฤษฎีทางกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องของการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์นั้น มีแนวคิด มาจากเดิมว่า อสังหาริมทรัพย์ ก็คือ ทรัพย์ของแผ่นดิน แล้วเปลี่ยนมาสู่เอกชน เพราะฉะนั้น เมื่อแผ่นดินมีความจำเป็นที่จะต้องใช้อสังหาริมทรัพย์ รัฐควรจะมีอำนาจในการที่จะเวนคืน อสังหาริมทรัพย์นั้น-----

แต่เวนคืนแล้วกลับไปเป็นของใครครับ ต้องกลับไปเป็นของแผ่นดิน ตรงนี้ คือ นัยสำคัญที่ผมกำลังจะกราบเรียนว่า เหตุใดผมจึงได้ยื่นคำขอแปรญัตติว่า ทุกกิจกรรมที่ท่านร่างไว้ในมาตรา ๔๒ ที่นำไปสู่อำนาจของรัฐ ในการที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จากพี่น้องประชาชนนั้น กระผมจึงได้ยื่นคำขอแปรญัตติว่า เพื่อกิจการของรัฐ กระผมไม่ได้มีข้อขัดข้องในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ท่านเขียนบรรจุอยู่ในมาตรา ๔๒ อันนำไปสู่อำนาจของรัฐ ในการที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จากประชาชน แต่ผมขออย่างเดียวนะครับ เมื่อท่านเวนคืนไปแล้ว ท่านต้องใช้ในกิจการของรัฐ ถามว่า ตรงนี้มีนัยสำคัญอะไรอีก นอกเหนือจากเหตุผลที่ผมอภิปรายไป ผมก็ต้องเรียนว่า ตรงนี้มีนัยนอกเหนือไปจากเหตุผลที่ผมอภิปรายไปแล้ว ก็คือ มันมีนัยเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมือง ในอดีต โดยเฉพาะในรัฐบาลชุดที่แล้ว พวกเราคงจะทราบดีว่า มีความพยายามในการที่จะแปรรูปรัฐวิสาหกิจ แล้วความจริงก็ปรากฏชัดเจนว่า มีรัฐวิสาหกิจหลายรัฐวิสาหกิจที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์จากพี่น้องประชาชนไป ไปเป็นกิจการของรัฐวิสาหกิจนั้น ถามว่า พี่น้องประชาชนยอมไหมครับ ยอม เพราะอะไรครับ เพราะเวนคืนไปเป็นกิจการของรัฐใครครับ แต่หลังจากที่เวนคืนทรัพย์สินจากพี่น้องประชาชนไป เพื่อเป็นกิจการของรัฐแล้ว ต่อมา มีการแปรกิจการของรัฐนั้นไปเป็นกิจการของเอกชน ยิ่งไปกว่านั้น นำกิจการนั้นเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ ขายหุ้นเป็นสาธารณะเลยครับ ถ้าถึงตรงนี้ท่านจะเห็นภาพชัดเจนขึ้นว่าการที่กฎหมายเขียนให้อำนาจรัฐในการที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จากพี่น้องประชาชนนั้น ถูกนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ หรืออาจจะถูกนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ได้ นี่คือ ประเด็นที่ ๑ ที่ผมมีความจำเป็นที่จะต้องขอแปรญัตติว่า ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ควรที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จากพี่น้องประชาชน ซึ่งเป็นข้อยกเว้นของหลักที่รัฐจะต้องคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของพี่น้องประชาชน ให้มีความกระชับ และมีความแน่นอนมากขึ้น ประเด็นที่ ๒ ที่ผมได้ยื่นขอแปรญัตติไว้ ก็คือ ประเด็นเกี่ยวกับวิธีการคำนวณค่าทดแทนในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จากประชาชน ผมกราบเรียนท่านประธาน ท่านกรรมาธิการ ยกร่าง และเพื่อนสมาชิกทุกท่านครับว่า เมื่อเราพูดถึงเรื่องของการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ นอกจากประเด็นในเรื่องของอำนาจรัฐที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จากประชาชนแล้ว เมื่อเข้าสู่ขั้นตอนของการเวนคืน จะมีประเด็นปัญหาสำคัญอย่างน้อย ๒ ประการ ที่เราจะต้องคำนึงถึง

ประการที่ ๑ ก็คือ เรื่องของกิจกรรมที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จากพี่น้องประชาชน ไปสู่การเป็นกรรมสิทธิ์ของรัฐว่า กิจกรรมนั้นเป็นกิจกรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อสาธารณะหรือไม่ ประการที่ ๒ ก็ได้แก่เรื่องการกำหนดค่าทดแทนการเวนคืน หรือพุดงาย ๆ เป็นภาษาชาวบ้าน ก็คือ เมื่อรัฐจะเวนคืนทรัพย์สินจากประชาชน รัฐจ่ายคืนให้ประชาชนเท่าไร ซึ่งเราเรียกว่า ค่าทดแทนการเวนคืน ในประเด็นเรื่องค่าทดแทนการเวนคืนนี้ ผมขอกราบเรียนว่ามีนัยสำคัญอยู่ ๒ นัย ที่จะต้องพิจารณา นัยที่ ๑ ก็คือ เรื่องของความเป็นธรรมที่จะต้องเอามาเป็นองค์ประกอบในการพิจารณาที่จะกำหนดค่าทดแทนว่า มีความเป็นธรรมหรือไม่ ความเป็นธรรมในที่นี้จะต้องพิจารณาประกอบกัน ๒ ฝ่ายครับ ฝ่ายที่ ๑ ก็คือ ความเป็นธรรมของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องถูกเวนคืน ความเป็นธรรมประการที่ ๒ ก็คือ ความเป็นธรรมต่อสังคม นั้นหมายความว่า การกำหนดค่าทดแทนในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เวนคืนที่ดิน เวนคืนตึกรามบ้านช่องแต่ละแปลง แต่ละแห่งนั้น จะคิดถึงเจ้าของผู้ถูกเวนคืนฝ่ายเดียวก็ไม่ได้ จ่ายค่าทดแทนสูง ๆ อย่างเดียวก็ไม่ได้ -----

เพราะหลักการจะต้องพิจารณาถึงความเป็นธรรมของสังคมด้วย เพราะเหตุการเวนคืนนั้น หลักการสำคัญต้องเอาไปใช้เป็นกิจการของรัฐ และเพื่อประโยชน์สาธารณะ ไม่ได้เอาไปใช้เป็นกิจการของผู้หนึ่งผู้ใด ไม่ได้เวนคืนไปใช้เพื่อประโยชน์ของบุคคลหนึ่งบุคคลใดโดยเฉพาะ เพราะฉะนั้น จะคำนึงถึงแต่ค่าทดแทนสูง ๆ ให้กับผู้ถูกเวนคืนฝ่ายเดียวก็ไม่ได้ เพราะฉะนั้นเขาจึงวางหลักว่า การกำหนดค่าทดแทนนั้น จะต้องกำหนดค่าทดแทนให้เกิดความเป็นธรรมทั้ง ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายเจ้าของกับสังคมอีกด้วย ทีนี้เมื่อหลักการมันเป็นอย่างนั้น ปัญหาที่ผ่านมาในการที่เราประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ผมเชื่อว่า ผู้ยกร่างในสมัยนั้น ก็ได้คำนึงถึงปัญหานี้ จึงได้ร่างออกมาโดยให้ใช้หลักเกณฑ์ว่า การกำหนดค่าทดแทนนั้น ให้กำหนดค่าทดแทนโดยถือเอาตามราคาซื้อขายปกติเป็นตัวกำหนด แล้วบอกราคาซื้อขายปกตินั้น ให้เอาราคาของภาคราชการ ๔ ราคา มาเทียบเคียงกัน ได้แก่ ราคาซื้อขายที่มีการจดทะเบียนซื้อขายกันในเวลานั้น ราคาประเมินของกรมที่ดิน ราคาประเมินของทางราชการที่ประเมินไว้เรียกเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ราคาประเมินของทางราชการที่ประเมินไว้สำหรับเรียกเก็บภาษีโรงเรือนเอามาคำนวณหาราคาเป็นกลาง ซึ่งจะนำไปสู่คำตอบว่า นั่นคือ ราคาซื้อขายปกติ แต่ในทางปฏิบัตินี้ หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่า ให้เป็นราคาซื้อขายปกตินั้นนี้ มันเป็นราคาที่ตรวจสอบไม่ได้ แล้วนำไปสู่การเป็นข้อพิพาทระหว่างรัฐกับเจ้าของผู้เวนคืนมากมาย สมัยที่ยังไม่มีศาลปกครองคดีพวกนี้ขึ้นสู่ศาลยุติธรรมเต็มศาลกันหมดครับ เดียวนี้ย้ายเวทีไปขึ้นศาลปกครอง ก็ไปเต็มอยู่ที่ศาลปกครอง เพราะเราไปกำหนดให้พิสูจน์ราคาทีราคาซื้อขายตามปกติ นั้นหมายความว่าเจ้าของที่ดินไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่า ในละแวกเดียวกันชาวบ้านซื้อขายกันในราคาเท่ากับราคาของคุณ คุณจะรับค่าทดแทนไม่เท่ากับที่คุณได้เสียหายไปจริง ด้วยปัญหานี้ ผมจึงได้ใช้สิทธิขอแปรญัตติ ในมาตรา ๔๒ วรรคที่ ๒ ครีบ ผมขอแปรญัตติไว้ว่า การกำหนดค่าทดแทนตามวรรคหนึ่ง ต้องกำหนดให้อย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงราคาซื้อขายตามมูลค่าที่แท้จริงหมายความว่าอย่างไรครับ หมายความว่า ประชาชนที่ถูกเวนคืน ทรัพย์สินที่คุณถูกเวนคืนมีมูลค่าแท้จริงเท่าไร คุณได้รับชดใช้ไปเท่านั้น ตรงนี้ถูกต้องตามหลักคำว่า ความเป็นธรรม ซึ่งผมเรียนแล้วว่า ต้องเป็นธรรมทั้งผู้ถูกเวนคืนกับสังคมใหม่ เรียนท่านประธานครับว่า ถ้าเราใช้หลักเกณฑ์นี้เป็นตัวกำหนด จะเกิดความเป็นธรรมทั้ง ๒ ฝ่าย นั้นหมายความว่า ประชาชนไม่ได้กำรีกำไรจากการที่ต้องสละกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ เพื่อกิจการของรัฐ เพื่อประโยชน์ต่อ

๑๕๖

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

นัชชา ๘๗/๒

สาธารณะ ต้นทุนของคุณมีมูลค่าแท้จริงเท่าไร รัฐชดเชยหรือทดแทนให้คุณตามมูลค่าที่แท้จริงเท่านั้น คุณแสวงหากำไรไม่ได้ เพราะทรัพย์สินที่ได้จากคุณไป รัฐเอาไปใช้เพื่อประโยชน์ของรัฐ ได้รับความเป็นธรรมด้วย ในฐานะที่รัฐเป็นผู้เวนคืน ขณะเดียวกัน หลักการคำนวณตามมูลค่าที่แท้จริงเป็นหลักประกันว่า จากนี้ไปประชาชนที่ถูกเวนคืนจะต้องไม่ขาดทุน เมื่อได้รับค่าชดใช้การเวนคืน ก็จะเป็นหลักประกันสำหรับประชาชน นั้นหมายความว่า ประชาชนก็จะได้รับความเป็นธรรมด้วย แล้วไม่ต้องไปนั่งพิสูจน์นะครับว่า อสังหาริมทรัพย์ใครไม่ถูกเวนคืนนั้น มีราคาซื้อขายตามปกติเท่าไร เพราะถกเถียงกันมาก คำว่า ราคาซื้อขายตามปกตินั้นหมายถึง ต้องไปพิสูจน์ราคาตลาด ซึ่งราคาตลาดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง ยกตัวอย่างเช่น ความต้องการดีมานด์ (Demand) ซัพพลาย (Supply) ทุกท่านทราบดีทำเลที่ตั้ง ถนนสายเดียวกัน หัวถนน ปลายถนน ราคาที่ดินยังไม่เท่ากันเลยครับ ทำไมเราต้องไปสร้างภาระให้กับประชาชนเป็นผู้พิสูจน์ราคาซื้อขายตามปกติในท้องตลาด

- ๘๘/๑

อีกประการหนึ่งที่ผมจะขอกราบเรียนต่อที่ประชุมว่า การที่เรากำหนดให้ การกำหนดค่าทดแทนต้องเป็นไปตามมูลค่าซื้อขายที่แท้จริง หรือมูลค่าที่แท้จริงของทรัพย์สิน ที่ถูกเวนคืนนั้น จะเป็นประโยชน์ต่อรัฐในทางอ้อม หรือพูดในอีกแง่มุมหนึ่ง ก็คือ รัฐจะได้ประโยชน์ในทางอ้อม ได้ประโยชน์ในทางอ้อมอย่างไรครับ ถ้ากฎหมายฉบับนี้ มีการประกาศใช้ตามหลักเกณฑ์ที่ผมได้ยื่นคำขอแปรญัตติไว้ ต่อไปพี่น้องประชาชนเวลาจะไป จดทะเบียนซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ ทุกคนจะแจ้งราคาซื้อขายตามความเป็นจริงหมดครับ จะไม่มีใครอยากจะไปหลบเลี่ยงแจ้งราคาซื้อขายที่ต่ำกว่าความเป็นจริง เพราะอะไรครับ เพราะเขาจะได้หลักฐานที่ออกจากหน่วยงานของรัฐว่า ต้นทุนในการซื้อขายของเขานี้ มีต้นทุนเท่าไร เก็บไว้เป็นหลักฐานว่า วันดี คืนดี อสังหาริมทรัพย์เขาถูกเวนคืน เขาจะได้มี หลักฐานมาใช้ประกอบว่า มูลค่าที่แท้จริงที่เขาได้มาในขณะนั้นเขามีมูลค่าเท่าไร ผลพลอยได้ที่ตามมา ก็คือ รัฐจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับราคาที่ดินทั่วประเทศ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ กับรัฐในการที่จะใช้ปรับปรุงเป็นราคาประเมิน ซึ่งขณะนี้กระทำกันอยู่แล้วทุก ๔ ปี แต่ราคา ประเมินของรัฐทุก ๔ ปีที่ทำอยู่นั้น ไม่เคยสะท้อนราคามูลค่าที่ดินที่แท้จริงได้เลย เพราะอะไร ครับ เพราะไปเก็บเอาจากราคาซื้อขายจดทะเบียน ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะพยายามแจ้งต่ำกว่าราคาที่มี การซื้อขายจริง แต่ถ้าท่านเริ่มปรับปรุงการกำหนดค่าทดแทนตามมูลค่าที่แท้จริง ประชาชนจะ ให้ความร่วมมือ ผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในทางอ้อมอย่างที่ผมได้กราบเรียนไป ก็จะเป็น ประโยชน์อีกช่องทางหนึ่งที่รัฐจะได้รับ

ประการสุดท้ายครับ ท่านประธานครับ ที่ผมได้ขอแปรญัตติไว้อยู่วรรคท้าย ของมาตรา ๔๒ ความในมาตรา ๔๒ เดิมกำหนดไว้ว่า การคืนอสังหาริมทรัพย์ให้เจ้าของเดิม หรือทายาทตามวรรคสาม และการเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดใช้ไป ให้เป็นไปตามที่กฎหมาย บัญญัติ ผมขอกราบเรียนต่อที่ประชุมอย่างนี้ครับว่า เรื่องของการคืนอสังหาริมทรัพย์ให้กับ เจ้าของเดิมอาจเกิดขึ้นได้ ถ้ามีการเวนคืนไปแล้วไม่ได้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ในการเวนคืนนั้น กฎหมายบอกว่า ต้องคืนให้กับเจ้าของเดิม หรือถ้าเจ้าของเดิมล้มหายตายจากไปแล้ว ก็ต้องคืน ให้กับทายาทเขา ขณะเดียวกัน เมื่อคืนไปแล้ว เจ้าของเดิมหรือทายาทก็ต้องคืนค่าทดแทนที่ ได้รับไปจากรัฐด้วย กฎหมายเขียนแค่นี้ แต่รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องการคืนอสังหาริมทรัพย์ ให้กับเจ้าของเดิมก็ดี ให้กับทายาทก็ดี หรือในทางกลับกัน เจ้าของเดิมก็ดี ทายาทก็ดี ต้องคืนค่า

ทดแทนให้กับรัฐ ไม่มีกฎหมายในเรื่องนี้เขียนไว้เฉพาะเจาะจง ที่ผ่านมามีคำพิพากษาเกิดขึ้นบนศาลใหม่ ก็ต้องเรียนว่า มีครับ แล้วศาลใช้บทกฎหมายไหนในการปรับบท ท่านก็ไปเอาเรื่องของลามมิควรได้มาปรับใช้ในการวินิจฉัยคดี แล้วสุดท้าย คำพิพากษาของศาล ก็พิพากษาศาลวางแนวในเรื่องนี้กลับกันไปกลับกันมา เพราะว่า ไม่มีกฎหมายบัญญัติในเรื่องนี้ โดยเฉพาะเจาะจง ผมก็เลยมีความเห็นว่า ตรงนี้จะต้องเพิ่มคำว่า ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ เพราะยังไม่มีกฎหมายบัญญัติในเรื่องนี้ เขียนลอย ๆ ว่าให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ นี้ไม่ได้ เราจะใช้ถ้อยคำว่า ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ก็แต่เฉพาะในกรณีที่เรื่องนั้นมีกฎหมายไว้แล้ว แต่เรื่องนี้ผมกราบเรียนว่า ผมตรวจสอบ ค้นคว้ามา ยังไม่มีกฎหมายบัญญัติเรื่องของการคืนทรัพย์สินให้กับเจ้าของเดิม หรือการที่เจ้าของเดิมต้องคืนค่าทดแทนให้กับรัฐ ก็เป็นประเด็นสุดท้าย ท่านประธานครับ ที่ผมใช้สิทธิแปรญัตติไว้ในมาตรา ๔๒ รวมทั้งสิ้น ๓ ประเด็น ผมขออภิปรายสรุปอีกครั้งหนึ่ง ๓ ประเด็น

ประเด็นที่ ๑ ของผม คือ มาตรา ๔๒ ในวรรคแรก ที่กระผมขอเพิ่มเติมถ้อยคำว่า

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะกิจการของรัฐ ตก เต็มตรงนี้ก่อนนะครับ ท่านประธานครับ เฉพาะกิจการของรัฐ แล้วหลังจากนั้น ผมแปรญัตติในวรรคที่ ๒ ความว่า การกำหนดค่าทดแทนตามวรรคหนึ่ง ต้องกำหนดให้อย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงราคาซื้อขายกันตามมูลค่าที่แท้จริงครับ แปรจากคำว่า ซื้อขายกันตามปกติ เป็นมูลค่าที่แท้จริง และผมไปขอเพิ่มเติมข้อความตอนท้ายของวรรคสองว่า ทั้งนี้โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สอยอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนด้วย หมายความว่า ให้ดูด้วยว่า เมื่อรัฐได้อสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนไปแล้ว รัฐเอาไปใช้ทำประโยชน์อะไร ตรงนั้นให้เอามาเป็นข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณาในการกำหนดค่าทดแทนด้วย ขอยกตัวอย่างสั้น ๆ ครับ ท่านประธานครับ ถ้าเวนคืนไปสร้างทางหลวง แล้วให้ประชาชนใช้ฟรี โดยไม่เก็บค่าผ่านทาง วิธีการกำหนดค่าทดแทนต้องอย่างหนึ่ง คือ จ่ายให้เขามากหน่อย ขอภัยครับ จ่ายให้ไม่ต้องมาก แต่ถ้าเวนคืนไปแล้วสร้างเป็นทางพิเศษ ทางด่วนพิเศษ ทางหลวงพิเศษ ที่มีการเรียกเก็บค่าผ่านทาง รัฐเอาไปใช้ประโยชน์ในการที่หารายได้เข้ารัฐด้วย อย่างนี้ต้องจ่ายค่าทดแทนให้กับผู้ถูกเวนคืนมากกว่ากรณี ๑ นี่คือความหมายที่ผมกำลังสื่อสารในคำที่ผมขอแปรญัตติไว้ในตอนท้ายของวรรคที่ ๒ ประเด็นที่ ๓ ที่ผมขอแปรญัตติไว้ในมาตรานี้ก็คือ เพิ่มเติมถ้อยคำต่อท้ายในวรรคสาม จากเดิมที่บอกว่า การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ให้เจ้าของเดิม หรือทายาทตามวรรคสาม และการเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดใช้ไป ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ กระผมขอแปรเพิ่มว่า ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งหมดเป็น ๓ ประเด็นที่กระผมได้ขอแปรญัตติไว้ในมาตรา ๔๒ ครับ ขอขอบคุณครับ ท่านประธานครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : กอรวมการชี้แจงครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ท่านประธานครับ ขออนุญาตครับ ผมว่า
เดี่ยวท่านกอรวมการชี้แจงพร้อมกันเลยดีไหมครับ ผมมีผู้รับรองอีก ๒ ท่านครับ ท่านประธาน

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : มีใครครับ
มีคุณเกียรติชัย

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : มีท่านเกียรติชัย ท่านกฤษฎา และท่านสุรพล
ซึ่งเป็นผู้รับรองญัตติของผม จะขออภิปรายเพิ่มเติมด้วยครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ) : มีท่านเกียรติชัย
ท่านกฤษณา และ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ท่านสุรพลครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสุรพล

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ๓ ท่านครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ) : กรรมาธิการ
ให้ทางนี้ก่อนครับ ท่านเกียรติชัยครับ นี่ท่านเกียรติชัยเข้าใจว่า ก่อนผมมาก็เรียกไป ๒ หนแล้ว

นายเกียรติชัย พงษ์พานิชย์ : ขอบพระคุณครับ ท่านประธานที่เคารพครับ ผม
เกียรติชัย พงษ์พานิชย์ นะครับ วันนี้ได้พูดแล้ว เมื่อวานจะพูด ท่านก็ให้ผมหยุดพูด
เมื่อก็แยะ ๆ ฮุก (Hook) น้อยเดียว บอกให้หยุดอีกแล้ว ปกติผมเป็นคนพูดเสียงดัง แต่ตอนนี้
เจอท่านประธานต้องนอบน้อมให้ดีขึ้น เพราะเหตุว่า เมื่อก็พอพูดเสร็จ นั่งลงก็มีเสียงโทรศัพท์
เข้ามาว่า จะพูดหรือว่าจะกัดใคร ผมก็บอก แหม ใจเย็น ๆ เมื่อก็มีโทรศัพท์เข้ามาอีกแล้ว บอกว่า
อย่าเครียดนัก ผมบอกเครียดอะไร ผมเขียนกลอนคุยกับคุณการ์ตูน หัวเราะกันทั้งวัน ไม่มีอะไร
ส่วนซึ่งผมจะกราบเรียนท่านประธานผ่านไปยังท่าน สสร. ทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๔๒
ซึ่งได้มีการแปรญัตติไว้ ที่จริงแล้วผมอยู่ในผู้สนับสนุนญัตติที่ขอแปรโดยท่านสุรชัยไว้
แต่ช่วงแรกที่ได้พูดถึงนั้น ผมได้พูดออกไปในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำแปรญัตติที่ทางอาจารย์
เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ได้แปรไว้ ที่จริงแล้วผมอยากจะทำพูดว่า ที่พูดแต่แรกว่า ออกตะขิดตะขวงใจ
ก็เพราะเหตุว่า ตั้งแต่เริ่มต้นมาแล้วนั้น ผมรู้สึกชื่นชม ยินดี แล้วก็ปลื้มกับความสามารถ
อย่างยากเหนื่อยของท่านคณะกรรมการร่างการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ขึ้นมา
เพราะโดยภาพรวมจริง ๆ แล้ว ผมก็อยากจะบอกไปถึงประชาชนชาวไทยทั้งหลายที่รับฟังเราอยู่
ในขณะนี้ด้วยว่า เราได้ปรับปรุง ได้ใช้ความสามารถปรับปรุงรัฐธรรมนูญฉบับนี้อย่างดี และ
อยากจะบอกว่า ดีกว่ามาก ๆ กับรัฐธรรมนูญฉบับ ๒๕๕๐ ด้วย -----

ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมีผล ถ้าหากว่า ท่านได้ทำความรู้ ทำความเข้าใจให้ชัดเจนแล้วนี้ ผมเชื่อว่าการลงประชามติจะยอมรับรัฐธรรมนูญที่เราใช้ความพยายามอันยากแค้นแสนเข็ญเหล่านี้ ทำออกมาให้ปรากฏ ก็จะทำให้เห็นว่า ส่วนดีที่ผมพูดถึงนั้น คงจะเป็นที่ทราบกันบ้างแล้วในขณะนี้ ถึงความพยายามที่จะให้สิทธิ ความเป็นสิทธิของประชาชนมากขึ้น ความเข้มแข็งของประชาชน ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น รวมถึงความพยายามที่พูดถึงสปิริต (Spirit) ของความเป็นประชาธิปไตยที่เราพยายามสร้างสรรค์กันขึ้นมา ทั้งหมดนี้มีรวมอยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้อย่างพร้อมสมบูรณ์ ที่เราน่าจะต้องขอบคุณท่านคณะกรรมการร่าง ซึ่งได้ทำให้เรา แม้ว่าจะมีบางส่วนที่เราไม่เห็นด้วย และขอแปรญัตติในขณะนี้ก็ตาม เพราะฉะนั้นผมจึงรู้สึก ตระขีดตะขงใจต่อมาตรา ๔๒ ที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ได้ขอแปรไว้ เพราะมาถึงตรงนี้ แล้ว ความรู้สึกที่ผมคิดว่า เราได้ใส่วิญญาณความเป็นประชาธิปไตยลงในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มันจะมาสะดุดอยู่ตรงนี้หรือเปล่า ความรู้สึกง่าย ๆ ของคนซึ่งไม่ได้เรียนรู้อะไรมากมาย ในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ ผมมองเหมือนกับว่า เอ๊ะ นี่เรากลับมาใช้แนวทางอย่างไรหรือเปล่า ที่แทรกแฝงเข้ามาในสิ่งที่เราเรียกว่า ประชาธิปไตย เพราะถ้าหากว่า ทุกอย่างสามารถยึดกลับไป เป็นของรัฐได้แล้ว มันเป็นแนวคิดของสังคมนิยม เป็นแนวคิดของสังคมนิยมที่เท่านั้น เราไม่ต้องการอย่างนั้น สิ่งเหล่านี้เป็นประสบการณ์อันเจ็บปวดที่เกิดขึ้นมาแล้ว แล้วหลายประเทศเราก็ได้ใช้สิ่งที่เหมือนให้ความรู้สึกกับมาตรานี้ที่ผมกำลังพูดถึง เอาใกล้ ๆ บ้านเราก็ได้ เมื่อ นายพลเนวิน ขึ้นครองอำนาจ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ปี ๑๙๖๒ ก็ได้ใช้ แนวความคิดอย่างนี้ ในการที่จะยึดเอาทรัพย์สินของใครต่อใครเข้ามาเป็นของรัฐ การปรับเปลี่ยนไปสู่รัฐธรรมนูญ ปี ๑๙๗๔ ของพม่าในช่วงที่เนวินครองอำนาจ ก็ยังใช้แนวคิดนี้ อยู่ แล้วผลที่ปรากฏขึ้น ก็คือ ความหายนะของคน คนหนึ่ง บัจเจกชนคนหนึ่ง ซึ่งก่อให้เกิดกับ ประเทศนั้น แล้วมันก็เกิดเป็นบทเรียนที่เกิดขึ้นกับประเทศนี้ แล้วเราก็กำลังจะนำเอาแนวคิด เหล่านี้มาใช้แบบนี้ นี่เป็นความรู้สึกของผมที่เกิดขึ้นว่า นี่เรา ผมไม่อยากจะพูดว่า เราเดินตาม ทิศทางสังคมนิยมที่พม่าเคยใช้มา แล้วมากำหนดไว้แบบนี้ ให้ความรู้สึกเหมือนว่า อะไรก็ตาม ก็จะสามารถจะยึดกลับไปเป็นของรัฐได้ทั้งหมด มันควรจะเป็นอย่างนั้นหรือ ในเมื่อสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นสปิริตของความเป็นประชาธิปไตยที่เราเขียนไว้ เราพูดถึงสิทธิของชุมชนในการที่จะดูแล ปรับปรุง บำรุง รักษา คุ้มครอง ป้องกัน ทรัพยากรธรรมชาติ และกิจการส่วนตัวของชุมชน ใ้ย

วิเศษเหลือเกิน แต่ตรงนี้คุ้มครอง ดูแล ป้องกัน เพื่อให้ท่านยึดรัฐ เอากลับไปเป็นของรัฐ อย่างนั้นอีกอย่างนั้นหรือ ถ้าพูดถึงสิทธิของแผ่นดิน ที่แผ่นดินจะเรียกสิทธิคืนมาได้ เราก็ต้องพูดถึงสิทธิโดยธรรมชาติของความเป็นมนุษย์ที่จะดำรงชีวิตอยู่กับทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ นี่ไม่ต้องย้อนกลับไปถึงปราชญ์ทางรัฐศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นฮอบส์ (Hobbes) หรือเพลโต (Plato) ที่พูดถึงสิทธิทางการปฏิบัติทั้งหลาย ตรงนี้ต้องคิดให้ดี เราไม่ได้ทำ เราไม่ทำ และไม่เคยทำ และไม่คิดว่าจะทำตามแบบของอย่างพม่า ที่ผมพูดถึง แล้วรัฐธรรมนูญพม่าที่กำลังร่างกันอยู่ขณะนี้ ก็ยังมีเรื่องอย่างนี้อยู่ แต่เราก็ยังเอาเรื่องอย่างนี้เข้ามาพูด ความรู้สึกที่รู้สึกกว่า ในที่สุดแล้วรัฐมีอำนาจทุกอย่างที่จะยึดคืนกลับไปได้ทั้งหมดนั้น ผมคิดว่า เป็นอันตราย แล้วมันจะมีผลต่อความรู้สึกของคนข้างนอก ซึ่งมองรัฐธรรมนูญฉบับนี้ว่า มีอะไรแอบแฝงซ่อนเร้นอยู่ในนี้บ้าง หรือเปล่า เราจะอธิบายอย่างไร เพราะฉะนั้น ถ้าพูดถึงการที่จะยึดอะไรไว้ได้ทั้งหมด แม้แต่เรื่องทรัพยากรธรรมชาติ เราก็ได้เพียงได้ว่า ทรัพยากรธรรมชาตินั้น มันควรจะเป็นสิทธิของมนุษย์โดยธรรมชาติ ที่จะมี ที่จะครอง ที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้กับทรัพยากรธรรมชาตินั้นนั้น โอ.เค. เราอาจจะเห็นว่า มีความจำเป็นในเรื่องบางอย่าง ซึ่งหากจะพูดถึงแล้ว มันก็จะเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ท่านสุรชัยได้พูดถึง หากทำความเข้าใจในเรื่องว่า นี่นะมันจะต้องเป็นกิจการของรัฐเท่านั้น ไม่ใช่แปรเปลี่ยนมือไปอย่างประสพการณ์ที่เราเห็น เราเจ็บปวดกันอยู่ในขณะนี้ ผมว่า สิ่งเหล่านี้จะต้องทำความเข้าใจให้เห็น ไม่อย่างนั้นแล้ว ผมคิดว่าอันตรายที่สุด ก็คือ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นว่า นี่เราเดินในทิศทางอะไรกันแน่ -----

เราพูดถึงความเป็นประชาธิปไตยในขณะที่มีความรู้สึกว่ามันมาแอบแฝงเรื่องสังคมนิยมกับคอมมิวนิสต์เข้ามาอย่างนั้นหรือ อำนาจของรัฐที่จะครอบงำ สั่งการ ยึดทุกอย่างเข้ามาเป็นของรัฐได้อย่างนั้นหรือ แล้วสิทธิความเป็นประชาธิปไตยในระบบอบ ในลัทธิที่เรากำลังพยายามสร้างพยายามเสริม พยายามที่จะปรับปรุงให้มันดีขึ้นอยู่ตรงไหน ผมว่าตรงนี่คือสิ่งที่ เป็นห่วง และผมคิดว่า ถ้าหากจะยังคงตราไว้ถึงเรื่องการที่จะสามารถยึดทรัพยากรธรรมชาติไปอย่างนี้แล้วนี้ หนีไม่พ้นที่ความรู้สึกของคนที่เรียนน้อย ภู่น้อย ข้างนอกจะมองเห็นว่า นี่มันสังคมนิยมหรือคอมมิวนิสต์กันไม่ใช่หรือ มากกว่ากระนั้นหรือเปล่า ตรงนี้ผมคิดว่า เป็นเรื่องซึ่งจะต้องตระหนักไว้ และอยากจะเตือนว่า อย่าเขียนอย่างนี้ อย่าเขียนอย่างที่พม่าทำอยู่ รับไม่ได้

ในประการต่อมา ก็คือ เอลละ ผมจะพูดถึงประเด็นนี้ไว้ก่อน แล้วเห็นว่า ถ้าหากประนีประนอมกันได้ พูดถึงความชัดเจนให้ชัดเจนลงไปถึงในเรื่องกิจการของรัฐแล้ว ค่อยมาตกลงกันอีกทีหนึ่ง ขอบพระคุณครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : ครับ เดี่ยวกรรมมาธิการ ค่อยตอบนะครับ เชิญท่านกฤษฎาครับ

นายกฤษฎา ให้วัฒมนานุกูล : ขอบพระคุณครับท่านประธานที่เคารพครับ ท่านประธานที่เคารพครับ ผม กฤษฎา ให้วัฒมนานุกูล ครับ ผมเป็นตัวแทนในฐานะเกษตรกรที่พูดง่าย ๆ ว่า คนส่วนใหญ่ของผืนแผ่นดินนี้ครับ เป็นผู้ครอบครองแผ่นดิน แต่วันนี้แทบจะไม่เหลืออะไรแล้วนะครับ สิ่งที่ชัดเจนที่สุดนะครับ และน่าวิตกกังวลที่สุดนี้ ผมคิดว่า ท่านประธาน สุรัชย์ของผมนี่นะครับ ระบุคำว่า กิจการของรัฐ ยังน้อยไปเสียด้วยซ้ำนะครับ ควรอาจจะต้อง เฉพาะกิจการของรัฐโดยตรงด้วยนะครับ เพราะบางครั้งนี่เราจะเห็นได้ว่า มีการเวนคืนกัน เสร็จเรียบร้อยแล้วนะครับ ก็เข้าไปสู่กระบวนการของความเป็นรัฐวิสาหกิจ ซึ่งรัฐวิสาหกิจ บางครั้งก็อยู่ในรูปของบริษัท หรือบริษัทมหาชน ซึ่งมีเอกชนเป็นผู้มาถือหุ้นนะครับ พูดง่าย ๆ ครับ เกษตรกร คนบ้านนอกไม่มีโอกาสหรอกครับ จะได้ถือหุ้นครับ เห็นได้ทุกครั้งครับ หุ้นหมด ก่อนทุกครั้งเลยครับ ก่อนประกาศขายเลย แต่ทรัพยากรที่ถูกเวนคืนไปนั้น เป็นของพี่น้อง ประชาชนนะครับ การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์นะครับ เรามักจะมองที่ที่ดินครับท่านประธาน แต่อย่าลืมนะครับว่า ที่ดินที่เวนคืนนั้น ไม่ใช่ได้เฉพาะผืนแผ่นดินครับ มันยังมีสรรพสิ่งที่อยู่ นอกเหนือจากนั้นอีก อาทิเช่น ต้นไม้ นะครับ ความหลากหลายทางชีวภาพที่ต้องตกไปด้วยครับ

จากการเวนคืน เพื่อไปทำกิจการนั้น ๆ ในตรงนี้ผมคิดว่า คำแปรญัตติของพวกเขาจะครบ ถ้าเป็นส่วนของกิจการของรัฐนั้น ผมคิดว่า คนที่จำเป็นจะต้องเสียสละให้กับแผ่นดินนี้ ประเทศชาติแห่งนี้ ก็คงจะต้องยอมได้ครับ แต่ที่ผ่านมามีครับ จะเห็นได้ชัดครับ มีข่าวคราวอยู่เสมอครับ ที่ดินบางผืนนะครับ บางที่ที่ถูกได้รับการเวนคืนนั้น กลับกลายเป็นปรากฏว่า รัฐให้ทำการหาผลประโยชน์ และไปให้การเช่าช่วงต่อครับ มีการเช่าช่วงต่อกันเป็นทอด ๆ ทำกำไรให้กับเอกชนอย่างมหาศาล ร่ำรวยนะครับ แล้วสัญญาที่ขัดกัน หมดยุคแล้วสัญญาเอกชนก็ทะเลาะกันเองบนผืนที่ดินของรัฐนะครับ ซึ่งเป็นข่าวคราวที่เห็นกันอย่างชัดเจนอยู่โดยทั่วไป ตรงนี้แหละครับที่น่าที่จะเป็นสิ่งที่ผมคิดว่า น่าจะตระหนักให้ดีขึ้นครับ ในการที่จะตรามาตรานี้ขึ้นมาครับ เพราะฉะนั้นความสำคัญครับ เหมือนอย่างที่กลุ่มท่านอาจารย์เจิมพูดครับ ประเด็นที่สำคัญ คือตัวทรัพยากรนั้นนะครับ เป็นตัวสำคัญนะครับ ในวรรคที่ ๒ ครับ มูลค่าที่แท้จริงนะครับ ที่ผ่านมามีครับ ครอบครัวยุคผมเคยเจอปัญหาในการเวนพื้นที่ดินนะครับ เพื่อเอาไปทำถนนนะครับ ขยายจาก ๑ เลน (Lane) เป็น ๔ เลน นะครับ เป็นประสบการณ์โดยตรงเลยครับ ปรากฏว่า การจัดสรรเงิน เพื่อที่ทำการชดเชยนั้นนะครับ เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความรู้สึกที่ว่า ไม่สบายใจในกระบวนการในการจัดทำกระบวนการครับ เขามีความฉลาดครับ เมื่อที่ท่านประธาน ผมพูดไปทีหนึ่งแล้วครับ ที่ดินหัวถนนกับปลายถนนนะครับ เขาทำให้ราคาไม่เท่ากันครับ และเมื่อมีการจัดจ่ายในส่วนของคุณค่าตอบแทนในการเวนคืนที่ดินนั้น ก็มีการนัดนะครับ -----

วันนี้คนในหมู่บ้านนี้ เลขที่เท่านี้ มากับคนต่างหมู่บ้าน คนละทีคนละทาง เพื่อที่ไม่ให้รู้หรือปฏิสัมพันธ์กัน หรือกระบวนการอะไรกันเลย นี่ครับ และในขณะนั้นยังไม่พอครับ กระบวนการ วิธีการดังนี้ครับ มีการช่วงชิงความได้เปรียบของฝ่ายบริหาร ที่รู้แผนนโยบายต่าง ๆ ได้มาทำการกว้านซื้อไว้ก่อนก็มีในบางครั้งนะครับ มาหลอกพี่น้องประชาชน เกษตรกร อย่างพวกผมที่เป็นเจ้าของพื้นที่ที่ดินกันอันน้อยนิดนะครับ โดยการปั่นราคาเตรียมกระบวนการมากมายหลายอย่างมหาศาล ซึ่งตรงนี้เป็นผลที่เห็นได้ชัด เป็นปัญหาที่ชัดเจนที่สุดนะครับ โดยเฉพาะในเรื่องของการทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption) ในประเด็นนี้นะครับ มันไปเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงอย่างชัดเจนในส่วนตรงนี้ด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งผมคิดว่า ตั้งแต่ในอดีตเป็นต้นมานะครับ พี่น้องคนไทยยินยอมพร้อมใจครับที่จะเป็นผู้ถูกเวนคืนครับ แต่ขอให้การเวนคืนนั้น เป็นประโยชน์ที่แท้จริงแห่งรัฐครับ และรัฐได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง ผมคิดว่า ตรงนี้คนไทยยอมเสียสละได้ครับ มีโครงการมากมายหลายโครงการนะครับ ดังจะเห็นได้ชัดนะครับ ที่ประจวบคีรีขันธ์ ขออนุญาตยกตัวอย่างนะครับ เห็นได้ชัด โครงการหลายโครงการ เช่น โครงการแก้มลิงก็ดี โครงการแก้ปัญหาน้ำท่วม หลายสิ่งหลายอย่าง ซึ่งต้องเวนคืนที่ดิน นะครับ ในส่วนตรงนี้พี่น้องประชาชนบางหมู่บ้าน บางครอบครัว ไม่ขอรับครับ เพราะถือว่า มาแก้ปัญหาให้แผ่นดิน ประเทศชาติ ยังทำได้เลยครับ ในส่วนตรงนี้ แต่สิ่งที่สำคัญนะครับ ถ้าต้องมีการนำจ่ายในเรื่องของการชดเชยค่าเสียหายนั้น ควรจะเป็นมูลค่าที่แท้จริงครับ เพราะอะไรครับ เพราะมูลค่าที่แท้จริงนั้นเป็นมูลค่าที่ต้องเป็นมูลค่าที่ปัจจุบันที่สุดครับ บางครั้งการเวนคืนนั้น จะเห็นได้ชัดครับ การมีปัญหา ระยะเวลาในการนำเงินที่มาชดเชยให้กับผู้เสียหาย คือ ผู้ถูกเวนคืนนั้น ไม่มีความชัดเจนในระยะเวลาที่เหมาะสมอันควรเลยนะครับ ตรงนี้แหละครับ มันจึงไม่เป็นธรรมมาก ๆ สำหรับผู้ที่ต้องถูกเวนคืนนะครับ

ประเด็นสุดท้ายครับ การที่พรรคที่ ๓ นั้น พรรคสุดท้ายนี้นะครับ ที่ต้องพูดว่า ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายบัญญัตินั้น เหตุผลไม่ได้เป็นอะไรครับ เป็นการตอกย้ำครับ เพราะว่ารัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ นั้น เท่าที่เข้าใจกันอยู่ พวกเราตั้งปณิธานกันว่า พยายามใช้ คำว่า เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายบัญญัติ ให้น้อยที่สุดนะครับ เพราะฉะนั้นตรงนี้นี่ครับ เป็นการเพิ่มคำเพื่อให้ตระหนักครับ สำหรับผู้ที่ต้องมาทำกระบวนการทางด้าน

กฎหมายต่อไปนะครับ ผมคงนำเรียนท่านประธานฝากไปถึงทางคณะท่านกรรมาธิการยกกว้าง
เพียงเท่านี้ ขอบพระคุณมากครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสุรพล
เชิญครับ

นายสุรพล พงษ์ทัตศิริกุล : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
ท่านกรรมาธิการ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติที่เคารพรักทุกท่านครับ ด้วยความเคารพ
ท่านประธาน ด้วยเคารพกรรมาธิการนะครับ แล้วก็ด้วยเคารพความคิดเห็นของทั้ง ๒ ฝ่าย
ซึ่งฝ่ายหนึ่งก็จะรักษาสิทธิเสรีภาพในทรัพย์สินของพี่น้องประชาชน อีกฝ่ายหนึ่งก็จะรักษา
ผลประโยชน์ของรัฐนะครับ ที่ปัญหาของผมนี้ไม่เหมือนคนอื่นเขา นะครับ เพราะว่า กระผม
อยากจะเรียนปรึกษาท่านกรรมาธิการครับว่า ที่ท่านกำหนดไว้ในวรรคที่ ๑ นั้นนะครับ
ในเรื่องที่ว่าด้วยการผังเมืองนี้ ท่านได้รวมเอาเรื่องของการอนุรักษ์ ไม่ใช่ ขอประทานโทษครับ
รวมเอาเรื่องของการคุ้มครองโบราณสถาน และเรื่องของการคุ้มครองทางหลักฐาน
ทางประวัติศาสตร์ไว้ด้วยหรือไม่ เพราะว่า ถ้าจะไปตีความรวมกับการรักษาสาธารณสุขอย่างอื่น
นี่ ผมเกรงว่า มันจะกว้างขวางเกินไป จะเป็นการไปรบกวนสิทธิของพี่น้องประชาชนมากเกินไป
ซึ่งจากการรับฟังความคิดเห็นของพี่น้องประชาชนนะครับ แล้วก็จากการที่ได้รับข้อเสนอจากผู้
ดูแลในเรื่องเหล่านี้ นะครับ เขาก็เป็นห่วงว่า เขาห่วงแผนมรดกของเขา มรดกทางวัฒนธรรม
ไม่ว่าจะเป็นโบราณสถานที่ดี หรือว่าแหล่งทางประวัติศาสตร์ที่ดีนั้นนะครับ กลัวว่าเขาจะลำบาก
ในเรื่องเหล่านี้ เพราะว่ามีตัวอย่างมาแล้วนะครับ ซึ่งผมเข้าใจว่าท่านผู้ว่าราชการจังหวัด
เชียงใหม่ หรือว่าอดีตผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นสมาชิกของเรานี้จะเป็นพยานยืนยัน
ให้ผมได้ เรื่องที่ ๑ ก็คือ เรื่องที่เกิดขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่ คือ เรื่องของเวียงกุมกาม ซึ่งเป็นแหล่ง
ทางประวัติศาสตร์นี้ ก็ไม่สามารถจะเวนคืนได้ นะครับ แต่ว่า ด้วยความเข้าใจของเจ้าของที่
นะครับ เป็นที่ของภาคเอกชนนั้นนะครับ ทางราชการก็สามารถไปซื้อ แล้วก็มาซื้อพื้นเป็นแหล่ง
ทางประวัติศาสตร์ ซึ่งรักษามรดกของชาติไว้ได้ -----

แต่ที่ลพบุรีไม่ใช่อย่างนั้นนะครับ ถ้าท่านอดีตผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรีจะได้อธิบายนี่นะครับ ก็จะเป็นประโยชน์แก่พวกเราเป็นอย่างมาก เพราะฉะนั้นผมจึงอยากเรียนปรึกษาว่า ในกรณีอย่างนี้นะครับ ถ้าไม่ครอบคลุมนี้เราจะทำอย่างไรกันดี เพราะว่า ในส่วนนี้มันน่าจะไม่ใช่ใหญ่โตเหมือนกับทรัพยากรธรรมชาติ แล้วก็ไม่น่าจะไปรอนสิทธิของพี่น้องประชาชน แต่ว่า มันน่าจะเป็นสิทธิของชาตินะครับ ที่คนไทยเราน่าจะได้มีโอกาสที่จะดูแล รักษา โบราณสถาน น่าจะรักษาแหล่งทางประวัติศาสตร์ เพื่อเอาไว้ให้ลูกหลานในอนาคตด้วยนะครับ ผมขออนุญาตเรียนปรึกษาท่านกรรมธิการครับ ขอขอบพระคุณครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : เรื่องที่ท่านสุรพลพูดนี้ ผู้ว่าลพบุรี ผมไม่รู้คนไหน แต่ต้องอยู่ในรายชื่อผู้รับรองนะ ถ้าไม่อยู่ในรายชื่อผู้รับรอง ต้องขออนุญาต อยู่หรือเปล่าครับ

นายสุรพล พงษ์ทัตศิริกุล : ถูกพาดพิงครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : ไม่มีครับ มีผู้ว่าอยู่ ๒ ท่าน ผมเลยไม่แน่ใจในนี้ ผู้ว่าโอรส กับผู้ว่าประสงค์ ไซ้ใหม่ อยู่ในรับรอง ถ้าหมายถึง ผู้ว่าวิชัยนี้ เข้าใจว่าไม่อยู่ ไม่เป็นไรไม่ต้องยกตัวอย่าง

นายสุรพล พงษ์ทัตศิริกุล : ถูกพาดพิงครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : ไม่ได้พาดพิง เพราะไม่ได้เอ่ยชื่อ คือ เดี่ยวไม่ไปถึงไหน ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ว่าอย่างไรครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผมเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ท่านประธานครับ เมื่อได้ฟังจากผู้แปรญัตติ ในชุดที่ ๒ นี้ ผมคิดว่า ชุดที่ ๒ และชุดที่ ๑ นี้มีความเป็นห่วงในเรื่องนี้ตรงกัน คุณสุรชัยในฐานะนักกฎหมาย แต่ผมเองนี้มีพื้นฐานเป็นนักเศรษฐศาสตร์ ซึ่งมีความตรงกันเป็นอย่างยิ่ง อยากจะใช้เวลาสั้น ๆ นิดเดียว เพื่อที่จะให้เห็นความเชื่อมโยงของทั้ง ๒ กลุ่มที่แปรญัตติ ท่านประธานครับ ในระบบเศรษฐศาสตร์ ระบบเศรษฐกิจของโลกนี้ ถ้าจะไปอย่างให้ถึงที่สุดนี้ มันมีอยู่ ๒ ระบบ ระบบหนึ่งที่เราใช้ระบบตลาด คือ ระบบเสรี และระบบที่ ๒ เราใช้ระบบวางแผนแบบสังคมนิยมซึ่งประเทศไทย กำหนดชัดเจน แม้กระทั่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ก็เขียนว่า ใช้ระบบตลาด

และคุ้มครองของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ทั้งหมด ก็ใช้ระบบตลาดทั้งหมด จากระบบตลาดอย่างเสรีนี้ จึงจำเป็นที่จะต้องรับรองสิทธิของเอกชน พื้นฐานของระบบตลาดที่จะเดินได้ เอกชนจะต้องเป็นเจ้าของของทรัพยากร แต่ถ้าหากว่า เป็นระบบวางแผน หรือระบบแบบสังคมนิยม พื้นฐานนี้ ทรัพยากรต้องเป็นของรัฐ จะได้วางแผนรวมศูนย์ได้ ท่านประธานครับ จากหลักอันนี้ รัฐธรรมนูญจึงคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สิน

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านอภิปรายไปแล้ว เอาสั้น ๆ ได้ไหมครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : สั้นครับ ไม่ยาวครับ ท่านประธานครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : อาจารย์ไปรอบหนึ่งแล้ว เดี่ยวกรรมการยังไม่ได้ตอบเลย

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านฟังนิดเดียว เดี่ยวจะเข้าใจ รัฐธรรมนูญในหมวดนี้จึงยึดหลักในการคุ้มครองทรัพย์สินของประชาชน ของเอกชน แล้วหลักทั้งหมดตรงนี้อยู่ในหมวดนี้ ก็ไปพูดถึงเรื่องการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทั้งหลาย คุณสุรัชย์ ได้พูดแล้วว่า มาตรา ๔๑ กับ ๔๒ นี่เป็นหลัก และผมก็ได้กราบเรียนไปแล้วว่า มาตรา ๔๒ นั้น บอกว่า การเวนคืนนั้นทำไม่ได้ แต่ช้อยกเว้นมากมายเลย ยกเว้น ผมถามนี้ กรรมการยังไม่ได้ตอบผมเลยว่า ท่านยกตัวอย่างให้ผมฟังสักนิดหนึ่งได้ไหมว่า มีอะไรที่เวนคืนไม่ได้ มีไหม ท่านยังตอบไม่ได้เลยว่า มีอะไรบ้างที่เวนคืนไม่ได้ ไม่เข้าในช้อยกเว้นทั้งหลายในตรงนี้ ตกลง ถ้าหากว่า เรานี้ก็ไม่ออกนี้ แสดงว่า เราเขียนให้มันดูว่าการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ทำไม่ได้ แล้วเรากำหนดสิทธิในทรัพย์สินของประชาชน ของเอกชน แต่เราเวนคืนได้หมดเลย ทุกประเภท ผมได้อ่านมาแล้วเจ็ดแปดประเภท แล้วคลุมหมดยกอย่าง ตกลงถ้าอย่างนี้เนอะครับ ท่านประธานครับ แล้วสมาชิกก็พูดชัดเจนว่า เราเวนคืนมานี้ -----

ในอดีตผมยกตัวอย่างไปแล้ว ไม่ลงซ้ำละครับ เราเวนคืนมา เรามีกฎหมาย แล้วเราก็ไปให้เอกชนอีกรายหนึ่งทำ เอาไปให้เอกชนต่างชาติทำ ตกลงกลายเป็นว่า เราใช้ระบบผสม ระบบผสมระหว่างระบบตลาด ระบบเสรีกับระบบวางแผนผสมผสานกัน เป็นระบบผสม แต่เรานำเอาความชั่วร้ายของ ๒ ระบบมาผสมกัน เราให้รัฐมีโอกาสในการเรียกคืนทรัพย์สินจากประชาชน แล้วก็ไปให้กับเอกชนบางราย ในการดำเนินการ ท่านประธานครับ อันนี้คือความเจ็บปวดที่สุด

นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ) : อาจารย์บอกว่าจะสั้น ๆ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : นักเศรษฐศาสตร์นี้เจ็บปวดที่สุด ผมได้กราบเรียน ตอนนั้นท่านไม่ได้นั่งเป็นประธาน ผมนี้ทำกฎหมายเรื่องแร่โพแทช ก็ไปเอาทรัพย์สินจากประชาชนมา แล้วไปให้เอกชนบางราย แล้วให้รัฐมาถือหุ้นลม ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ท่านประธานครับ กลายเป็นว่าเขาเอาทรัพย์สินไป ระบบอย่างนี้ ผมคิดว่ามีปัญหา เพราะฉะนั้นที่กลุ่มของคุณสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย พูดนี้ ผมว่า อยู่ในหลักการที่น่าจะถูกต้อง ถ้าหากว่า ทรัพย์สินหรือทรัพยากรนั้นเป็นของเอกชน แล้วเราจะไปเวนคืนได้มา ต้องไม่ใช่ไปให้เอกชนรายอื่น หรือพอเวนคืนมาเสร็จเรียบร้อย ไปให้เอกชนเช่า ไม่เชื่อถามท่าน ศิวะดุสิต รถไฟในอดีตเวนคืนมา แล้วตอนนี้ก็ไปให้ห้างเซ็นทรัล (Central) เช่า มีกิจการอย่างนี้ เยอะแยะเลย เอกชนเขาเจ็บปวดนะครับ แล้วรัฐก็ทำอย่างนี้ แล้วไปให้เอกชนอีกรายหนึ่งทำงาน ท่านประธานครับ เพราะฉะนั้นผมเห็นด้วยนะครับ กับแนวที่คุณสุรัชย์ ในกลุ่มคุณสุรัชย์พูดว่า จะต้องเติมในเรื่องของกิจการของรัฐตรงนี้ไป ถ้าท่านจะเวนคืนมา ข้อสุดท้ายที่เติมก็คือ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สอยอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนด้วย ท่านจะไปใช้ อย่างอื่นไม่ได้ แต่ผมมีประเด็นนิดเดียว ที่ผมคิดว่า อาจจะต้องขอร้องกลุ่มของคุณสุรัชย์ คือ เรื่องของมูลค่าที่แท้จริง ผมคิดว่า มูลค่าที่แท้จริงนี้ ในทางเศรษฐศาสตร์แล้วคำนวณไม่ง่ายเลยครับ แล้วก็คงทำลำบาก แต่ถ้าไปให้ลึก ๆ ถ้าระบบตลาดเดินได้จริง มูลค่าตลาดนั้นแหละครับ จะเป็นตัวสะท้อนมูลค่าที่แท้จริง ก็คือ ค่าเสียโอกาสของทรัพยากรอันนั้น ที่มันเกิดขึ้น เพราะฉะนั้นอันนี้ เราก็คงจะต้องพูดจากันว่า มูลค่าที่แท้จริงอาจจะเปลี่ยนแปลงบ่อยได้ไหม แล้วก็โดยตรงที่คุณสุรัชย์เติมอีก ๒ จุดนี้ ผมว่าเป็นของดี ขอบพระคุณครับ ท่านประธานครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ตกลงอาจารย์ก็ยืนยันของอาจารย์ไว้ใช่ไหม

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ฟังเขาก่อนสิครับว่า ทางฝ่ายยกวางเขาจะว่าอย่างไร

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ผมถามนิดเดียว ถ้าอาจารย์บอกยืนยันก็จบแล้ว จะได้ให้ทางนี้ชี้แจง

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ขอฟังก่อนครับ ไม่ใช่ว่ากลุ่มผมดีอะไร แต่ว่าถ้ายังไม่ทันฟังเขาเลย ผมยอมแล้ว

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : เห็นอาจารย์ยกขึ้นมาสนับสนุนท่านสุรชัย

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : จะแต่งงานกับใครก็ต้องดูก่อนว่าเจ้าสาวเขาจะว่าอย่างไรนะครับ ขอขอบคุณครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : เชิญท่านคณะกรรมการ

นายพิสิษฐ ลีอาธรรม (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม นายพิสิษฐ ลีอาธรรม ครับ ผมขออนุญาตที่จะชี้แจงนะครับ ในประเด็นที่ท่าน สสร. ได้ยกขึ้นมา ก็เป็นประโยชน์ต่อการคิดอ่านของพวกเรานะครับ ก็มีหลายประเด็นที่เราคิดว่า น่าจะรับได้ แต่ก็มีหลายประเด็นที่คิดว่าน่าจะต้องการชี้แจง เพื่อจะให้ท่าน สสร. ได้รับทราบ แล้วก็ได้ใช้ดุลยพินิจนะครับ

ประการที่ ๑ เลยนะครับ ที่ท่านเกียรติชัยเป็นห่วงว่า กรรมการชุดนี้ จะเขียนกฎหมาย หรือเขียนรัฐธรรมนูญ เพื่อที่จะให้ประเทศไทยมีการดำเนินการแบบประเทศเพื่อนบ้าน หรือพูดง่าย ๆ ก็คือ ทำงานเป็นระบบคอมพิวเตอร์หรือเปล่า ก็คือรัฐเป็นเจ้าของทั้งหมด ไปเวนคืนเข้ามาเสียทั้งหมดนะครับ อันนี้ผมก็ขอกราบเรียนยืนยันนะครับว่า ในการทำงานของเราที่ผ่านมา เราไม่ได้คิดอ่านในเรื่องนี้เลยนะครับว่า จะให้รัฐมีบทบาทมากขึ้น หรือรัฐมาเป็นเจ้าข้าวเจ้าของมากขึ้น ตรงข้ามกับความคิดอ่านของเราก็คือ

๒๑๑

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

สมร ๙๔/๓

จะให้รัฐนี้ลดบทบาทลง รัฐนี้ให้มีการดำเนินการที่จะให้เอกชนมีบทบาทมากขึ้นนะคะ ---

- ๙๕/๑

แน่นอนเราคงจะต้องไม่ให้เอกชนมีการผูกขาด แต่ต้องให้เอกชนมีบทบาทมากขึ้น โดยรัฐลดบทบาทลงในเรื่องของการทำงาน ซึ่งแม้กระทั่งประเทศเพื่อนบ้านของเราที่อยู่ในระบบปกครองปัจจุบันที่เป็นระบบคอมมิวนิสต์นี่นะครับ ไม่ว่าจะป็นจีน หรือเวียดนาม ทุกวันนี้ครับ เขาก็ก้าวเข้ามาสู่วิธีการทำงานแบบบ้านเรา ก็คือ ส่งเสริมการทำงานของเศรษฐกิจแบบเสรีนะครับ ให้เกิดมีตลาดหลักทรัพย์ ให้เกิดมีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจนะครับ มีการพยายามที่จะให้เอกชนมีบทบาท มีส่วนร่วมในการถือหุ้นในกิจการของรัฐนี้มากขึ้นนะครับ เพราะฉะนั้นประการแรกที่ท่านเกียรติชัยเป็นห่วงนี้ ผมขอเรียนเป็นเบื้องต้นก่อนนะครับว่า เจตนาของเราประสงค์อยากที่จะให้กิจการต่าง ๆ นี้ ดำเนินการโดยรัฐน้อยลงเสียด้วยซ้ำ นั่นก็เป็นเรื่องที่จะต้องมีการคุยกันในมาตราอื่น ๆ ในอนาคต แต่ว่า ประเด็นนี้นะครับ ก็นำไปสู่เรื่องของรายละเอียดบางประการนะครับ ประการที่ท่านสรุปพลยกขึ้นมาว่า ในการที่เราจะมีการไปเวนคืนที่ดิน เพื่อการต่าง ๆ นั้น ซึ่งท่านสรุปพลเห็นว่า ยังมีงานเกี่ยวกับเรื่องของโบราณสถานที่คุณจะต้องดูแลด้วยนะครับ ซึ่งประเด็นนี้ผมก็ได้หารือกับกรมการโบราณคดีแล้ว ก็เห็นชอบด้วยนะครับว่า เราอาจจะบรรจุเรื่องโบราณสถานนั้นได้นะครับ เพื่อที่จะให้มีความชัดเจนมากขึ้น ถึงแม้ว่าในวรรคสี่ ประทานโทษในบรรทัดที่ ๔ ของมาตรานี้จะไม่ได้มีการเขียนอยู่แล้วว่า เราอาจจะต้องมีการให้รัฐเวนคืน เพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่นก็ตามนะครับ ถึงแม้ว่า คำว่าประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น ได้กินความรวมไปถึงเรื่องของโบราณสถานด้วยแล้ว แต่ว่า หากจะให้มีการเขียนให้ชัดเจนขึ้น ผมก็คิดว่า ก็เป็นประโยชน์ ก็คงจะเป็นสิ่งที่กรมการโบราณคดีก็จะรับไว้ครับ

ส่วนประเด็นที่ท่าน สสร. ขอภัยที่เอ่ยนาม ท่านเจิมศักดิ์ ได้สอบถามว่ามีอะไรใหม่ที่เราจะเวนคืนไม่ได้ครับ มีเยอะแยะเลยครับ เพราะว่า เจตนาของเรา เรายังยึดหลักว่า การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์กระทำมิได้ เว้นแต่เรื่องต่าง ๆ ก็คือ เรื่องประโยชน์สาธารณะต่าง ๆ นะครับ ตัวอย่างเช่น เรื่องที่จะเวนคืน เพื่อจะมาสสร้างศูนย์การค้า หรือเพื่อการพาณิชย์ ไม่มีเขียนไว้ในนี้ ทำไม่ได้ ทั้งที่ในอดีตเคยมีตัวอย่างมาแล้ว ที่การรถไฟเวนคืนที่ดินมาแล้ว และก็ไม่ได้ทำอะไร และสุดท้ายก็ให้เอกชนมาประมูล แล้วก็มาสสร้างเป็นศูนย์การค้าครับ สิ่งนี้เราก็ได้มีการเขียนลึกลงไปในวรรคที่ ๓ นะครับ ของมาตรา ๔๒ ว่า กฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะต้องระบุวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืน และกำหนดระยะเวลาการเข้าใช้

๒๑๓

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

รัตนา ๙๕/๒

อสังหาริมทรัพย์ให้ชัดเจน ให้ชัดแจ้ง ถ้ามิได้ใช้เพื่อการนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนดดังกล่าว ต้องคืนให้แก่เจ้าของเดิม หรือทายาท เพราะฉะนั้นรัฐธรรมนูญฉบับนี้ นะครับ เราได้รับรองสิทธิของประชาชนว่า การที่รัฐจะไปเวนคืน เพื่อประโยชน์สาธารณะใด ๆ จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดแจ้งนะครับ แล้วก็ถ้าหากไม่ได้ทำตามนั้นก็คืน ซึ่งต่างจากสมัยก่อน นะครับ เพราะฉะนั้นในที่นี้เราไม่ได้บัญญัติบางเรื่อง เช่น การเวนคืนเพื่อจะมาสรางศูนย์การค้า หรือการพาณิชย์นะครับ สิ่งนั้นก็กระทำไม่ได้ แต่ถ้าเป็นการเวนคืนเพื่อสาธารณะประโยชน์อื่น ๆ เช่น เรื่องของการสาธารณูปโภค นะครับ การสร้างถนน การสร้างเขื่อน หรือว่า การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ นะครับ การผังเมือง การพาณิชย์ ประทานโทษ การเกษตร หรือการอุตสาหกรรม นะครับ สิ่งที่เราบัญญัติไว้ว่าทำได้ นะครับ ผมจะขอกลับมาสู่ประเด็นที่ท่าน สสร. นะครับ สุรชัยได้ยกขึ้นมา เพื่อจะขอแปรญัติตินะครับ ในประเด็นเกี่ยวกับเรื่องของการให้เต็มคำว่า กิจกรรมของรัฐ ลงไป นะครับ ผมจะขออนุญาตชี้ให้ท่านเห็น นะครับ ว่า การที่ข้อเสนอนี้เข้ามาว่า ให้เต็มคำว่า กิจกรรมของรัฐ นี่ นะครับ ลงในวรรคที่ ๒ นะครับ ท่านอ่านดู นะครับ จากเดิมที่เราเขียนว่า การเวนคืนจะทำได้ เว้นแต่การมีกฎหมายเฉพาะเพื่อการสาธารณูปโภค นะครับ เพื่อการป้องกันประเทศ เพื่อการได้มาซึ่งทรัพยากร นะครับ เราเขียนไว้ว่า ถ้ามีกฎหมายมารองรับสิ่งเหล่านี้ทำ ให้ทำได้ แต่หากดำเนินการตามที่ท่านสุรชัยเขียน นะครับ เสนอมานี้ ความหมายก็คือว่าสิ่งนี้จะทำได้แต่กิจกรรมของรัฐของท่านั้น-----

เช่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งโดยกฎหมายเท่านั้นนะครับ กิจกรรมของรัฐขณะนี้นะครับ ก็ขอเรียนว่า มีการตั้งในรูปแบบใหญ่ ๆ ๒ รูปแบบ รูปแบบที่ ๑ คือ ตั้งโดยกฎหมายเฉพาะนะครับ เช่น การไฟฟ้า การประปา เหล่านี้เป็นต้นนะครับ อีกรูปแบบหนึ่งซึ่งมีการตั้งขึ้นมามากขึ้น มากขึ้น ในระยะหลัง ๆ ก็คือ ตั้งในรูปแบบของการตั้งเป็นบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชน เช่น บริษัทการบินไทย หรือล่าสุด การทำอากาศยาน หรือบริษัททีโอที จำกัด (มหาชน) (บริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)) หรือว่า การสื่อสาร หรือ อสมท. เหล่านี้เป็นต้นนะครับ ความแตกต่างระหว่างของ ๒ รูปแบบนี้นะครับ ไม่ว่าจะในรูปแบบที่ตั้งโดยกฎหมาย เพื่อกิจการของรัฐเป็นการเฉพาะ หรือตั้งโดยในรูปแบบของบริษัท จริง ๆ แล้วเป็นเรื่องของการบริหารจัดการ แล้วเราก็ทราบกันดีว่า การบริหารจัดการในรูปแบบของกฎหมายเฉพาะนี้มีจุดอ่อนมากมาย แล้วก็นำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ นะครับ เพราะฉะนั้นแนวโน้มของโลก แนวโน้มของเราที่ผ่านมานะครับ ก็คือ จะมีความพยายามที่จะให้กิจการเหล่านี้มีการบริหารจัดการที่มีความโปร่งใส มีการตรวจสอบได้ โดยเฉพาะในรูปแบบของการเป็นบริษัทนะครับ เช่น บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชน เป็นต้น เพราะฉะนั้นการที่ท่านเสนอให้มีการเขียนล็อกก้อยคำนี้ลงไปนะครับว่า การเวนคืนทำได้แต่ให้ออกกฎหมายเฉพาะกิจการของรัฐ ก็คือ เป็นการจำกัดว่า สิ่งเหล่านี้ที่เป็นสาธารณประโยชน์นี้ จะทำได้ก็แต่ในรูปแบบของรัฐวิสาหกิจที่เป็นลิสต์ (List) ที่เป็นกฎหมายเฉพาะ แต่รัฐวิสาหกิจที่เป็นบริษัท เช่น การทำอากาศยาน หรือทีโอที หรือสื่อสารมวลชน ไม่ได้เป็นกฎหมายเฉพาะกิจการของรัฐ สิ่งเหล่านี้ บริษัทเหล่านี้ จะไม่สามารถได้ประโยชน์จากมาตรานี้ นะครับ ซึ่งก็จะสวนทางกับที่ท่านเกียรติชัยเป็นห่วงว่า เท่ากับเราส่งเสริมให้รัฐมีความเป็นเจ้าของเต็มที่ โดยที่ไม่เปิดทางให้เอกชนหรือรูปแบบอื่นที่มีการบริหารจัดการที่มีความคล่องตัวกว่าเข้ามาดำเนินการได้นะครับ เพราะฉะนั้นประเด็นนี้ผมคิดว่า เราต้องระมัดระวังนะครับ ถ้าเราเติมคำนี้ลงไป เท่ากับเป็นการจำกัดทางออกของเรา แล้วก็เป็นการส่งเสริมให้รัฐเข้าไปมีบทบาทอย่างเต็มที่ โดยเอกชน หรือประชาชนจะเข้ามาเป็นหุ้นส่วน หรือเป็นเจ้าของไม่ได้ ซึ่งทุกวันนี้เราก็จะเห็นได้ว่า มีกิจการหลาย ๆ อย่างที่ประชาชนและเอกชนได้เข้ามา มีบทบาท มีความเป็นเจ้าของ เช่น กิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ นะครับ การทำอากาศยาน หรือบริษัทการบินไทย ก็มีประชาชนถือหุ้นจำนวนไม่น้อย ซึ่งถ้าเราเขียนตามนี้ ก็เท่ากับว่า เราไม่ได้ส่งเสริมกิจการในลักษณะที่เป็นบริษัทนะครับ แต่เราจะ

๒๑๕

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

เกศราภรณ์ ๙๖/๒

ให้แต่เฉพาะที่เป็นกิจการที่เป็นของกฎหมายจัดตั้งเฉพาะเท่านั้น ซึ่งทั้ง ๒ ส่วนนี้ ไม่ว่าจะเป็นการบินไทย หรือการทำอากาศยาน ทุกวันนี้ก็ยังเป็นรัฐวิสาหกิจอยู่ เพราะว่ารัฐยังถือหุ้นเกินกว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์นะครับ ความแตกต่างในความเป็นเจ้าของของรัฐนี่ จริง ๆ ก็ไม่ได้ผิดแผกไปจากเดิมนัก เพราะว่า รัฐเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่หรือเป็นเจ้าของมากกว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์นะครับ เพราะฉะนั้นประเด็นนี้ ผมอยากจะให้ท่านได้เห็นนะครับว่า ในวาระหนึ่งนี้ เราได้เปิดให้การเวนคืนนี้ นะครับ ให้สามารถทำได้ เพื่อการพัฒนาเกษตรหรืออุตสาหกรรม อุตสาหกรรมนี้คงจะเป็นกิจการของรัฐไม่ได้ ถ้าให้เป็นกิจการของรัฐ มันก็จะเข้าประเด็นที่ท่านเกียรติชัยเป็นห่วงว่า เรากำลังจะทำให้ตรงนี้เป็นคอมมิวนิสต์ (Communist) หรือเปล่า ตรงกันข้าม เราถือว่า สิ่งนี้ ก็จะต้องเปิดนะครับ เพราะฉะนั้นถ้อยคำที่ท่านเติมลงไปก็จะมีปัญหานะครับ อันนี้ก็คือ ประการหนึ่งที่ผมอยากจะขอชี้แจงในส่วนของวาระที่ ๑ นะครับ ในส่วนของวาระที่ ๒ นี้ นะครับ ในเรื่องของมูลค่าที่แท้จริงที่ท่านเกียรติชัยยกขึ้นมาเนี่ย ผมเห็นด้วยกับท่านเจิมศักดิ์นะครับว่า ในทางเศรษฐศาสตร์ ในทางการบัญชี ในทางของผู้สอบบัญชีเนี่ย คำว่า มูลค่าที่แท้จริง เป็นเรื่องที่ยากแก่การตัดสินมากนะครับ แล้วจริง ๆ แล้วที่เราเขียนในรัฐธรรมนูญมาตรา ๔๒ ข้อนี้ นะครับ เราไม่ได้บอกว่า ให้ค่านึงถึงราคาซื้อขายตามปกติเท่านั้นนะครับ เราได้มีการเติมลงไปด้วยว่า ให้ค่านึงถึงการได้มาสภาพ และที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์ และความเสียหายของผู้ถูกเวนคืน ก็คือ หมายถึงว่า ถ้าผู้ถูกเวนคืนนี้มีรายได้จากการที่เขาให้เช่าที่ดินนั้นเท่าไร หรือหากเขาใช้เป็นที่อยู่อาศัย -----

หรือมีที่ประกอบกิจการ มีกิจการ มีรายได้เกิดขึ้นอยู่แล้ว ตรงนี้รัฐก็ต้องชดเชยคืนให้ เพราะฉะนั้นสิ่งที่ท่านเติมลงไปในวรรคท้ายที่ว่า ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สอยอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนด้วยนี้ ก็เป็นการเติมที่อาจจะซ้ำซ้อนกับคำว่า ความเสียหาย แล้วตรงนี้อาจจะกินความรวมไปถึงประโยชน์ในอนาคต ถ้าหากเป็นการตีความแบบนี้แล้วนี่นะครับ ก็ทำให้การประเมินราคาที่ดิน การที่จะชดเชยก็จะเกิดความยุ่งยาก เกิดปัญหาอย่างมาก แล้วก็ไม่มีที่จะลงเอยกันได้ เพราะฉะนั้นผมก็คิดว่า ที่กรรมาธิการ ได้นำเสนอมา ในประเด็นเกี่ยวกับเรื่องของมูลค่าที่แท้จริง แล้วก็เขียนในลักษณะที่ว่า ให้เป็นไปตามสภาพที่ตั้ง แล้วก็ความเสียหายนี้ก็น่าจะเพียงพอต่อการพิจารณานะครับ ส่วนประการสุดท้ายที่ท่านสุรชัยได้ขอแปรญัตติ เติมคำว่า ทั้งนี้ ในวรรคสุดท้ายนี้ ประเด็นนี้ ก็คิดว่า คงจะเป็นเรื่องที่ไม่มีข้อขัดข้อง ก็ขออนุญาตชี้แจงแต่เพียงเท่านี้ก่อนครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายบรรณิตรี เศรษฐบุตร ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นายเสรี สุวรรณภานนท์ รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คือท่านสมาชิกครับ ผมว่า ญัตตินี้มีผู้แปรอยู่ ๒ กลุ่ม กลุ่มหนึ่งคือของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ขอแปรในวรรคที่ ๑ วรรคที่ ๑ ของมาตรา ๔๒ นี่นะครับ ท่านตัดข้อความว่า การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวจะกระทำมิได้ ส่วนที่ตัดคือ เว้นแต่การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ ตัดตรงนี้ออก กรรมาธิการยังคงร่างของกรรมาธิการอยู่ ท่านจะยื่นในส่วนที่ท่านขอตัดใหม่ครับ เดี่ยวผมถามท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ก่อนครับ เพราะว่า การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ ผมยกตัวอย่างว่า ถ้าเขาไปเจอเหมืองน้ำมัน ไปเจอบ่อน้ำมัน แล้วมันอยู่ในที่เอกชน หรือจะเหมืองโพแทสเซไรก็ได้ อย่างที่อาจารย์พูดถึง

(รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ได้ยื่นและยกมือขึ้น)

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานอย่าอภิปรายเอง กรุณา

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เปล่า ผมก็ถาม เพื่อจะได้ทำความเข้าใจ เพื่อประโยชน์ทั้งหมด ผมก็มีสิทธิจะถามนะครับ เขาเป็นว่าท่านยังติดใจถ้อยคำตรงนี้หรือเปล่าครับ

๒๑๓

ฉสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

รัศมี ๙๗/๒

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : คือท่านประธานครับ จริง ๆ แล้วผมอยากจะประนีประนอมตรงนี้ พุดด้วยความสัตย์จริง อยากที่จะบอกว่า ถ้าเป็นไปได้ไปตามร่างของกลุ่มของคุณสุรัชย์ ผมรับได้ แต่ผมเกรงว่า จะเหมือนเมื่อคืน ท่านประธานไม่อยู่ตรงนั้นนะครับ เมื่อคืนนี้ผมยอมที่จะเป็นไปตามของหมอชัชชัย แล้วผมก็ถอนหมด

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เข้าใจครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เดี่ยวท่านฟังผมให้จบสิครับ ท่านอยากรู้ไหมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คืออาจารย์พูดรอบนี้รอบที่ ๓ แล้ว

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เปล่า ๆ ผมกำลังจะพูดตอนนี้ใจครับว่าผมจะถอนไหม

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เติญเลยครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เพราะฉะนั้นถ้าผมถอยเมื่อคืนนี้ ผมถูกต้มผมนี้ถอยไป แล้วก็บอกว่า เอาอย่างหมอชัชชัยแล้วกัน แล้วกรรมาก็กับบอก โอ.เค. แบบนี้รับได้ เพียงแต่หาถ้อยคำเท่านั้นเอง หาถ้อยคำให้ดี ผมก็โอ.เค. ก็ไม่มีปัญหา จบ เสร็จแล้วเราก็มองกัน เพราะฉะนั้นเรื่องนี้จะให้ผมประกันได้อย่างไร ผมได้ปรึกษาหารือกันแล้ว ทุกคนบอกให้ผมยืนยันไว้ก่อน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ได้รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เพราะถ้าผมถอยไปนี้ แล้วผมจะไว้ใจอะไรได้ละครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ อย่างนั้นของอาจารย์ยืนยันไว้ก่อนครับ อย่างนั้นผมถามท่านสุรัชย์นะครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ตกลงให้ผมยืนยันไว้ใช่ไหมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ท่าน
ยื่นไว้ก่อนครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ไม่ต้องนั่งชี้ใหม่ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ยื่นเนื้อหาของท่านแล้วกันนะครับ แต่พูดจบแล้ว กรุณานั่งด้วยครับ ท่านสุรชัยครับ ของท่านใน
กิจการของรัฐนี้ ท่านยังคงใหม่ครับ มันมีรัฐวิสาหกิจอีก อะไรอีกนะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ผมต้องขอเรียนยืนยันว่า ผมต้องขอคงไว้
แล้วก็จะขออนุญาตท่านประธานขออภิปรายสรุปปิดท้ายด้วยครับ เพราะว่า หลังจากได้ฟัง
คำชี้แจงจากท่าน ดร. พิสิฐแล้ว ขอภัยที่เอ่ยนาม เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนทั้งเพื่อนสมาชิก
ที่นั่งอยู่ที่นี้ แล้วก็พี่น้องประชาชนที่รับฟังการถ่ายทอดทางบ้าน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เอาทีละประเด็นได้ใหม่ครับ เอาประเด็นนี้ในกิจการของรัฐนี้นะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ยืนยันอย่างเดิมครับ ตามคำแปรของผมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ช่วยพูด
อีกทีครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอยืนยันอย่างเดิมตามคำแปรครับ แล้วขอ
อภิปรายสรุปด้วยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เอาหัวข้อนี้ครับ สิ่งที่ยัง หวังอะไรรู้ใหม่ครับ ขออนุญาตนะครับ เพราะว่าจะได้เสริม
ความคิดกันว่า ได้ทางด่วนตอนนี้ เวลาเวนคืนมานี้ ทำอะไรไม่ได้เลยเต็มไปหมดเลย ก็เลยคิดว่า
น่าจะพิจารณาตรงนี้ด้วยนะครับ ท่านจะอภิปรายเพิ่มหรือครับ

๒๑๘

ฉสธ ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

วรสินทร์ ๙๘/๑

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ประเด็น
กิจการของรัฐนี่นะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ใช่ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เอาเลย
เชิญเลยครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอบคุณครับ ท่านประธานครับ เรียนท่าน
กรรมธิการยกร่าง เพื่อนสมาชิกทุกท่านครับ ผมได้ฟังคำอภิปรายชี้แจงของท่าน ดร. พิสิฐแล้ว
เกี่ยวกับข้อความที่ผมขอแปรญัตติเพิ่มเติม คำว่า กิจการของรัฐ ลงในวรรคแรกของมาตรา ๔๒
และท่านชี้แจงว่า ถ้าเพิ่มอย่างที่ผมขอแปรญัตติแล้วนี่ จะเป็นการตีวงให้แคบลงไปอีกกว่า
การเวนคืนนั้น จะกระทำได้แต่เฉพาะกิจการของรัฐที่มีกฎหมายตราขึ้นโดยเฉพาะ และท่านก็
ชี้แจงต่อไปว่า เดียวนี้โลกยุคใหม่ กิจการของรัฐอาจออกมาในรูปของบริษัท หรือบริษัทมหาชน
จำกัดก็ได้ ผมเรียนท่านว่า สิ่งที่ท่านชี้แจงไปนั้น ท่านกำลังแปลความหรือตีความกฎหมาย
ผิดพลาดเลยครับ ผมเรียนแล้วว่า การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์นี้รัฐต้องทำไม่ได้ การที่เขียน
กฎหมายให้รัฐมีอำนาจเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จากพี่น้องประชาชนได้ นั่นคือ การเขียน
ข้อยกเว้นของหลักกฎหมาย ซึ่งจะต้องอาศัยองค์ประกอบดังนี้

ประการที่ ๑ ก็คือ ต้องมีอำนาจของกฎหมาย ที่จะเขียนให้อำนาจรัฐเข้าไป
เวนคืนที่ดินของประชาชนได้ กฎหมายในที่นี่ ก็คือ กฎหมายที่จะออกตามความบทบัญญัติ
ในรัฐธรรมนูญ คำว่า กิจการของรัฐ ที่ผมขอเพิ่มเติมไปนั้น จึงไม่ได้ขยายความ คำว่า กฎหมาย

ประการที่ ๒ ที่ผมจะต้องเรียนให้ท่านทราบก็คือ องค์ประกอบ ข้อที่ ๒
ในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ตามที่ผมขอแปรญัตติไว้ นั้น ก็ได้แก่ การเวนคืนนั้น ต้องเวนคืนไป
เฉพาะแต่เพื่อกิจการของรัฐเท่านั้น เพราะฉะนั้นเมื่อมาถึงองค์ประกอบ ข้อที่ ๒ นี้ท่านจะเห็นได้
ชัดเจนว่า คำว่า กิจการของรัฐ ที่ผมขอแปรญัตติเพิ่มเติมไปนั้น มิได้ขยายความ คำว่า กฎหมาย
แต่กำลังจะแยกมาเป็นองค์ประกอบ ข้อที่ ๒ ให้เห็นว่า รัฐจะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จากพี่น้อง
ประชาชนได้นั้น นอกจาก ๑. ต้องมีกฎหมายรองรับอำนาจของรัฐเสียก่อนแล้ว ๒. ต้องเวนคืน
ได้แต่เฉพาะกิจการของรัฐ มิได้ดูที่ฐานะของการเป็นกิจการของรัฐหรือไม่ครับ

ประการที่ ๓ กิจการของรัฐที่ให้อำนาจรัฐในการที่จะเวนคืนตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เป็นองค์ประกอบ ข้อที่ ๑ นั้น จะต้องมียกองค์ประกอบ ข้อที่ ๓ อีกข้อคือ เฉพาะเรื่องราว หรือกิจกรรมที่เขียนอยู่ในมาตรา ๔๒ ถ้าตามร่างของท่าน ก็ได้แก่ กิจการอันเป็นสาธารณูปโภค กิจการอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ แล้วก็ว่าไป เรื่อยไปเลยนะครับ เพื่อไม่ให้เสียเวลาของที่ประชุม นั่นคือทั้งหมด ๓ องค์ประกอบ ที่ผมกำลังจะเรียนขยายความให้ท่านทั้งหลายได้กรุณาทำความเข้าใจ เพราะฉะนั้น สิ่งที่ผมเพิ่มเติมจึงไม่ได้มีผลอย่างที่ท่านกรรมาธิการยกร่างได้กรุณาชี้แจงว่า จะยังเป็นการสร้างความสับสนในการเวนคืน อสังหาริมทรัพย์ ผมขอเรียนยืนยันนะครับว่า ในการที่รัฐจะใช้อำนาจเข้าไปเวนคืน อสังหาริมทรัพย์จากประชาชน คำว่า เวนคืน ในทฤษฎีทางกฎหมาย ก็คือ รัฐกำลังใช้อำนาจของรัฐไปรุกรานสิทธิในกรรมสิทธิ์ของประชาชน ซึ่งต้องถือว่า เป็นหลักใหญ่ไว้ก่อน แล้วเราถือหลักในการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของพี่น้องประชาชนนี้เป็นหลักใหญ่มาตลอด ท่านอย่าไปทำให้หลักนี้สั่นคลอนนะครับ ไม่อย่างนั้นการเรียน การสอนกฎหมายในประเทศไทย จะมีปัญหาต่อไป การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ผมขอเรียนย้ำว่า คือ การที่เรากำลังเขียนกฎหมายให้รัฐเข้าไปรุกรานกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของประชาชน เพราะฉะนั้นกฎหมายตรงนี้ต้องเขียนให้แคบและระมัดระวังให้มากที่สุด ท่านยิ่งเขียนเปิดกว้างมากเท่าไร ท่านกำลังจะทำลายหลักกฎหมายในเรื่องการคุ้มครองสิทธิกรรมสิทธิ์ของทรัพย์สินของประชาชนมากเท่านั้น ขอกราบเรียนครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านกรรมาธิการครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม วิชา มหาคุณ ครับ ความจริงกระผมไม่อยากจะชี้แจงมากมาย เพราะว่า เวลาจะยิ่งดีก็เข้าทุกทีนะครับ แต่ว่าอย่างไรก็ดี ผมเกรงว่า จะไปกันใหญ่แล้วนะครับ -----

๒๒๑

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

พรเทพ ๙๙/๑

เพราะว่าอะไรครับ ประการแรกนี้ เราช่างกฎหมายมาตรานี้คือ มาตรา ๔๒ นี้ ตามแนวทางที่คือ ยกมาทั้งกระบิลเลยของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านอาจารย์วิชา โทษทีนะครับ เอาขอว่า กิจการของรัฐนี่นะครับ ขอประเด็นนี้ะครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) : นี่แหละครับ ผมกำลังจะอธิบายนะครับว่า

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ เชิญครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) : การเวนคืนสังหาริมทรัพย์นะ จะกระทำมิได้อยู่แล้ว ต้องเข้าใจในจุดนี้อยู่แล้วนะครับว่า อย่างไรก็ตามไม่ได้ เว้นแต่หลักในการตีความกฎหมายนี้ ก็มีอยู่แล้วว่า ข้อยกเว้นต้องตีความโดยเคร่งครัดครับ จะตีความในทางขยายความมิได้ เพราะฉะนั้นนี้ ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ก็คือ กฎหมายที่จะบัญญัติขึ้นเฉพาะ เพื่ออะไรครับ เพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภคอะไร แล้วยังมีเสริมตอนท้ายด้วยนะครับว่า หรือ นะครับ คำว่า หรือ นี้มีความสำคัญมากนะครับ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น แสดงให้เห็นว่า ข้อยกเว้นนี้ ต้องเป็นไปในแนวทางของประโยชน์สาธารณะก็คือ ประโยชน์ของส่วนรวม จะเป็นประโยชน์ของส่วนตัว หรือของใครโดยเฉพาะหาได้ไม่แล้วก็มีหลักการตีความทั่วไปอีกว่า เอจัส เดม เยเนริส (ejus dem generis) ก็คือหมายความว่า คำที่ตามหลังนี้ ต้องเป็นไปตามแนวทางของคำที่มาก่อนข้างหน้า จะไปตีความอะไรกระเจิดกระเจิงอะไรไป เพื่อประโยชน์ของตัวเอง เพื่ออะไรนี่ กระจัดกระจายไม่ได้เป็นอันขาดครับ การที่ตีความเพิ่มในทางขยายความนั้นมองเห็นว่า กรณีการเวนคืนเอามาที่นี่ะครับ เป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวทางโน้นทางนี้อะไรนี่ เป็นการตีความในแนวทางศรีธนญชัยครับ เป็นการเอาข้อยกเว้นมาเป็นหลัก สิ่งที่เคยทำมาแล้วทั้งหมดนี้ ในแผ่นดินนี้ คือการเอาข้อยกเว้นมาเป็นหลักทั้งสิ้น ทำให้บ้านเมืองมันบิดเบือน มันบิดผัน มันเป็นการใช้กระบวนการทางกฎหมายที่เพื่อเข้าข้างพวกของตัวเองทั้งสิ้น ยกตัวอย่างที่เห็นชัดเจน ก็คือการรถไฟแห่งประเทศไทยไม่ต้องยกตัวอย่างอย่างอื่นเลย ขออภัย เนื่องจากว่า สสร. ของเราท่านหนึ่งนี่ที่ผมเคารพ เป็นประธานบอร์ด (Board) อยู่ เราต้องแก้ไขครับ และเราต้องชี้แจง

๒๒๒

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

พรเทพ ๙๙/๒

ทำความเข้าใจกับประชาชนให้เข้าใจว่า มาตรา ๔๒ มันมีแนวทางของมันอย่างนี้ มันต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างเดียวเท่านั้น จะเป็นไปเพื่อประโยชน์อย่างอื่นไม่ได้เป็นอันขาดครับ แล้วผมก็ยืนยันได้เลยว่า ระบบของศาลยุติธรรม หรือศาลปกครองต่อไปนี้จะเวนคืน เพื่อกลไกของพรรคพวกตัวเองไม่ได้เป็นอันขาด และ ปปช. หรือคณะกรรมการตรวจสอบอำนาจรัฐอย่างอื่น ก็ต้องนำเอาแนวทางนี้ไปใช้ จะแสวงหาผลประโยชน์ โดยเอาช้อยกเว้นมาเป็นหลักมิได้ ที่ทำมาแล้วนั้นมันผิดทั้งนั้น และผมขอยืนยันว่า กฎหมายเขียนไว้ดีแล้ว แต่ว่าผู้ใช้แสวงหาผลประโยชน์ และดำเนินการในแนวทางที่ผิดพลาด พลิกกฎหมาย เอาช้อยกเว้นเป็นหลักครับ เพราะฉะนั้น ท่านพูดมานี้เข้าหลักเกณฑ์ทุกอย่าง ตามที่กฎหมายเขียนไว้เลย โดยไม่จำเป็นจะต้องไปเพิ่มเติมอะไรเลย ขอให้ผู้ใช้กฎหมาย ใช้ด้วยความเป็นธรรม ยุติธรรม มีรัฐบาลที่ตรงไปตรงมา ถูกต้อง เป็นธรรม เท่านั้นเอง รับรองว่า กรณีที่เคยเกิดขึ้นจะเกิดขึ้นไม่ได้ เพราะที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วนี้ ถ้าขึ้นศาลก็ต้องติดคุกถูกเดี่ยวครับ ผมเรียนยืนยันได้เลยครับ -----

ถ้าเราตีความโดยเคร่งครัดตามหลักกฎหมายนะครับ ผมขอชี้แจงเท่านั้นครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ เพราะฉะนั้นขอถามท่านสุรชัยนิดหนึ่งครับ คือ ถ้อยคำนี้ผมดูนี่ว่า ถ้อยคำมันก็เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ฉบับ ๒๕๕๐ แล้วก็ไปตามรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมาหลายฉบับนะครับ ซึ่งบัญญัติเหมือนกับของกรรมาธิการนี่นะครับ ที่นี้ ส่วนที่ท่านสุรชัยขอเพิ่มนี้ ที่บอกว่า ฝ่ายกิจการของรัฐนี้ ที่ผ่านมามีปัญหาอะไรหรือเปล่าครับ ถึงได้ต้องเพิ่มตรงนี้ ขอทราบข้อมูล จะได้สะดวกแก่การตัดสินใจนะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอบพระคุณครับ เพื่อเป็นการตอบคำถามท่านประธาน ผมเรียนอย่างนี้นะครับ ประการที่ ๑ ผมทราบดี เพราะผมศึกษามา ว่า รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ผ่านมา โดยเฉพาะ ๒๕๕๐ ซึ่งบัญญัติอยู่ในมาตรา ๔๙ เรื่องการเวนคืน ใช้ถ้อยคำแบบที่กรรมาธิการยกมาใช้ถ้อยคำ คำตอบที่ ๒ สำหรับคำถามท่านประธาน คือว่า มีเหตุผลอะไรที่กระผม และคณะของผมต้องขอแปรญัตติ เพราะเรามองเห็นสภาพปัญหาในการที่อาศัยช่องทางที่กฎหมายให้อำนาจในการเข้าไปเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จากพี่น้องประชาชน แล้วแปรสภาพกิจการไปเป็นของเอกชน นั่นคือ การอาศัยอำนาจในการที่เวนคืน โดยกฎหมายที่ตราไว้ในขณะนั้นไม่ได้ผูกปมประเด็นเรื่องกิจการที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ไปเป็นของรัฐนั้น ต้องเป็นกิจการของรัฐ เป็นช่องทางครับ ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เช่นอะไร ได้ไหมครับ ชัดเจนอีกหน่อย แปรสภาพเป็นของเอกชนนี้มันมีตัวอย่างอะไรที่ชัด ๆ มีไหมครับ ที่ผ่านมา

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ท่านประธานครับ เวนคืนที่ดินโดยอ้างว่าไปสร้างเขื่อนเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า เขื่อนเป็นของกรไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นกิจการของรัฐใช้ไหมครับ เวนคืนที่ดินจากพี่น้องประชาชน เพื่อไปสร้างสายส่งไฟฟ้าแรงสูง แล้วบอกว่า สายส่งไฟฟ้าแรงสูงนั้น เป็นทรัพย์สินของกรไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เพื่อการสาธารณูปโภคอีกครับ ประชาชนยินดีครับ พี่น้องประชาชนจะได้มีไฟฟ้าใช้ ถ้าให้ผมยกตัวอย่าง มันจะยาวอย่างนี้ละครับ หลังจากนั้นมีการแปรรูปกิจการ

ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยไปเป็นบริษัทจำกัด เตรียมเข้าตลาดหลักทรัพย์ ทุกท่านทราบดี จัดสรรหุ้นกันเรียบร้อยแล้วครับ ดีแต่ว่า ศาลปกครองพิพากษาให้เพิกถอนการแปรรูป ณ วันนี้เราถึงยังมี กฟผ. หรือการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยอยู่ ถ้าไม่มีการนำคดีนี้ขึ้นสู่ศาลปกครอง นำไปสู่การพิพากษา ให้เพิกถอนการแปรรูป กฟผ. วันนี้อาจจะมีคดีขึ้นสู่ศาลปกครองอีกหลายหมื่นคดี ที่พี่น้องประชาชนจะใช้สิทธิฟ้องเรียกคืนเขื่อนของเขา ที่ดินซึ่งเอาไปปักเสาไฟฟ้าสายส่งแรงสูงผ่านที่ดินของเขา รอนกรรมสิทธิ์ที่ดินของเขา ซึ่งในขณะนั้นเขายินยอมพร้อมใจ เพราะเป็นกิจการของรัฐครับ นี่คือ ๑ ตัวอย่าง ถ้าจะเอาตัวอย่างต่อไป ผมมีตัวอย่าง ปตท. การปิโตรเลียม ที่เวนคืนที่ดินของพี่น้องประชาชนไปฝังท่อสำหรับส่งน้ำมัน ท่อสำหรับส่งแก๊สอีกรับครับ ผมว่า แค่นี้คงพอครับท่านประธานครับ บทเรียนเดี๋ยวกี้เจ็บปวดแล้วครับ อย่าไปยกตัวอย่างหลายเรื่องให้มันเจ็บปวดมากกว่านี้เลยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ตรงนี้ล่ะครับ คือเหตุผลว่า ผมทำไมต้องขอแปรว่า ต้องเอาไปใช้ในกิจการของรัฐ ถามว่า ตรงนี้มีผลเสียหายอย่างไรกับกิจการของประเทศชาติ ถามว่าตรงนี้มีมันไปปิดกั้นการเติบโตธุรกิจของภาคเอกชนหรือครับ ถ้าท่านกรรมาธิการยกร่าง เมื่อกี้ท่านชี้แจงมาว่า ท่านมีข้อความอยู่ในเงื่อนไขหนึ่ง ในมาตรา ๔๒ วรรคแรกบอกว่า กำหนดวัตถุประสงค์การเวนคืน เพื่อการพัฒนาการเกษตร หรือการอุตสาหกรรม แล้วผมขอแปรรูปว่า ตรงนั้นต้องเป็นกิจการของรัฐ ท่านบอกว่า จะเป็นการปิดกั้นการเติบโตของภาคอุตสาหกรรม เพราะภาคอุตสาหกรรมนั้น ต้องเป็นภาคธุรกิจ เอกชน ผมยิ่งกลัวท่านใหญ่เลย ถ้าท่านชี้แจงแบบนี้ กลัวว่าท่านกำลังจะเวนคืนที่ดินของพี่น้องประชาชนของผม ไปตอบสนององความเติบโตของอุตสาหกรรมในภาคเอกชน -----

ไม่ใช่หน้าที่ของรัฐครับ ท่านพูดเหมือนประหนึ่งว่า ประเทศไทยมีกฎหมายฉบับเดียวที่สามารถสร้างความเติบโตให้กับธุรกิจภาคเอกชน หรือด้านอุตสาหกรรมได้ ถ้าอย่างนั้นเรามีพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนไว้ทำไมครับ หรือเรียกสั้น ๆ ว่า บีไอไอ (BOI) (*Investment Promotion Act*) เอกชนไปอาศัยช่องทางตามกฎหมาย นั้นสิครับ ให้สิทธิประโยชน์คุณตั้งเยอะแยะ ทำไมคุณต้องมาอาศัยอำนาจของรัฐในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จากพี่น้องประชาชน เพื่อไปสนองตอบภาคอุตสาหกรรม นี่คือเหตุผลอีกประการหนึ่งที่ผมต้องตอกย้ำว่า มีความจำเป็นที่ผมต้องเพิ่มข้อความนี้ในมาตรา ๔๒ วรรคแรก ทั้งนี้ ทั้งนี้ ไม่ได้เพื่อผลประโยชน์ของผมเลยนะครับ ที่ผมพยายามต่อสู้ในเรื่องนี้ เพื่อประโยชน์ของพี่น้องประชาชน ซึ่งเป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ แล้วเพื่อผลประโยชน์ของรัฐ ซึ่งจะเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่เวนคืนจากประชาชน ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ เดี่ยวให้ข้างล่างพูดให้จบก่อนนะครับ แล้วทางกรรมาธิการตอบ จะได้สรุปทั้งหมดนะครับ อาจารย์เจิมศักดิ์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ขอบพระคุณท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ท่านประธานครับ ผมฟังท่านอาจารย์วิชา ผมชื่นใจทุกทีเลย ผมเรียนตรง ๆ ผมเองฟังอาจารย์วิชาแล้วผมเบาใจไปเยอะ ทุกครั้งเลย แล้วผมคิดว่าท่านพูดถูกนะครับ ผมเห็นด้วยร้อยเปอร์เซ็นต์เลยว่า หลักกฎหมายเป็นอย่างนั้น แต่ปัญหามืออยู่ว่า มาตราเดียวกันนี้ได้ลอกกันมาเหมือนกันกับเมื่อปี ๒๕๔๐ แล้วศาลรัฐธรรมนูญนี้เขาได้ตีความบิดเบือนไปแล้ว พวกผมส่งศาลรัฐธรรมนูญ บอกว่า กฎหมายที่กำลังจะออกมานั้นขัด เพราะหลักใหญ่มันทำไม่ได้ เหมือนท่านพูดเลย เขาเอาข้อยกเว้นมาออก แล้วบัดนี้เขาตีความไว้เป็นบรรทัดฐานเรียบร้อย ผมถามท่านนะครับ ผมไม่ค่อยรู้เรื่องกฎหมาย ประเด็นคือว่า เมื่อเขาบิดเบือนไปเรียบร้อยแล้วจากศาลรัฐธรรมนูญ ไม่ใช่ชุดปัจจุบันนี้ แต่ชุดก่อน ที่ถูกเอาออกไปนั้นละครับ ถามว่า อย่างนี้เราต้องแก้ไขรัฐธรรมนูญใหม่ไหม เพื่อที่จะให้มันชัดเจน เพราะหลายมาตราที่เราเคยถูกบิดเบือน เอาไปใช้งานบิดเบือนในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ท่านก็พยายามที่จะปรับแก้เพื่อให้เห็นชัดเจนขึ้น ผมถามว่า ถ้าไม่อย่างนั้นเราจะมีปัญหาไหมครับ ประการที่ ๒ ท่านประธานครับ ท่านอาจารย์สมชัย ฤชุพันธุ์ ดร. สมชัย ฤชุพันธุ์ เดินมาหาผมเมื่อสักครู่นี้ ท่านบอก

๒๒๖

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

หน้า ๑๐๑/๒

ว่าท่านเสียตาย ท่านไม่ได้แปรญัตติ ท่านพูดไม่ได้ แต่ท่านชี้ให้ผมเห็นอันหนึ่งว่า กฎหมายอันนี้ ก็เห็นด้วยกับอาจารย์วิชาว่า หลักมันก็คือ มันจะเวนคืนไม่ได้ แต่ยกเว้นไปเรื่องเกษตร และอุตสาหกรรมนี้ ท่านบอกว่า เป็นเรื่องอะไรหรือ อุตสาหกรรมมันก็จะต้องให้นักอุตสาหกรรม เขาซื้อที่สิ อย่างแร่โพแทสสิ อุตสาหกรรมก็ต้องเจรจาที่จะหาที่ ที่จะไปเอาที่ได้ดินเขา ไม่ใช่ ไปยึดมีรัฐ แล้วก็ยึดเรื่องนี้ไปออกกฎหมาย แล้วก็ไปให้เอกชนอีกรายหนึ่ง อาจารย์สมชัย นะครับบอกว่า จริง ๆ แล้วนี้ เสียตายว่าไม่ได้เป็นคนแปรญัตติ แล้วก็ระบบนี้ มีความคิด ความอ่านที่อยากจะช่วยกัน แต่ไม่สามารถจะช่วยให้ เพราะว่าฉะนั้นท่านประธานครับ ผมอาจจะ พาดพิงอาจารย์สมชัยในทางที่ทำให้ท่านเสียหายก็ได้ เพราะว่าผมพูดไป ท่านอาจจะบอกว่า ท่านไม่ได้พูดอย่างผม ท่านกรุณาให้สิทธิพาดพิงอาจารย์สมชัยด้วย ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ทางกรรมาธิการพอจะหาทางออกในถ้อยคำได้ไหมครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม จรัญ ภัคดีธนากุล กรรมาธิการครับ ผมขออนุญาตสรุปประเด็นที่ง่าย ๆ ขึ้นไปนะครับ ประเด็นแรก ผมอยากจะหารือกับท่านเจ้าของผู้แปรญัตติในวาระสุดท้ายก่อนนะครับ -----

๒๒๗

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

สุพิชชาลัย ๑๐๒/๑

ที่เดิมคำว่า ทั้งนี้ นี่นะครับ ผมคิดว่า อันนี้อยากจะขอความกรุณาว่า ให้เป็นไปอย่างเดิมดีกว่าครับ เพราะว่าอ่านแล้วนี่ภาษาไทยมันไม่เป็นประโยค ท่านดูสิครับ มันเดินมาแล้วมันไม่มีกิริยานะครับ การคืนอสังหาริมทรัพย์ให้เจ้าของเดิมหรือทายาท ตามวรรคสาม และการเรียกคืนค่าทดแทนที่ใช้ไป ยังไม่มีกิริยาครับ แล้วก็ไปต่อด้วย ทั้งนี้ อย่างนี้ไม่ถูก มันน่าจะต้องเป็นแบบเดิมที่เขาเขียนมาตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๑๗ ๒๕๒๑ ๒๕๓๔ แล้วก็ ๒๕๔๐ นี่ น่าจะถูกแล้ว แต่นี่ ขอเรียนหารือ เพราะว่านี่เป็นเรื่องรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ นะครับ ผมคิดว่าเราอาจจะต้องไปโหวตกันที่จุดสำคัญ เวลาแพ้ ชนะ ตรงนี้จะได้ไม่พลาดไป

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านสุรัชย์ครับ ถ้อยคำเองครับท่าน ทั้งนี้ กับมี ไม่มี รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๙ ก็มีทั้ง ๒ อย่างละครับ บางมาตราก็มี ทั้งนี้ บางมาตราก็ไม่มีนะครับ เอาเรื่องใหญ่ ๆ ดูกว่าครับท่าน

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอขอบคุณครับ ท่านประธานครับ เดิมท่านประธานก็พูดเองนะครับ ว่า มีทั้งใช้ ทั้งนี้ กับไม่มีใช้ ทั้งนี้ แล้วก็เอาเรื่องใหญ่ ๆ แล้วทำไมกรรมมาธิการยกร่างเอาเรื่องเล็ก ๆ ขึ้นมาถามผมละครับ ก็น่าจะผ่านไปตามที่ผมเสนอ ท่านอาจารย์จรัญ

นายจรัญ ภักดีธนากุล (กรรมมาธิการ) : มิได้ครับ เราจะได้ไป คอนเซนเทรต (Concentrate) กันที่ตัววรรคสอง และวรรคหนึ่ง ต่อไปอย่างไรครับ มันไม่มีกิริยาไรครับ ท่านสุรัชย์ครับ ถ้าที่ไหนมันครบประโยคแล้ว เราจะเติม ทั้งนี้ เติมอะไรเข้าไปอีกอย่างนั้นนะถูกต้อง แต่ว่าตรงนี้ ที่มาข้างหน้า มันยังไม่เป็นประโยคเลย มันเป็นประธานเท่านั้นนะเห็นไหมครับ

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : ครับ

นายจรัญ ภักดีธนากุล (กรรมมาธิการ) : ถ้าได้นะครับ ขอขอบคุณท่านอย่างสูงเลยครับ

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : อาจารย์กำลังจะเอาเรื่องหลักภาษามาใช้ใหม่ครับ

นายจรัญ ภักดีธนากุล (กรรมมาธิการ) : มิได้ครับ ผมอยากจะขอความกรุณาว่า

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : ผมรับข้อเสนออาจารย์ครับ

๒๒๘

ฉสธ ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

สุพิชชาย์ ๑๐๒/๒

นายจรัญ ภักดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ขอบพระคุณอย่างสูงเลยครับ ผมเขียนมาที่ประเด็นที่ ๒ ที่ง่ายหน่อย คือ วรรคสอง ซึ่งผมคิดว่า น่าจะตกลงกันได้โดยไม่ต้องลงคะแนนเสียงนะครับ เพราะผมเอาจากคำอธิบายของทั้งหลาย ๆ ท่านที่อธิบายมาแล้ว นี่ คืออย่างนี้ครับ ราคาที่เราใช้คำ กรรมาธิการใช้คำว่า ราคาซื้อขายกันตามปกติ นี่เป็นคำที่ใช้กันมาในรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่ปี ๒๕๑๗ นะครับ ตรงกันหมด แล้วเหตุผลนี้ เพราะอย่างนี้ครับ เหตุผลก็เพราะว่า ในตอนเวนคืนแล้วเรียกค่าทดแทนนี้ มันมีการทำราคากัน ราคาปกติ ไม่ปกติ อะไรอย่างนี้ เขาก็เลยใช้คำนี้ แต่ว่าถ้าท่านผู้แปรรูป ท่านอยากจะเน้นที่มูลค่าแท้จริงนี้ ผมฟังท่านกรรมาธิการ ท่าน ดร. พิสิฐ ว่า มูลค่าแท้จริงก็อาจจะยากนิดหนึ่ง ผมว่าเขียนให้ตรงเลยได้ไหมครับว่า โดยคำนึงถึงราคาตลาดที่ซื้อขายกันตามปกติ อย่างนี้ได้ไหมครับ ตรงกับที่ท่านต้องการว่า ในเรื่องนี้ความจริงเราเน้นที่ว่า ค่าทดแทนการเวนคืนนี้ต้องกำหนดให้ เป็นธรรม นั่นคือหัวใจ นอกจากนั้น ก็โดยให้คำนึงถึงอะไรบ้างครับ ๑. ราคานะครับ ผมอยากเรียนหรือว่า เราใช้ราคาตลาด ซึ่งตรงกับที่ท่านต้องการนะครับ ก็ซื้อขายกันตามปกติ นะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภากรรมาธิการรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ได้ไหมครับ ท่านสุรชัยครับ มันก็เป็นไปตาม พรบ. เวนคืนนะครับ เขาก็ใช้คำนี้ครับ ราคาตลาด นี่ครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : เรียนท่านประธาน ผมว่า ผมขอฟังท่านอาจารย์จรัญ ให้จบก่อนดีกว่าครับ อย่าเพิ่งมาถามทีละเปลาะ ทีละเปลาะ นะครับ ท่านเสนอของท่านมาให้จบก่อน แล้วเดี๋ยวผมจะพิจารณาทีเดียวครับ

นายจรัญ ภักดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ครับ แล้วต่อไปนะครับ เราคำนึงถึงราคาตลาดที่ซื้อขายกันตามปกติ ประการที่ ๑ ประการที่ ๒ เราคำนึงถึงการได้มา ประการที่ ๓ เราคำนึงถึงสภาพ และที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์นั้น และผมก็อยากจะตัดคำว่า และ นะครับ ประการที่ ๔ คำนึงถึงความเสียหายของผู้ถูกเวนคืน แล้วก็เอา และ มาใส่ตรงท้ายที่ท่านผู้แปรรูปเต็มเข้ามาครับ โดยไม่ต้องใช้คำว่า ทั้งนี้ โดยคำนึงถึง ซ้ำอีก เพราะเราโดยคำนึง ถึงมาแล้ว ตั้งแต่ต้นอย่างไรครับ ราคาที่เป็นธรรม โดยคำนึงถึง หนึ่ง สอง สาม สี่ แล้วก็ และ ประโยชน์ ที่ท่านใช้คำว่า ได้รับจากการใช้สอยอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนนะครับ ผมขออนุญาตปรับนิดหนึ่งว่า ----- ๑๐๓/๑

๒๒๘

ฉสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

วิฤทัย ๑๐๓/๑

และประโยชน์ที่รัฐ และผู้ถูกเวนคืนได้รับจากการใช้สอยอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน แล้วก็จบ ขออนุญาตตัดคำว่า ด้วย เพราะว่าคำผวนนะครับ ตรงนี้ก็เป็นคำเหมือนที่เราทำคดีเวนคืนกัน ครับ ที่ผู้ถูกเวนคืน คืออย่างนี้ไงครับ เวลาเราทำคดีเวนคืนนี้ เราดูว่า คนที่ถูกเวนคืน ที่แรกใน ส่วนที่เขาถูกเวนคืนไปเขาเสียประโยชน์นะครับ แต่ว่า ที่ดินที่เหลือของเขาข้างทางหรือรอบ ๆ ราคามันอาจจะเพิ่มขึ้นสูงกว่ามูลค่าที่ดินที่เขาถูกเวนคืนนะครับ ในตอนทำคดีเราก็ต้องคำนึงถึง ตรงนี้ด้วย เพราะฉะนั้นผมก็อยากจะ ไหน ๆ ท่านเต็มแล้วก็เต็มให้ครบว่า และประโยชน์ที่รัฐ และผู้ถูกเวนคืนได้รับจากการใช้สอยอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน ก็ครบ ตรงนี้ก็หลักการแล้ว ตรงกันครับ เพียงแต่ว่า ทางกรมการาก็ตั้งใจตรงถ้อยคำอยู่นั่นละครับ ซึ่งถ้าท่านรับถ้อยคำนี้ ได้ ผมก็คิดว่า ทางคณะกรรมการก็น่าจะรับการแปรในวรรคสองได้ และจะได้ไปคุยกันที่วรรค หนึ่งครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เชิญ ท่านสุรชัยครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : อาจารย์จรัญไม่เสนอวรรคหนึ่งมาให้ผมพิจารณา พร้อมกันเลยหรือครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมการ) : เสนอเลย ได้ครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ครับ ด้วยความยินดีเลยครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมการ) : ครับ ท่านประธานที่เคารพครับ ในวรรคหนึ่งนี้ กระผมฟังคำอภิปรายของท่านผู้แปรญัตติแล้ว ผมก็คล้อยตามเยอะนะครับ แต่ว่าผมตั้งใจตรงนี้ครับ คือ ถ้าเราไปใช้กิจการของรัฐ บางครั้งกิจการของรัฐมันไม่เป็น ประโยชน์ ไม่ได้เรื่องได้ราวก็มีครับ ท่านประธานครับ คือ ท่านนี้ดู กิจการของรัฐที่เอาไปทำ สนามกอล์ฟ (Golf) นี่นะครับ เอาไปทำอะไรที่แม้ว่าจะเป็นกิจการของรัฐ แต่ว่าไม่ใช่ประโยชน์ สาธารณะ ผมเข้าใจว่า ตรงนี้จะต้องเน้นที่ประโยชน์สาธารณะนะครับ คือ ถ้อยคำ แทนที่ โดย กฎหมายเฉพาะกิจการของรัฐ อยากจะใช้คำว่า เฉพาะที่เป็นประโยชน์สาธารณะ เพื่อการอัน เป็นสาธารณูปโภค แล้วก็ตอนสุดท้ายไปจบที่ หรือกิจการอันจำเป็นอย่างอื่นของรัฐ แทนคำว่า หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น คือ กลับหัวกลับท้ายกัน เพื่อเน้นให้เห็นว่า ทั้งหมดนี้ต้อง เพื่อประโยชน์สาธารณะ พับลิค อินเทอเรสต์ (Public interest) เป็นหัวใจ ถึงเราจะไปก้าวล่วง

กรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ที่ดินของประชาชนได้โดยกฎหมายเฉพาะ ถ้าปรับอย่างนี้ เอาแนวคิดของท่านอาจารย์วิชัย ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์และคณะ เราก็จะก้าวไปอีกก้าวหนึ่ง ต่อยอดจากรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ในประเด็นนี้ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เชิญท่านสุรชัยครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอบคุณครับ ท่านประธานครับ ผมกำลังสืบสวนท่านประธาน เดี่ยวท่านประธานต้องช่วยหาทางออกให้ผม ผมกำลังสืบสวนว่าเรากำลังถกเถียงมาตรา ๔๒ เพื่อหาวิธีการรื้อหลักกฎหมายเรื่องกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ของประชาชน เรากำลังเขียนกฎหมายนี้ด้วยความระมัดระวัง หรือเรากำลังจะช่วยร่างกฎหมายที่จะหาช่องทางให้รัฐไปบังคับเอาอสังหาริมทรัพย์จากประชาชนได้ง่ายขึ้น ต้องทบทวนก่อนนะครับว่า เรากำลังดูมาตรา ๔๒ ในหลักเกณฑ์ไหนครับ ผมกำลังสืบสวนถ้าเรากำลังจะหาช่องทางที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จากประชาชนได้ง่าย ๆ ผมจะยอมตามท่านอาจารย์จรัญ แต่ถ้าเรากำลังเขียนมาตรา ๔๒ โดยอยู่บนหลักการของคำว่า ใช้อำนาจรัฐไปรื้อกรรมสิทธิ์ของประชาชนอย่างระมัดระวัง เพื่อคงหลักการที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองสิทธิในกรรมสิทธิ์ของประชาชน ผมต้องขออาจารย์จรัญครับ ท่านยอมตามผมเถอะครับ ถ้าท่านไม่ยอมตามผม ผมจะขออนุญาตเสนอว่า เราใช้เวลาอภิปรายกันมาตั้งแต่ ๑๙.๐๐ นาฬิกาขณะนี้ ๒๐.๓๐ นาฬิกา ผมเสนอขอไหวตครับ ท่านประธานกรุณาถามผู้รับรองที่ผมเสนอด้วยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ครับ ไม่ต้องถามหรือครับ เดี่ยวผมถามให้ คืออย่างนี้ ท่านสุรชัยครับ ตอนนี้นำมาตรา ๔๒ นี้
 นะครับ เป็นเรื่องของการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ โดยหลักก็คือ ทำไม่ได้ นะครับ แต่จะให้ทำได้
 นะครับ มาตรา ๔๒ นี้ เขาบอกว่า เพื่ออะไร ค่อย ๆ ดูนะครับ มาตรา ๔๒ เขาบอก ถ้าจะทำได้
 เพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ การได้มาซึ่ง
 ทรัพยากรธรรมชาติ การผังเมือง การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเกษตร
 หรือการอุตสาหกรรม การปฏิรูปที่ดิน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น นี่คือวัตถุประสงค์
 นะครับ ที่ให้เวนคืนได้ ทีนี้ท่านสุรชัยก็เป็นห่วงว่า พอเวนคืนมาแล้วนี่นะครับ ที่เอามาทำสิ่ง
 ต่าง ๆ เหล่านี้ กลับไปมีกฎหมายบางฉบับนี่นะครับ ออกมาบอกว่า เมื่อเวนคืนมาแล้วนี่ ถ้าการ
 เวนคืนนั้น เป็นเรื่องสาธารณูปโภค สาธารณูปโภคนั้น อาจจะไปอยู่กับไฟฟ้า นะครับ พอไฟฟ้านี้
 นะครับ ไปแปรรูปเป็นรัฐวิสาหกิจขึ้นมา ท่านก็กลัวว่า สิ่งที่เวนคืนไปแล้วนั้นนี่นะครับ มันจะเข้า
 ตลาดหลักทรัพย์นะครับ ผมว่า ส่วนที่เป็นห่วงนี่นะครับ มันเกิดทีหลัง มันเกิดทีหลังนะครับ
 ตอนนี่การเวนคืนเขาบอกว่า เวนคืนนี้ เวนคืนไปเพื่ออะไร มันก็มีนะครับ หกเจ็ดข้อนี้ เวนคืนไป
 แล้วนี่ ถ้าจะไปแก้ปัญหา หรือจะไปป้องกันนี้ มันก็น่าจะไปป้องกันหลังจากที่เวนคืนไปแล้ว ห้าม
 ไม่ให้เอาไปเป็นของ ห้ามไปแปรรูปรัฐวิสาหกิจ อันนี้ทำความเข้าใจกันนะครับ ท่านกฤษฎาครับ
 ผมยังทำความเข้าใจอยู่ ถ้าท่านจะประท้วงก็ยื่นขึ้นแล้วยกมือ ผมจะให้ นะครับ เชิญครับ

(นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล ได้ยื่นและยกมือขึ้น)

นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล : ขอบพระคุณท่านประธานครับ ท่านประธานครับ
 ผม กฤษฎา ให้วัฒนานุกูล ครับ ผมเป็นผู้หนึ่งในการเสนอแปรญัตติ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 จะประท้วงเรื่องอะไรครับ

นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล : ประท้วงเรื่องท่านประธานครับ คือ เนื่องจากว่า
 ผู้แปรญัตติเป็นผู้อภิปราย แล้วก็ผู้สนับสนุนผู้แปรญัตติเป็นผู้อภิปราย คือตอนนี้ผมกำลังสืบสน
 ในท่านประธานครับ ก็เลยขอประท้วงท่านประธานว่า เมื่อกี้ผู้แปรญัตติ คือ หัวหน้าชุดผม คือ
 ท่านสุรชัยได้เสนอท่านประธานครับว่า สมควรที่ควรอาจจะต้องโหวตกันได้แล้วครับ ท่าน
 ประธานครับ ก็เลยต้องถามท่านประธานว่า ตกลงจะอย่างไรดีครับ

๒๓๒

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ปทิตตา ๑๐๔/๒

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ผมวินิจฉัยนะครับ สิ่งที่กำลังพูดเมื่อกี้ ท่านสุรชัยเขาบอกให้ผมหาทางออก ผมก็บอกว่า
สิ่งที่เรากำลังพิจารณา เรากำลังสืบสนหรือเปล่า เรากำลังออกกฎหมายเวนคืนนี้ นะครับ
ว่า ถ้าเวนคืนได้นี่ เพื่อประโยชน์อะไรนะครับ ก็ชี้แจงให้ท่านสุรชัยท่านได้ทราบ

(รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ได้ยื่นและยกมือขึ้น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เชิญ
อาจารย์เจิมศักดิ์ครับ ประท้วงเรื่องอะไรครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม
เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ผมขอใช้สิทธิประท้วงท่านประธานครับ คือ ท่านประธานนี้เหมือนกับมี
คำตอบ แล้วอยากจะเป็นผู้อภิปราย ถ้าท่านอยากจะอภิปรายนี้ ท่านลงจากบัลลังก์ มานั่ง
ข้างล่าง ท่านมีสิทธิเลย ท่านขอให้อาจารย์ธนนิติ หรือท่านให้อาจารย์เดโชทำหน้าที่ประธาน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
เข้าใจแล้วครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านไม่สมควรจะชี้ นำไปมานะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
จบหรือยังครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ยังไม่จบครับ ผมคิดว่า ไม่เหมาะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านไม่มีสิทธิมาว่าผมนะครับ ถ้าท่านว่าผม ผมก็จะใช้สิทธิไม่ให้ท่านพูดนะครับ
ท่านสุรชัยเขาบอกว่า ให้ผมช่วยหาทางออก และผมก็มีสิทธิพูดครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านสุรชัยบอกให้หาทางออกโดยการที่
ลงมติ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่ใช่ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ลองทบทวนใหม่ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เขาเป็น
ว่าท่านจะ

๒๓๓

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ปทิตตา ๑๐๔/๓

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เพราะว่าหลายคนก็รู้สึกว่าจะทำไมประธานถึงพยายามพูดเหลือเกิน แล้วเมื่อนี้ก็พูดหลายทีนะครับ ไม่ใช่พูดทีเดียว

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ผมก็พยายามจะไม่พูดครับ อาจารย์ครับ ด้วยความเคารพนะครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : คือถ้านั่งเป็นประธาน ก็อย่าพูดเลยครับ ท่านทำตามกฎเกณฑ์เท่านั้นละครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบพระคุณครับ ผมก็มีสิทธิพูดนะครับ เพียงแต่ว่า ท่านสุรชัยเขาถามผม ผมก็ต้องพูดนะครับ ท่านสุรชัยครับ สิ่งที่ผมพูดนะครับ คือ สิ่งที่ท่านให้หาทางออกนะครับ ผมก็กำลังบอกว่าเราลองหาทางออกสิครับ เพราะว่าเราต้องรับผิดชอบร่วมกัน -----

ถ้ากฎหมายออกไปแล้วมีปัญหาแล้วจะทำอย่างไร ก็เป็นเรื่องที่เราช่วยกันนะครับ ถ้าจะพูดมากหน่อย พูดน้อยหน่อยนี่นะครับ มันก็ต้องหาทางออกด้วยกันนะครับ อย่างมาปิดปากกันเลยครับ นะครับ เขาเป็นว่า ผมพยายามให้พูดน้อยที่สุดก็แล้วกันนะครับ ท่านกรรมาธิการครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อาจารย์ครับ ผมจะไม่ใช้วิธีปิดไมค์ (Microphone) กับท่านอาจารย์เลยนะครับ ด้วยความเคารพนะครับ อย่างตอบได้กันเลยครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ดีครับ ผมคิดว่าทางออกนี้ คุณสุรัชชัยมีทางออกอยู่ ก็คือขอมติ ซึ่งผมคิดว่า สิ่งที่คุณสุรัชชัยขอแก้ไขนี้เป็นทางออกที่ดี ท่านอาจจะคิดว่าไม่ใช่ทางออกที่ดี แต่ว่าก็ให้สมาชิกตัดสินใจสิครับว่า เป็นทางออกที่ดีหรือไม่

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ได้รับความเข้าใจนั้นผมให้สมาชิกตัดสินใจนะครับ

(นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านกรรมาธิการมีอะไรครับ

นายพิสิฐ ลี้อาธรรม (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม นายพิสิฐ ลี้อาธรรม ครับ คือเมื่อสักครู่นี้ท่านสุรัชชัยได้ชี้แจงในบางประการ ซึ่งผมคิดว่ามีการพาดพิงในคำอธิบายของผม แล้วก็ได้มีการยกเคส (Case) ขึ้นมา ก็คือเคสของอีแกต (EGAT – Electricity Generating Authority of Thailand) ซึ่งผมคิดว่า ท่านอธิบายได้ไม่ครบถ้วน ก็อยากจะขออนุญาต ขอเวลาท่านชี้แจง

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คือเข้าใจแล้วมั้งครับ

นายพิสิฐ ลี้อาธรรม (กรรมาธิการ) : ครับ ก็สุดแท้แต่ท่านประธานครับ ถ้าท่านประธานเห็นว่าให้ยุติ ผมก็ยินดีครับ ขอขอบคุณมากครับ

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ประไพพิศ ๑๐๕/๒

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
ท่านสุรชัยครับ มีอะไรครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ก็ไม่มีอะไรครับ กำลังจะประท้วง ถ้าเผื่อท่านจะให้
ท่านพิสิฐอภิปราย เพราะการอภิปรายเสร็จสิ้นหมดไปแล้วครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อย่างนั้นลงคะแนนครับ

(นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง)
มีสัตญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ผมจะถามว่า ในมาตรา ๔๒ นี้ครับ พรรคแรกก่อนนะครับ กรรมวิธีการไม่มีการแก้ไข
ท่านสุรชัยขอแก้ไขด้วยครับ ถ้าหากสมาชิกเห็นด้วยกับการแก้ไขของท่านสุรชัย ให้กด
เห็นด้วย หากไม่ต้องการให้มีการเพิ่มเติมด้วยคำดังกล่าวครับ ให้กด ไม่เห็นด้วย นะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ท่านประธานครับ ผม สุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย ครับ
ขออนุญาตครับ ผมว่า หลักเกณฑ์ที่เราใช้กันมาตลอด ก็คือว่า ถ้าเห็นด้วยกับร่างกรรมวิธีการ
กด เห็นด้วย ถ้าไม่เห็นด้วยกับร่างกรรมวิธีการ คือ เห็นด้วยกับร่างที่ผมแปรญัติติ ต้องกด
ไม่เห็นด้วย แล้วทำไมอยู่ ๆ ท่านประธานจะเปลี่ยนหลักเกณฑ์เสียล่ะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อ้อ
เมื่อกี้ผมก็ถามแบบนี้มาตลอดนะครับ ถ้าส่วนใดที่กรรมวิธีการเขาไม่แก้ไขนี่ครับ ผมก็จะถาม
ว่า จะเติมข้อความหรือไม่ ถ้าเติม ก็เห็นด้วย ถ้าไม่เติม ก็ไม่เห็นด้วย นะครับ ก็ถามอย่างนี้มา
ตลอดนะครับ ถามสมาชิกดูได้ ไม่ได้เปลี่ยนแปลงเลยนะครับ แต่ถ้าจะให้ถามแบบนี้ก็ได้ครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : เมื่อกี้ท่านถามนี้ ผมว่า ไม่ใช่อย่างที่ท่านอธิบาย
ให้ผมฟัง ผมถึงได้งงครับ ถ้าท่านอธิบายแล้วไม่งง ผมคงไม่ถามท่านนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านอย่าไปกังวลนะครับ

๒๓๖

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ประไพพิศ ๑๐๕/๓

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ท่านชี้แจงใหม่ครับ เดี่ยวผมจะตั้งใจฟัง

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ผมถามว่า สิ่งที่ท่านขอเติมเข้ามานี้ นะครับ ถ้าสมาชิกเห็นด้วยกับสิ่งที่ท่านเติมนี้ นะครับ ในวาระที่ ๑ นี้ ถ้าสมาชิกเห็นด้วยกับที่ท่านสุรชัยขอเติมเข้ามา ในกิจการของรัฐ อะไรนี้ นะครับ ขอให้กต เห็นด้วย นะครับ ถ้าหากว่า สมาชิกไม่เห็นด้วยกับที่ท่านสุรชัยขอเติมเข้ามา ถ้าไม่เห็นด้วย ก็กต ไม่เห็นด้วย นะครับ เข้าใจง่าย ๆ นะครับ มีท่านใดงใหม่ครับ ท่านสมเกียรติ ครับ

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : ขอบคุณครับท่านประธานครับ ขอความกรุณาท่าน ประธานเริ่มอย่างนี้ใหม่ได้ไหมครับ เพราะว่าเราชินกับระบบนี้แล้ว ก็คือ ถ้าเผื่อว่าใครเห็นด้วย กับกรรมาธิการ นะครับ ก็ให้กตคำว่า เห็นด้วย ถ้าเผื่อไม่เห็นด้วยกับกรรมาธิการ ก็กต ไม่เห็นด้วย แค่นี้ครับ ง่าย ๆ เลยครับ มันจะได้ไม่ง ไม่งจริง ๆ ครับ ขณะนี้ผมก็เริ่มงครับ แต่ถ้าเผื่อว่า เห็นด้วยกับกรรมาธิการ กต เห็นด้วย ถ้าเผื่อไม่เห็นด้วยกับกรรมาธิการ กต ไม่เห็นด้วย ยุติครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ คือผมจะถามตามข้อบังคับเลยนะครับ ญัตติเสนอที่หลังต้องให้ถามก่อนนะครับ อย่างนั้นจะเอา ตามสมาชิกที่เสนอที่หลังนะครับ ลบออกหมดนะครับ ที่ถามเมื่อกี้ นะครับ-----

๒๓๓

สสร ๒๔/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

กุนที่ ๑๐๖/๑

มาตรา ๔๒ วรรคที่ ๑ ดังกล่าวนั้นครับ กรรมวิธีการไม่ได้แก้ไข ถ้าหากท่านสมาชิกเห็นด้วยกับ
กรรมวิธีการที่ไม่แก้ไขนะครับ ให้กด เห็นด้วย ถ้าหากท่านเห็นด้วยกับท่านสมาชิกที่ขอแปรญัตติ
ที่ขอเพิ่มข้อความตามท่านสุรชัยเสนอนี้ครับ ให้กด ไม่เห็นด้วย ชัดเจนนะครับ
เฉพาะวรรคหนึ่งครับ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
มีท่านใดยังไม่ลงคะแนน มีไหมครับ ลงคะแนนครบถ้วนแล้ว ปิดการลงคะแนนครับ เจ้าหน้าที่
รวมคะแนนครับ เห็นด้วย ๓๐ นะครับ ไม่เห็นด้วย ๔๓ งดอกเสียง ๑ นะครับ ก็แก้ไขตามที่
ท่านที่สงวนนะครับ

๒๓๘

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

กุนที่ ๑๐๖/๒

ท่านอาจารย์จรัญ เชิญครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม จรัญ ภัคดีธนากุล กรรมาธิการครับ ผมใคร่ขออรรถสองนะครับ ขอเรียนหรือท่านผู้แปรรูปตีว่า อยากจะขอปรับถ้อยคำ อย่างที่กระผมได้เรียนเสนอไป แล้วก็ถ้าได้ข้อความที่เป็นประโยชน์ มันจะดีกว่าที่เราจะไหวตเอาซ้ายหรือเอาขวานะครับ เพราะฉะนั้นถ้าปรับไม่ได้ เราต้องไหวต ซ้าย ขวา พอไหวตซ้าย ขวา มันก็ชนะกันด้วยจำนวน เราก็จะไม่ได้สิ่งที่ดีที่สุดขึ้นมา ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านเสนอถ้อยคำอีกที่ดีใหม่ครับ จะได้พิจารณาได้ชัดเจน

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ถ้อยคำที่กระผมเสนอ ผมเสนอว่า อย่างนี้ครับ การกำหนดค่าทดแทนตามวรรคหนึ่ง ต้องกำหนดให้อย่างเป็นธรรม อันนี้เป็นหลัก นะครับ โดยคำนึงถึงราคาตลาดที่ซื้อขายกันตามปกติ การได้มา สภาพและที่ตั้งของ อสังหาริมทรัพย์ เอา และ ออกนะครับ ความเสียหายของผู้ถูกเวนคืน และประโยชน์ที่รัฐ และผู้ถูกเวนคืนได้รับจากการใช้สอยอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน ขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อาจารย์จรัญครับ ท่านอาจารย์จรัญครับ พอดีใน พรบ. เวนคืนนี้ นะครับ มันใช้ถ้อยคำ ว่า ราคาที่ซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดของอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืน ท่านสุรชัย จดทันใหม่ครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : พอได้ครับ ตกลงท่านอาจารย์จรัญจะเสนอถ้อยคำ ไหนครับ ถ้อยคำที่ท่านเสนอเมื่อสักครู่ หรือถ้อยคำที่ท่านประธานพูดเมื่อสักครู่ครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมาธิการ) : เท่ากันครับ จะเอาทางไหนก็ได้

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เอาของ อาจารย์จรัญแล้วกันครับ ของอาจารย์จรัญ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ผมทวนนะครับ โดยคำนึงถึงราคาซื้อขายกัน ตามปกติในท้องตลาด อย่างนั้นใช่ใหม่ครับ

๒๓๘

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

กุลนที่ ๑๐๖/๓

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
คือถ้าเป็นไปตาม พรบ. เวนคืนนี้ นะครับ เขาใช้คำว่า ราคาที่ซื้อขายกันตามปกติ
ในท้องตลาดของอสังหาริมทรัพย์ที่ต้องเวนคืน ตามที่เป็นอยู่ในวันนี้ใช้บังคับพระราชกฤษฎีกา
อะไรนั้น นะครับ ท่านอาจารย์จรัญสรุปอีกทีหนึ่งแล้วกันครับ เขาของอาจารย์จรัญ นะครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ต้องกำหนดให้อย่างเป็นทางการ
ใช่ไหมครับ โดยคำนึงถึงราคาซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาด แค่นี้พอ นะครับ -----

ส่วนรายละเอียด ทางกฎหมายเขาจะไปขยายเอา นะครับ แล้วก็ต่อมา เว้นวรรคก็ การได้มา
สภาพและที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์ ความเสียหายของผู้ถูกเวนคืน และประโยชน์ที่รัฐ
และผู้ถูกเวนคืนได้รับจากการใช้สอยอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน ครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
ได้ไหมครับ

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : ครับ ผมยอมรับครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
ของท่านสุรัชย์ครบถ้วนแล้ว นะครับ ของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ วรรคที่ ๑ ครับ ยังติดใจอยู่
ไหมครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง
นะครับ เมื่อเราได้มีการแก้ไขตามที่กลุ่มของคุณสุรัชย์ได้แก้ไข ผมก็ไม่ติดใจครับ ขอบพระคุณ
ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
มาตรา ๔๒ เรียบร้อยนะครับ เชิญท่านเลขาต่อครับ

นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์ (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : ส่วนที่ ๖ สิทธิและ
เสรีภาพในการประกอบอาชีพ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๔๓ ไม่มีการแก้ไข มีผู้แปรญัตติ
ขอสงวนคำแปรญัตติ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
ท่านสุรัชย์ครับ ติดใจไหมครับ ๔๓ ครับ

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : ครับ ๔๓ ผมขอถอนครับ ไม่ติดใจ ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณ
ครับ เชิญท่านเลขาครับ

นายคัมภีร์ ดิษฐาภรณ์ (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : มาตรา ๔๔
มีการแก้ไข มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ส่วนที่แก้ไข ของท่านกรรมาธิการ มาตรา ๔๔ ตัดคำว่า มี เฉย ๆ ใช่ไหมครับ ใช่ไหม
ท่านเลขาครับ

นายคัมภีร์ ดิษฐาภรณ์ (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : มีผู้สงวน
คือ ท่านพิเชียร ครับ พรรคที่ ๒ นะครับ คุณหมอลครับ กลุ่มของท่านพิเชียรนะครับ เชิญครับ

นายธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง : ครับ กราบเรียนท่านประธานและท่านสมาชิก
ที่เคารพครับ เกี่ยวกับมาตรา ๔๔ นะครับ กระผมขอแปรญัตติเพิ่ม คำว่า บุคคลที่เป็น
อาสาสมัครต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานช่วยเหลือทางราชการ คณะกรรมการชุมชนควรได้รับสวัสดิการ
และค่าตอบแทนจากรัฐอย่างเป็นธรรมครับ สืบเนื่องมาจากผมเป็น สสร. ที่ออกไปรับฟัง
ความคิดเห็นจากต่างจังหวัดครับ แล้วก็เมื่อปี ๒๕๔๐ ผมก็ได้รับการขอร้องว่ามีประชาชนกลุ่ม
หนึ่ง ซึ่งเป็นกลุ่มที่พิการทางเศรษฐกิจครับ ปัญหาของเขา ก็คือ เป็นอาสาสมัครต่าง ๆ เมื่อ
ปี ๒๕๕๐ ผมออกไปรับฟัง ก็เป็นปัญหาเดิมครับ เขาขอร้องบอกว่า ปัญหาของเขา ก็คือ ค่า
สวัสดิการตอบแทนต่าง ๆ ที่เขาได้ช่วยเหลือทางราชการ หน่วยงานต่าง ๆ ปรากฏว่า ที่เขารับ
งานไปนะครับ อย่างเช่น อสม. แล้วก็ อสม. อปปร. แล้วก็อาสาสมัครประชาธิปไตย แล้วก็กลุ่ม
แม่ไก่ ลูกไก่อะไรที่เรากำลังจะไปขอร้องให้อาสาสมัครเหล่านั้นที่จะออกไปช่วยเผยแพร่
รัฐธรรมนูญ อาสาสมัครเหล่านี้ งานเขารับผิดชอบนี้แทบทุกกระทรวงครับ ทุกคนมองเข้าไปหา
เขา เห็นเขาก่อนครับ แต่ตอนที่จะให้ค่าตอบแทน ค่าสวัสดิการ ปรากฏว่า มองข้ามเลยครับ
บอกว่า พวกนี้ไม่มีปัญหา แต่เป็นปัญหาครับ ผมออกไปรับฟังความคิดเห็น -----

อย่างเช่น เกี่ยวกับเกษตรกรก็เช่นเดียวกัน ต้องขอขอบพระคุณครับที่กว้างที่ช่วยให้มีสภาเกษตรกรครับ อันนั้นก็เช่นเดียวกัน อสม. อปปร. แล้วก็กลุ่มลูกไก่ แม่ไก่ สีเขียวอะไรที่เรากำลังจะออกไปนั้น เป็นส่วนหนึ่งครับของเครือข่ายทั่วประเทศ การที่เราจะรับฟังความคิดเห็น หรือการที่เราจะทำงานระบบเครือข่ายต่าง ๆ นั้น จำเป็นครับที่จะต้องใช้อาสาสมัครเหล่านั้น เพราะฉะนั้นผมคิดว่า เมื่อปี ๒๕๔๐ ถ้าเปรียบเทียบกับทอดแห ก็เจอปลาตัวที่ อสม. หรืออาสาสมัคร ต่าง ๆ นั้นทอดแหอีกครับ ปีนี้ ปี ๒๕๕๐ ก็เจอปลาตัวเดิมครับ เพราะไปทุกเวทีก็มีขอกันมากเลยนะครับ เพราะเขาบอกว่า เขาไม่มีเวลาเลยที่จะทำมาหากิน เพราะว่าทุกกระทรวง ทบวง กรม มองเห็นเขาก่อน แล้วมอบงานให้ มอบงานให้ ทำงานให้กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ แทบทุกวันครับ รายได้ไม่มีเลยนะครับ หรือค่าตอบแทนก็น้อยนิดวันละร้อยกว่าบาท บางครั้งก็ไม่มี บางครั้งก็ถูกหักค่าอาหาร ค่าอะไร เหลืออยู่ ๖๐ บาทพวกนี้ครับ เป็นกลุ่มหนึ่งที่ทำให้ระบบเครือข่ายของเราครอบคลุมทั่วประเทศได้ ก็คืออาสาสมัครพวกนี้ เพราะฉะนั้นผมคิดว่า ค่าครองชีพเดี๋ยวนี้ก็สูงมากเลยนะครับ ค่าครองชีพสูงมาก ไม่พอเลี้ยงตัว ถ้าเป็นไปได้นะครับ เพื่อให้เขาได้มีเวลาทุ่มเทที่จะทำงานให้กระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานต่าง ๆ นะครับ เพราะฉะนั้นผมจึงขอความเมตตาจากท่านครับ ขอให้บรรจุ มาตรา ๔๔ วรรคสอง ครับ บุคคลที่เป็นอาสาสมัครต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานช่วยเหลือทางราชการ คณะกรรมการชุมชนในเขตอำเภอต่าง ๆ นะครับ แล้วควรได้รับสวัสดิการและค่าตอบแทนจากรัฐอย่างเป็นธรรมครับ ขอแค่เป็นธรรมครับ ทำยที่สุดนี้ ผมต้องขอกราบท่านยกกว้างด้วย เพราะว่า เราจำเป็นที่จะต้องออกไปรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องรัฐธรรมนูญนี้ จำเป็นต้องใช้พวกนี้มากครับ เพราะฉะนั้นขอกราบด้วยครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : พอดีลำดับนี้ครับ ไปเพิ่มวรรคสองของทางคุณหมอธีรวัฒน์นะครับ ก็เลยยังไม่ได้ดูวรรคหนึ่งนะครับ อย่างนั้นท่านเอาวรรคสองให้เสรีจเลยแล้วกันนะครับ แล้วเดี๋ยวค่อยมาว่าวรรคหนึ่งนะครับ วรรคสองที่ท่านคุณหมอขอเพิ่มนะครับ ท่านไพโรจน์ใช้ไหมครับ หรือใครครับ ท่านอาจารย์วุฒิสสาร เฉพาะที่ขอเพิ่มนะครับ

๒๔๓

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

สมร ๑๐๘/๒

รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานครับ ผม วุฒิสาร ตันไชย กรรมาธิการยกกว้างครับ ต่อประเด็นที่ท่านผู้ขอแปรญัตติ ในมาตรา ๔๔ นะครับ เรื่องบุคคลอาสาสมัคร ผมขออนุญาตกราบเรียนว่า ในความเห็นกรรมาธิการเห็นว่า ในหมวดนี้เป็นหมวดที่เป็นหลักประกันในเรื่องของการประกอบอาชีพนะครับ เพราะฉะนั้นการกำหนดเรื่องค่าตอบแทนและรายได้สำหรับอาสาสมัครนั้นนี้ ไม่น่าจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับอยู่ในมาตรานี้ครับ รวมทั้งอย่างยิ่งนี้ ในหลักการของอาสาสมัคร ก็เป็นหลักที่มีสปีริต แล้วก็มีความวิญญูณของการอาสาสมัครอยู่แล้วครับ ดังนั้น ระบบของการตอบแทนจึงเป็นไปตามระเบียบของทางราชการ ยกตัวอย่างเช่น การตอบแทนในเรื่องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะตอบแทนอาสาสมัครนี้ ก็ต้องเป็นไปตามระเบียบ ต่าง ๆ ดังนั้น ถ้าจะมาบัญญัติเอาไว้ในรัฐธรรมนูญ ก็อาจจะทำให้ขัดกับหลักของความเป็นอิสระของหน่วยงานต่าง ๆ ครับ ในเรื่องนี้กรรมาธิการจึงเห็นว่า ยังไม่สมควรบรรจุไว้ครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
คุณหมอบครับ

นายธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง : กราบเรียนท่านคณะกรรมาธิการยกกว้างครับ เกี่ยวกับเรื่องสิทธิเสรีภาพในการประกอบอาชีพครับ แล้วก็ในวรรคหนึ่งนั้น ก็มีบอกว่า บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับหลักประกันความปลอดภัย สวัสดิภาพในการทำงาน -----

รวมทั้งหลักประกันในการดำรงชีวิตครับ ทั้งในระหว่างการทำงาน และเมื่อพ้นภาวะการทำงาน ถึงแม้ท่านคิดว่า ไม่ควรจะมาอยู่ในหมวดนี้ในส่วนที่ ๖ นะครับ ผมอยากให้ท่านพิจารณาว่า ควรจะอยู่หมวดไหนครับ เพราะเราลองข้ามไปข้ามมาอยู่เรื่อยครับ ปี ๒๕๔๐ ก็เช่นเดียวกัน กับออกแบบนี้ครับ แล้วก็ปี ๒๕๕๐ ก็เช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นผมคิดว่า ควรจะไปบรรจุ อยู่หมวดไหนนะครับ แล้วก็เกี่ยวกับที่กรรมาธิการยกร่างบอกว่า อยู่ในหมวดปกครอง ส่วนท้องถิ่น แต่ อสม. ไม่ใช่ปกครองส่วนท้องถิ่นนะครับ ที่สาธารณะสุขไม่มีครับ งบประมาณ สำหรับเรื่องนี้ครับ เพราะฉะนั้นขอให้หาที่บรรจุให้ผมหน่อยครับ จะเป็นในกฎหมายแม่ หรือกฎหมายลูกก็ได้ แต่กฎหมายลูก ผมคิดว่า ปี ๒๕๔๐ ก็บอกว่า จะให้เข้ากฎหมายลูก แต่ปานนี้ก็ยังไม่ออกมาเลยครับ ไม่รู้อย่างไร แล้วก็เขาทำงานด้วยความเหนื่อยยากครับ ถ้ามีโอกาส หรือหาทางให้เขา เขาก็จะได้ช่วยงานทางราชการทำให้ระบบเครือข่ายของประเทศ เรา ระดับรากหญ้ามีความมั่นคง แล้วกระจายออกไปทั่วถึง เพื่อช่วยสร้างประเทศชาติครับ กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่พิการทางเศรษฐกิจครับ เพราะเราก็มองดู คนพิการเราก็มอง คนไม่ สมประกอบอะไรต่าง ๆ แล้วคนเล็กคนน้อยก็มอง แต่กลุ่มนี้พิการทางเศรษฐกิจ อยากขอฝาก ท่านด้วยครับ จะเข้าจุดไหน อย่างไร ไม่เป็นไร ขอให้ได้เพิ่มสวัสดิการให้เขาครับ เพราะผม ออกไปรับฟังทุกเวทีครับ ทั้งปี ๒๕๔๐ และปี ๒๕๕๐ ครับ ขอขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านไพโรจน์ครับ

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม ไพโรจน์ พรหมสาส์น กรรมาธิการ มีผู้บอกว่า การทำงานอาสาสมัคร มันเป็นงานที่สมัครด้วยความสมัครใจ โดยไม่คิดถึงสิ่งที่จะได้รับ หรือผลตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้นนะครับ ถ้าจะเปรียบก็ บอกว่าเปรียบเสมือนนกน้อยตัวหนึ่งบินเข้าไปบนท้องฟ้า มองไม่เห็นร่องรอยอะไรเลย ไม่เหมือนเครื่องบินไอพ่น มันบินไปแล้วก็ยังเห็นร่องรอยอะไรอยู่ เพราะฉะนั้นถ้าหากว่า เรานำเรื่องนี้เป็นหลักการสากลแล้ว ก็คงไม่มีที่ไหนที่จะจ่ายค่าตอบแทนแก่อาสาสมัคร

เหล่านั้นได้อย่างทั่วถึงนะครับ ที่ผมเห็นอยู่ขณะนี้ก็มีอาสาสมัครดินแดนนะครับ ซึ่งเขาทำงานประจำ และต้องอยู่ประจำการต้องทำหน้าที่อย่างเต็มที่นะครับ ตามที่มอบหมาย ก็มีค่าตอบแทนให้ นอกนั้นไม่มีนะครับ อาสาภาค อาสาสมัครดินแดน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนนะครับ ปอดเต็กตั้ง หรืออาสาอะไรเยอะแยะมากมายเลยนะครับ อาสาพัฒนาหมู่บ้านอะไรต่าง ๆ คุณหมอนครับ มีเยอะแยะมากมายเลย ถ้าจะจ่ายอย่างนั้น ผมคิดว่าในหมู่บ้านหนึ่งมีมากมาย รัฐเองก็คงไม่สามารถจะตั้งงบประมาณ แล้วยิ่งถ้าเราไปเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญนะครับ และรัฐทำไม่ได้ ตอบแทนไม่ได้ แล้วคุณหมอบอกว่า จะไปพึ่งเสียงประชามติ เขาขอร้องมา ฟังมา ถ้าได้ก็ดี แต่ถ้าบอกว่า ในหลักการแล้ว รัฐเองไม่ว่าใครมาเป็นรัฐบาล ก็คงไม่สามารถที่จะไปทำอย่างนั้นได้นะครับ เป็นงานอาสาสมัครด้วยใจจริง ๆ เหมือนเราอยากจะสมัครใจไปช่วยทำอย่างนั้นอย่างนี้อะไรสักอย่างหนึ่งนะครับ เพราะฉะนั้นก็ขอเรียนคุณหมอด้วยความจริงใจนะครับว่า เราคงไม่สามารถที่จะบรรจุเรื่องนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญได้ หรือไม่ว่าจะไปอยู่ในหมวดไหนทั้งนั้น ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คุณหมอกรรมาธิการเขาไม่ยอมเพิ่มครับ

นายธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง : ขอนิดหน่อยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอเพิ่มอีกหน่อยครับ ขอเสริมอีกหน่อยครับ

นายธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง : ผมคิดว่านะครับ ถ้าเขาอาสาสมัครแค่วันสองวัน คงไม่มีปัญหาครับ แต่เขาอาสาสมัคร มันทุกกระทรวง ทบวง กรม มองเห็นเขา แล้วก็คำสั่งไปมีขอร้องไป มีอะไรต่าง ๆ ไปครับ มันมีค่ารถ ค่าครองชีพ ค่าอะไรของเขาอยู่ครับ ต้องมองบนพื้นฐานของความเป็นจริงครับ เพราะรัฐธรรมนูญนั้นเราออกไปบอกเขาว่า รัฐธรรมนูญกินได้ รัฐธรรมนูญมีตามวิถีชีวิต มีผลกระทบกับวิถีชีวิตท่านแบบไหน อย่างไร ช่วยบอกมาด้วย ผมก็นำมากราบเรียนแล้ว จะมีวิธีไหนครับ ผมไม่ทราบ ถ้าไม่ได้ในรัฐธรรมนูญ ก็ในจุดไหนอย่างไร ขอความกรุณาด้วย เพราะเราจะต้องออกไปขอประชามติ ซึ่งก็ต้องอาศัยอาสาสมัครเหล่านี้แหละครับท่าน ขอท่านแนะนำด้วยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านเสวตครับ เชิญครับ

นายเสวต ทินกุล : ขอบคุณครับท่านประธาน กราบเรียนท่านประธาน
ที่เคารพ ผม เสวต ทินกุล ครับ คือ ผมเป็นผู้ใช้สิทธิรับรองผู้รับรองนะครับ ขออนุญาตอภิปราย
สักเล็กน้อย

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
ทราบแล้วครับ เชิญครับ

นายเสวต ทินกุล : คือปัญหาในสังคมไทยนะครับ มันไม่เหมือนกัน
ในเมืองใหญ่กรุงเทพก็อาสาสมัครอีกแบบหนึ่ง เพียงแต่ว่าผมกำลังสะท้อนให้คณะกรรมการ
ฟังว่า เอาคนอีสานบ้านเราของผมนี่ ๑. อาชีพเป็นชาวไร่ชาวนา การทำนาไม่มีสิทธิจะได้ขาย
ข้าวหрокครับ แค่พอกินก็ยังไม่พอครับ แล้ววัน วันหนึ่ง ผมอยู่ในชนบทบ้านนอก ตัวผมเอง
ยังมองไม่เห็นว่ ผมจะมีรายได้วันหนึ่งสักสิบบาท ยี่สิบบาท ไม่รู้จะทำอะไร ไม่มีปัญญาเลย
ครับ เขาก็เหมือนกันครับ สิ่งที่เขาทำได้คือว่า แหย่ไข่มดแดงไปขาย เก็บเห็ด หรือว่าเก็บ
ทรัพย์ากร หรือว่าทอดแหหาปลา ถ้าวันไหนโชคดีได้กิน เหลือกินก็ได้ขาย ถ้าไม่มีก็เจ้ากัน ไม่มี
อะไร แต่สังคมดำเนินไป โดยระบบราชการก็ดี ระบบอื่น ๆ ก็ดี เข้าไป ภาคราชการก็ไม่มีกำลัง
เพียงพอที่จะไป เจ้าหน้าที่เพียงพอจัดดูแลพี่น้องประชาชนได้ จึงจะเกิดกระบวนการอาสาสมัคร
ในภาคส่วนต่าง ๆ เกิดขึ้น ตรงนี้ถ้ามองอีกที ถ้าไม่มีใครอาสาเหมือนคนในกรุงนี้ ราชการต้อง
เสียงบประมาณที่ต้องไปจัดการดูแล สุดท้ายมนุษย์เป็นสัตว์สังคม ก็ต้องมาทำร่วมกันนะครับ
เมื่อมาทำร่วมกัน เพื่อสังคม เพื่อท้องที่ของเขา เพื่อชุมชนของเขา เขาก็อาสาออกมา รายได้
จะไปทอดแหหาปลา หรือว่าเกี่ยวข้าว เขาก็ไม่ได้ทำ นอกจากนั้น ไม่ได้เงินก็ไม่เป็นไรครับ
ท่านประธาน ไม่มีปัญหาอะไร แต่เขาต้องเสียค่าน้ำมันมอเตอร์ไซค์ (Motorcycle) ไปด้วย
เสียค่าน้ำมันรถเดินทางไปด้วย ในภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ผมถามว่า เป็นธรรมกับเขาหรือไม่
อันนี้เป็นข้อที่ท่านอาจารย์ธีรวัฒน์ ขออนุญาตต้องเอ่ยนาม เป็นการแปรญัตติมา เพียงแต่ว่า
อาจจะนำเสนอกับท่านกรรมาธิการไม่เข้าใจแค่นั้นเองว่า เหตุผลเป็นเพราะอะไร ดังนั้น จึงขอ
ฝากคณะกรรมการได้โปรดพิจารณา ผมเพียงแต่พูดถึงว่ มีการตอบแทนบางส่วน เช่น
ค่าน้ำมันรถเดินทางหรืออื่น ๆ เล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่ใช่ว่าเป็นเงินเดือน เบี้ยหวัดนะครับ เพราะฉะนั้น

ในส่วนนี้ คือเราต้องเลี้ยงงบประมาณทางราชการอยู่แล้วในการที่จะส่งคนเข้าไป เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไป อันนี้เซฟ (Save) กว่า ประหยัดกว่า ใช้เป็นบางครั้งบางคราว คือ ไปยาก็เขา อย่างน้อยให้เขารู้สึกว่าเขาอยากจนอยู่แล้ว รัฐเหลียวแล ดูแลเขาอยู่ อย่างน้อยจะได้มีกำลังใจในการช่วยกันสามัคคีกัน อย่างเช่น วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นในวันนี้ แถว ๆ ในเมืองกรุง ผู้คนเหล่านี้ อาสาสมัครเหล่านี้ เขาไปพูดจาหรือช่วยรัฐด้วย แล้วถ้าหากเกิดเราไม่ดูแลเขา ฐะไม่ใช่ ใครเขาอยากจะทำล่ะครับ ผมจึงขอฝากคณะกรรมการแต่เพียงแค่นี้ครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : มีท่านใดจะตอบไหมครับ อาจารย์ปกรณ์ครับ

นายปกรณ์ ปรียากกร (กรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพ ผม ปกรณ์ ปรียากกร กรรมการ ผมขอเรียนต่อท่านผู้แปรรูปคดีนี้ครับว่า ในส่วนนี้เป็นส่วนที่ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ ถ้าเรามองในเรื่องของส่วนนี้ เราจะเห็นว่า สิ่งที่ท่านผู้แปรรูปคดีได้เสนอเข้ามามันเป็นงานคนละลักษณะกับเรื่องของ การประกอบอาชีพ อันนั้นเป็นประการแรกนะครับ ในประการที่ ๒ ในฐานะที่ผมเองทำงานในด้านของการอาสาสมัครมาตั้งแต่เด็ก ๆ นะครับ จนถึงบัดนี้ หลายส่วนก็ยังส่งเสริมงานอาสาสมัครทางด้านต่าง ๆ อยู่เสมอ จิตวิญญาณของการทำงานอาสาสมัคร ผมคิดว่า มันมีลักษณะเฉพาะที่โลกทั้งหลายก็ได้พิจารณาเรื่องนี้ด้วยความรู้สึกที่เราเข้าใจในสิ่งเหล่านี้เป็นอย่างดี และในขณะเดียวกัน สิ่งที่เขาจะมาช่วยเหลือในทางราชการนี้ นะครับ ในหลาย ๆ เรื่อง ในส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ก็ได้มีเรื่องของการจัดสรรงบประมาณในการที่จะตอบแทนเท่าที่จะทำได้ -----

งานทางด้านอาสาศาสตร์ ทางด้านสาธารณสุขเอง เท่าที่ผมมีข้อมูลอยู่นี้ นะครับ เขาก็ได้รับคำตอบแทนในบางส่วน ได้รับสวัสดิการในบางด้าน ส่วนในงานอาสาศาสตร์ที่เกี่ยวพันกับงานของท้องถิ่นนี้ นะครับ ทางด้านของท้องถิ่นแต่ละแห่งนี้ ก็สามารถที่จะสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ เหล่านั้น ถ้าเราไปยกเอาเรื่องนี้ขึ้นมาเป็นอยู่ในส่วนของการประกอบอาชีพแล้วนี้ มันก็จะไปทำลายจิตวิญญาณของการทำงานอาสาศาสตร์ อย่างที่พวกเราทราบกันดี แต่ถ้าไปดูในเรื่องของในส่วนอื่น ๆ ในเรื่องของเขามีสิทธิได้รับสวัสดิการจากรัฐ ในลักษณะกรณีต่าง ๆ นั้น มันก็อยู่ในส่วนอื่น ๆ ของกฎหมายอยู่แล้ว ผมอยากจะขอความกรุณาจากท่านผู้แปรรูปคดี นะครับว่า กรณีนี้ถ้าเราใส่ไว้ บรรจุไว้ในส่วนนี้ จะทำให้หลักของกฎหมายมันสับสนไปทั้งหมดครับ นะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
คุณหมอบครับ คงเข้าใจแล้วครับ

นายธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง : กราบเรียนท่านประธานครับ ผมคิดว่า เกี่ยวกับเรื่องจิตวิญญาณนี้มีครับ เกียรติมี แต่กล่องไม่มี อันนั้นเป็นปัญหาครับ อย่างท่านผู้ทีกล่าวมา ผมคิดว่าอันนั้นฐานะท่านเป็นแบบนั้น ท่านก็คงทำได้ครับ เรื่องเกียรติ แต่ชาวบ้านที่เขาธิบดีชอบมาจริง ๆ ครับ เป็นปัญหาจริง ๆ ครับ เขาก็ไม่ได้ขอว่าวันละเท่าไร อะไรขอให้ความเป็นธรรมครับ ซึ่งถ้าคิดว่า มาตรานี้ ในส่วนนี้ไม่สมควรบรรจุ ผมอยากจะขอฝากว่า ควรจะไปบรรจุอยู่จุดไหน เพราะเกี่ยวกับเรื่องคนที่ไว้ที่อยู่อาศัย และไม่มีรายได้อะไร อันนั้น เขาก็ยังได้รับการดูแล อันนี้คนที่ช่วยทำงานให้ประเทศชาติ ให้กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ นั้น ผมคิดว่า ควรจะดูแลเขาด้วย คงไม่ได้เอาว่า เป็นเท่านั้นเท่านั้นอะไร ขอให้บรรจุไว้ แล้วแต่กฎหมายกำหนด หรืออะไรก็ได้ หรือไปอยู่ส่วนไหน อย่างไร ขอฝาก ไว้ด้วยครับ ถ้าไม่นั้นก็ ผมอยากจะขอให้ตกลงคะแนนกันเลยครับ เพราะทุกท่านก็ได้ใช้อาสาศาสตร์เหล่านี้ในการที่จะรับฟังความคิดเห็นมาแล้ววนะครับ ขอขอบพระคุณครับ

(นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง)
มีสัตญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ผมจะถามท่านสมาชิกแล้วครับ ผมว่าเป็นที่เข้าใจแล้วละครับ ว่าควรจะมี หรือไม่มี จะเติมหรือไม่เติมนะครับ ถามแบบเมื่อไหร่ครับ จะได้ไม่สับสน ถ้าหากว่าท่านสมาชิกเห็นด้วยกับร่างเดิมของกรรมาธิการที่ไม่ได้เติมข้อความนะครับ เอาเฉพาะเติมข้อความอีกวรรคหนึ่ง เป็นวรรคที่ ๒ นี้ครับ ที่ไม่ได้เติมข้อความนะครับ เอาเป็นตามร่างกรรมาธิการนะครับ ส่วนรายละเอียดเดียวกันของท่านอื่น ๆ นะครับ เอาเฉพาะของคุณหมอมธีร์วัฒน์ที่ขอเติมมาอีก เป็นวรรคที่ ๒ นะครับ ถ้าท่านสมาชิกเห็นด้วยกับร่างของกรรมาธิการที่ไม่มีการเติมข้อความวรรคที่ ๒ ให้กด เห็นด้วย หากท่านสมาชิกเห็นด้วยว่า จะให้เพิ่มข้อความตามที่คุณหมอมธีร์วัฒน์เสนอ ให้กด ไม่เห็นด้วย นะครับ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : มีท่านใดยังไม่ลงคะแนนมีไหมครับ ลงคะแนนครบถ้วนแล้ว ปิดการลงคะแนนนะครับ เจ้าหน้าที่รวมคะแนนครับ เป็นไปตามร่างเดิมของกรรมาธิการนะครับ ๖๐ เสียง ไม่เห็นด้วย ๙ งดออกเสียง ๔ ไม่ลงคะแนน ๑ นะครับ

๒๕๐

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

รัศมี ๑๑๑/๓

ที่นี้ในส่วนรายละเอียดของร่างกรรมการนี้ นะครับ ที่มีสมาชิกขอแปรญัตติ
มีท่านอาจารย์วิชัย รูปขำดี กับ ท่านสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย นะครับ เชิญอาจารย์วิชัยครับ

- ๑๑๒/๑

นายวิชัย รูปขำดี : ขอขอบคุณครับ กราบเรียนท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ ผม วิชัย รูปขำดี สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ในมาตรา ๔๔ นี้ครับ เป็นมาตราที่เพิ่มใหม่ มาจากรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ซึ่งก็ถือว่า เป็นประเด็นที่ดี แต่ที่นี้ถามว่า ถ้าดีแล้วเอามา แปรญัติดีทำไม ประเด็นของการแปรญัติดีอยู่ที่ว่า อยากจะขอความชัดเจน ความกระจ่าง และ ถ้าหากว่า มีข้อความที่สามารถจะทำให้มาตรานี้มีความชัดเจน แล้วก็ประโยชน์ อย่างเช่นที่ เราได้พิจารณากันมาแล้วที่ผ่านมา ก็จะเป็นผลดีนะครับ สิ่งที่คุณได้พิจารณาไว้ ก็คือว่า มี ๒ ประเด็นครับ

ประเด็นแรก เรื่องการมีสิทธิของบุคคลในการมีหลักประกันความปลอดภัย และสวัสดิภาพในการทำงานนั้นนี้ ยังขาดความชัดเจนว่า ในการที่จะได้รับหลักประกันนั้น ใครเป็นเจ้าของภาพ ในข้อความมาตรานี้มีได้บอกให้ชัดเจนไว้ เนื่องจากว่า ในความเป็นจริง เจ้าของนั้นนี้อาจจะมีได้หลายด้านด้วยกัน เช่น รัฐอาจจะเป็นเจ้าของ เอกชนอาจจะ เป็น นายจ้างซึ่งเป็นเจ้าของ หรือถ้าหากว่า การทำงานนั้นเป็นงานอิสระที่ทำเป็นอาชีพของตัวเอง ใครจะเป็นผู้รับผิดชอบ ผมยกตัวอย่างนี้ครับว่า กรณีเกษตรกรที่มีอาชีพทำการเกษตร แล้วก็ไป ฉีดยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้า แล้วก็ในท้ายที่สุดนี้ก็มีความสุขเสื่อมโทรม ตรงนี้หลักประกัน ความปลอดภัยในการทำงาน สวัสดิการในการทำงานนั้นนี้จะได้อย่างไร แล้วใครจะเป็น ผู้รับผิดชอบ ในข้อความตอนท้ายนะครับ ในเรื่องของหลักประกันในการดำรงชีพ ตรงนี้ ก็เช่นเดียวกันนะครับ คำว่า การดำรงชีพ ก็คงจะเป็นคำที่กว้าง แล้วก็ในแง่ของการตีความ ก็คงจะครอบคลุมค่อนข้างกว้างขวาง ในนั้นนี้ก็ยังบอกว่า ะหว่างการทำงาน แล้วก็เมื่อพ้นจาก การทำงาน ซึ่งก็ช่วยให้เห็นว่า ระหว่างทำงาน แล้วก็ภายหลังจากการทำงาน แต่ว่าการดำรงชีพ นี้ก็ค่อนข้างจะไม่ทราบว่า จะรวมถึงอะไรบ้างนะครับ ในกรณีนี้ผมยังอยากจะพิจารณาร่วมกัน กับทางท่านสุรชัย ซึ่งมีข้อความที่ขยายความแล้วชัดเจนว่า การดำรงชีพนั้นในด้านใดบ้าง นะครับ เนื่องจากของกลุ่มผมที่เสนอไว้เนี่ย ยังไม่ได้เสนอข้อความขยายมา ดังนั้น จึงมีข้อความ เติมไปว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่เนื่องจากว่า เราก็ทราบว่า ข้อความนี้นี้อาจจะ สามารถใช้ มาตรา ๒๘ วรรคสาม ซึ่งก็จะอธิบายคลุมได้ ดังนั้น ถ้าหากว่ามีข้อความขยาย

๒๕๒

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

วสันต์ ๑๑๒/๒

ทางผมก็จะขอไม่ติดใจกับข้อความที่ ๒ เรื่อง ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่ก็ยังอยากให้เห็น
ว่า การที่จะได้รับสวัสดิภาพ แล้วก็ความปลอดภัยนั้นนี้ ใครจะเป็นผู้รับผิดชอบ -----

- ๑๑๓/๑

นั่นก็คือว่า ขอความกระจ่างว่า ท่านกรรมาธิการยกร่างนี้จะช่วยขยายความ หรือให้ความชัดเจนว่า ในกรณีที่ผมเรียนแล้วทั้งสาม ก็คือว่า ถ้ารัฐเป็นเจ้าของ นายจ้าง เป็นเจ้าภาพ แล้วก็ผู้ทำงานมีอาชีพเป็นของตัวเองอย่างนั้นนะครับ ใครจะรับผิดชอบส่วนใด จึงเสนอเพิ่มคำว่า จากรัฐ หรือนายจ้าง ต่อจาก สวัสดิภาพในการทำงาน แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นนะครับ ก็ขอความกรุณาให้ช่วยกันพิจารณาข้อความด้วยนะครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านสุรัชย์ครับ ตีใจใหม่ครับ

นายสุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย : ครับ ตีใจครับ ท่านประธานครับ
เรียนท่านประธาน ท่านกรรมาธิการยกร่าง เพื่อนสมาชิกที่เคารพทุกท่านครับ ผม สุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย ในฐานะผู้แปรญัตติ มาตรา ๔๔ นะครับ เรียนอย่างนี้ครับว่า เหตุผลที่ผม จำเป็นต้องแปรญัตติในมาตรา ๔๔ นั้นครับ สืบเนื่องมาจาก เมื่อผมอ่านข้อความแล้วนี้ ผมไม่มีความเข้าใจ ผมเรียนท่านประธานครับว่า เมื่อผมซึ่งเป็นนักกฎหมายอ่านแล้วยังไม่เข้าใจ ผมเชื่อว่าพี่น้องประชาชนไม่เข้าใจ ผมต้องขอบคุณท่านกรรมาธิการยกร่างที่มีแนวคิด ในการที่จะเพิ่มหลักประกันชีวิตให้กับพี่น้องประชาชน ซึ่งบทบัญญัติอย่างที่ปรากฏในร่าง มาตรา ๔๔ นี้ไม่มีอยู่ในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ เป็นของใหม่ครับ แล้วผมในฐานะที่เป็น ประธานกรรมาธิการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนภาคกลาง ซึ่งผมรับผิดชอบพื้นที่ ในการรับฟังความคิดเห็นของพี่น้องประชาชน ๒๕ จังหวัด บวกกับอีก ๑ กรุงเทพมหานคร ผมเอามาตรา ๔๔ นี้ไปเสนอพี่น้องประชาชน เป็นจุดขาย เพื่อช่วยบรรเทาให้พี่น้องประชาชน เห็นดี เห็นงาม แล้วในที่สุดจะนำไปสู่การเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ว่า นี่คือการก้าวหน้า มากกว่าของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ แต่ผมได้รับคำถามจากพี่น้องประชาชนมาครับท่านประธาน เขาถามผมมาว่า หลักประกันที่เขียนไว้ในมาตรา ๔๔ ที่บอกว่า บุคคลย่อมมีสิทธิ ได้รับหลักประกันความปลอดภัย อันนี้อ่านแล้วก็เข้าใจครับ คือหลักประกันความปลอดภัย และสวัสดิภาพในการทำงาน รวมทั้งหลักประกันในการดำรงชีพ ทั้งในระหว่างการทำงาน และเมื่อพ้นภาวะการทำงาน คำถามที่พี่น้องประชาชนถามกลับมาก็คือว่า หลักประกันในการ ดำรงชีพนั้น หมายถึงอะไร ประกอบไปด้วยอะไรบ้าง ที่เขาจะอาศัยสิทธิในมาตรา ๔๔ นี้ เรียกร้องจากรัฐได้ ตรงนี้มันไม่มีความชัดเจนในเรื่องของหลักประกันในการดำรงชีพ

ผมเรียนอย่างนี้ครับว่า เวลาเราเขียนรัฐธรรมนูญนั้น มีหลักการง่าย ๆ นิดเดียวครับ กระชับ ภาษาง่าย อ่านแล้วต้องเข้าใจทันที เหมือนกับที่พี่น้องประชาชนในส่วนภูมิภาคบอกว่า อยากได้รัฐธรรมนูญที่กินได้ นั่นหมายความว่า อ่านแล้วสัมผัสได้ จับต้องเป็นรูปธรรมได้ อ่านแล้วรู้ว่า รัฐกำลังสื่อสารว่ารัฐจะจัดหลักประกันอะไรให้กับพี่น้องประชาชน ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผมจึงได้ขอใช้สิทธิแปรญัตติ เพื่อขยายความให้มีความชัดเจนว่า หลักประกันในการดำรงชีพที่พี่น้องประชาชนมีสิทธิที่จะได้รับทั้งในระหว่างการทำงาน และเมื่อพ้นภาวะการทำงานนั้น ได้แก่ เรื่องของรายได้ ได้แก่ เรื่องของสวัสดิภาพในการทำงาน และได้แก่ เรื่องสวัสดิการสังคม ตรงนี้คือสิ่งที่ประชาชนเขาอยากได้ เท่านั้นละครับ เขาก็คิดว่า เขามีหลักประกันในการดำรงชีพ ก็จะฝากผี ฝากไข้ไว้กับผู้บริหารประเทศไทยในอนาคตว่า จากนี้ไปในฐานะที่เป็นประชาชนคนไทยเขาจะมีหลักประกันที่มั่นคงในการดำรงชีพ อีกเหตุผลหนึ่งที่ผมอยากจะทำกรรมาธิการยกเว้นให้ท่านประธาน และท่านกรรมาธิการยกเว้น ได้นำไปประกอบการพิจารณา ก็คือ ท่านเขียนเองในมาตรา ๒๔ วรรคสอง ท่านเขียนว่า ประชาชนที่ถูกละเมิดเรื่องสิทธิ เสรีภาพ สามารถไปใช้สิทธิทางศาลได้ -----

ใช้สิทธิทางศาลได้ นั่นหมายความว่า เรากำลังจะยืนยันหลักการในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของพี่น้องประชาชนให้สอดคล้องกับหลักการที่เราพยายามเขียนร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ โดยตัดคำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ออกไป ก็โดยหลักการสำคัญที่เห็นตรงกันว่า เพื่อให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้เขียนแล้วใช้งานได้ทันที มีผลทันที แล้วเพื่อรองรับหลักการตรงนี้อีกชั้นหนึ่ง เราก็ไปเพิ่มในมาตรา ๒๘ วรรคสองว่า สิทธิที่ดี เสรีภาพที่ดี ของพี่น้องประชาชนที่เขียนในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เขียนแล้วใช้งานได้จริง ถ้ารัฐไม่ปฏิบัติตาม ประชาชนฟ้องรัฐให้ปฏิบัติตามได้ โดยอาศัยช่องทางมาตรา ๒๘ วรรคสอง ผมก็กำลังมองครับว่า ถ้าประชาชนจะอาศัยช่องทางในการฟ้องรัฐ ในมาตรา ๒๘ วรรคสอง คดีขึ้นสู่ศาลไปแล้วนี้ ศาลจะตัดสินเพื่อคุ้มครองพี่น้องประชาชนให้ได้รับการคุ้มครอง คือ หลักประกันในการดำรงชีพได้อย่างไร ถ้าท่านไม่เขียนเสียให้ชัดเจนว่า หลักประกันในการดำรงชีพนั้นประกอบไปด้วยหลักประกันในเรื่องอะไรบ้าง สุดท้าย ผมขอกราบเรียนท่านกรรมาธิการยกกว้างผ่านท่านประธานครับว่า ท่านอย่ากรุ่นาซึ่งแจ่มจนะครับว่า หลักประกันรายได้นั้นไม่สามารถจัดได้ เพราะติดขัดเรื่องงบประมาณ ท่านกรุ่นาอย่างซึ่งแจ่มจนะครับว่า หลักประกันรายได้เขียนในรัฐธรรมนูญไม่ได้หรอก เพราะพี่น้องประชาชนมีหลายระดับ มีรายได้ต่างกัน ไม่รู้จะให้หลักประกันกับประชาชนที่มีรายได้ต่างกันได้อย่างไร ผมเรียนว่า มาตรา ๔๔ นี้ ไม่ใช่มาตราที่จะมาเขียนให้พี่น้องทุกคนมีความเป็นอยู่สุขสบาย ประเทศไทยยังไม่สามารถพัฒนาไปสู่จุดที่ทำให้คนไทยทั้ง ๖๕ ล้านคน มีความสุขสบาย โดยเพียงแต่การออกกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับฉบับเดียวเท่านั้นเอง แต่เรากำลังจะบอกว่า เรากำลังจะทำให้คนไทยทั้ง ๖๕ ล้านคน อย่างน้อย ๆ เขาก็จะมีหลักประกันในการดำรงชีพ พูดภาษาไทย แปลเป็นภาษาไทย ก็คือเรากำลังจะบอกกับพี่น้องประชาชนว่า มาตรา ๔๔ คือมาตราที่จะบอกกับพี่น้องประชาชนว่า จากนี้คุณไม่อดตาย เท่านั้นล่ะครับ ไม่ได้ขอความร่ำรวยจากรัฐ ส่วนเรื่องของสวัสดิภาพในการทำงาน และสวัสดิการสังคมก็เช่นเดียวกัน ผมว่า อยู่ที่แนวความคิด แล้วก็นโยบายของท่านกรรมาธิการยกกว้าง ที่ท่านกำลังจะเสนอหลักประกันให้กับพี่น้องประชาชนผ่านมาตรานี้ เมื่อท่านกล้าเสนอหลักการใหญ่ ซึ่งท่านเป็นคนเปิดประเด็นมาตรา ๔๔ นี้มาเอง ท่านจึงควรที่จะต้องมีความกล้าว่า ตรงนี้ คือ การเพิ่มรายจ่ายให้กับแผ่นดินแน่นอน เพราะฉะนั้น

เมื่อท่านเป็นผู้เปิดประเด็นตรงนี้ขึ้นมาเอง ผมนำเสนอประเด็นนี้เป็นจุดขายให้กับพี่น้องประชาชนในพื้นที่ภาคกลาง ๒๕ จังหวัด กับบวกรีก ๑ กรุงเทพมหานครไปแล้ว ตามร่างฉบับรับฟังความคิดเห็นของท่าน และผมเชื่อว่า ประธานรับฟังความคิดเห็นทั้ง ๔ ภาค ก็สื่อสารกับพี่น้องประชาชนทุกภาคไปเรียบร้อยแล้ว เมื่อท่านกล้าที่จะเสนอหลักประกัน ซึ่งเป็นของใหม่ ให้กับพี่น้องประชาชน อย่าตอบว่า ไม่มีงบประมาณ อย่าตอบว่า มาตรการนี้ สร้างภาระงบประมาณให้กับแผ่นดิน เพราะถ้าท่านที่แจ่มอย่างนั้น ผมจำเป็นต้องถามท่านล่วงหน้าเลยว่า แล้วท่านร่างมาตรการนี้ขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์อะไร ทั้งหมด ก็คือ เหตุผลที่ผมต้องขอกราบเรียนที่ประชุมแห่งนี้ว่า เป็นเหตุผลที่ผมขอแปรญัตติในมาตรา ๔๔ เพื่อสร้างความชัดเจนในหลักการที่ท่านกรรมาธิการได้กรรณายกร่างไว้ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ
ท่านกรรมาธิการ ท่านไหนครับ อาจารย์วุฒิสารครับ

รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานครับ
ผม วุฒิสาร ตันไชย กรรมาธิการ ครับ ขออนุญาตกราบเรียนท่านผู้มีเกียรติที่ได้อภิปราย
ในมาตรา ๔๔ ที่เกี่ยวข้องกับหลักประกัน ผมขออนุญาตกราบเรียนอย่างนี้ครับว่า -----

ในส่วนที่เป็นเรื่องที่เป็นกรอบของหลักประกัน การที่กรรมการไม่ได้ระบุเรื่องของรายได้ สวัสดิภาพการทำงาน และสวัสดิการสังคมไว้ มีเหตุผลสองสามประการครับ แล้วก็ไม่ได้เกี่ยวข้องกับงบประมาณ

ประการแรก ก็คือว่าหลักประกันของบุคคลผู้อยู่ในหมวดนี้ คือ หลักประกันของบุคคลผู้ประกอบอาชีพ ซึ่งผู้ประกอบอาชีพมีหลายส่วนนะครับ ดังนั้น หลักประกันในเรื่องของการประกอบอาชีพนั้น จึงมีหลักประกันที่กำหนดเอาไว้ทั้งในภาวะการทำงานและพ้นภาวะการทำงาน แต่อย่างไรก็ตามครับ ในหลักประกันทั้งหมดนี้ ผมขออนุญาตกราบเรียนว่า แนวทางหรือที่มาของหลักประกันมีหลายอย่าง หลักประกันอันเกิดจากที่จะทำให้เฉพาะกลุ่มผู้มีปัญหาหรือผู้ขาดโอกาส นี่ก็เป็นหลักประกันอย่างหนึ่งครับ ที่เราเรียกว่า การสังคมสงเคราะห์ หลักประกันประการที่ ๒ คือ หลักประกันในการที่เป็นหลักประกันว่าบุคคลทั่วไปสามารถจะได้รับประโยชน์จากสวัสดิการสังคม จากการจัดบริการของรัฐ ซึ่งเราเรียกว่าเป็นการบริการสังคม หลักประกันประการที่ ๓ อาจจะมาจากหลักประกันที่เรียกว่า เป็นหลักประกันในการประกันตน ดังนั้น หลักประกันที่มาจาก ๓ แหล่งนี้ จึงเอาไปใช้กับบุคคลในหลายสถานะ ในบุคคลที่ขาดแคลนหลักประกันในเรื่องของการช่วยเหลือทางสังคมเป็นหลักใหญ่ หลักประกันของบุคคลทั่วไปที่นอกเหนือจากสภาพบังคับการทำงานและความปลอดภัยในการทำงานที่กฎหมายแรงงานได้กำหนดแล้ว ก็มีหลักประกันในเรื่องการจัดสวัสดิการสังคม ซึ่งในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็ได้อำนาจและตราเอาไว้หลายอย่าง ซึ่งอยู่ในหมวดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ รวมทั้งสิทธิของประชาชนในโอกาสที่ได้รับการบริการจากรัฐ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการศึกษา เรื่องของสุขภาพอนามัย และเรื่องอื่น ๆ หลักประกันประการที่ ๓ ที่ผมกราบเรียนว่า เป็นหลักประกันเพื่อการประกันตน เป็นหลักประกันที่เกิดจากระบบที่หลายฝ่ายร่วมกันในการที่จะประกันตนเอง บางระบบ รัฐ นายจ้าง และลูกจ้างร่วมกัน บางระบบเป็นเรื่องของเฉพาะนายจ้าง แล้วก็ลูกจ้าง ดังนั้น เมื่อแหล่งที่มาของหลักประกันหลักประกันของสภาพการทำงานมีความแตกต่างกัน ในมาตรานี้ จึงไม่สามารถไปกำหนดในเบื้องต้นได้ว่า จะมีหลักประกันในส่วนที่เป็นรายได้สักเท่าไร ในส่วนที่จะเป็นเรื่องของความปลอดภัย ในเรื่องของสวัสดิการสังคมอย่างไร เราจึงพยายามที่จะเปิดโอกาสที่จะ

ขยายขอบเขต ถ้าท่านอ่านดูจะเห็นว่าประเด็นที่จะเห็นว่า ตามที่ท่านสมาชิก ท่าน สสร. วิชัย
 นะครับ ท่านอาจารย์วิชัย ขอประทานโทษที่เอ่ยนาม ว่า ขอให้กำหนดว่า ทั้งนี้ ตามกฎหมาย
 บัญญัติ แล้วอาจารย์ก็ไม่ตั้งใจ เพราะจริง ๆ แล้วในบทเฉพาะกาล ในมาตรา ๒๙๓
 ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนดเอาไว้แล้วว่า กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๔๔ ต้องตราให้
 เสร็จภายใน ๑ ปี ดังนั้น กรอบในการปฏิบัติที่จะมีผลบังคับใช้ตามมาตรา ๔๔ จึงเป็นกรอบ
 ที่จะต้องไปคำนึงถึงกฎหมายที่มีอยู่เดิมด้วยว่า เราจะคำนึงถึงหลักประกันในระดับมาตรฐานใด
 ในเรื่องใดบ้าง

ประการที่ ๒ ครับ ที่ผมขออนุญาตกราบเรียนว่าในประเด็นที่ท่านอาจารย์วิชัยได้
 กรณมาแปรญัติตีว่า ที่มาของหลักประกันนั้น จากรัฐ หรือนายจ้าง อย่างที่ผมกราบเรียนละครับ
 ว่า แหล่งที่มาของทรัพยากรในการสร้างหลักประกัน ในการดำรงชีพของผู้ใช้แรงงานนั้น
 หรือผู้ประกอบการอาชีพด้วยตนเองนั้น มิได้มีเฉพาะรัฐและนายจ้าง ระบบประกันตนเองก็เป็นอีก
 ระบบหนึ่ง ระบบการออมก็เป็นอีกระบบหนึ่ง ดังนั้น ในระบบทั้งหมดนี้ จึงต้องกลับมาคิดครับว่า
 หากเราไปเขียนจำกัดตัวเองเอาไว้ในมาตรานี้ อาจจะทำให้เราเสียโอกาสในการพิจารณาถึง
 กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นแตกต่างกัน มีความสามารถในการที่จะใช้ระบบประกัน
 ใช้ระบบสวัสดิการสังคม และใช้ระบบการช่วยเหลือจากรัฐแตกต่างกัน ดังนั้น การเปิดไว้
 แล้วก็กำหนดเอาไว้ในกฎหมายบทเฉพาะกาล ในมาตรา ๒๙๓ น่าจะเป็นการเปิดโอกาส
 ที่กว้างขวางกว่า และเป็นหลักประกันที่ชัดเจนกว่า ในการที่จะเป็นหลักใหญ่สำหรับผู้ประกอบ
 อาชีพทั้งหมดครับ จึงขออนุญาตกราบเรียนว่า ในความเห็นกรรมาธิการจึงเห็นว่า การคงไว้
 ในความเห็นกรรมาธิการนั้นน่าจะเปิดกว้าง แล้วก็เหมาะสมครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :

ท่านอาจารย์วิชัยครับ

นายวิชัย รูปขำดี : ขอขอบคุณท่านประธานครับ ผม วิชัย รูปขำดี อีกครั้งนะครับ
 เนื่องจากว่า การเปิดกว้างนั้นก็คงจะดี -----

แต่ว่าในขณะที่เดียวกันนี้ ก็อาจจะมีปัญหา ในแง่ที่ว่า ถ้ามีการประกันตนเอง
ประกันชีวิตนี้ บางครั้งเราจะพบว่าบริษัทประกันชีวิตก็จะผลักระไปให้กับภาครัฐ หรือว่า
ภาคเอกชนอื่น ๆ ก็ตามนะครับ ดังนั้นตรงนี้ค่อนข้างจะต้องมองอย่างกว้างขวาง
และก็ลึกซึ้งด้วยนะครับ ผมขออนุญาตให้ท่านกิตติ ตีรเศรษฐ์ ซึ่งเป็นผู้รับรองนะครับ ได้กรุณา
ชี้แจงเพิ่มเติมในประเด็นที่ท่านมีอยู่ด้วยนะครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
เชิญอาจารย์กิตติครับ

รองศาสตราจารย์กิตติ ตีรเศรษฐ์ : กราบเรียนท่านประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ
ที่เคารพ กระผม กิตติ ตีรเศรษฐ์ สสร. หมายเลข ๐๐๖ นะครับ ในมาตรา ๔๔ ที่กำลังอภิปราย
กันอยู่นี้ นะครับ ก็เป็นมาตราที่ทางกรรมาธิการยกร่างได้กรูณาบัญญัติขึ้นมาใหม่
เพิ่มเติมนอกเหนือจากรัฐธรรมนุญ ๒๕๔๐ นะครับ เพื่อเพิ่มสิทธิของบุคคลที่จะได้รับ
หลักประกันจากรัฐในการทำงานให้เป็นไปได้โดยความปลอดภัยและมีสวัสดิภาพ รวมทั้งการได้รับ
หลักประกันในการดำรงชีพที่ได้รับมาตรฐาน ทั้งในระหว่างการทำงานและเมื่อพ้นภาวะการ
ทำงานจากรัฐ ตามที่รัฐจะได้ตรากฎหมายกำหนดรายละเอียดในการได้รับสิทธิดังกล่าว
ของบุคคลต่อไป นะครับ ซึ่งเมื่อสักครู่ท่านกรรมาธิการ ขอประทานโทษที่เอ่ยนาม ท่านอาจารย์
วุฒิสาร ก็ได้กรูณาอธิบายว่า ในมาตรา ๒๙๓ ในบทเฉพาะกาล ก็ได้มีการบัญญัติว่า จะต้องมีการ
ตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องของมาตรา ๔๔ ให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปี ซึ่งเรื่องนี้ผมคิดว่า
เป็นประโยชน์สำหรับบุคคลในวัยทำงานเป็นอย่างยิ่ง นะครับ โดยเฉพาะในแต่ละปี เรามีบุคคล
ที่เป็นผู้พิการ หรือทุพพลภาพ นะครับ หรือป่วยด้วยโรคร้ายแรง ซึ่งเกิดขึ้นมาจากการทำงาน
เป็นจำนวนไม่น้อย นะครับ เพราะฉะนั้น การจัดให้มีหลักประกันในเรื่องนี้ ไม่ว่าจะเรื่องหลักประกัน
ความปลอดภัย และสวัสดิภาพในการทำงานก็ดี หลักประกันในการดำรงชีพ ทั้งในระหว่างการทำงาน
และเมื่อพ้นภาวะการทำงานก็ดี นะครับ อันนี้จะเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้าง แต่ที่
เพื่อนสมาชิก ขอประทานโทษที่เอ่ยนาม ท่านสุรชัย ก็ได้้นำเรียนต่อท่านประธานและผ่านไปยัง
ท่านกรรมาธิการทุกท่านแล้วว่า ในเรื่องนี้จะเป็นเรื่องที่สิ้นเปลือง แล้วก็อาจจะต้องใช้จ่าย
งบประมาณจากรัฐเป็นจำนวนมาก ถ้าหากว่า ไปกำหนดไว้ว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องที่รัฐจะต้อง

เป็นผู้กำหนดให้มีหลักประกันแต่เพียงฝ่ายเดียว ซึ่งกระผมเห็นว่า ในบางเรื่องนะครับ เรื่องของการจัดให้มีหลักประกันความปลอดภัยในการทำงาน น่าจะเป็นเรื่องที่น่าายจ้าง ผู้ที่จ้างบุคคลในการทำงานน่าจะมีส่วนที่จะต้องดูแลในส่วนนี้ด้วยนะครับ เพราะฉะนั้น ถ้าหากว่า เรื่องนี้มีได้มีการบัญญัติให้ชัดเจน ก็จะเป็นภาระของรัฐอยู่ไม่น้อยนะครับ อันนี้ กระผมจึงใคร่จะขอให้ท่านกรรมาธิการได้พิจารณาในประเด็นนี้โดยละเอียดด้วยครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ส่วนของกรรมาธิการนี้จะมีปรับถ้อยคำได้ไหมครับ

นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล : ท่านประธานครับ ผม กฤษฎา ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านกฤษฎา เชิญครับ

นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล : ขอบพระคุณครับ ท่านประธานครับ ท่านประธานที่เคารพครับ ผม กฤษฎา ให้วัฒนานุกูล ครับ ในฐานะเป็นผู้ร่วมสนับสนุน การยื่นแปรญัตติของท่านสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย ในประเด็นตรงนี้นะครับ ผมคิดว่า ต้องขอขอบพระคุณทางท่านกรรมาธิการยกร่างนะครับ ที่ได้มีเรื่องและประเด็นใหม่ในส่วนตรงนี้นะครับ ผมคิดว่า การแปรญัตติในส่วนของกลุ่มของผมที่แปรญัตติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องหลักประกัน ทั้งรายได้ สวัสดิภาพการทำงาน และสวัสดิการทางสังคมนั้นนะครับ จะเห็นได้ชัดนะครับว่า ใน ๓ ความหมาย ไม่ว่าจะเรื่องรายได้ สวัสดิภาพในการทำงาน และสวัสดิการทางสังคมนั้น เป็นเรื่องของสากล ในความเป็นสากลในปัจจุบันนี้นะครับ ซึ่งตรงนี้ ในเมื่อท่านกรรมาธิการยกร่างได้นำประเด็นตรงนี้ ซึ่งเป็นการพัฒนาอย่างยิ่งในเรื่องของการให้หลักประกันกับประชาชนที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงในการทำงาน เป็นคนในวัยทำงาน นั้นนะครับ ผมคิดว่า ในส่วนของกรณีหลักประกันในเรื่องรายได้ สวัสดิภาพการทำงาน และสวัสดิการสังคมนั้น ก็เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งนะครับ ที่ควรจะต้องเพิ่มเข้าไปนะครับ -----

เพื่อให้ความชัดเจนในเรื่องของคำว่า หลักประกัน นะครับ ตรงนี้จะทำให้มีความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น ของการกำเนิดรัฐธรรมนูญฉบับนี้นะครับ ตรงนี้ก็ขออนุญาตนำเรียนท่านประธาน ผากไปยังทางกรรมาธิการด้วย ขอบพระคุณมากครับท่านประธาน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านสุรชัยครับ ผมก็เห็นด้วยกับท่านนะครับ ในหลักการนะครับ แต่ผมก็ยังนึกไม่ออกว่า
รวมทั้งมีหลักประกันรายได้นี้นะครับ วิธีการนี้จะไปทำอย่างไรครับ ทำให้ประชาชน
มีหลักประกันรายได้นี้นะครับ คือ เหตุผล ฟังดูก็น่าจะดี แต่ผมยังนึกไม่ออกจริง ๆ นะครับ
ก็ขออนุญาตให้ท่านเสรีมาให้เข้าใจด้วยแล้วกันครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : เรียนท่านประธานอย่างนี้ครับ ผมเคยทดสอบ
ตัวเองนะครับ พอผมร่างเสร็จก่อนอื่น ผมทดสอบตัวเองอย่างนี้ครับ ทดสอบแบบไม่มีสิ่งที่ผมขอ
แปรญัตติเพิ่มเติม ก็คือ คงเหลือข้อความว่า รวมทั้งมีหลักประกันในการดำรงชีพ อ่านแล้ว
ไม่ทราบท่านประธานรู้สึกอย่างไรกับผมหรือเปล่าว่าคืออะไร หลักประกันในการดำรงชีพ
ไม่รู้ว่าคุณจะได้อะไรจากรัฐ คือ ผมลองเปรียบเทียบทั้ง ๒ รูปแบบ ทั้งรูปแบบที่มีข้อความ
กับรูปแบบที่ไม่มีข้อความ เสร็จแล้วผมสับสนครับว่า อ่านแล้วไม่เข้าใจความหมายของคำว่า
รัฐจะจัดหลักประกันในการดำรงชีพให้กับผม คือ หลักประกันในเรื่องอะไร ผมไม่ได้คิดเอง
อย่างที่ผมชี้แจงท่านประธานไปแล้วครับว่า ประชาชนเขาถามผม เวลาผมไปเปิดเวทีรับฟัง
ความคิดเห็น ผมก็มาทดสอบตัวเองเช่นเดียวกัน แล้วผมก็เกิดความรู้สึกอย่างเดียวกัน
ก็เลยคิดว่า แนวทางหนึ่งที่จะช่วยคลี่คลายทำให้เกิดความชัดเจนในมาตรา ๔๔
ก็ลองมาพิจารณาว่า อะไรบ้างที่จะเป็นหลักประกันให้ชีวิตของมนุษย์ ซึ่งขณะนี้จำกัดอยู่ใน
มนุษย์ที่เป็นประชาชนชาวไทย ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้ เขาจะรู้สึกว่า
เขามีความมั่นคงภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ การดำรงชีวิตของมนุษย์เท่าที่พอจะดำรงชีพอยู่ได้
ต้องการหลักประกันในเรื่องอะไรบ้าง ก็มองไปที่น่าจะเป็นเรื่องรายได้ที่พอดำรงชีพนะครับ
สวัสดิภาพในการทำงาน เขาทำงานด้วยความปลอดภัย เขามีหลักประกันในเรื่องรายได้ เขามี

๒๖๒

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

วิรุทัย ๑๑๗/๒

สวัสดิการจากรัฐ หรือที่เรียกว่า สวัสดิการสังคม เจ็บไข้ได้ป่วย มีรัฐดูแลเรื่องค่ารักษาพยาบาล ให้ เท่านี้ผมเชื่อว่า ประชาชนพอใจแล้วครับ นอกเหนือจากนี้เป็นเรื่องที่ประชาชนต้องดิ้นรนช่วยเหลือตัวเอง นี่คือภาพที่ผมพยายามจะแปรญัตติและสร้างภาพตรงนี้ขึ้นมา เพื่อเติมเต็มความหมายคำว่า หลักประกันที่รัฐจะจัดให้ ตามมาตรา ๔๔ ครับ ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คือ ส่วนอื่นนะครับ คือ กรรมการจะเห็นอย่างไรผมก็ไม่แน่ใจนะครับ แต่ส่วนอื่นนี้ ผมก็เห็นด้วยกับท่านนะครับ สวัสดิภาพ สวัสดิการสังคมอะไรนี้ เพียงแต่ว่า อยากให้กฎหมายนี้มันออกไปแล้วมันปฏิบัติได้นะครับ ก็เลยนึกไม่ออกว่า วิธีจะไปรับรองให้มีหลักประกันรายได้นี้ ทุกคนจะต้องมีหลักอะไร อย่างไร ท่านลองช่วยคิดด้วยนะครับ กรรมการ เชิญครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ผมขออนุญาตอย่างนี้ได้ไหมครับ ท่านประธานครับ ถ้าอย่างนั้น ก็เอาส่วนของท่านวิรัช รูปชาติ ที่ท่านเสนอแปรญัตติไว้ ก็คือ ข้อความตอนท้าย แล้วเรามาช่วยกันคิด ตอนนั้น ตอนที่เราจะออกกฎหมายลูก ก็คือ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ เราก็ไม่ต้องมาคิดกันทั้งหมดตอนนี้ เราเอาแต่หลักการไว้ก่อนครับ วางแต่หลักการไว้ก่อน ประชาชนจะได้เกิดความมั่นใจ ส่วนรายละเอียดได้มากน้อยแค่ไหน ไปว่ากันตามกฎหมายลูกดีไหมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ท่านใดครับ ท่านเลขาครับ เชิญครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม สมคิด เลิศไพฑูรย์ ก็ขออนุญาตรับของท่านวิรัช รูปชาติ ตามที่ท่านสุรชัยแนะนำได้ไหมครับ ต่อท้ายคำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ น่าจะตรงกันแล้วนะครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ที่นี้ส่วนของท่านอาจารย์วิรัช ที่มี จากรัฐหรือนายจ้าง นี้รวมด้วยไหมครับ ไม่ใช่ ผมถามความชัดเจนนะครับ อาจารย์กิตติครับ

๒๖๓

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ปทิตตา ๑๑๘/๑

รองศาสตราจารย์กิตติ ตีรเศรษฐ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม กิตติ ตีรเศรษฐ ถ้าหากว่า เรื่องของการได้รับหลักประกันจากรัฐหรือนายจ้าง สามารถไป กำหนดไว้ในกฎหมายได้ ก็ไม่ขัดข้องครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : โดยสรุป ก็คือของท่านอาจารย์วิชัยนะครับ ที่เสนอข้อความ จากรัฐหรือนายจ้าง นี้ ตกลงข้อความตรงนี้ ไม่มีนะครับ ส่วนของท่านสุรชัยก็เป็นไปตามเสนอ แต่เอาของท่านอาจารย์วิชัย คำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ มาต่อท้าย อย่างนี้หรือเปล่าครับ อย่างไรครับ ต้องสรุปให้ชัดเจนครับ ท่านพูดไม่หมดนะ เมื่อก็พูดถึงเฉพาะอาจารย์วิชัยอย่างเดียว

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ผมฟังว่า ท่านสุรชัยไม่เอาคำของท่าน แต่เอาคำของท่านวิชัยแทน คือมีคำว่า ทั้งนี้ ตามที่ กฎหมายบัญญัติ ใช่ไหมครับ ท่านสุรชัยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอความชัดเจนอีกทีครับ ท่านสุรชัยครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ต่อท้ายที่ผมแปรญัตติไว้เพิ่มคำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ตรงกันใหม่ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ยังไม่ตรงครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ยังไม่ตรงหรือ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คือ ทางกรรมธิการนี้เห็นว่า ถ้าเอาถ้อยคำของอาจารย์วิชัย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ไว้ นี้ นะครับ ก็เข้าใจว่า ท่านสุรชัยคงไม่ติดใจถ้อยคำที่ท่านสุรชัยแปรญัตติไว้ ก็คือ ให้เป็นไปตามที่ กฎหมายบัญญัติ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ไม่ตรงกันแล้วถ้าอย่างนั้น ที่ผมบอกว่า ให้เพิ่ม คำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ตามที่ผมแปรญัตติไว้นี้นะครับ ก็เพื่อไม่ให้ผูกมัดรัฐ มากเกินไป แต่ขณะเดียวกัน คือ ออกมาตรงกลาง ขณะเดียวกันเราก็บอกให้ประชาชนรู้ว่า

อย่างน้อย ๆ กฎหมายลูกที่จะออกมานั้นนี้ จะพูดเรื่องอะไรบ้างที่เป็นหลักประกันในการดำรงชีพให้กับประชาชน ก็คือ จะพูดเรื่องรายได้ พูดเรื่องสวัสดิภาพในการทำงาน และสวัสดิการสังคม ส่วนพูดแล้วมากน้อยแค่ไหน หลักการออกจะมาจะเข้มข้นแค่ไหน ก็เปิดกว้างให้เป็นไปตามที่กฎหมายจะบัญญัติในอนาคตครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ของท่านอาจารย์กิตติก็เช่นเดียวกัน เข้าใจว่า มีของท่านสุรชัย ท่านก็จะตัดของท่านออกนะครับ เมื่อสักครู่นี้ไหมครับ

รองศาสตราจารย์กิตติ ตีระเศรษฐ์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพครับ กระผม กิตติ ตีระเศรษฐ์ ครับ คือในความเข้าใจ ก็คือว่า ในส่วนคำแปรญัตติของท่านวิชัย ได้เป็นผู้เสนอแปรญัตติ แล้วผมเป็นรับรองนั้น จะมีอยู่ ๒ ส่วนคือ จากรัฐและนายจ้าง ส่วนหนึ่งแล้วก็ต่อท้ายด้วยว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ เมื่อสักครู่ท่านกรรมาธิการ ขอประทานโทษที่เอ่ยนาม ท่านอาจารย์สมคิดได้พูดว่า จะเพิ่มว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งผมก็ได้นำเรียนว่า ถ้าหากว่า เรื่องของหลักประกันจากรัฐหรือนายจ้างสามารถไปกำหนดได้ในกฎหมายบัญญัติได้ อันนี้ก็ไม่ติดใจแล้วครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอบพระคุณครับ อาจารย์วุฒิสสาร หรืออาจารย์สมคิดครับ อาจารย์สมคิด เชิญครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม สมคิด เลิศไพฑูรย์ กรรมาธิการ ก็ขอรับคำของกลุ่มท่านวิชัย รูปขำดี นะครับ คือ เดิมคำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ แล้วก็ขอถอนของกรรมาธิการนะครับ เอาตามของท่านวิชัย รูปขำดี และจะขออนุญาตท่านวุฒิสสารช่วยชี้แจงเหตุผลต่อเนื่องด้วยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เชิญครับ
รองศาสตราจารย์วุฒิสสาร ต้นไชย (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธาน ผมวุฒิสสาร ต้นไชย ครับ กรรมาธิการยกร่าง ผมขออนุญาตกราบเรียนว่า ในหลักการที่ท่านสุรชัย ขอประทานโทษที่เอ่ยนาม ได้ให้ความเห็นเรื่องหลักประกัน ผมคิดว่า เราคิดตรงกันครับ เพียงแต่ประเด็นที่ผมพยายามที่จะอธิบายให้กับท่านประธานผ่านไปยังท่านสมาชิก ก็คือว่า

๒๖๕

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ปทิตตา ๑๑๘/๓

การที่เรากำหนดเรื่องรายได้ หรือสวัสดิการสังคมอย่างเดียวนั้นนี่ จริง ๆ แล้วอาจจะทำให้แล้ว ระบบความคิด และระบบการจัดการของเราแคบ และหลายคนก็อาจจะมองว่า เป็นภาระ ในเรื่องของการใช้ทรัพยากรของรัฐ อย่างที่กราบเรียนครั้นว่า ในเรื่องของหลักประกันของบุคคล ในการทำงานนั้นนี่ มีความหลากหลายในแง่วิธีการ ทั้งในระบบการช่วยเหลือทางสังคม ทั้งในระบบการจัดบริการของรัฐ และในระบบของการประกันตน ในขณะที่เดียวกัน ในแต่ละวิธีการก็มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย คือ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ของแต่ละคนไม่เท่ากัน ภาระของครอบครัวก็เป็นส่วนหนึ่งครับ ที่จะทำให้เราต้องพิจารณาว่า บุคคลใดพึงได้รับมาตรการในการดูแลจากรัฐ หรือจากนายจ้าง หรือจากระบบด้วยวิธีการอันใด ดังนั้น เมื่อกลุ่มเป้าหมายมีความแตกต่างกันแล้วนี่นะครับ เมื่อมาพิจารณาเนื้อหาสาระ ในเรื่องของหลักประกันในการดำรงชีพ -----

ผมเข้าใจว่า จริง ๆ แล้วหลายท่านก็คงเข้าใจตรงกันครับว่า หลักประกันในการดำรงชีพนั้น ก็คือ การที่จะได้รับการดูแลตั้งแต่เรื่องของรายได้ เรื่องของสภาพการทำงาน เรื่องของความปลอดภัย ในชีวิต ทรัพย์สิน เรื่องของสุขภาพอนามัย เรื่องของการได้รับโอกาสในการศึกษา รวมไปถึง ครอบครัว นั่นก็แปลว่า ในเนื้อหาของสาระของหลักประกันในการดำรงชีพของประชาชน ผู้ประกอบอาชีพทั้งหลายนี้ ย่อมมีความจำเป็นแตกต่างกัน และในสาระเหล่านี้ก็มีเงื่อนไขของการใช้ทรัพยากร คือ งบประมาณที่ต่างกัน ดังนั้น ด้วยความที่ผม ขออนุญาตกราบเรียนว่า เมื่อเราพิจารณาในมาตรฐานนี้ เราพูดถึงในระหว่างการทำงาน และหลังพ้นการทำงาน ซึ่ง ๒ ลักษณะนี้ ในเงื่อนไขเวลาที่มีความแตกต่างกันอีก ด้วยความแตกต่างอันนี้ทั้งหมดจะรับ ท่านประธานครับ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของวิธีการในการสร้างหลักประกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ กลุ่มเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเนื้อหาของสาระในที่เป็นรายละเอียดของหลักประกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของระยะเวลาที่เกี่ยวข้องในระหว่างการทำงาน หรือหลังพ้นการทำงาน เรื่องทั้งหมดนี้ยึดโยงกับระบบทรัพยากรทั้งหมด และยึดโยงกับที่มาของทรัพยากร ซึ่งผม กราบเรียนแล้วครับว่า ที่มาของทรัพยากรส่วนหนึ่งมาจากงบประมาณแผ่นดิน ที่มาของทรัพยากรอีกส่วนหนึ่งอาจจะมาจากระบบนายจ้าง แต่ที่มาอีกส่วนหนึ่งคือมาจาก ระบบที่ลงทุนด้วยตัวเอง คือการประกันตน แล้วในแต่ละสาระสำคัญนั้น ก็มีวิธีการที่มา แตกต่างกัน ผมยกตัวอย่างเช่น ในขณะที่เรากำลังรณรงค์เรื่องของการส่งเสริมให้มีการออม เพื่อการยังชีพยามชรา หลักการแบบนี้ก็จะเป็นหลักประกันเรื่องรายได้เหมือนกัน แต่ไม่ใช่ หลักประกันที่มาจากรัฐ แต่เป็นหลักประกันที่เกิดจากตัวบุคคลผู้เอาประกันตน ดังนั้น ที่ผม กราบเรียนว่า การเปิดกว้างนี่นะครับ จริง ๆ แล้วเราสามารถอธิบายได้ รวมทั้งกฎหมายนี้คงต้อง กลับไปดูครับว่ากฎหมายที่จะออกจากนี้ไปภายใน ๑ ปี ซึ่งผมได้กราบเรียนแล้วว่า ได้บรรจุ เอาไว้แล้วในบทเฉพาะกาล ในมาตรา ๒๙๓ จึงเป็นการเปิดโอกาสมากกว่าการปิดโอกาส ที่จะ ทำให้เราเห็นความรอบคอบในการจัดการเรื่องหลักประกันนี้ทั้งหมดให้กับบุคคลผู้ประกอบ อาชีพ ทั้งในภาวะการทำงานและหลังภาวะการทำงาน กระผมจึงคิดว่าการเปิดกว้างไว้น่าจะ

๒๖๓

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ประไพพิศ ๑๑๙/๒

เป็นประโยชน์กว่าต่อการทำให้ประชาชนเกิดประโยชน์ในอนาคตครับ กราบขอบพระคุณ
ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ มีอะไรครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ เนื่องจากกรรมาธิการ
มีการแก้ไขในมาตรานี้ครับ ผมมีสิทธิพูดไม่ใช่หรือครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ประเด็นไหนครับ อาจารย์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : มาตรา ๔๔ ครับ ในบรรทัดที่ ๒
ท่านมีการแก้ไข ท่านเห็นไหมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ตัดคำว่า มี ไปหรือครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ใช่ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ใต้ครับ
ประเด็นคำว่า มีหลักประกัน เชิญครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ เมื่อกรรมาธิการมีการ
แก้ไขตรงนี้ ผมอยากจะเรียนว่า ที่ท่านสุรชัยพูดมานั้นนะครับ ผมอยากจะขอร้องคุณสุรชัยว่า
จริง ๆ แล้วทำได้ยากจริง ๆ เรื่องที่ทำเรื่องรายได้แล้วทั้งหลายนั้นนะครับ ผมเห็นด้วยกับ
กรรมาธิการ ผมคิดว่า อันนี้ถ้าจะเปิดให้กว้างไว้ อาจจะเป็นประโยชน์กว่า นี้ผมเรียนนะครับ
ผมคิดว่า อันนี้น่าจะ เมื่อก็ไปเรียนท่านสุรชัยว่า ถ้าอันนี้ไปใช้ของอาจารย์วิชัย รูปขำดี
ผมคิดว่า อันนี้น่าจะพอไปได้ ก็ฝากตรงนี้นะครับ ส่วนที่ผมหาเรื่อง ที่บอกว่า มันเดิมมา
ก็เพราะว่าจะได้ถูกต้องตามข้อบังคับนะครับ ขอบพระคุณครับท่านประธาน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ก็ถูกละครับ ถ้าผิด ก็ไม่ให้พูดหรือครับ ท่านสุรชัยครับ พิจารณาแล้วพอจะรับกันได้ไหมครับ

๒๖๘

สสร ๒๓/๒๕๕๐

ประไพพิศ ๑๑๙/๓

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : เรียนท่านประธาน ผมกำลังทบทวน
กลับไปกลับมา เพราะว่าผมเรียนครับว่า ที่ผมขอแปรญัตตินี้ไม่ใช่อะไรครับ ผมแปรเพื่อช่วย
กรรมาธิการยกวาง เพราะกลัวว่า เขาบอกว่า เขียนกฎหมายแล้วอ่านไม่รู้เรื่องว่า กำลังจะให้
หลักประกันอะไรกับประชาชน ผมก็กำลังจะช่วยว่า เพิ่มเติมในรายละเอียด ทีนี้ถ้าท่านคิดว่า
ที่ท่านเขียนไว้ดีอยู่แล้ว แล้วก็ทิ้งไว้ว่า ให้เป็นไปตามกฎหมายที่ออกขึ้นในอนาคตนะครับ -----

- ๑๒๐/๑

กรอบของกฎหมายที่จะออกตาม มาตรา ๔๔ ท่านกำหนด ๑ ปี อยู่ในมาตราไหนครับ
มีกำหนดเวลาในการออกใหม่ครับ กฎหมาย ตามมาตรา ๔๔

นายวิชัย รูปขำดี : มาตรา ๒๙๓ ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ได้ใหม่ครับ ท่านสุรชัยครับ เจอหรือยังครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : เจอแล้วครับ แต่ผมก็จะขออนุญาตเรียนทั้งค้างไว้
นะครับ ผมจะพยายามให้เรื่องมันผ่านไปให้ได้ครับ ก็ไม่ติดใจ แต่ผมเรียนว่า เขียนอย่างนี้
จะมีปัญหาต่อไปในอนาคตนะครับ เรื่องของข้อถกเถียงในการดำรงชีพ เพราะท่านไม่ได้ตีกรอบ
ที่จะเป็นหลักการสำคัญในการออกกฎหมายลูกในอนาคตเลยนะครับ ไม่ติดใจครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอบพระคุณครับ ก็เป็นไปตามร่างที่กรรมาธิการเห็นด้วยกับท่านอาจารย์วิชัยนะครับ
อย่างนั้นผ่าน เฉพาะส่วนท้ายครับ เฉพาะตามที่กฎหมายบัญญัติ ส่วนแรกไม่ติดใจไปแล้ว
ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์
ปิ่นทอง ผมคิดว่า ที่กรรมาธิการขอแก้ไขนี้ ท่านต้องถามเสียก่อนว่า มีผู้ใดติดใจหรือไม่
เผื่อว่ามีที่ผมหยิบขึ้นมาเมื่อคืนนี้ ผมไม่ติดใจ แต่ที่น่าจะอภิปราย

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ด้วยเหตุนี้อยากจะเรียน
ท่านประธาน หรือท่านประธานถามตรงนี้ก็ก่อน ผมมีเรื่องติดพันตรงนี้นะครับ เดี่ยวผมจะช่วย
ที่ประชุมครับ ไม่มีอะไร

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
มีท่านใดติดใจใหม่ครับ ที่กรรมาธิการแก้ไขครับ อาจารย์วัชรครับ ตัดคำว่า มี คำเดียวนะครับ

นายวัชร หงส์ประภัศร : มาตรา ๔๔ นะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ๔๔
ครับ

นายวิชา หงส์ประภัสร์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม วิชา หงส์ประภัสร์ กระผมขอความกรุณาให้บันทึกเจตนาของกฎหมายฉบับนี้ ตามที่ท่าน อาจารย์วุฒิสสารได้พูดเอาไว้ในวันด้วยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ มีบันทึกอยู่แล้วครับ จุดหมายเหตุก็บันทึกตลอดครับ แล้วตอนนี้ก็สามารถค้นได้ นะครับ ไม่มีติดใจส่วนที่กรรมาธิการตัดข้อความนะครับ อาจารย์เจิมศักดิ์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผมเกรงว่า ประเด็น เราจะปิดประชุมเสียก่อน อยากจะเรียนท่านประธานว่า มาตรา ๓๕ นี้ เราได้รับทำเกินไป นิดหนึ่ง ก็คือว่า หลังจากที่คุณสุรัชชัยบอกว่า ไม่ติดใจ แล้วเราก็ผ่านไปเลย โดยที่กรรมาธิการเอง ก็ยืนยันขอแก้ไข แก้ไขตัวเองนะครับ ก็คือ ได้แปรญัตติตัวเองในมาตรา ๓๕ แต่ว่าไม่ได้มีการ พิจารณากันเลย พอคุณสุรัชชัยบอกว่า มาตรา ๓๕ ไม่ติดใจ ก็เปลี่ยนเป็น ๓๖ ผมได้ไปเอา รายงานการประชุมทั้งหมดมานั่งดูเรียบร้อย ผมเกรงว่า เดี่ยวมันจะไม่ถูกต้องครับ เพราะฉะนั้น ผากท่านประธานไว้ก็แล้วกันว่า เราอาจจะต้องทำเสียให้ถูกต้อง แต่ว่า จะเก็บไว้วันพรุ่งนี้ก็ได้ แล้วก็อาจจะพิจารณาไปเสียพร้อม ๆ กันกับมาตรา ๔๕ นะครับ ซึ่งมีข้อความอะไรคล้าย ๆ กัน อยู่ นะครับ ท่านประธานครับ ผมคิดว่า อันนั้นก็จะเป็นระบบที่พวกเราจะคิดอะไรไปพร้อม ๆ กัน นะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คือตอน ๓๕ นี้ นะครับ ไม่มีสมาชิกติดใจนะครับ คือ ถ้ามีนะครับ สมาชิกจะต้องยกมือ นะครับ จะถามตลอดครับ มีท่านใดติดใจอะไรไหมนะครับ ถ้าไม่มีก็จะผ่าน

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านไปดูสิครับ ผมมีรายงาน การประชุมอยู่ที่มือ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ไม่มีสมาชิกติดใจครับตอนนั้น ไซ้ไหมครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : มิได้ครับ พอคุณสุรัชชัยบอกว่า เรื่องนี้ พอเลขาบอกว่า มาตรา ๓๕ พอบอกเสร็จ คุณสุรัชชัยก็บอกว่า ไม่ติดใจ พอไม่ติดใจป็น

๒๓๑

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

กุนที่ ๑๒๐/๓

เลขากีอ่าน ๓๖ ไปเรื่อยเลยตรงนั้นนะครับ เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็ต่อกลับมาดูว่าที่กรรมการ
แก้ไขอยู่

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คือ
อย่างนี้อาจารย์ครับ วิธีนี้นะครับ พอท่านเลขากีอ่านว่า มีการแก้ไข ถ้าสมาชิกตั้งใจ
ต้องยกมือนะครับ ต้องยกมือตอนที่เขาบอก แก้ไข แต่ที่นี้สมาชิกไม่ยกมือเลยสักท่านเดียว
นะครับ ถ้าไม่ยกมือ ก็ถือว่า ไม่มีใครตั้งใจไปแล้วนะครับ อย่างนั้นคราวหน้านี้นะครับ พอท่าน
เลขากีอ่านว่า มาตราที่มีการแก้ไข ถ้าท่านตั้งใจนี้นะครับ กรุณายกมือทันทีเลยนะครับ ถ้าไม่
ยกมือนี้อีกถือว่าไม่ตั้งใจนะครับ อย่างนั้นจบมาตรา ๔๔ นะครับ -----

- ๑๒๑/๑

๒๓๒

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

นงลักษณ์ ๑๒๑/๑

ส่วนที่ ๗ นั้น ขอเป็นประชุมต่อในวันพรุ่งนี้ ๙ โมงครึ่งนะคะ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : และท่านประธานจะวินิจฉัยว่าอย่างไรครับ ที่บอกว่ามันผ่านไปตอนนั้น พวกเราก็ใหม่หะครับ ไม่ได้เคยทำรัฐธรรมนูญมาก่อน เพราะฉะนั้น เมื่อผมท้วงติงว่า มาตรา ๓๕ ในวันนี้มันผ่านไปโดยที่ไม่ได้พิจารณากันจริง ๆ และมันมีการแก้ไข สองสามจุด มันไม่ใช่ไม่มีการแก้ไข

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : มันมี ข้อผิดพลาดใหม่ครับ ที่ท่านอาจารย์เห็น คิดว่าผิดใหม่

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : มันมีเพื่อเป็นบรรทัดฐานของ มาตราอื่นครับ ไม่อย่างนั้นแล้วมันจะไม่สอดคล้องกัน ที่แปรญัตติไว้

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ เอาเป็นว่า เดี่ยวก่อนประชุมพรุ่งนี้อย่างไร อาจารย์ลองคุยกับทางยกร่างดูซิครับ แต่การที่ ดำเนินการดังกล่าวเมื่อก็ถูกต้องไปแล้วหะครับ แต่ถ้าอาจารย์เห็นว่า มันมีอะไรที่เป็นปัญหา หรือไม่ถูกต้อง อาจารย์ก็คุยกับท่านอาจารย์สมคิดก่อนแล้วกันหะครับ พรุ่งนี้ และถ้ามันมี ข้อผิดพลาดค่อยมาว่ากัน แต่กระบวนการนี้ถามถูกต้องไปหมดแล้วหะครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ผมคิดว่าคงไม่ใช่เรื่องของกรรมาธิการ ยกร่างหะครับ มันเป็นเรื่องของสภา

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เปล่า ถามประเด็นก่อนสิครับ จะได้ว่ามันเรื่องอะไร เพราะตอนนี้อาจารย์พูดถึงนี้หะครับ ยังไม่รู้ รายละเอียดว่ามันคืออะไร

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ก็มาตรา ๓๕ ทุกคนก็มีเอกสารอยู่ในมือ ก็ช่วยดูแล้วก็จะเอาอย่างไรก็เอา แต่ว่าผมก็เห็นว่า ตอนนั้นมันไปอย่างรวดเร็ว และผมก็เบรก (Break) ไม่ทันหะครับ ผมก็ช่วยดูให้ท่านนั้นหะครับ แล้วก็ยังกลัวว่า จะจำไม่ได้อีก ก็ไปเอา รายงานการประชุมมาดู แล้วก็เดินถามคนว่า เฮ้ย อันนี้เป็นอย่างไร จำได้ไหม ทุกคนก็ยืนยัน ตรงกันว่า มันผ่านไปอย่างรวดเร็วตอนนั้น

๒๓๓

สสร ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

นงลักษณ์ ๑๒๑/๒

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครบ
ก็ถามแล้วครับ ไม่มีใครตั้งใจตอนนั้นครับ คือพอท่านเลขาอ่านแล้ว ไม่มีใครยกมือเลยครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ตกลงท่านจะเอาอย่างนั้นใช่ไหมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
คือไม่ได้เอาอย่างนั้น อาจารย์ไปดูก่อนว่า ถ้ามันมีปัญหาแบบนี้ครับ มาคุยกัน เพราะว่ากฎหมาย
ถ้ามันออกไปผิด ๆ มันก็ไม่ดีใช่ไหมครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ครับ ผมถึงถามว่า ถ้าเราจะพิจารณ
กันเสีย ก็ในเมื่อมันยังไม่พิจารณา ก็พิจารณากันเสีย ก็แค่นั้นเอง หรือท่านจะเก็บไว้วินิจฉัย
พຽ່ງนี้ ท่านก็ไปดูเอาที่แล้วก็แล้วกันครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อาจารย์
หมายความว่า อาจารย์จะพิจารณาคืนนี้เลยใช่ไหมครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : พิจารณาพຽ່ງนี้ครับ แต่ว่าผมกลัวว่า
วันนี้จะบอกเสียก่อน พຽ່ງนี้จะได้มาถึงได้พิจารณากัน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ก็ทราบแล้วครับ ก็บอกพຽ່ງนี้ให้ดูกันอีกทีนะคะครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อย่างนั้น
ส่วนที่ ๗ ก็ไปต่อพຽ່ງนั้นนะคะ วันนี้หมดระเบียบวาระการประชุมแล้ว ขอปิดประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๒๒.๐๕ นาฬิกา

การประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๒๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)
วันอังคารที่ ๑๒ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

รายนามคณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา	นายจเร พันธุ์เปรื่อง	รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
	นางสาวยุพา ศิริประภาพร	ผู้อำนวยการสำนักgrayงานการประชุม และชวเลข

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

นางนัยนา เปรมประพันธ์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานชวเลข ๓
นางบังอร วิบูลโกศล	เจ้าหน้าที่ชวเลข ๘
นางนนท์สภรณ์ ขุนทองจันทร์	เจ้าหน้าที่ชวเลข ๘
นางสาวฐานวีร์ เกิดไสยศรี	เจ้าหน้าที่ชวเลข ๗
นางสาววิไลพร ชั่วยกลาง	นิติกร ๔

ผู้จัดรายงานการประชุม (กลุ่มงานชวเลข ๓)

นางนัชชา โนไธสง	นางสาวสุพิชชาย์ เนื่องพิมพ์
นางสาววีรุทัย ผาสุกเวชพร	นางสาวปทีตตา ธีรนนท์
นางสาวประไพพิศ ดีสุน	นางสาวกุลนที หวังประเสริฐ
นางสาวนงลักษณ์ ฐู	นางสาวสมร เกตุศรี
นางสาวรัตนา ภูระหงษ์	นางสาวเกศราภรณ์ จันทร์บำรุง
นางสาวรัศมี บานเย็น	นางสาวรสรินทร์ กนกอุดม
นายพรเทพ ไชยสงวนสุข	นางสาวอุทัยวรรณ จำนงศาสตร์

สำนักgrayงานการประชุมและชวเลข
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บันทึกการขอแก้ไขรายงานการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๓ / ๒๕๕๐

(เป็นพิเศษ)

(วันอังคารที่ ๑๒ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐)

ตั้งแต่วันที่ ๑ - ๒๗๓ สรุปการแก้ไข ดังนี้

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไข
๑๒	๑๙	ก็ไม่สามารถที่จะตรวจค้นตัวบุคคลได้	(ตัดออก มีแล้วหน้า ๑๓)
๑๕	๖	อย่างไร้มนุษยธรรม จะกระทำไม่ได้	อย่างไร้มนุษยธรรมจะกระทำไม่ได้
๑๖	๔	เอาถ่านแดง ๆ ใส่บนศีรษะ	เอาถ่านแดง ๆ ใส่บนศีรษะ
๑๙	๑๗	ถ้าท่านไปดูในที่กรรมการยกร่าง ท่าน ได้ไปพิจารณากันใหม่	ถ้าท่านไปดูในที่กรรมการยกร่างท่าน ได้ไปพิจารณากันใหม่
	๒๔	ท่านตัดออก	ท่านตัดออก
๒๐	๗ - ๘	แต่ผมเชื่อว่าของเขาดีกว่า ถ้าพูดกัน ตรง ๆ นะครับ ของเขาดีกว่า เขายังมา ปกป้องอะไรบางอย่างไว้ ซึ่งยังเปิดช่อง อะไรที่ดี	(ตัดออก มีแล้วในหน้า ๒๑)
๒๓	๑๑	ขอกลับมาใช้บทบัญญัติของที่อาจารย์ อาคมได้กรุณาปรับแก้เสียใหม่ครับ	ขอกลับมาใช้บทบัญญัติของที่อาจารย์ อาคม (อาจารย์คมสัน) ได้กรุณาปรับแก้ เสียใหม่ครับ
๔๓	๑๒-๑๓	กระผมขอทราบเรียนว่า ณ สสร. แห่งนี้ หลายท่านเป็น ขออนุญาตเป็นผู้ พิพากษา เป็นอัยการ เป็นทนาย เป็นนัก กฎหมาย ทุกคนก็เรียนวิอาญามา	(ตัดออก มีแล้วในหน้า ๔๔)
๔๔	๑๔	จะค้นตัวบุคคลจะต้องมีหมาย	จะค้นตัวบุคคลจะต้องมีหมาย

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไข
๔๔	๒๔	เดี๋ยวยังอยู่อีกซีกหนึ่งครับ ของชื่อท่าน อยู่ เชิญท่านศักดิ์ชัยครับ	เดี๋ยวยังอยู่อีกซีกหนึ่งครับ ของท่าน ชื่อท่านอยู่ครับ เชิญท่านศักดิ์ชัยครับ
๔๗	๓	อาจารย์คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์	อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์
๖๒	๑๓ - ๑๔	ได้รับฟังแล้วอาจจะเกิดความสับสนนะ ครับ ว่า ถ้ารัฐธรรมนูญออกไปอย่างนี้ แล้วใช้บังคับไม่ได้ ตรวจสอบด้วยบุคคล ในที่สาธารณะไม่ได้ ผมอยากจะทราบ เรียนอย่างนี้นะครับ ว่า	ได้รับฟังแล้วอาจจะเกิดความสับสนนะ ครับว่า ถ้ารัฐธรรมนูญออกไปอย่างนี้ แล้วใช้บังคับไม่ได้ ตรวจสอบด้วยบุคคลใน ที่สาธารณะไม่ได้ ผมอยากจะทราบเรียน อย่างนี้นะครับว่า
๖๘	๓	โหวดหรือไม่	โหวดหรือไม่
	๔	ทั้งฝ่ายกรรมาธิการ ทั้งฝ่ายทั้งร่าง	ทั้งฝ่ายกรรมาธิการ ทั้งฝ่ายข้างล่าง
	๒๒	มีผู้ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย	มีท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย
๖๙	๑	ยื่นตามกรรมาธิการ	ยื่นตามกรรมาธิการ
	๔	วรรคสองนี้ผมได้ถอนได้	วรรคสองนี้ผมถอนได้
๗๒	๕-๖	ขอประชุมต่อจากภาคเช้าจะครับ	ท่านสมาชิกที่เคารพครับ ขอประชุมต่อ จากภาคเช้าจะครับ
๗๖	๑๑	มีถึงเจ็ดแปดอนุจะครับ	มีถึงเจ็ดแปดอนุจะครับ
๗๙	๑๔	ท่านไม่ ตัดใจจะครับ	ท่านไม่ตัดใจจะครับ
๙๒	๑๑	เดี๋ยวก่อนท่านเสวตรอเดี๋ยวนะครับ	เดี๋ยวก่อนท่านเสวตรอเดี๋ยวนะครับ
๑๐๑	๒๔	นี่ก็คงไม่น่าจะใช้ ผมคิดว่า	นี่ก็คงไม่น่าจะใช้ ผมคิดว่า

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไข
๑๐๗	๑๐ - ๑๒	ประเด็นที่เดียวกัน แต่ประเด็นเรื่องคนจนคนยากไร้ คนลำบากลำบาก มันไม่ใช่ปัญหาที่เดียวกันในขณะนั้นะครับ ท่านอย่าเพิ่งไปพูดตรงนั้น เดี่ยวข้างบนดีอย่างเดียว ข้างล่างเสียหายหมดนะครับ	(ตัดออก มีแล้วในหน้า ๑๐๘)
๑๐๙	๑๖	(๖) นะครับ มีของ	(ตัดออก มีแล้วในหน้า ๑๑๐)
๑๑๐	๒๓	อยู่ในขบวนการสนุติธรรม	อยู่ในกระบวนการยุติธรรม
๑๑๒	๒๓	เรื่องสำนักงานสอบสวนหญิง	เรื่องพนักงานสอบสวนหญิง
๑๒๒	๑๗	กรรมาธิการเพิ่ม ๗) กับ (๘) นะครับ	กรรมาธิการเพิ่ม (๗) กับ (๘) นะครับ
๑๓๑	๑๐	อ้างถึงรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ในมาตรา ๒๕๕๑ นี้ครับ	อ้างถึงรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ ในมาตรา ๒๕๕๑ นี้ครับ
๑๓๓	๓	เอกสารปลอม หรืออะไรพิสูจน์กันยาก	เอกสารปลอมหรืออะไรพิสูจน์กันยาก
๑๕๙	๑๗	ผู้ต้อง กับจำเลย	ผู้ต้องหา กับจำเลย
๑๖๘	๑๒-๑๓	ตัวหลักนี้ถูกเจาะ เว้น ๆ เว้น	ตัวหลักนี้ถูกเจาะ เว้น เว้น เว้น
๑๖๙	๑๗	เราต่อสู้ ไม่มีทางได้เลยครับ	เราต่อสู้ไม่มีทางได้เลยครับ
๑๗๐	๒-๓	ตกลงต่างชาติก็เปลี่ยนมาเป็นอิตาลีเลียนไทย (Italian -Thai)	ตกลงต่างชาติก็เปลี่ยนมาเป็นอิตาลีเลียนไทย (บริษัทอิตาลีเลียนไทย ดีเวล็อปเมนต์ จำกัด (มหาชน))
	๔	และยกเว้นข้อใหญ่ ๆ ทั้งหมดเลย	และยกเว้นข้อใหญ่ ๆ ทั้งหมดเลย
๑๗๓	๒	ผ่าน่านฟ้าที่อยู่บนผิวดิน	ผ่าน่านฟ้าที่อยู่บนผิวดิน
	๒๕	แล้วก็พูดกันโดยตรงนะครับ	แล้วก็พูดกันตรง ๆ นะครับ
๑๗๙	๒๑	ประเด็นเรื่องเกี่ยวกับการได้มีซึ่ง	ประเด็นเรื่องเกี่ยวกับการได้มาซึ่ง

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไข
๑๘๑	๓	แล้วหลังจากนั้น	แล้วหลังจากนั้น
๑๘๓	๑	ในญัตติเรื่องนี้ โดยการแก้เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติ	ในญัตติเรื่องนี้เป็นการแก้เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติ
๑๘๔	๔	ใครขอให้ท่านพิจารณานะครับว่า	ใครขอให้ท่านพิจารณานะครับว่า
	๑๔	แล้วก็ให้หูลงแก้รัฐนิตเดียว	แล้วก็ให้หูลมแก้รัฐนิตเดียว
๑๙๑	๙	ในฐานะผู้แปรญัตติ	ในฐานะผู้แปรญัตติ
๑๙๔	๙	ความเป็นธรรม ประการที่ ๒	ความเป็นธรรมประการที่ ๒
๒๐๒	๕	พูดถึงสิทธิทางสายปฏิวัติทั้งหลาย	พูดถึงสิทธิทางการปฏิวัติทั้งหลาย
๒๐๓	๒๒	คนบ้านนอกไม่มีโอกาส หรอกครับ	คนบ้านนอกไม่มีโอกาสหรอกครับ
๒๑๔	๕	บริษัททีโอที จำกัด (มหาชน)	บริษัททีโอที จำกัด (มหาชน) (บริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน))
๒๒๕	๓	เรามีพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนไว้ ทำไมครับ หรือเรียกสั้น ๆ ว่า บีไอไอ (BOI - Board of investment)	เรามีพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนไว้ ทำไมครับ หรือเรียกสั้น ๆ ว่า บีไอไอ (BOI) (Investment Promotion Act)
	๗	ต้องเพิ่มข้อความนี้เข้ามา ในมาตรา	ต้องเพิ่มข้อความนี้ในมาตรา
	๒๔	บิดเบียน	บิดเบียน
๒๒๘	๑๗	อย่าเพิ่งมาถามทีละเปราะ ทีละเปราะ	อย่าเพิ่งมาถามทีละเปลาะ ทีละเปลาะ
๒๓๘	๒๓	เอาของอาจารย์จรูญแล้วกันครับ ของ ท่านจรูส	เอาของอาจารย์จรูญแล้วกันครับ ของ อาจารย์จรูญ
๒๔๔	๑๐	ระบบเครือข่าย	ระบบเครือข่าย
๒๖๓	๓	ไม่ขัดข้อง	ไม่ขัดข้อง
	๑๐	แต่เอาของท่านวิชัยแทน	แต่เอาคำของท่านวิชัยแทน

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไข
๒๖๓	๑๔	ตอนท้ายที่ผมแปรญัตติไว้เพิ่มคำว่า	ต่อท้ายที่ผมแปรญัตติไว้เพิ่มคำว่า
๒๖๔	๓	ก็เปิดกว้างให้ไปตามที่	ก็เปิดกว้างให้เป็นไปตามที่
๒๖๖	๒๓	ทั้งในภาวะการทำงานและหลัง ภาวะการทำงาน	ทั้งในภาวะการทำงานและหลังภาวะการ ทำงาน

บันทึกการขอแก้ไขรายงานการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๓ / ๒๕๕๐

(เป็นพิเศษ)

(วันอังคารที่ ๑๒ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐)

ตั้งแต่หน้า ๑ - ๒๗๓ สรุปการแก้ไข ดังนี้

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไข
๑๒๘	๑๓	จำนวนสองแสนคน	จำนวน ๒ แสนคน
๑๗๓	๔	สักห้าร้อยเมตร	สัก ๕๐๐ เมตร
	๑๗	ประมาณหกสิบเมตร	ประมาณ ๖๐ เมตร
	๒๐	ไม่เกินหนึ่งร้อยเมตร	ไม่เกิน ๑๐๐ เมตร
	๒๑	หนึ่งกิโลเมตร	๑ กิโลเมตร
๒๑๕	๒	เกินกว่าห้าสิบเปอร์เซ็นต์	เกินกว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์
	๔	มากกว่าห้าสิบเปอร์เซ็นต์	มากกว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์
๒๕๘	๕	เสร็จภายในหนึ่งปี	เสร็จภายใน ๑ ปี

บันทึกการขอแก้ไขรายงานการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๓ / ๒๕๕๐

(เป็นพิเศษ)

(วันอังคารที่ ๑๒ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐)

ตั้งแต่วันที่ ๑ - ๒๗๓ สรุปการแก้ไข ดังนี้

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไข
๓	๑๔	โหวต	โหวต (Vote)
๔	๑	โหวต (Vote)	โหวต (มีแล้วที่หน้า ๓)
๑๖	๗	ศิวิไลเซชัน (Civilization)	ศิวิไลเซชัน (Civilization)
๖๑	๖	อิเล็กทรอนิกส์ (Electronics)	อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic)
๑๔๖	๑๗	เทคนิค	เทคนิค (Technic)
๑๖๕	๒๔	แบลงค์ เช็ค (Blank check)	แบลงค์ เช็ค (Blank cheque)
๑๗๒	๔	คอมมอน ลอว์ พรอพเพอร์ตี้ (Property)	คอมมอน ลอว์ พรอพเพอร์ตี้ (Common Law Property)
๑๗๖	๒๕	อีไอเอ (EIA)	อีไอเอ (EIA - Environmental Impact Assessment)
๑๗๗	๕	มีก๊าซ (Gas) ธรรมชาติที่ถูข้อม ที่มีปริมาณก๊าซธรรมชาติที่มาก	มีก๊าซ (Gas) ธรรมชาติที่ถูข้อม ที่มีปริมาณก๊าซธรรมชาติที่มาก
๒๑๔	๑๕	จะทำได้ก็แต่รูปแบบของรัฐวิสาหกิจที่เป็นริสค์ (Risque) ที่เป็นกฎหมายเฉพาะ	จะทำได้ก็แต่รูปแบบของรัฐวิสาหกิจที่เป็นลิสต์ (List) ที่เป็นกฎหมายเฉพาะ
๒๑๕	๘	คอมมิวนิสต์	คอมมิวนิสต์ (Communist)
๒๑๖	๒๐	เหมืองโปแตส	เหมืองโปแตส

แบบที่ ๓ : การแก้ไขเกี่ยวกับการทับศัพท์คำภาษาต่างประเทศ

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไข
๒๒๑	๑๗	เอตจusst์ เดม เยนเนอริส (Adjust them generis)	เอจusst เดม เยนเนริส (ejus dem generis)
๒๓๔	๒๐ - ๒๑	อีแกต (EGAT)	อีแกต (EGAT - Electricity Generating Authority of Thailand)

บันทึกการขอแก้ไขรายงานการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๓/๒๕๕๐

(เป็นพิเศษ)

(วันอังคารที่ ๑๒ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐)

ตั้งแต่หน้า ๑ - ๒๗๓ สรุปการแก้ไข ดังนี้

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไข
๑๑	๙	ท่านศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง	ท่านศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (ท่านรองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง)
๑๙	๔	คดี เซอร์รี่ แอน (Cherry Ann)	คดี เซอร์รี่ แอน (Sherry Ann)